VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Meri-Rastilan itäosa, asemakaavan muutos (nro 12571)

Kuvassa punaisella kaava-alueen rajaus ennen ehdotusvaihetta ja sinisellä kaavaehdotuksen rajaus. Tämä vuorovaikutusraportti käsittelee ehdotusvaiheeseen saakka koko aluetta ja ehdotusvaiheessa sinisellä rajattua aluetta.

Vuorovaikutusraportin sisältö

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot asemakaavan ja asemakaavan muutoksen (kaavaratkaisu) valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista (huomautukset) sekä vastineet niihin.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

LIITTEET

1. Vuorovaikutuskooste - yhteistyö alueen nuorten kanssa, syksy 2014
2. Rastila rieha -asukastilaisuuden 28.2.2015 muistio
3. OAS -keskustelutilaisuuden 27.4.2015 muistio
4. Kaavakävelyiden 5. ja 7.10.2015 muistio
5. Yhteenveto verkkokeskustelusta 1.-30.10.2015
6. Yhteenveto verkkokeskustelusta 20.5.-30.6.2016
7. Meri-Rastilan alueforumin 27.9.2016 muistio
8. Kaavaluonnoksen esittely- ja keskustelutilaisuuden 29.11.2016 muistio
9. Yhteenveto kaavaluonnoksen ja liikennesuunnitelman verkkokeskustelusta 18.11.-19.12.2016
10. Itiksestä Itään - yrittämisen edellytykset Meri-Rastilassa -raportti, 2016
11. Luonnonläheinen lähiökylä Meri-Rastila maahanmuuttajataustaisten asukkaiden silmin, 2016
12. ”Mistä kuulen mitä metsille tapahtuu?” – maahan muuttaneiden merirastilalaisten osallistaminen alueen kehitykseen, 2017
13. Yhteenveto verkkokeskustelusta 14.3.-11.4.2018

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- yhteistyö nuorten kanssa ja Rastilan Rieha -asukastilaisuus
- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2015 kaupungin aloitteesta
- suunnittelusta on tiedotettu vuoden 2015 kaavoituskatsauksessa

▼

OAS

- OAS oli nähtävillä 13.4.-4.5.2015, asukastilaisuus oli 27.4.2015 Meri-Rastilan ala-asteella
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/ksv ja Vuosaari-lehdessä.
- mahdollisuus esittää mielipiteitä
- OAS päivitettiin kaava-alueen rajauksen tarkennuttua 25.11.2016, OAS oli esillä sivustolla www.hel.fi/ksv kohdassa Nähtävänä nyt sekä info- ja näyttelytila Laiturilla ja Vuotalon aulassa
- useita asukastilaisuuksia ja verkkokeskustelu suunnitteluaineistosta kaksi kertaa

▼

Luonnos

- luonnosvaiheen aineisto oli nähtävillä 28.11.-19.12.2016 , asukastilaisuus pidettiin 29.11.2016 Meri-Rastilan ala-asteella
- nähtävilläolosta ilmoitettiin kirjeillä, verkkosivuilla www.hel.fi/ksv ja Vuosaari-lehdessä.
- mahdollisuus esittää mielipiteitä, myös verkkokeskustelun kautta

▼

Ehdotus

- kaavaehdotus esiteltiin lautakunnalle kahtena erillisenä kaavana, toinen syksyllä 2019 ja toinen keväällä 2020
- kaavan valmistelun aikana saatuihin huomautuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta kartta.hel.fi/suunnitelmat
- lautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille, jotka ovat mielipiteen tai muistutuksen yhteydessä ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteensa
- kaavaehdotuksen julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla www.hel.fi/kaavakuulutukset
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot
- muistutukset ja lausunnot käsitellään lautakunnassa

▼

Hyväksyminen

- kaupunginhallitus käsittelee kaavaehdotuksen
- kaupunginvaltuusto hyväksyy kaavan
- tieto kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana
- hyväksymispäätöksestä voi valittaa Helsingin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

Vuorovaikutuksen taustaa

Meri-Rastilassa kaavoituksen vuorovaikutus on ollut osa alueellista kehittämishanketta, kaupunkiuudistusta. Lähiöprojektin mukanaolo on mahdollistanut kattavamman viestinnän asukkaille sekä puistojen, reittien ja aukioiden kehittämisen jo kaavatyön aikana. Asukkaita kohdatessa on ollut mahdollista keskustella laajemmin alueen kehittämisestä. Meri-rastilalaiset ovat olleet aktiivisia alueen kehittämisessä. Jo aiemmin nuoret olivat tuoneet esiin nuorisotalon edessä olevan torin turvattomuuden ja aktiivit asukkaat olivat ehdottaneet parannustoimia alueella.

Meri-Rastilassa aiempi länsipuolen osayleiskaavatyö on ollut ristiriitainen. Haasteena vuorovaikutuksessa oli myös se, että alueen monikulttuurinen väestö haluttiin aktivoida mukaan suunnitteluun.

Meri-Rastilan suunnittelussa on edellä mainituista syistä korostettu osallistumista, kuultu toiveita viestintään ja osallistumiseen liittyen sekä kiinnitetty huomiota vuorovaikutusprosessiin. Tapaamisia asukkaiden, taloyhtiöiden ja muiden toimijoiden kanssa on ollut lukuisia. Osallistumistilanteita on listattu seuraavaan kuvaan aikajärjestykseen. Joitain tapahtumia tai vuorovaikutusta erityisryhmien kanssa on avattu kuvan alla alkavassa tekstiosuudessa.

Suunnittelusta ja erityisesti osallistumismahdollisuuksista on viestitty alueella tavanomaista enemmän. Jo alussa kartoitettiin alueella toimivat kaupunkisuunnittelusta kiinnostuneet yhteisöt, joita tavattiin. Mediatiedotteissa on otettu huomioon Vuosaari -lehden julkaisuaikataulu, ja suunnittelu onkin näkynyt paikallislehdessä. Aloitustapahtuma Rastilan Riehasta lähetettiin useamman kieliset postikortit alueen jokaiseen osoitteeseen, koteihin ja yrityksiin. Alueen suunnittelun uutiskirje tavoittaa yli 230 sen tilannutta. Isännöitsijöitä ja taloyhtiöiden hallitusten puheenjohtajia on lähestytty sähköpostein. Useimmista tapahtumista on tehty paperimainoksia, joita alueen aktiivit asukkaat ovat levittäneet ostoskeskuksen ja taloyhtiöiden ilmoitustauluille. Kyläjuhlien yhteydessä olleesta suunnittelijoiden toritapaamisesta jaettiin flyereita metroasemalla aamuruuhkan aikaan. Näiden lisäksi sosiaalisen median viestintäkanavat ovat olleet käytössä.

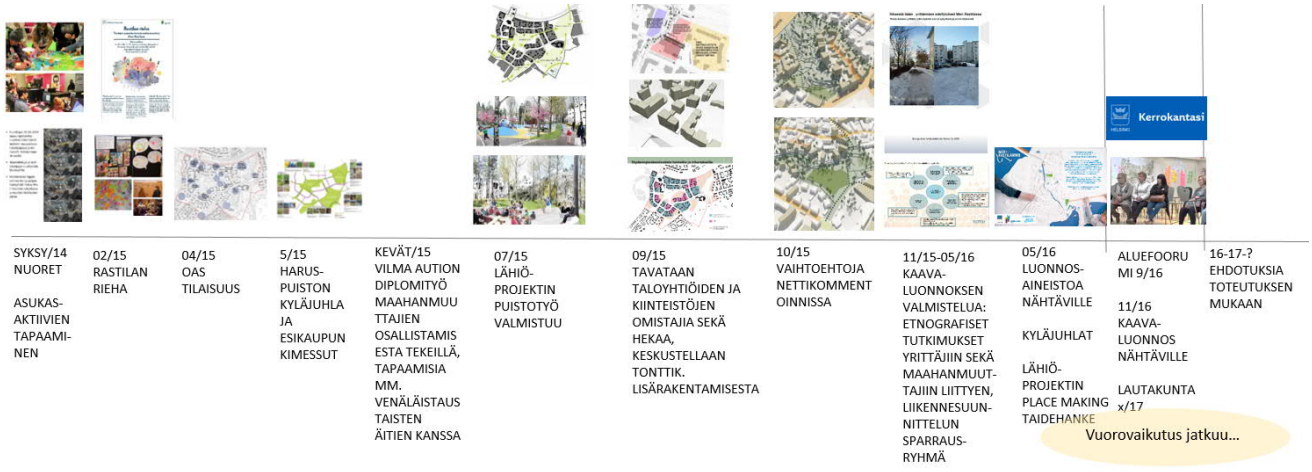

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Keskustelu nuorten kanssa keväällä 2015

Suunnittelu aloitettiin nuorten toiveita kuuntelemalla suunnittelijoiden jututtaessa nuorten ryhmiä nuorisotalolla. Nuorisotalo Merirastissa suosittua Minecraft -peliä hyödynnettiin ideoiden keruualustana nuorisotyöntekijöiden aloitteesta. Nuoret työstivät pelimallia ennen nuorten vaikuttamistapahtuma RuutiExpoa niin, että tapahtumassa oli käytettävänä Meri-Rastilan kaupunkimalli, jota vierailevat nuoret saivat kehittää sekä ideoida. Nuorille järjestettiin RuutiExpossa lisäksi työpaja, missä he saivat osallistua lähiöidensä tulevaisuuden visiointiin maastomallin ja mielenosoituskylttejä kantavien muovailuvahahahmojen avulla.

Nuoret halusivat Meri-Rastilaan lisää liikuntamahdollisuuksia, oleskelutiloja sekä asumista. Alueen ilme haluttiin raikkaammaksi. Talot voisivat olla korkeampia sekä puhtaampia ulkopinnoilta, asunnot isompia, mutta pieniä opiskelija-asuntojakin kaivattiin. Täydennysrakentamisen alueiksi ehdotettiin Pohjavedenpuistoa sekä Haruspuistosta alueita. Nuoret kokivat Pohjavedenpuiston synkäksi ja pelottavaksi.

Ostari koettiin kivaksi, hieman aikansa eläneeksi, mutta turvattomaksi illalla. Nuoret kaipasivat ostarille tilaa, jossa voisi viettää aikaa, esimerkiksi kahvilaa.

Alueelle haluttiin tekonurmikenttä sekä futsaliin soveltuva kumikenttä. Haruspuistoon toivottiin aktiviteettejä nuorille ja Kallahden rantaan parempaa laituria sekä rantatuoleja. Myös koulujen pihojen kehittämiseen tuli ideoita.

Vuorovaikutuksessa esille tulleet kommentit on otettu huomioon kaavatyössä siten, että täydennysrakentamisen paikkoja on tutkittu Pohjavedenpuiston ja Haruspuiston alueella ja paikkojen kartoittamista on jatkettu muidenkin asukkaiden kanssa yhdessä. Liikekeskus -hanke kehittää torin ympäristöä niin, että sinne on mahdollista saada uusia viihtyisiä liiketiloja ja samalla kaupunkitilallisesti ja uuden asumisen myötä ympäristöä turvallisemman tuntuiseksi. Viheralueisiin ja aukioihin liittyviä kehitysideoita viedään nuorten kanssa eteenpäin puistojen ja aukioiden jatkosuunnittelun yhteydessä.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 28.2.2015
Keskustelu alueen kehittämisestä asukkaiden kanssa alkoi ennen asemakaavaprosessin varsinaista käynnistymistä (osallistumis- ja arviointisuunnitelma) Rastilan Riehassa

Rastilan rieha -tapahtuma järjestettiin useiden virastojen ja asukasjärjestöjen kanssa yhdessä ostarilla ja nuorisotalolla. Sitä mainostettiin joka talouteen jaetulla postikortilla, jossa kutsu esitettiin myös venäjän, somalin ja englannin kielillä. Riehassa kävi arviolta 100 henkilöä. Kaupunkisuunnittelun osalta haluttiin saada tietoa alueen hyvistä ja huonoista puolista ja toiveita alueen kehittämiseksi. Lisäksi haluttiin kertoa käynnistyvien hankkeiden tavoitteista sekä kysyä asukkaiden mielipiteitä tavoitteista.

Meri-rastilalaiset kertoivat viihtyvänsä asuinalueellaan ja alue koetaan olevan hyvin saavutettavissa erityisesti metrolla. Luontoa ja merellisyyttä arvostetaan. Alue on yhteisöllinen, toisaalta alueelle kaivattiin lisää toimintamahdollisuuksia. Alue kaipaa profiilin nostamista, mihin luonto ja yhteisöllisyys sekä monikulttuurisuus tarjoavat mahdollisuuksia. Osa taloyhtiöistä ja julkisista tiloista koettiin rapistuneiksi.

Asemakaavan tavoitteita koskeneet kommentit antoivat ymmärtää, että määritellyt tavoitteet olivat sopivia. Työpajassa oli esillä kartta asemakaava-alueesta johon asukkaat saivat merkitä toivottavia täydennysrakentamisen paikkoja. Esiin nousi ostarin ja sen ympäristö, kortteleiden pysäköintialueet sekä puistoalueiden vähän käytetyt reunamat. Myös rakennusten korottamista toivottiin. Erityisesti ostarin ja metroaseman yhteyteen voisi tulla tehokastakin lisärakentamista.

Asukkaat saivat äänestää minkälaista asumista Meri-Rastilaan halutaan. Esillä oli referenssikuvia asuinrakentamiskohteista teemoittain. Esiin nousi toiveet vehreistä pihoista, ihmisen mittakaavasta, kaarevista kaduista ja isoista parvekkeista. Puuta pidettiin kauniina julkisivumateriaalina, monet toivoivat maanläheisiä värejä, toiset kaipasivat värikästä.

Matka metrolta torille tuntuu tylsältä, eikä sisäänkäynti torille miellytä. Ostarin takapihalle pitäisi tehdä jotain, ei anna hyvää ensivaikutelmaa Meri-Rastilasta, nyt portti Meri-Rastilaan puuttuu kokonaan. Pysäköinnin oli huomattu vievän paljon tilaa ja ehdotettiin vietävän maan alle, mutta kustannukset mietityttivät.

Torista haluttaisiin tunnelmallisempi ja viihtyisämpi: kukkaistutuksia, puita, istumapaikkoja. Kivijalkaliikkeiden näkyvyyttä voisi lisätä samalla kun kaivattuja liiketoimintoja tulisi lisää. Tapahtumia toivottiin myös lisää: konsertteja, kirppiksiä, basaariluontoista myyntiä, torielämää. Kenties lava tai muu vastaava voisi sopia torille.

Meri-Rastilan viheralueet ja reitistö koettiin pääosin nykytilassaan toimivaksi, mutta viheralueiden toiminnot ja kalusteet ovat perusparannuksen ja kehittämisen tarpeessa. Erityisiksi arvoiksi määritettiin monimuotoisuus ja puistojen selkeä jako luonnontilassa säilyneisiin sekä rakennettuihin viheralueisiin. Valaistukseen ja liikuntamahdollisuuksiin toivottiin parannuksia.

Vuorovaikutuksessa esille tulleet kommentit on otettu huomioon kaavatyössä siten, että Rastilan riehassa esitetyt ehdotukset kaavan tavoitteista kirjattiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja asukkaiden kommentteja niiden toteuttamiseksi on kaavatyön puitteissa huomioitu. Rakentamisen sijoituspaikoista koostettiin kartta ja sen pohjalta keskustelua jatkettiin OAS-tilaisuudessa. Asukkaiden kiinnostus tonttikohtaista lisärakentamista kohtaan noteerattiin ja asiaa edistettiin taloyhtiöille suunnatuilla infotilaisuuksilla. Uuden rakentamisen julkisivukäsittelyssä puu ja harmoniset värisävyt saivat paljon kannatusta ja niitä on käytetty kaavaluonnoksen kaavamääräyksissä. Liikekeskuksen kehittämistä niin, että se luo paremmin eläväistä katutilaa ja "portin" alueelle, on pidetty hyvänä lähtökohtana. Monet toivoivat pysäköinnin sijoittamista maan alle ja kaavaluonnoksessa lähes kaikki pysäköinti on ratkaistu rakenteellisesti, eli tilaa säästävästi. Puistojen ja aukioiden kehittämiseen liittyviä ideoita hyödynnettiin Lähiöprojektin tilaamassa Meri-Rastilan kaupunkitilojen ideasuunnitelmassa (Masu planning) ja niitä tullaan hyödyntämään edelleen alueiden jatkosuunnittelussa. Rastilan rieha tarjosi arvokasta lähtötietoa suunnittelualueesta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläolo 13.4.–4.5.2015

Viranomaisten kannanotot

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin kannanotot seuraavilta asiantuntijaviranomaisilta:

- asuntotuotantotoimisto (ATT)
- Helen Oy
- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
- Helsingin taidemuseo
- Kaupunginkirjasto
- Kaupunginmuseo / Museovirasto
- kiinteistöviraston tilakeskus
- nuorisoasiainkeskus
- opetusvirasto
- rakennusvirasto
- sosiaali- ja terveysvirasto
- ympäristökeskus

Lisäksi yhteistyötä on tehty mm. Kiinteistöviraston tonttiosaston ja varhaiskasvatusviraston kanssa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Asuntotuotantotoimiston (ATT) kannanotto kohdistui kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisedellytysten huomioimiseen ja kaavaratkaisun toivottiin tukevan rakennusten energiatehokkuustavoitteita. Olemassa olevan kaupunkirakenteen tiivistämisen lisäksi ATT toivoo, että asemakaavoituksessa varataan selkeästi uusia alueita uudisrakentamista varten.

Helen Oy:n kannanotto kohdistui uuden rakentamisen energiatehokkuuden huomioimiseen sekä olemassa olevan rakennuskannan energiasaneeraamisen edistämiseen.

Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitoksen (HKL) kannanotto totesi, että HKL:n metroaseman kiinteistöihin ei ole toivottavaa tehdä muutoksia eikä metroliikenteelle saa aiheutua toimintakatkoja kaavan ratkaisujen johdosta. Metroliikenteen aiheuttamat melu- ja tärinähaitat on huomioitava kaavan valmistelussa. HKL pitää Meri-Rastilan täydennysrakentamista kannatettavana, koska sillä mahdollistetaan liikkumisen painottuminen metroliikenteeseen.

Taidemuseon kannanotto toteaa, että täydennysrakentamisen yhteydessä on luontevaa tuoda julkista taidetta sellaisille alueille, jossa sitä ennestään on vähän tai ei ollenkaan.

Kaupunginkirjaston kannanotto totesi, että suunnitelmissa ei ole laajentaa kirjastoverkkoa asemakaava-alueelle.

Helsingin kaupunginmuseon kannanotto kohdistui viihtyisän asuinympäristön mahdollistamiseen, johon Vuosaaren ominaisluonteen mukaisesti liittyy viheralueet, luonto ja meri. Kannanotossa korostettiin myös Ison Kallahden puiston kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden, suojeltujen huvilarakennusten ja niiden aseman puistoympäristössä huomioiminen kaavamuutoksessa. **Museovirastolla** on yhteistyösopimus Helsingin kaupunginmuseon kanssa, joten kannanotto sisälsi myös museoviraston näkemyksen.

Kiinteistöviraston tilakeskuksen kannanotto kohdistui palvelutiloihin alueella. Kannanotossa todetaan, että kaavoituksen jatkosuunnittelussa tulee tutkia Meri-Rastilan palvelutilatyöryhmässä esille tulleet asiat palvelutilaverkon muutostarpeiden ja kehittämismahdollisuuksien osalta. Tämä sisältää Jaluspolun korttelitalon laajentamismahdollisuudet ja päiväkotiyksiköiden uudistamisen, niin että pienistä yksiköistä voitaisiin luopua keskittämällä tiloja uusiin isoihin yksiköihin. Kaavatyön yhteydessä toivottiin tutkittavaksi laajemmin poikkihallinnolliset yhteistyötarpeet, kuten liikuntapalvelujen parantaminen ja tilojen yhteiskäytön kehittäminen. Uusille Y-tonteille toivottiin muuntojoustavuutta tilaratkaisujen suhteen ja hyvää liikenteellistä saavutettavuutta. Rakentamisen ja asumisen tiivistämistä Meri-Rastilan alueella pidettiin hyvänä ja kannatettavana asiana.

Nuorisoasiainkeskuksen kannanotto kohdistui nuorten harrastusmahdollisuuksien kehittämiseen alueella ja nuorten huomioimiseen vuorovaikutuksessa kaavan valmistelun edetessä. Kaupunkirakenteen tiivistymistä metroaseman yhteydessä pidetään hyvänä. Kannanoton mukaan nuoret suhtautuvat täydennysrakentamiseen pääosin myönteisesti.

Opetustoimen kannanotto toteaa, että alustavien arvioiden mukaan Meri-Rastilan ala-asteen koulua tulee laajentaa vuosiluokat 1-9 käsittäväksi n. 700 oppilaspaikan peruskouluksi nykyisen 200 oppilaan ala-asteen koulun sijasta. Tavoitelaajuus on n. 9000 – 10000 brm^2.

Rakennusviraston kannanotto kohdistui katujen mitoitukseen, johtosiirtojen huomioimiseen ja Haruspuiston kehittämiseen alueen tärkeimpänä kaupunginosapuistona. Meri-Rastilan kaupunkiuudistusta pidettiin erittäin kannatettavana projektina.

Sosiaali- ja terveysviraston kannanotto kohdistui toiveeseen mahdollistaa erityisryhmien asuntoryhmien sijoittaminen Meri-Rastilaan.

Helsingin ympäristökeskuksen kannanotto kohdistui hulevesistrategian, Natura-alueen, luontokohteiden, virkistysyhteyksien, pohjavesialueen ja liikenteen haittojen huomioimiseen kaavasuunnittelussa sekä siihen, että kaava luo edellytykset toteuttaa energiatehokasta rakentamista. Ympäristökeskus pitää kaupunkirakenteen tiivistymistä metroaseman läheisyydessä kannatettavana energiatehokkuuden kannalta.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä valmisteluaineistoa koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että rakennusalat ja kerrosluvut tukevat kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja energiatehokkuutta on mahdollista tehostaa mm. viherkattomääräyksen ansiosta. Nuorten toiminnoille on kaava-alueella puistoissa varattu tilaa. Kaavassa on hulevesien hallintaan liittyviä määräyksiä ja mm. viivyttävä viherkattomääräys. Luontoarvoja on tuotu esiin mm. lähteen ja lepakoille tärkeän puuston säilyttävillä merkinnöillä sekä pohjaveden laadun varmistamiseen liittyvillä määräyksillä. Virkistysyhteydet ovat olleet lähtökohtana kaavaratkaisussa. Erityisryhmien asuminen on mahdollistettu kaavaratkaisussa. Metron ja Vuotien aiheuttama melu on huomioitu kaavaluonnoksessa Vuotien puoleisten rakennusten melumääräyksellä. Meluun ja tärinään liittyviä kaavamääräyksiä tarkennetaan kaavaehdotusvaihessa. Viihtyisä asuinympäristö ja huvilarakennusten suojelu ja puistoympäristön luonne on huomioitu kaavatyössä mm. säilyttämällä huviloiden suojelumääräys. Meri-Rastilan ala-asteelle on varattu laajentumiseen tarvittava kerrosalan lisäys. Kaava sisältää kaksi uutta Y-tonttia, jotka mahdollistavat 250-paikkaiset päiväkodit alueelle. Nykyisille pienempien yksiköiden päiväkotitonteille on mahdollistettu asuinrakentaminen tulevaisuudessa. Katujen mitoitus ja Haruspuiston toiminnalliset tilavaraukset on huomioitu kaavassa. Johtosiirtojen määrä on pyritty minimoimaan.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Asuntotuotantotoimiston (ATT)

Rakennusalat ja kerrosluvut tukevat kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Energiatehokkuutta on mahdollista tehostaa mm. viherkattomääräyksen ansiosta.

Helen Oy

Kaavatyön yhteydessä Lähiöprojekti on tehnyt yhteistyötä Helsingin ympäristökeskuksen kanssa taloyhtiöiden energiasaneeraamisen edistämiseksi. Kaavan osalta energiatehokkuutta on mahdollista tehostaa mm. viherkattomääräyksen ansiosta. Muita energiankulutuksen vähentämiseen liittyviä keinoja tutkitaan tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa.

Helsingin kaupungin liikennelaitos –liikelaitoksen (HKL)

Metron ja Vuotien aiheuttama melu on huomioitu kaavaluonnoksessa Vuotien puoleisten rakennusten melumääräyksellä. Kaavaehdotusvaiheessa tehdään tarkemmat melu- ja tärinäselvitykset.

Taidemuseo

Yhteistyötä taidemuseon kanssa halutaan edistää kaavaehdotusvaiheessa.

Helsingin kaupunginmuseo
Viihtyisä asuinympäristö ja huvilarakennusten suojelu ja puistoympäristön luonne on huomioitu kaavatyössä mm. säilyttämällä huviloiden suojelumääräys.

Kiinteistöviraston tilakeskus
Kiinteistöviraston tilakeskuksen kanssa on kaavan valmistelussa tehty tiivistä yhteistyötä ja tilatarpeet on huomioitu kaavatyössä. Meri-Rastilan ala-asteelle on varattu laajentumiseen tarvittava kerrosalan lisäys. Kaava sisältää kaksi uutta Y-tonttia, jotka mahdollistavat 250-paikkaiset päiväkodit alueelle. Nykyisille pienempien yksiköiden päiväkotitonteille on mahdollistettu asuinrakentaminen tulevaisuudessa.

Nuorisoasiainkeskus
Nuorten harrastusmahdollisuuksia pyritään kehittämään alueella erityisesti puistojen toimintojen kehittämisen yhteydessä. Nuorten toiminnoille on kaava-alueella puistoissa varattu tilaa. Yhteistyötä paikallisen nuorisotalon ja koulujen kanssa jatketaan.

Opetustoimi
Opetustoimen tilatoiveet on huomioitu mahdollistamalla korttelitalon laajentuminen. Tontin rakennusoikeus nostetaan 4850 k-m^2:stä 9000 k-m^2:iin ja kerrosluku kahdesta kolmeen.

Rakennusvirasto
Rakennusviraston kanssa on kaavan valmistelussa tehty tiivistä yhteistyötä ja heidän lausuntonsa on huomioitu kaavatyössä. Katujen mitoitus ja Haruspuiston toiminnalliset tilavaraukset on huomioitu kaavassa. Johtosiirtojen määrä on pyritty minimoimaan.

Sosiaali- ja terveysvirasto
Erityisryhmien asuminen on mahdollistettu kaavaratkaisussa.

Helsingin ympäristökeskus
Kaavassa on hulevesien hallintaan liittyviä määräyksiä ja mm. viivyttävä viherkattomääräys. Hulevesien hallinnasta alueella tietoa mm. kaavaselostuksessa kohdassa: Asemakaavan kuvaus: ekologinen kestävyys. Luontoarvoja on tuotu esiin mm. lähteen ja lepakoille tärkeän puuston säilyttävillä merkinnöillä. Pohjavesialueella rakentamisen korko on tarkistettu ja pohjaveteen liittyen on lisätty tarpeelliset kaavamääräykset. Virkistysyhteydet ovat olleet lähtökohtana kaavaratkaisussa. Vaikutuksista Natura-alueeseen on tekeillä selvitys.

Yhteenveto mielipiteistä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskevia mielipidekirjeitä saapui 28 kpl. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa ja puhelimitse.

Mielipiteet kohdistuivat rakentamisen määrään ja sen sijoittumiseen, viheralueisiin, rakentamisen luonteeseen, palveluihin, kestävään kehitykseen, rakentamiseen Meri-Rastilan ympäristössä, liikenteeseen ja pysäköintiin sekä kaavaprosessiin.

OAS:ssa määriteltyä rakentamisen määrää pidettiin monissa mielipiteissä liian suurena alueelle. Viheralueiden pienentymistä pidettiin huonona ratkaisuna. Useissa mielipiteissä oli mainittu kohtia jonne rakentaminen ei sovi ja minne se sopisi. Erityisesti Ison Kallahden puiston ranta-alueita pidettiin epäsopivana rakentamiselle ja ostarin ympäristöön nähtiin sopivan korkeakin rakentaminen. Mielipiteissä toivottiin, että kaavaratkaisu arvostaa Meri-Rastilan alkuperäisen asemakaavan ideoita ja mittakaavaa. Toisissa mielipiteissä toivottiin, että rakentaminen on mahdollisimman korkeaa, jotta viheralueita säästyy. Torin ympäristöä ja liikuntamahdollisuuksia toivottiin kehitettävän. Mielipiteissä käsiteltiin mm. tonttikohtaisen lisärakentamisen mahdollisuuksia ja uusien asuintalojen hallintamuotoja. Palvelujen riittävyydestä sekä infrarakenteen ja julkisen liikenteen kantokyvystä oltiin huolestuneita. Ekologisia ja kestävän kehityksen mukaisia kaavaratkaisuja peräänkuulutettiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä siten, että rakentaminen on sijoitettu hienovaraisesti viheralueiden luonteet ja rajautuminen rakentamiseen huomioiden. Periaatteena on tiivistää katujen varsia ja säästää viheralueilla tärkeät virkistysreitit ja asukkaille olennaisimmat paikat, kuten tietyt kallioalueet, Haruspuistosta suurin osa, Ole Kandelinin puiston Ramsinrannan puoleinen reuna ja Ison Kallahden puiston rantavyöhyke. Pohjaveden puiston suunnittelun periaatteena on keskeisimpien kallioalueiden säästäminen ja geologisten kohteiden huomioiminen. Asemakaava ja asemakaavan muutos sisältää Meri-Rastilan liikekeskuksen uudistuksen, jossa Kiinteistö Oy Rastilan liikekeskus kehittää liikekeskusta niin, että vanha rakennus puretaan ja tilalle rakennetaan uutta liiketilaa, jonka päällä on asumista. Rakentamisen sijoittamisesta on käyty useaan otteeseen keskustelua alueen asukkaiden kanssa ja sopivia paikkoja on tutkittu työpajoissa ja karttakyselyiden avulla. Kaavaluonnoksen rakentamisen sijoittelussa asukasvuorovaikutuksella on suuri vaikutus.

Kaavahankkeessa säästetään Rysäpuiston, Ole Kandelinin puiston ja Pohjavedenpuiston metsäinen luonne. Maakuntakaavan osoittama viheryhteys on huomioitu suunnittelussa. Haruspuisto säilyy kaavamerkinnällä VP (puisto) ja sitä on tarkoitus kehittää rakennetumman luonteiseksi. Osa Ison Kallahden puistosta saa VP -merkinnän sijasta VU -merkinnän (Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue), jolloin tarkoitus on kehittää puiston länsiosaa vanhojen villojen puutarhamaista luonnetta korostavaksi puistoalueeksi ja itäosaa ja rantaa liikuntatoimintoihin keskittyväksi alueeksi. Ison Kallahden puiston puustoa säilytetään ja ranta sekä kallioalueet säilyvät luonnonmukaisina. Virkistysyhteydet ovat suunnittelussa olleet tärkeä lähtökohta ja kaava antaa niiden kehittämiselle hyvät mahdollisuudet. Alueen luontoarvot turvataan ja Kallahden Natura-alueesta on tekeillä Natura-selvitys.

Alueen suunnittelun lähtökohtana on ollut alkuperäisen kaavan ideat. Suunnitelmassa niitä on tuotu esiin ja korostettu. Uuden rakentamisen pysäköinti on lähtökohtaisesti suunniteltu rakenteelliseksi. Kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti ja kiinteistöviraston tonttiosasto on tehnyt tiivistä yhteistyötä täydennysrakentamisesta kiinnostuneiden taloyhtiöiden kanssa. Suunnittelussa pihapiirien viihtyisyys on huomioitu. Haastavia maastonmuotoja on huomioitu rakennusten ja katujen sijoittelulla. Uutta asuinrakentamista säädellään kaavamääräyksillä, jotka liittyvät yhteistiloihin, asuntokohtaisiin ulkotiloihin, yhteisiin ulkotiloihin, kattoterasseihin ja julkisivukäsittelyyn.

Mielipiteet aihepiireittäin

Rakentamisen määrä

OAS:ssa määriteltyä rakentamisen määrää pidettiin monissa mielipiteissä liian suurena alueelle ja pelättiin, että uuden rakentamisen myötä asukkaiden pahoinvointi, pelko ja turvattomuus lisääntyy sekä olemassa olevien asuntojen hinta laskee. Osassa mielipiteitä oltiin sitä mieltä, että Vuosaareen ei saisi suunnitella lainkaan lisää rakentamista tai nähtiin, että nykyisten suurten uusien alueiden, kuten Kalasataman ja Jätkäsaaren rakentaminen riittää Helsingin kasvulle. Pyydettiin selventämään mikä on asemakaava-alueen nykyinen asukasmäärä.

Rakentamisen sijoittuminen

Useissa mielipiteissä tuotiin esiin viheralueiden säilyttämisen tärkeys. Rakentamista ei haluttu Ison Kallahden puiston merelliseen rantaan, Pohjavedenpuistoon eikä Haruspuistoon niin, että puisto pienenee liikaa tai Ole Kandelinin puistoon niin, että rakentaminen sijoittuu liian lähelle Ramsinrannan asuinaluetta. Toisaalta osassa mielipiteistä todettiin, että Pohjavedenpuisto on vähällä käytöllä, joten sinne voisi rakentaa ja että Haruspuistoa voisi pienentää rakentamalla sen reunoille. Myös Rysäpuistosta oli mainintoja, että sen laidalle mahtuisi rakentamista. Useissa mielipiteissä nousi esiin näkemys, että metroaseman yhteyteen, nykyisen liikekeskuksen ympäristöön voisi rakentaa korkeita asuinrakennuksia, joiden maantasokerroksessa olisi liiketiloja. Meri-Rastilan toria haluttiin elävöittää ja yhtenä keinona nähtiin rakennusten purkaminen sen ympäriltä ja uusien korkeampien ja arkkitehtuuriltaan laadukkaampien rakennusten sijoittaminen näihin paikkoihin. Muuallakin olemassa olevien rakennusten purkaminen ja niiden tilalle uuden rakentaminen nähtiin hyvänä vaihtoehtona. Vuotien kattamista ja parkkikenttiä sekä joitakin aukioita ehdotettiin uuden rakentamisen paikoiksi.

Viheralueet ja julkiset ulkotilat

Viheralueisiin liittyen tuli paljon mielipiteitä. Monet mielipiteistä liittyivät luonnonmukaisten ja metsäisten puistoalueiden ja ranta-alueen säilyttämisen tärkeyteen, niihin liittyviin terveysvaikutuksiin ja saavutettavuuteen. Alueella olevia virkistysyhteyksiä pidettiin tärkeinä, erityisesti

maakuntakaavassa esitettyä viheryhteyttä Ole Kandelinin puiston läpi. Mielipiteissä korostui, että alueen metsäisiä kallioalueita pidetään tärkeinä. Niiden räjäyttämistä ja siitä aiheutuvaa haittaa pelättiin. Esiin nostettiin myös Ison Kallahden puiston niittymaisema ja alueen luontoarvot, kuten lepakot, Kallahden harju, lähde ja geologiset kohteet. Ison Kallahden puiston nimen muuttamista ehdotettiin. Pohjavedenpuistolle ja Ison Kallahden puistolle ehdotettiin luo-kaavamerkintää. Mielipiteissä huomautettiin, että alueella on Metso-luokiteltuja metsäkohteita. Osassa mielipiteistä haluttiin säilyttää lähimetsien luontoarvoja niin, että reittejä ja liikuntakenttiä ei rakennettaisi lisää ja puistot säilyisivät mahdollisimman luonnontilaisina. Liikuntakenttiä ehdotettiin rakennettavaksi esim. rakennusten katoille. Osassa mielipiteistä tuotiin esille tarve Haruspuiston toimintojen kehittämisestä ja puuston vähentämisestä, jotta puistosta tulisi valoisampi. Myös liikuntamahdollisuuksia haluttiin lisätä ja parantaa osassa mielipiteistä. Monet näkivät olemassa olevien liikuntapaikkojen laadun parantamisen ja koulujen pihojen kehittämisen tärkeämpänä kuin uusien liikuntatoimintojen rakentamisen. Uimarannan säilymisestä oltiin huolestuneita. Meri-Rastilan toria haluttiin kehitettävän mm. hienon kiveyksen, isompien puiden tai suihkulähteen avulla. Ison Kallahden puistoa toivottiin kehitettävän kaupunkiviljelyyn ja yhteiseksi puutarhaksi, jossa olisi marjoja ja hedelmiä tuottavia kasveja.

Rakentamisen luonne

Mielipiteissä korostui alkuperäisen asemakaavan ideoiden huomioiminen, kuten aukiotilat, kodikkaat pihapiirit, kylämäisyys, katutilan ja pihatilan erottelu, asuinpihojen näkymät viheralueille, olemassa olevan postmodernistisen rakennuskannan arvostus ja jopa suojelu, kuten esim. korttelitalo, joka sijaitsee Meri-Rastilan torin eteläpuolella. Muutama mielipide toi esiin näkemyksen, että jos rakennetaan se kannattaa tehdä tehokkaana ja korkeana, uutena kerrostumana alueelle, jotta viheralueita säästyisi. Hitas-taloyhtiöt toivoivat kaupungilta apua tonttikohtaisen lisärakentamisen suunnitteluun. Osa nosti esiin ajatuksia hallintamuodoista: alueelle toivottiin enemmän omistusasumista ja myös erityisryhmien asumista. Asuinmukavuudesta todettiin, että sekä uusien että vanhojen asukkaiden pihapiirien kodikkuus tulee turvata jatkossakin. Kallioiden räjäyttämistä uuden rakentamisen yhteydessä ei pidetty hyvänä. Uusiin asuintaloihin toivottiin saunoja, parvekkeita, kunnolliset varastotilat ja laadukkaammat julkisivumateriaalit kuin vanhoissa taloissa. Pysäköinti nähtiin mahdollisena sijoittaa esimerkiksi rakennusten alle. Olemassa olevien asuintalojen parantamista toivottiin. Osassa mielipiteistä todettiin, että betonia ei saisi sallia alueelle lainkaan. Tuulisuuden huomioimista suunnittelulla toivottiin.

Palvelut

Palvelujen riittävyydestä oltiin huolestuneita. Erityisesti päiväkodit, koulut ja terveyspalvelut herättivät kysymyksiä. Toisissa mielipiteissä mainittiin, että kauppakeskus Columbuksen ja Itiksen palvelut ovat riittävät. Joissakin mielipiteissä nostettiin esiin palvelujen aiheuttama häiritsevä saattoliikenne ja huoltoliikenne.

Kestävä kehitys
Mielipiteissä toivottiin, että kaavassa huomioidaan ekologisen rakentamisen tukeminen, kuten puu rakennusmateriaalina ja kuinka tuoda luonto osaksi tiivistä kaupunkiympäristöä esim. viherkattojen tai vertikaalipuutarhojen avulla. Osassa mielipiteistä nostettiin esiin, että alueella tulisi jatkossa käyttää edelläkävijäteknologioita ilmastonmuutoksen ja biodiversiteettikadon torjumiseen. Keinoja voisi olla esimerkiksi aurinkoenergia ja viherkattoviljely.

Rakentaminen Meri-Rastilan ympäristössä
Useissa mielipiteissä tuotiin esiin toivomus, että jos Meri-Rastilan täydennysrakentaminen toteutuu OAS:ssa määritellyssä laajuudessa tulisi Länsirannan osayleiskaavan rakentamisesta luopua. Rastilan leirintäalueen rakentamisesta oli näkemyksiä puolesta ja vastaan. Kokonaisuuden huomioimista tuotiin esiin. Rakentamisen paikkoja muualle ehdotettiin, mm. Sipoo, Kaivopuisto ja Eira, Uutelan golfkenttä ja Rastilan leirintäalue.

Liikenne ja pysäköinti
Metron kapasiteetin kantokyvystä oltiin osin huolestuneita. Joissakin mielipiteissä toivottiin lisää vieraspysäköintipaikkoja alueelle. Osassa mielipiteistä oltiin huolissaan tiettyjen katuosuuksien turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Rakentamisen aikaisesta häiriöstä oltiin myös huolestuneita. Vuotien sillan jalankulun ja pyöräilyn laadusta ja kapasiteetista oltiin huolestuneita.

Kaavaprosessi
Osassa mielipiteistä nostettiin esille huoli vuorovaikutuksen näennäisyydestä. Mielipiteissä nostettiin esille, että kaavatyön yhteydessä on syytä tehdä sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Rakentamisen määrä
OAS:ssa esitetty rakentamisen määrä perustuu kaupungin strategiaan raideliikenteen asemien ympäristön tiivistämisestä ja yleiskaavaan, joka määrittää kuinka tehokasta rakentamisen tulee eri alueilla olla. Yleiskaavan avulla otetaan huomioon koko kaupungin laajuinen kokonaisuus ja rakentamisen tärkeät painopisteet. Koko kaupungissa seuraavan 35 vuoden aikana täydennysrakentamista tulee olemaan 1/3 kaikesta rakentamisesta. Suuret aluerakentamisalueet eivät siis riitä ratkaisemaan kaupungin kasvua. Meri-Rastilalla on paljon potentiaalia tiivistyä ilman, että virkistysyhteydet heikentyvät ja alueelle jää edelleen paljon viheralueita asukkaiden käyttöön. Uudella rakentamisella ja tähän liittyvällä julkisten ulkotilojen parantamisella on usein vaikutusta asuntojen arvon nousuun ja alueen turvallisuuden parantumiseen. Alueen nykyinen asukasmäärä on lisätty kaavaselostukseen.

Rakentamisen sijoittuminen
Rakentaminen on suunnitelmassa sijoitettu hienovaraisesti viheralueiden luonteet ja rajautuminen rakentamiseen huomioiden. Periaatteena on tiivistää katujen varsia ja säästää viheralueilla tärkeät virkistysreitit ja asukkaille olennaisimmat paikat, kuten tietyt kallioalueet, Haruspuistosta suurin osa, Ole Kandelinin puiston Ramsinrannan puoleinen reuna ja Ison Kallahden puiston rantavyöhyke. Viheralueista suurimman muutoksen kokee Pohjavedenpuisto. Pohjavedenpuiston suunnittelun periaatteena on keskeisimpien kallioalueiden säästäminen ja geologisten kohteiden huomioiminen, toisaalta rakentamisen sijoittaminen Vuotien varteen rajaamaan melua, puiston alaviin osiin ja Meri-Rastilan tien varteen muodostamaan katutilaa. Purkaminen voi olla mahdollista useissa Meri-Rastilan kohteissa. Kattamisratkaisut ovat yleensä taloudellisen toteutettavuutensa osalta haastavia ratkaisuja. Vuotien kattamista ei ole nähty taloudellisesti kannattavana tämän hetken taloudellisessa tilanteessa ja alueen hintatasoon suhteutettuna, mutta kaavaratkaisu ei estä kattamisratkaisun tutkimista ja toteuttamista myöhemmin. Asemakaava ja asemakaavan muutos sisältää Meri-Rastilan liikekeskuksen uudistuksen, jossa Kiinteistö Oy Rastilan liikekeskus kehittää liikekeskusta niin, että vanha rakennus puretaan ja tilalle rakennetaan uutta liiketilaa, jonka päällä on asumista. Rakentamisen sijoittamisesta on käyty useaan otteeseen keskustelua alueen asukkaiden kanssa ja sopivia paikkoja on tutkittu työpajoissa ja karttakyselyiden avulla. Kaavaluonnoksen rakentamisen sijoittelussa asukasvuorovaikutuksella on suuri vaikutus.

Viheralueet ja julkiset ulkotilat
Kaavahankkeessa säästetään Rysäpuiston, Ole Kandelinin puiston ja Pohjavedenpuiston metsäinen luonne. Maakuntakaavan osoittama viheryhteys on huomioitu suunnittelussa. Haruspuisto säilyy kaavamerkinnällä VP (puisto) ja sitä on tarkoitus kehittää rakennetumman luonteiseksi. Osa Ison Kallahden puistosta saa VP -merkinnän sijasta VU -merkinnän (Urheilu- ja virkistyspalveluiden alue), jolloin tarkoitus on kehittää puiston länsiosaa vanhojen villojen puutarhamaista luonnetta korostavaksi puistoalueeksi ja itäosaa ja rantaa liikuntatoimintoihin keskittyväksi alueeksi. Ison Kallahden puiston puustoa säilytetään ja ranta ja kallioalueet säilyvät luonnonmukaisina. Luo-merkintöjen sijoittamista puistoon selvitetään kaavaehdotusvaiheessa, kun puistolle tehdään yleissuunnitelma. Puiston nimen muuttamista voidaan tutkia. Virkistysyhteydet ovat suunnittelussa olleet tärkeä lähtökohta ja kaava antaa niiden kehittämiselle hyvät mahdollisuudet. Alueen luontoarvot turvataan ja Kallahden Natura-alueesta on tekeillä Natura-selvitys. Jatkossa esimerkiksi pysäköintitalojen kattoja voisi tutkia pelikenttäkäyttöön. Uimaranta säilyy nykyisellään. METSO-kohteet kts. kaavaluonnosvaihe: vastine ympäristökeskukselle.

Rakentamisen luonne
Alueen suunnittelun lähtökohtana on ollut alkuperäisen kaavan ideat. Suunnitelmassa niitä on tuotu esiin ja korostettu (lisää aiheesta kohdassa Asemakaavan kuvaus: kaupunkirakenteelliset periaatteet). Uusi rakentaminen on selkeästi tehokkaampaa kuin olemassa oleva. Rakennukset ovat pääosin 5-8 krs korkeita. Joissakin kohdin, missä paikan tärkeyttä kannattaa korostaa on sijoitettu 10-12 krs korkeita pistemäisiä kerrostaloja. Uuden rakentamisen pysäköinti on lähtökohtaisesti suunniteltu rakenteelliseksi, eli pihakansien alle tai pysäköintitaloihin, näin vältytään maanpäällisiltä pysäköintialueilta. Kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti ja kiinteistöviraston tonttiosasto on tehnyt tiivistä yhteistyötä täydennysrakentamisesta kiinnostuneiden taloyhtiöiden kanssa. Kaupunkisuunnitteluviraston rakennushistorian asiantuntijat ovat arvioineet, että alueen 1990-luvun rakennuskannasta ei tarvitse tehdä rakennushistoriallista selvitystä.

Kaava-alueella on suhteellisesti Helsingin nykyisiä tavoitteita enemmän vuokratalovaltaista asuntokantaa. Hallintamuodot määritellään kaupungin maalla tontinluovutuksen yhteydessä Helsingin kaupungin Kotikaupunkina Helsinki -ohjelman (AM-ohjelma) mukaisesti.

Suunnittelussa pihapiirien viihtyisyys on huomioitu. Haastavia maastonmuotoja on huomioitu rakennusten ja katujen sijoittelulla ja suunnittelun edetessä uusien tonttien järjestelyjä tullaan tarkastelemaan tarkemmin, jotta piha-alueilla voitaisiin säästää mahdollisimman paljon luonnonmukaista kalliota. Uutta asuinrakentamista säädellään kaavamääräyksillä, jotka liittyvät yhteistiloihin, asuntokohtaisiin ulkotiloihin, yhteisiin ulkotiloihin, kattoterasseihin ja julkisivukäsittelyyn (lisää aiheessa kaavaselostuksen kohdassa Asemakaavan kuvaus).

Palvelut
Kiinteistöviraston tilakeskuksen teettämässä palvelutilatarkastelussa on käyty läpi eri hallintokuntien tilatarpeet alueella tulevaisuudessa tuleva asukasmäärä huomioiden ja kaavamuutoksessa on varattu riittävät tontit ja kerrosalan määrä näille toiminnoille sekä suunniteltu parannuksia huoltoajoyhteyksiin. Terveyspalveluita ei sijoiteta kaavamuutosalueelle. Sosiaali- ja terveysvirasto on huomioinut tiivistyvän kaupunkirakenteen palveluverkkosuunnitelmassa, joka tähtää vuoteen 2030.

Kestävä kehitys
Asemakaava ja asemakaavan muutos pohjautuvat kaupungin strategiaan ja kaupunkisuunnitteluviraston ympäristöohjelmaan 2015-2017, joista lisää tietoa kaavaselostuksen kohdassa Kaavaratkaisu: ekologinen kestävyys.

Rakentaminen Meri-Rastilan ympäristössä
Ympäröivien alueiden mahdollinen rakentuminen tulevaisuudessa on huomioitu kaavoituksessa tilavarauksin, palvelutilatarkastelussa ja kaupallisia palveluita tarkasteltaessa. Tarkastelu pohjautuu uuteen yleiskaavaan. Yleiskaavassa on osoitettu kaupunkirakenteen tiivistymistä

koko Helsingin alueelle. Noin 1/3 kaikesta asuinrakentamisesta tulee vuoteen 2050 mennessä olemaan täydennysrakentamista.

Liikenne ja pysäköinti
Metron kapasiteetti paranee Laajasalon pikaraitotien myötä sekä tihentämällä metron vuoroväliä linjojen yhteisellä osalla 1,75 minuuttiin. Kapasiteettia voidaan lisätä myös esimerkiksi perustamalla uusia runkolinjoja ruuhkaisimmille väleille. Aiheesta lisää kaavaselostuksen kohdassa Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen. Vieraspysäköintipaikkoja on mahdollista saada noin 200 Meri-Rastilan tien perusparannuksen yhteydessä.

Vuotien sillan ja metrosillan väliin rakennetaan uusi jalankulun- ja pyöräilyn silta Vuosaaren baanareitin jatkeeksi. Rakennustyöt alkavat 2018 ja kestävät lähes kolme vuotta. Nykyisen Vuosaaren sillan alimittaisia ajokaistoja levennetään hieman, kun sillan pohjoispuoleinen jalankulun ja pyöräilyn väylä poistetaan. Samalla Karavaanisillalta Itäkeskukseen johtavan rampin sekoittumisalue Vuotiellä pitenee noin 20 metriä. Vuotien sillan eteläinen jalankulun ja pyöräilyn yhdistetty väylä säilyy ennallaan. Tosin jalankulun ja pyöräilyn määrä saattaa vähentyä, koska olosuhteet omalla sillalla ovat huomattavasti paremmat.

Kaavaprosessi
Tässä vuorovaikutusraportissa kuvataan vuorovaikutuksen vaiheet ja kuinka ne ovat vaikuttaneet suunnitteluun. Kaavaselostuksesta löytyy kohta Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin.

Yhteenveto osallistumis- ja arviointisuunnitelman asukastilaisuudesta 27.4.2015

Tilaisuudessa esiteltiin kaavahankkeen ja liikennesuunnittelun lähtökohdat, jonka jälkeen paikallaolijat saivat kertoa mielipiteitään pienryhmissä kartan äärellä. Työpajoissa käytiin läpi alueelle suunnitellun täydennysrakentamisen hyviä sekä huonoja puolia, mahdollisia rakentamisen paikkoja sekä ideoita tulevasta rakentamisesta.

Asukkaat esittivät kysymyksiä ja näkemyksiä tilaisuudessa. Keskustelua herätti mm. korkea ja tiivis rakentaminen: monet näkivät, että se ei sovi alueelle. Tosin ostarin ympäristössä muutosta toivottiin. Pohdittiin mitä hallintamuotoa alueelle suunnitellaan. Tuotiin esiin kansainvälisyys: sitä voisi hyödyntää esimerkiksi arkkitehtuurissa. Alue koettiin turvattomaksi mm. viheralueiden huonon valaistuksen vuoksi. Kysyttiin myös miten kaupunki näkee väkimäärän lisäyksen auttavan turvattomuuden tunteen vähenemisessä. Tuotiin esiin, että alueella liikkuu paljon turisteja leirintäalueen, koulutus- ja leirikeskusten ansiosta: nähtiin, että julkisten tilojen kehittäminen on todella tärkeää tästäkin syystä. Palveluiden yhtäaikainen suunnittelu nähtiin olennaisena. Toivottiin,

että alueella säilyisi edelleen edullisen vuokratason liiketiloja. Metsäisten viheralueiden tärkeydestä puhuttiin paljon. Kysyttiin mikä on tämän asemakaavan suhde Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavaan: voisiko kyseisen alueen jättää rakentamatta. Vuosaaren sillan ruuhkautumisesta oltiin huolestuneita.

Osallistujia oli noin 90 henkilöä.

Suunnitelmia verkossa kommentoitavana kolmessa vaiheessa 2015-2016

Meri-Rastilan suunnitelmia on ollut verkossa kommentoitavana kolmessa eri vaiheessa. Ensimmäisen kerran (130 kommenttia) lokakuussa 2015, jolloin keskustelussa oli erilaisia täydentämisrakentamisen vaihtoehtoja sekä puistojen ideasuunnitelmia. Lisäksi kirjaamoon saatiin neljä mielipidettä. Seuraavassa verkkokeskustelussa (190 kommenttia) touko-kesäkuussa 2016 keskusteltiin liikekeskuksen alueesta, eteenpäin viedystä täydennysrakentamissuunnitelmasta sekä Meri-Rastilan tien perusparantamisesta. Tässä yhteydessä kirjaamoon tuli myös neljä mielipidettä. Kolmannessa verkkokeskustelussa esillä oli kaavaluonnos ja luonnos liikennesuunnitelmasta. Kolmannen verkkokeskustelun mielipiteet on käsitelty osana luonnosvaiheen mielipiteitä.

Lokakuun 2015 suunnitteluversioita nettikeskustelussa:

Täydennysrakentaminen hyväksytään verkkokeskusteluissakin parhaiten metroaseman ja ostarin ympäristössä, jossa rakentaminen voisi olla korkeaakin. Myös Pohjavedenpuiston katsotaan sopivan täydennysrakentamiseen. Muilla alueilla täydennysrakentamisen tulisi olla hienova-

raista ja sijoittua katujen varsille. Kun alueen rakennukset tulevat peruskorjausikään, voisi purkava saneeraus olla hyvä keino tiivistämiseen.

Meri-rastilalaiset arvostavat alueen luontoa, kallioita ja rantoja. Lokakuussa 2015 esitetyissä suunnitelmissa eniten kritiikkiä herättikin rakentaminen kallioille, kuten Ison Kallahden puiston kallioille ja Haruspuiston kaakkoisosan kallioille. Myös yleisesti puistoihin rakentaminen ja asuinalueen muuttuminen herätti huolta. Alueen yleisen ilmeen ja imagon kohottamista pidettiin tärkeänä. Puistojen, istutusten, jalankulku- ja pyöräilyreittien sekä torin ympäristön parantamista toivottiin. Osa asuinkerrostaloista kaipaa remonttia. Haruspuisto on keskeinen kohtaamispaikka. Puistoa pitäisi kehittää toiminnalliseksi paikaksi laadusta tinkimättä.

Toukokuun 2016 suunnitelma nettikeskustelussa:

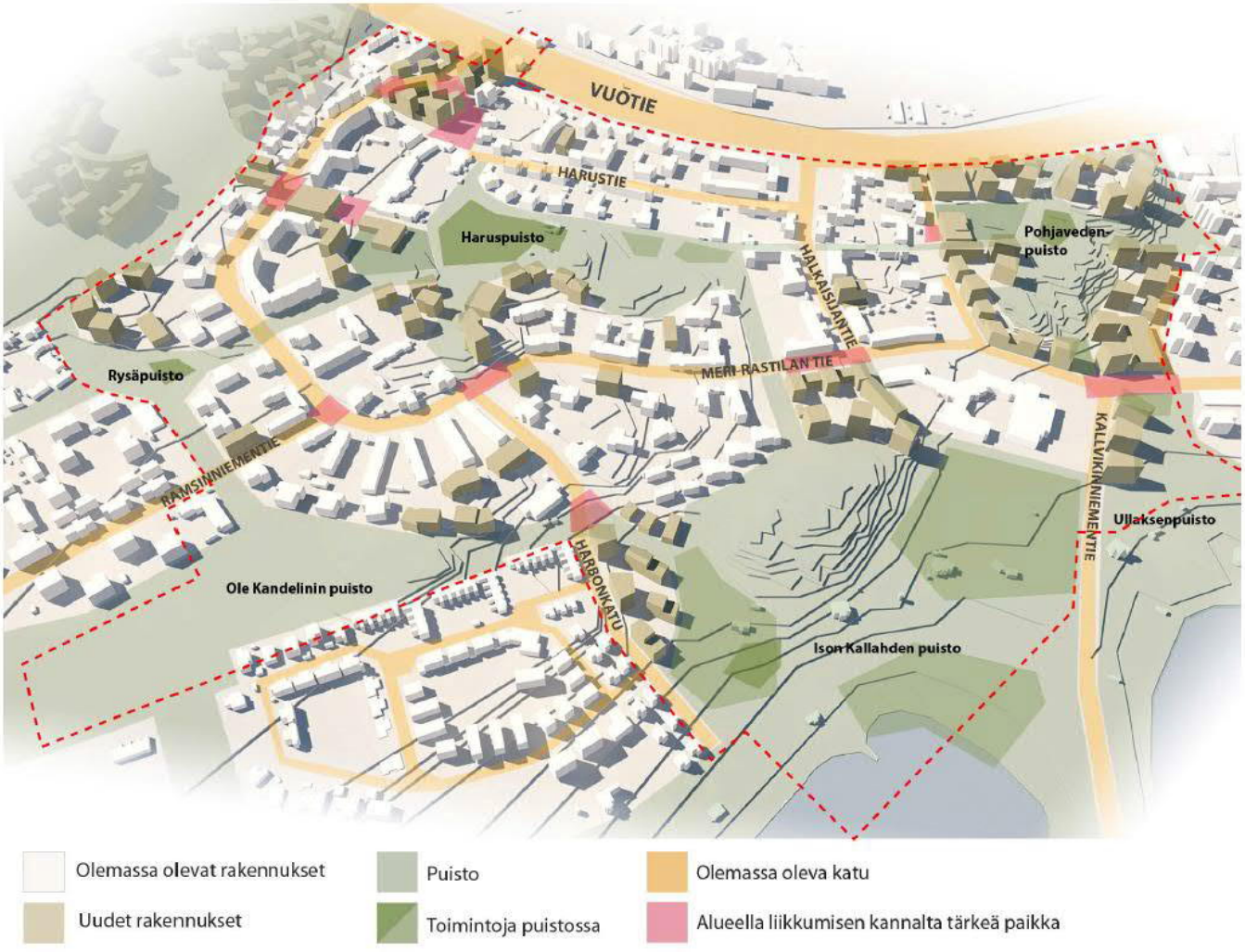

Toisessa verkkokeskustelussa arvostettiin sitä, että suunnitelmia on voinut kommentoida useaan otteeseen ja että suunnitelmaa oli muutettu aiemmissa kommenteissa toivottuun suuntaan. Metroaseman ympäristön suunnitelmia pidettiin yleisesti ottaen hyvinä. Haruspuistoon

sijoittuvaa rakentamista oli edellisestä suunnitelmaversiosta vähennetty, eikä Haruspuistoon liittyviä kommentteja juurikaan nyt tullut. Kritiikki kohdistui tässä keskustelussa erityisesti Pohjavedenpuistoon sijoitettuun rakentamiseen, erityisesti sen määrään, Harbonkadun varteen suunniteltuihin kerrostaloihin sekä Rysäpuiston alueen suunnitelmiin. Keskustelu kääntyi osittain myös uusien rakennusten ulkonäkökysymyksiin sekä omistusjakaumaan. Kysyttiin miten suurehko uusien asukkaiden määrä muuttaa alueen nykyistä kylämäistä ja yhteisöllistä tunnelmaa.

Ensimmäisessä verkkokeskustelussa ja kirjaamoon saapuneissa mielipiteissä (4) esille tulleet kommentit on otettu huomioon kaavatyössä siten, että rakentamista poistettiin Ison Kallahden puiston kallioalueilta ja Haruspuiston eteläosan kallioalueilta. Kallioille suunniteltiin ulkoilureittejä, jotka avaisivat kallioalueet julkisemman oloisiksi, mutta samalla säästäisivät maastoa, kun kulku ohjataan tietylle reitille. Rakentamista Pohjavedenpuistoon lisättiin jonkin verran. Haruspuiston rakentaminen suunniteltiin siten, että se on matalaa puiston suunnalla ja korkeampaa kohti Meri-Rastilan tietä, jolloin rakennukset varjostavat puistoa mahdollisimman vähän. Kommenttien pohjalta rakentamisen paikkoja tutkittiin Kallvikinniementien ja Harbonkadun reunalle. Asukkaiden toivomien pienten ja toisaalta myös suurten asuntojen sijoittaminen alueelle ja hallintamuotojakauman monipuolistaminen on kaavan ratkaisuilla haluttu mahdollistaa. Korkea rakentaminen on suunniteltu pääosin pistemäisinä rakennuksina, jolloin rakennusten luoma tunnelma ei ole muurimainen ja massiivinen.

Toisessa verkkokeskustelussa ja kirjaamoon saapuneissa mielipiteissä (4) esille tulleet kommentit on otettu huomioon kaavatyössä siten, että Harbonkadun varren rakennukset muutettiin matalammiksi ja sopivammiksi ympäröivään korttelirakenteeseen. Rysäpuistoon sijoitettua rakentamista muutettiin niin, että sen pysäköinti on integroitu pihakansina maastoon ja se ei häiritse viereisten tonttien asukkaita. Ajatuksia julkisivuista kehitettiin eteenpäin.

Yhteenveto asukastilaisuuksista 5. ja 7.10.2015
Kaavakävelyt ja keskustelut karttojen äärellä

Esillä olleeseen suunnitteluaineistoon liittyen järjestettiin kaksi kaavakävelyiltaa, jossa tutustuttiin alustaviin täydennysrakentamissuunnitelmiin ja julkisten tilojen ja puistojen parannussuunnitelmiin maastossa. Kävelyjen jälkeen kokoonnuttiin keskustelemaan karttojen ääreen sisätiloihin. Varsinaiset kommentit suunnitelmiin pyydettiin kirjoittamaan verkkokeskusteluun.

5.10. tilaisuuteen osallistui noin 35 henkilöä, 7.10. osallistujia oli noin 25.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 26.5.2016
Suunnittelijat tavattavissa torilla kyläjuhlan yhteydessä

Eniten kävijöitä kaikista järjestetyistä asukastapahtumista keräsi suunnittelijoiden toripäivystys toukokuussa 2016. Tapahtuma oli samana arkipäivänä kuin Haruspuiston kyläjuhla. Töistä tuleville oli luontevaa poiketa suunnittelijoiden telttakatoksella. Kävijöitä arvioitiin olleen noin 150. Palautetta kannustettiin jättämään samaan aikaan käynnissä olleeseen verkkokeskusteluun. Mahdollisuutta suunnittelijoiden tapaamiseen ja verkkokeskustelua oli mainostettu jakamalla flyereita metroasemalla ruuhka-aikaan työmatkalaisille.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 27.9.2016
Aluefoorumin järjestäminen asukasaktiivien kanssa ja piirikeskustelu

Pro Meri-Rastilan ja Vuosaari-Seuran aktiivien kanssa yhteistyö on ollut tiivistä kaavatyön aikana. Pro Meri-Rastilan aloitteesta järjestettiin Aluefoorumi syyskuussa 2016. Esitysten aiheet saatiin aktiiveilta, jotka myös osallistuivat illan suunnitteluun ja käytännön järjestelyihin. Lopuksi käytiin keskustelua piirimuodostelmassa.

Useissa puheenvuoroissa tuotiin esiin, että ostoskeskuksen alueen uudistaminen on hyvä ja kannatettava asia. Paikka ei ole nykyisellään kovinkaan houkutteleva. Osa keskustelijoista piti suunniteltuja, jopa 16-kerroksista rakennusta, korkeina ja massiivisina. Toisaalta todettiin, että juuri tähän paikkaan korkea rakentaminen sopii parhaiten. Ostoskeskuksen rakentamisen aikaisten häiriöiden minimoimista olisi hyvä myös suunnitella.

Täydennysrakentamisen suunnittelun taustalla todettiin olevan huolellisesti tutkittuja lähtökohtia ja tavoitteita, jotka ottavat alueen alkuperäiset suunnitteluideat huomioon. Suunnittelun aikaisen vuoropuhelun kuluessa suunnitelmat ovat kehittyneet hyvään suuntaan. Muun muassa aukioita ja yhteyksiä viheralueille on mietitty.

Monet toivat esiin, että jo rakennetulla alueella on hyvä suosia korkeampaakin rakentamista, koska näin voidaan säästää toisaalla enemmän puistoja ja muita viheralueita. Maa, joka käytetään rakentamiseen, on hyvä käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Erityisesti Haruspuistoa ja Ison Kallahden puistoa halutaan säästää. Puistojen suunnitteluun halutaan osallistua. Huolta herätti toisaalta se, että uusi, nykyistä korkeampi rakentaminen, voi näyttää epätasapainoiselta vanhan, matalamman rakennuskannan rinnalla. Lisäksi alueelle tyypillisten korkeiden luonnonkallioiden pelättiin häviävän visuaalisesti, kun rinnalla on vielä korkeampia kerrostaloja. Korkeat talot lähinaapurissa lisäävät myös varjostusta.

Uusien rakennusten toivottiin olevan kauniita. Keskustelussa todettiin, että viimeaikainen rakentaminen Helsingissä on ollut kaunista ja että

Meri-Rastilaan saattaisi sopia vaalea arkkitehtuuri, joka hyödyntää puuta julkisivun yksityiskohdissa.

Jos tämän hetkinen suunnitelma toteutuu kokonaisuudessaan, muuttaisi nykyiselle Meri-Rastilan alueelle noin 4000 uutta asukasta. Muutos on iso ja sen pelätään aiheuttavan sosiaalisia ja toiminnallisia ongelmia ja alueen pelätään jopa slummiutuvan. Myös palveluiden, kuten päiväkotipaikojen riittävyys voi olla haaste. Toisaalta todettiin, ettei tiiveys sinänsä aiheuta ongelmia vaan sosiaalinen rakenne, jonka oletetaan tasapainottuvan tulevaisuudessa. Alueelle toivotaan ulko- ja sisätiloja asukkaiden käyttöön.

Pohdittiin voisiko Meri-Rastilaan suunnitella vähä-autoista tai autotonta asumista, jolloin vältyttäisiin pysäköintitalorakentamiselta niiltä osin.

Taloyhtiöiden tontilla tapahtuva lisärakentaminen tuntuu haastavalta prosessilta, sen hyötyjä on vaikea arvioida ja ne saattavat jakautua taloyhtiön sisällä epätasaisesti. Kaupunkisuunnittelusta viestiminen ja keskustelu vaatii jatkuvaa kehittämistä.

Keskustelua herätti jälleen Meri-Rastilan länsirannan kaavoitus ja yleiskaavaan merkitty uusi rakentaminen, kuten Ramsinniemi, leirintäalue ja Vartiosaari. Luonnonvaraisten ulkoilualueiden kutistuminen nähtiin huolestuttavana.

Vuorovaikutuksessa esille tulleet kommentit on otettu huomioon kaavatyössä siten, että asuinrakennusten ulkonäköön liittyviä kaavamääräyksiä on määritelty kaavaluonnosvaiheessa. Määräykset koskevat mm. julkisivumateriaaleja niin, että niiden tulee istua nykyisen vaalean rakentamisen kanssa yhteen ja kuitenkin niin, että puuta tuodaan alueelle elävöittämään kaupunkikuvaa. Liiketiloja on sijoitettu tärkeisiin Meri-Rastilan tie varren solmukohtiin elävöittämään katutilaa ja niille on määrätty isot ikkunat. Kaavaluonnoksessa on määritelty kaikille uusille rakennuksille viherkatto. Jätehuoneiden, ilmanottohormien, ajoluiskien ja muiden irrallisten rakennusosien osalta on määräyksiä, että ne tulee sijoittaa rakennuksiin. Pihojen ja pihakansien käsittelyyn liittyviä kaupunkikuvaa parantavia kaavamääräyksiä on myös useita. Suunnittelussa selvitetään mm. autottoman kokeilukorttelin mahdollisuutta. Pysäköintitalot voidaan autojen vähentyessä purkaa ja tilalle on mahdollista rakentaa asuintaloja. Tilaisuudessa keskusteltiin paljon tiedottamisesta ja tonttikohtaisen lisärakentamisen haastavuudesta. Nämä aiheet ovat Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksessa tärkeitä kehittämisteemoja ja asukkaiden palautteesta hyödytään.

Maahanmuuttajataustaisten asukkaiden tavoittaminen ja saatu palaute

Meri-Rastilan suunnitteluun haluttiin mukaan myös maahanmuuttajataustaista väestöä. Vaikka käynnistystapahtuma Rastilan riehan kutsut olivat useammalla kielellä, ei tapahtumaan juurikaan tullut maahanmuuttajataustaisia asukkaita. Ensimmäinen kontakti saatiinkin vasta kun diplomityöntekijä kävi haastattelemassa venäjän ja somalinkielisiä äitejä heidän omissa tilaisuuksissaan. Vilma Aution diplomityössä, Maailma kylässä Meri-Rastilassa. Näkökulmia monikulttuuristen asuinympäristöjen kehittämiseen, esitettiin ratkaisuja, joilla monikulttuurista näkökulmaa voisi toteuttaa Meri-Rastilassa. Näitä olivat:

- erilaistuva asuminen - asumista liikekeskuksen yhteydessä
- pienyrittäjyys - basaari
- vahvat paikallisyhteisöt - yhdistyshautomo
- kulttuuriset kohtaamiset - uudistettu tapahtumatori

Keskeisiksi keinoiksi monikulttuuristen asuinalueiden suunnitteluun Autio nostaa yleisellä tasolla:

- vuorovaikutteisen suunnitteluprosessin hyödyntäminen ja kehittäminen alueen asukkaiden kokemusten ja hiljaisen tiedon hyödyntäminen
- resurssien kohdentaminen monikulttuuristen lähiöiden kehittämistä koskeviin hankkeisiin
- joustavat ja monikäyttöiset sisä- ja ulkotilat
- alueellisten tapahtumatilojen ja arkisten kohtaamispaikkojen luominen ja kehittäminen
- kulttuurin tilojen määrän lisääminen ja näiden tilojen kehittäminen
- tilallisten rajapintojen käsittely siten, että kulttuuriset tottumukset otetaan huomioon
- asuntotarjonnan monipuolistaminen erilaisille perheyksiköille sopiviksi
- alueen hahmotettavuuden helpottaminen ja orientoitumisen tukeminen, helppokulkuiset reitit ja visuaaliset opasteet
- asukkaiden vaikuttavuuden tunteen tukeminen muokattavien, "kustomoitavien" tilojen kautta

Lähde: Vilma Autio, 2015, Maailma kylässä Meri-Rastilassa. Näkökulmia monikulttuuristen asuinympäristöjen kehittämiseen. Aalto-yliopisto, Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, arkkitehtuurin laitos.

Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluvirasto tilasivat tämän jälkeen Etnografinen tutkimustoimisto KENNO:lta kolme haastattelututkimusta. Ensimmäisessä toteutettiin semi-strukturoidut haastattelut ja havainnointia paikan päällä kuudelle yrittäjälle. Yrittäjistä osa oli kantasuomalaisia ja osa maahanmuuttajataustaisia.

Yrittäjät pitivät tärkeänä oman liiketilan näkyvyyttä. Tätä edesauttavat ikkunat ja sijainti kulkureittien varrella. Katutason liiketilat koettiin parhaiksi eikä nykyisen ostoskeskuksen toimitiloja nähty kovin houkuttelevina suhteessa niiden hintaan huonon näkyvyyden ja epäsiisteyden takia. Ostoskeskukseen kaivattiin monimuotoisempia palveluita, jotka houkuttelisivat samalla uusia asiakkaita omaan yritykseen. Kun tutkijat keskustelivat yrittäjien kanssa basaarimaisesta tilaratkaisusta, siitä innostuttiin. Ideaan liitettiin sosiaalisen kanssakäymisen sekä näkyvyyden lisäämisen aspektit.

Yrittäjien mielestä Meri-Rastilan tori on ongelmallinen. Torin ovat monesti vallanneet päihtyneet, jolloin muut ryhmät eivät voi nauttia siitä. Uudistusta kaivattiin esimerkiksi tapahtumien ja torimyynnin kautta.

Yrittäjät kokivat, että Meri-Rastila ei ole kehittynyt moneen vuoteen, ja alue kaipaisi elävöittämistä ja ostovoimaa. Monien mielestä palveluiden keskittäminen ja rikastaminen loisi alueelle eläväisempää tunnelmaa. Vetovoimatekijöiksi listattiin erityisesti luonto, meri ja alueen hyvä sijainti metroaseman ja muiden kulkuyhteyksien läheisyydessä. Aluetta kehitettäessä on hyvä huomioida naapurikeskusten vetovoima ja luoda Meri-Rastilalle erottautumiskeinoja, jotka pohjautuvat niihin syihin, joista alueen asukkaat ovat kiintyneet Meri-Rastilaan sekä houkuttelevat asiakkaita myös muilta alueilta.

Toisessa KENNO:lta tilatussa tutkimuksessa haastateltiin kahdeksaa maahanmuuttajataustaista asukasta, joilla oli kiinnostusta kehittää aluetta. Haastateltavia valittiin eri taustoista ja he olivat eri ikäisiä miehiä ja naisia. Heidän kanssaan toteutettiin sekä temaattiset kahdenkeskiset haastattelut liittyen alueeseen ja arjen liikkumiseen, että walk-along –haastattelut. Jälkimmäisessä informantti sai valita itselleen tärkeän arjen reitin alueella, joka käveltiin yhdessä etnografin kanssa. Puolessa haastatteluista käytettiin tulkkia apuna.

Informantit kokivat Meri-Rastilan olevan mainettaan parempi, kylämäinen, yhteisöllinen ja luonnonläheinen alue. Naiset ja lapset viettävät alueella enemmän aikaa, joten erityisesti heidän tarpeitaan tulisi ottaa huomioon suunnittelussa. Alueelta puuttuu sekä maahanmuuttajataustaisten naisten että eritaustaisten ihmisten kohtaamispaikka. Saavutettavuus kylän sisällä ja yhteydet muualle koettiin hyviksi.

Palveluita ja harrastusmahdollisuuksia haluttiin lisää. Alue koettiin rapistuneeksi. Ilmettä verrattiin Aurinkolahteen ja koettiin, ettei Meri-Rastilasta haluta pitää yhtä hyvää huolta. Turvattomuuden tunnetta aiheuttavat lähinnä alueen ulkopuoliset.

Maahanmuuttajataustaisia asukkaita kiinnostavat oman kylän asiat, mutta vaikuttamismahdollisuuksista ei ole tietoa ja koetaan, että ratkaisut on tehty jossain ylempänä. Myös kielimuuri estää tiedon saamista ja osallistumista.

Kolmannessa tutkimuksessa haastateltiin kahdeksaa maahanmuuttajataustaista Meri-Rastilan asukasta. Heidän kanssaan myös kuljettiin alueella. Raportissa selvitettiin asukkaiden näkemyksiä Meri-Rastilaan tehdyistä suunnitelmista ja tutkittiin maahanmuuttajataustaisten asukkaiden kokemia haasteita liittyen kaupunkisuunnitteluun osallistumiseen.

Maahanmuuttajataustaisia ihmisiä kiinnostivat kaupunkisuunnittelussa samat aiheet kuin kantasuomalaisiakin. Teema, joka toistui maahan muuttaneiden kaupunkilaisten kanssa tehdyissä tutkimuksissa, oli kuitenkin erityisesti se, että alueiden kehitys kiinnostaa lasten näkökulmasta. Lisäksi naisten aluetuntemus voi olla parempaa ja ajan löytäminen sen kehitykseen ja osallistumiseen helpompaa kuin miesten, koska naiset useammin jäävät kotiin lasten kanssa ja viettävät enemmän aikaa asuinalueellaan. Toisaalta asukkaat, jotka eivät ole työelämässä, ovat erityisesti vaarassa jäädä vuorovaikutustyön ulkopuolelle, koska vaikuttamisen polku on monelle tällaiselle kaupunkilaiselle epäselvä ja kielitaito heikompaa.

Teemat, joihin maahanmuuttajataustaiset merirastilalaiset olivat kiinnostuneita vaikuttamaan alueen kaupunkisuunnittelussa, olivat luonnonläheisyyden säilyttäminen, kohtaamispaikkojen luominen ja erilaisten aktiviteettimahdollisuuksien kehittäminen alueella. Erityisesti turvallisen, luonnonläheisen ja toiminnallisen asuinympäristön kehittäminen lapsille koettiin tärkeänä, mutta myös aikuisten väliseen kohtaamiseen toivottiin enemmän mahdollisuuksia. Täydennysrakentamiseen suhtauduttiin positiivisesti, koska ymmärrettiin että uusia asuntoja tarvitaan. Uudet asukkaat tuovat alueelle kaivattua eläväisyyttä, mutta herättävät myös turvattomuuden tunnetta tuntemattomien johdosta. Nykyisten palveluiden riittävyyttä epäiltiin, mutta toisaalta kasvavan väkiluvun uskottiin tuovan lisää kaupallisia palveluita alueelle. Meri-Rastilan ulkonäköä haluttiin päivittää, ja uudisrakentamisen ajateltiin tekevän hyvää alueen modernisoimiselle. Sellainen kylämäisyyttä tukeva rakentaminen, jolla tuetaan asukkaiden välistä sosiaalisuutta ja mahdollisuuksia yhdessä tekemiseen koettiin tärkeänä. Haastateltavat eivät kokeneet, että Meri-Rastila olisi nykyisellään erityisen väljä alue, koska he näkivät luontoja viheralueet niin tärkeänä osana asuinaluettaan. Korkean rakentamisen ajateltiin olevan hyvä ajatus siksi, että näin saadaan paljon asuntoja kerralla viemättä niin paljoa pinta-alaa metsä- ja puistoalueilta. Ostarin alueen rakentaminen oli kaikkien mielestä hyvä asia, ja korkeaa täydennysrakentamista nähtiin mieluummin siellä kuin esimerkiksi puistojen ja luontokohteiden lähellä. Nykyinen Meri-Rastilan ostarin alue onkin huonossa maineessa, eli se on alue, jonka uusimista ja päivittämistä kaikki toivoivat.

Vuorovaikutuksessa esille tulleet kommentit on otettu huomioon kaavatyössä siten, että alueen reitistöstä pyritään tekemään selkeämpi ja esteettömämpi, yhteisöllisiä toiminnallisia tiloja mahdollistetaan viheralueille ja kaavatyön yhteydessä pyritään kartoittamaan keinoja yhteistilojen rakentumiseksi alueelle. Liiketiloja on suunniteltu kivijalkoihin

sekä liikekeskukseen, että asuinrakennuksiin Meri-Rastilan tien varrella. Kaava mahdollistaa pieniä liiketiloja lähipalveluita varten. Basaarimaista tilaratkaisua tutkitaan liikekeskuksen suunnittelun yhteydessä. Asemakaavoituksen ja Lähiöprojektin kiinteää yhteistyötä kehitetään, jotta uudistuvilla alueilla on mahdollista toteuttaa asukkaiden yhteisöllisyyttä lisääviä hankkeita. Maahanmuuttajataustaisten asukkaiden kanssa tehty tutkimus on tuonut kaupunkisuunnitteluvirastolle arvokasta tietoa, kuinka viestintää ja vuorovaikutusta tulisi jatkossa kehittää kaikkia asukkaita palvelevaksi.

Keskustelu taloyhtiöiden kanssa

Meri-Rastilan suunnittelun yhteydessä haluttiin käynnistää myös keskustelua tonttikohtaisesta lisärakentamisesta. Taloyhtiöiden isännöitsijät ja hallitusten puheenjohtajat kutsuttiin yhteiseen infotilaisuuteen karttojen ääreen keskustelemaan lisärakentamisen vaihtoehdoista ja sen taloudellisista kannustimista.

Yhteisen tilaisuuden jälkeen moni taloyhtiö otti erikseen yhteyttä suunnittelijoihin ja kiinteistöviraston edustajiin ja kaupungin edustajat vierailivat taloyhtiöiden yhtiökokouksissa ja hallitusten kokouksissa.

Luonnosaineiston nähtävilläolo 28.11.–19.12.2016

Viranomaisten kannanotot

Luonnosaineistosta saatiin kannanotot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Kaupunginmuseo / Museovirasto
- asuntotuotantotoimisto (ATT)
- Helsingin taidemuseo
- liikuntavirasto
- ympäristökeskus
- rakennusvirasto
- opetusvirasto
- kiinteistöviraston tonttiosasto

Lisäksi yhteistyötä on tehty mm. varhaiskasvatusviraston, kiinteistöviraston tonttiosaston ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Helen Oy:n kannanotto kohdistui kaukolämpöjohtojen siirtoihin ja rakentamiseen. **Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL):n** kannanotto kohdistui liikennesuunnitelmassa esitettyihin hidasteisiin sekä pyöräteihin ja kadunvarsipysäköintiin. **Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuollon** kannanotto kohdistui infrarakentamiseen sekä Etelä-Rastilan viemäritunnelin ja kierrätyspisteen huomioimiseen. **Museoviraston** ja maakuntamuseoiden välisen yhteistyösopimuksen perusteella **Helsingin kaupunginmuseo** esitti kannanoton, joka käsitteli olemassa olevan rakennuskannan purkamista ja Ison Kallahdenpuiston huvilaympäristöä. **Asuntotuotantotoimiston (ATT)** kannanotto kohdistui rakennusaloihin, rakennustyyppeihin, pihatilojen riittävään mitoitukseen, asuinkortteleiden kaavamerkintöihin, pelastusreitteihin, rakennusten kerroslukuihin sekä pihakansiin. **Helsingin taidemuseo** toi esille prosenttiperiaatteen soveltamisen alueella julkisen taiteen teosten tuottamiseksi. **Liikuntaviraston** kannanotossa todettiin, että Ison Kallahdenpuiston kalliometsän alueen jatkokehittäminen puistona on perusteltua. **Ympäristökeskuksen** kannanotto koskee rakentamisen energiatehokkuutta, uusiutuvan energian tuottamista, viherkerroinmenetelmää, luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä, viheryhteyksiä sekä asumisen hyvän ilmanlaadun ja melulta suojautumisen varmistamista. **Rakennusviraston** kannanotto kohdistui puistojen ja katualueiden tilavarauksiin, virkistysyhteyksiin ja kaavamerkintöihin. Kannanotossa tuotiin esiin näkemyksiä jatkosuunnittelusta ja sen yhteydessä tehtävästä yhteistyöstä. **Opetusviraston** kannanotto kohdistui koulujen laajentumistarpeisiin. **Kiinteistöviraston tonttiosaston**

kannanotto kohdistui autopaikkojen vähentämistä koskeviin kaavamääräyksiin, julkisivumateriaalien määrittelyyn kaavamääräyksin, autottomaan kokeilukohteeseen ja tonttien vuokrasopimusmuutoksiin.

Luonnosaineistoa koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä mm. siten, että hidasteet on Meri-Rastilan tiellä sijoitettu pysäkkien kohdille ja tyynyhidasteita on suosittu, silloin kun se on mahdollista. Pysäköintiä ei tulla sijoittamaan 10 - 30 metriä ennen risteyksiä, ja erillisiä lumitiloja pyritään järjestämään niin, että autot mahtuvat pysäköintiruutuihin myös talvella. Tunneli on huomioitu mitoituksella ja kaavamääräyksin. Kaavaratkaisun lähtökohtana on pidetty alueen alkuperäisen asemakaavan periaatteita ja rakennukset on sovitettu alueella vanhaa rakennetta kunnioittaen niin kerroslukujen kuin kaupunkirakenteen osalta, myös julkisivumääräyksillä pyritään yhdistämään vanha ja uusi rakentaminen toisiinsa. Ison Kallahden puiston asemakaavamerkinnät on muutettu VU-alueesta siten, että VU -merkintä on jätetty lähinnä nykyisten urheilukenttien ja uimarannan alueelle ja muu puisto on esitetty VP -alueeksi. Ison Kallahden puiston huviloiden suojelumääräystä on tarkennettu.

Jaluspolun koulun tilojen laajentuminen on mahdollistettu. Rakennusalat on mitoitettu joustaviksi, pihatiloja on väljennetty joissakin kortteleissa kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen, pelastusreitit on tutkittu kaavaluonnoksen tarkkuustasolla ja kerroslukuja on muutettu kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen mahdollistamaan paremmin kohtuuhintainen asuntotuotanto. Pysäköinti on pyritty ratkaisemaan pysäköintitaloilla ja pihakansiratkaisut on optimoitu niin hyvin kuin maastonmuodot ja paikkojen luonne antaa mahdollisuuksia. Rakentamisen ja viheralueiden rajapinnat on suunniteltu avoimen korttelirakenteen periaatteilla ja kaavamääräyksissä on kielletty aitojen rakentaminen puistojen suuntaan. Maakuntakaavan viheryhteys ja yleiskaavan liitekartan kehitettävä metsäverkostoyhteys on huomioitu kaventamalla korttelirakennetta ja sijoittamalla kortteleita uudelleen reittien varrella kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen. Metsokohteiden päälle rakentaminen on pääosin vältetty. Pohjavedenpuiston leikkipaikkamerkintä (vk) on poistettu kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen. Kaavassa on esitetty uusia reittejä kallioalueille, joissa tarkoitus on ohjata kävelyä tavanomaista puistoreittiä kevyemmällä ja luonnonmukaisemmalla reitillä. Myös rakennetumpien reittien verkostoa on kaavassa esitetty sujuvoitettavaksi, nämä toimet ehkäisevät maanpinnan kulumista.

Kaavaehdotusvaiheessa on Lähiöprojektin ja rakennusviraston toimesta tarkoitus teettää puistoille ja julkisille ulkotiloille ideasuunnitelmia ja tarkentaa liikennesuunnitelmia. Tässä yhteydessä tullaan selvittämään mm. puistojen kaavamerkinnät ja määräykset tarkemmin, Harbonkadun varren rakentamisen vaikutukset kulttuuriympäristölle, prosenttitaiteen soveltaminen alueelle sekä koirapuiston uudelleensijoittamisen mahdollisuudet. Kaavaehdotusvaiheessa on mahdollista tutkia

mm. rakentamisen energiatehokkuuden parantamista kaavallisin keinoin, uusiutuvan energian hyödyntämistä ja viherkerroinmenetelmän soveltamista.

Kannanottojen sisältö lyhyesti:

Helen Oy:n kannanotto kohdistui kaukolämpöjohtojen siirtoihin ja rakentamiseen. Kannanotossa havainnollistettiin, kuinka johdot tulee sijoittaa.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL):n kannanotto kohdistui liikennesuunnitelmassa esitettyihin hidasteisiin sekä pyöräteiden ja kadunvarsipysäköinnin yhteensovittamiseen ja bussiliikenteen sujuvuuden varmistamiseen kadunvarsipysäköintiä suunniteltaessa. HSL esitti, että hidasteiden määrää vähennettäisiin ja että ne olisivat mieluiten tyynyhidasteita, jolloin eivät haittaisi bussiliikennettä niin paljoa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuollon kannanotto kohdistui infrarakentamiseen sekä Etelä-Rastilan viemäritunnelin ajoyhteyden säilyttämiseen ja tunnelin huomioimiseen, kun sen kohdalle suunnitellaan rakentamista. HSY toivoo, että kaavatyön yhteydessä määritellään Meri-Rastilan tie 4:ssä sijaitsevalle kierrätyspisteelle uusi sijoituspaikka.

Museoviraston ja maakuntamuseoiden välisen yhteistyösopimuksen perusteella **Helsingin kaupunginmuseo** toimii asiassa museoviranomaisena. Kaavaratkaisu merkitsee erittäin suurta kaupunkikuvallista muutosta. Kaupunginmuseo pitää kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta valitettavana ja kestävän kehityksen näkökulmasta huonona kaavan edellyttämää rakennusten purkamista. Kaupunginmuseo edellyttää, että purettavat rakennukset dokumentoidaan ja esitetään vähintään kaavaselostuksessa. Kannanotossa toivotaan myös laajempaa kaupunkikuvallista dokumentointia. Kaupunginmuseo korostaa, että täydentävän rakentamisen suunnittelun lähtökohtana tulee olla Meri-Rastilan 1990-luvun kaavaratkaisu ja arkkitehtuuri.

Kaupunginmuseo näkee Ison Kallahden puiston huvila-alueen kulttuuriympäristökokonaisuutena, joka tulee säilyttää ennallaan avoimena puistoalueena, jossa ympäristö ja suojellut rakennukset olennaisesti liittyvät toisiinsa. Rakennusten suojelumerkinnän säilyttämistä pidetään hyvänä, mutta Harbonkadun varren uusi rakentaminen nähdään uhkaavan kulttuuriympäristökokonaisuuden säilymistä. Kaupunginmuseo esittää, että Harbonkadun varren uudesta korttelista luovutaan ja puiston VU-merkintää täydennetään /s -merkinnällä: kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas puisto. Ison Kallahden puiston suojelumääräyksiin toivotaan lisättäväksi "Kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus".

Asuntotuotantotoimiston (ATT) kannanotto kohdistui rakennusaloihin, rakennustyyppeihin, pihatilojen riittävään mitoitukseen, A-merkinnän käyttämiseen AR-merkinnän sijasta, pelastusreittien huolelliseen tutkimiseen, rakennusten kerroslukuihin sekä pihakansien taloudellisiin ratkaisuihin. Heka-kohteiden nykyisten tonttien pysäköintiratkaisujen kustannusten kohdistumiseen pyydetään kiinnittämään huomiota.

Helsingin taidemuseo tuo esille prosenttiperiaatteen soveltamisen alueella julkisen taiteen teosten tuottamiseksi.

Liikuntaviraston kannanotossa todetaan, että Ison Kallahdenpuiston kalliometsän alueen jatkokehittäminen puistona on perusteltua.

Ympäristökeskuksen kannanotto koskee rakentamisen energiatehokkuutta, uusiutuvan energian tuottamista, viherkerroinmenetelmää, luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä, viheryhteyksiä sekä asumisen hyvän ilmanlaadun ja melulta suojautumisen varmistamista.

Ympäristökeskus pitää hyvänä, että kaavaluonnoksessa on kiinnitetty huomiota hulevesiin ja läpäisemättömiin pintoihin. Kaavaratkaisun ehdottama viheralueiden pienentyminen nähdään merkittävänä muutoksena luonnon monimuotoisuuden, ekologisten yhteyksien ja virkistyskäytön kannalta. Ympäristökeskus toteaa, että jatkosuunnittelussa luonto- ja rakentamisalueiden rajapintoja ja haittojen lieventämistoimenpiteitä tulee huolellisesti suunnitella, jotta luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen alueella voidaan turvata. Natura-arvionti on tekeillä. Siitä saadut tulokset tulee huomioida kaavatyössä. Meri-Rastilan vahvuudeksi nähdään kaava-alueelle sijoittuvat monet virkistyksellisesti ja maisemallisesti tärkeät viheralueet ja ulkoilureitit. Asukasmäärän lisäyksen myötä virkistyskäyttöpaine kasvaa. Ympäristökeskus toteaa, että tästä huolimatta luonnonläheisyydestä on syytä pitää kiinni. Kaavaratkaisun tonttien 54245/1 ja 54231/4 ja /5 rakentamisen nähdään heikentävän maakuntakaavan viheryhteyttä merkittävästi.

Ison Kallahden puiston pohjoisosassa Meri-Rastilan tien varressa ja Ole Kandelinin puistossa arvokkaille metsäkohteille on osoitettu rakentamista. Kannanotossa todetaan, että uuden yleiskaavan kaupunkiluonto -liitekartalla osoitettu Kallahdenniemeltä Pohjavedenpuiston läpi kohti Keski-Vuosaarta kulkeva kehitettävä metsäverkostoyhteys heikentyy merkittävästi ja jopa katkeaa uuden rakentamisen johdosta. Myös Kallahdenniemeltä Ison Kallahden puiston kautta Lohiniemenrantaan on määritelty kehitettävä metsäverkostoyhteys. Sen kehittämistä metsäisemmäksi tulee arvioida ottaen huomioon avoimeen kulttuuriympäristöön liittyvät arvot. Vuotien varrella ja ennusteliikennemääristä riippuen Meri-Rastilan tien varrella on ympäristökeskuksen mukaan syytä määrätä tuloilmanotto esimerkiksi kattotasolta tai sellaisen sivun puolelta, jolle ei ole annettu äänitasoerovaatimuksia.

Ympäristökeskus ehdottaa asemakaava-alueen ja sitä laajemmankin ympäristön metsäverkoston ja sen kehittämistavoitteiden selvitystä, joka voitaisiin tehdä kaupunkisuunnitteluviraston ja ympäristökeskuksen yhteistyönä.

Rakennusvirasto pitää Meri-Rastilan kaupunkiuudistusta kannatettavana projektina ja näkee, että samalla on tutkittu uusia sujuvampia kaavoitukseen liittyviä toimintatapoja. Rakennusviraston kannanotto kohdistui puistojen ja katualueiden tilavarauksiin, virkistysyhteyksiin ja kaavamerkintöihin. Kannanotossa tuotiin esiin näkemyksiä jatkosuunnittelusta ja sen yhteydessä tehtävästä yhteistyöstä.

Haruspuiston toiminnoille pyydettiin varmistamaan riittävä tilavaraus ja puiston koira-aitaukselle toivottiin uuden sijoituspaikan löytymistä. Haruspuiston skeittipaikan siirtoa pyydettiin välttämään. Pohjavedenpuiston leikkipaikka -merkintä (vk) nähtiin tarpeettomana. Metsäverkostoyhteyden toteutumiseen Pohjavedenpuistossa pyydettiin kiinnittämään huomiota. Ison Kallahden puiston kallioalueen kaavamerkintä toivottiin muutettavan VL:ksi sekä Rysäpuiston, Ole Kandelininpuiston ja Pohjavedenpuiston VL -merkintä, VL-1 -merkinnäksi: Lähivirkistysalue, jossa saa tehdä luonnonhoidollisia toimenpiteitä. Tonttien 54219/4 ja 54224/3 väliin jäävä maanalainen pysäköintialue (ma-merkintä) nähtiin ongelmallisena, sillä se on katualueella. Pääulkoilureitit tulee nimetä asemakaavassa. Vaikka suuri osa rakentamisesta on sijoitettu viheralueille, nähtiin, että täydennysrakentamisen painopisteet on tunnistettu hyvin.

Viheralueiden jatkosuunnittelun osalta Rakennusvirasto pitää hyvänä, että alueen orientoitavuutta, merellisyyttä, reittiverkostoa, turvallisuutta, palveluita ja imagon nostoa lähdetään jatkokehittämään yleissuunnitelmatasolla. Jatkosuunnittelussa tulee kannanoton mukaan selkeyttää alueen sisäisiä reittejä ja taata sujuvat yhteydet viereisille, laajemmille virkistysalueille. Rakennusviraston näkemys on, että myös Meri-Rastilan torin kehittäminen kaipaa ideasuunnitelmaa. Rakennusvirasto ehdottaa, että kaupunkikuvalliset ja alueen laatutasoa koskevat kuvaukset kootaan esimerkiksi alueelliseen image bookiin. Haruspuiston harvinaiset puu- ja pensaslajit tulee kartoittaa ja niiden mahdollisiin siirtotöihin on varauduttava. Viheralueiden käyttöpaineen kasvamiseen on varauduttava esimerkiksi rakentamalla uusia reittejä ja polkuja metsäpohjan kulumisen ennaltaehkäisemiseksi. Rakennusvirasto pitää erittäin hyvänä asiana, että Meri-Rastilan tielle ollaan tilaamassa tarkennettu liikennesuunnitelma, jossa on mahdollista tutkia tarkemmin muun muassa uusien katupuiden ja pysäköintipaikkojen sijoittamista katutilaan. Spinnukujan ja Vendakujan sekä virkistysreitin risteyskohta tulee tutkia tarkasti jatkosuunnitteluvaiheessa. Vaiheistuksen sekä rahoitustarpeiden ja kustannusarvioiden selvittäminen jatkosuunnittelun yhteydessä nähdään välttämättömänä.

Opetusvirasto toteaa kannanotossaan, että nykyinen Meri-Rastilan ala-asteen koulu ja Kallahden peruskoulu yhdistyvät 1.8.2017 lähtien Merilahden peruskouluksi, yhdeksi hallinnolliseksi kokonaisuudeksi.

Väestöennusteen mukaan alueella asuvien oppilaiden määrä lähtee kasvamaan vasta vuoden 2026 jälkeen. Asemakaavoituksen edetessä tutkitaan ensisijaisesti alueella jo olemassa olevien tilojen mahdollista käyttöä koulun tarpeisiin. Toissijaisena vaihtoehtona on Jaluspolun (nykyisen Meri-Rastilan ala-asteen) tilojen laajentaminen.

Kiinteistöviraston tonttiosasto toteaa kannanotossaan, että autopaikkojen vähentämistä koskeva kaavamääräys tulisi muuttaa sellaiseen muotoon, että se kohtelee sekä julkisia ja julkisomisteisia, että yksityisiä valtion pitkää korkotukea toteuttavia toimijoita neutraalisti. Kannanotossa pyydetään tarkastelemaan kaavamääräystä, joka suosittelee puun käyttöä julkisivumateriaalina. Määräys nähdään tarpeettomaksi, koska se ei kiellä eikä velvoita. Toisaalta todetaan, että kiinteistövirasto ei pidä toivottavana kaavamääräyksiä, jotka nimenomaisesti kieltävät tai velvoittavat tietyn rakennusmateriaalin käyttöön. Autottoman kokeilukohteen (tontti 54227/4) toimivuutta pyydetään selvittämään tarkemmin. Vuokrasopimusmuutoksia edellyttävät kaavaratkaisut tulee laatia riittävässä määrin yhteistyössä vuokralaisten ja kiinteistöviraston tonttiosaston kanssa, jotta varmistetaan se, että sopimusmuutokset eivät muodostu esteeksi uuden asuntotuotannon toteuttamiselle. Kaavan laskelmissa olisi hyvä erottaa sopimusjärjestelyjä vaativa uudistuotanto ja nykyisistä sopimusjärjestelyistä riippumaton, välittömästi toteutettavissa oleva uudistuotanto.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
Meri-Rastilan tie on paikalliskokooja, ja edustaa asuntovaltaisempaa ympäristöä kuin muu runkolinjan reitistö. Nopeusrajoitus on 40 km/h ja pistemäisesti 30 km/h. Sekä jalankulun että pyöräilyn ylitykset keskittyvät risteyksiin. Kokonaissuunnittelu edellyttää hidasteiden sijoittamisen kohtalaisen tasaisesti, jotta myös ajonopeudet pysyvät tasaisina. Meri-Rastilan tiellä on jokaisessa seitsemässä risteyksessä hidasteet. Niiden keskimääräinen etäisyys on 240 metriä. Lyhyin väli on 150 metriä ja pisin 375 metriä. Näin liikenneturvallisuus risteyksissä on yhtä hyvä. Hidasteet on Meri-Rastilan tiellä sijoitettu pysäkkien kohdille, koska siellä on eniten jalankulun joskus kiireisiäkin kadunylityksiä. Bussit joutuvat joka tapauksessa pysähtymään pysäkeillä, jotka on esitetty risteysten tuntumaan. Koulujen kohdilla on hidastepysäkit, jotka estävät autojen ohittamasta pysähtynyttä bussia. Niiden välillä on pysäkit, joiden kohdilla on tilaa ohittaa bussi turvallisesti, ja mahdolliset jonot saadaan purettua.

Ramsinniementien risteyksen molemmilla puolilla on bussipysäkit. Risteyksessä kääntymien ei onnistu isommilta autoilta, jos suojateille rakennetaan keskikorokkeet ja tyynyhidasteet. Kaksi vierekkäistä tyynyhi-

dastetta ilman keskikoroketta ei tässä toimi, koska autojen ajolinjat ohjautuvat niiden välistä ja koska tyynyhidasteet jouduttaisiin laittamaan sivutien molemmille puolille. Korotettu liittymä on pituutensa vuoksi bussille kuitenkin helpompi kuin korotettu suojatie. Asukkaat ovat valittaneet viereisen mutkan aiheuttamia huonoja näkemiä tässä risteyksessä.

Meri-Rastilan tärkeimmäksi mainittu jalankulun ja pyöräilyn yhteys metrolta ja ostoskeskukselta Haruspuiston halki Ison Kallahden puistoon ja merelle kulkee Meri-Rastilan tien yli Harbonkadun risteyksen kohdalla. Niinpä suojatien kohdalle on suunnitelmaan piirretty keskikoroke sekä tyynyhidasteet. Asukaspalautteessa on toivottu korotettua liittymää, koska Harbonkadun itäpuolella ei ole jalkakäytävää.

Pyöräliikenteen ohjeiden mukaan pyörätie tuodaan ajoradan viereen 10 - 30 metriä ennen risteystä. Turvallisuutta lisäävät myös esitetyt hidasteet kääntyvälle liikenteelle. Jotta talvella aurattu lumi ei siirrä pysäköintiä ajoradalle vaikeuttamaan bussiliikennettä, tulee lumelle osoittaa erillisiä paikkoja, joissa se ei muodosta myöskään näkemäesteitä. HSL:n edustajalla on mahdollisuus osallistua Meri-Rastilan tien suunnitteluun seuraavassakin vaiheessa, jossa pysäköintipaikkojen järjestelyt tarkentuvat.

Vastine HSY
Tunneli on huomioitu mitoituksella ja kaavamääräyksin. Kaavaehdotusvaiheessa tunneliin liittyvää suunnittelua tarkennetaan. Kierrätyspisteelle suunnitellaan uusi sijoituspaikka yhteistyössä HSY:n kanssa.

Vastine kaupunginmuseo
Kaavaselostukseen on lisätty tietoja purettavaksi ehdotetuista rakennuksista. Kaavaratkaisun lähtökohtana on pidetty alueen alkuperäisen asemakaavan periaatteita. Suunnitelma tuo alueelle vanhasta rakenteesta kerrosluvuilta poikkeavan uuden rakenteen. Rakennukset on kuitenkin sovitettu alueella vanhaa rakennetta kunnioittaen niin kerroslukujen kuin kaupunkirakenteen osalta. Kaavaselostuksen osassa Asemakaavan kuvaus: kaupunkirakenteelliset periaatteet on selitetty kuinka uudet rakennukset saavat muotonsa vanhasta kaupunkirakenteesta. Myös julkisivumääräyksillä pyritään yhdistämään vanha ja uusi rakentaminen toisiinsa.

Ison Kallahden puiston osalta on kaavaehdotusvaiheessa tarkoitus tehdä puistolle yleissuunnitelma, joka määrittää puiston kehittämistä. Tässä yhteydessä tarkennetaan myös puistoon liittyviä asemakaavamerkintöjä ja tarkastellaan Harbonkadun varren rakentamisen tarkemmat vaikutukset kulttuuriympäristölle. Kaavaluonnoksen suunnitelmassa on huomioitu näkymälinja Harbonkatua pitkin ja jätetty puistolle tilaa. Harbonkadun kortteli reunustaa katutilaa, luoden puitteet Ole Kandelinin aukion muodostumiselle ja täydentää olemassa olevaa kaupunkirakennetta siten, että Ison Kallahden puiston ja rakentamisen väli-

nen rajapinta mukailee Meri-Rastilalle ominaista orgaanista muotokieltä. Ison Kallahden puiston asemakaavamerkinnät on muutettu siten, että VU -merkintä on jätetty lähinnä nykyisten urheilukenttien ja uimarannan alueelle ja muu puisto on esitetty VP -alueeksi. Suojelumääräysten lisäämistä puistoalueille ja eri hallintokuntien hoitoon tulevien alueiden rajausta vielä selvitetään.

"Kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus" korvaa kaavaluonnoksen nähtävilläoloaineiston määräyksen "Kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus"

Kulttuuriympäristöön liittyviä kysymyksiä käsitellään kaavaehdotusvaiheessa yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Vastine ATT
Rakennusalat ovat kaavassa lähtökohtaisesti 2 metriä kaavan havainnekuvan mitoitusta laajemmat, mikä mahdollistaa joustavuutta. Rakennusaloilla ohjataan kaupunkirakenteellisten periaatteiden toteutumista. Pihatiloja on väljennetty kortteleissa 54118 ja 54231 kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen. AR-merkintä pidetään asemakaavassa, sillä alueelle halutaan monimuotoista asumista, ei ainoastaan kerrostaloratkaisuja. Pelastusreitit on tutkittu kaavaluonnoksen tarkkuustasolla, kaavio löytyy kaavaselostuksesta. Ehdotusvaiheessa suunnittelua tarkennetaan. Kerroslukuja on muutettu kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen niin, että 10 kerrosta korkeista rakennuksista monet ovat 8 kerroksisia, joissakin kohdin 12 kerroksisia. Pysäköinti on pyritty ratkaisemaan pysäköintitaloilla, pihakansiratkaisut on optimoitu niin hyvin kuin maastonmuodot ja paikkojen luonne antavat mahdollisuuksia. Heka-kohteiden pysäköintiratkaisujen muutostarpeet suunnitellaan yhteistyössä Heka:n ja kiinteistöviraston tonttiosaston kanssa.

Vastine taidemuseo
Prosenttitaideperiaatetta tutkitaan yhteistyössä taidemuseon kanssa.

Vastine Ympäristökeskus
Rakentamisen energiatehokkuutta, uusiutuvan energian hyödyntämistä ja viherkerroinmenetelmää voidaan tutkia kaavaehdotusvaiheessa hankkeiden suunnittelun tarkentuessa.

Jatkosuunnittelussa edellytetään myös luonto- ja rakentamisalueiden rajausten ja haittojen lieventämistoimenpiteiden huolellista suunnittelua, jotta luontoarvojen ja luonnon monimuotoisuuden säilyminen alueella voidaan turvata. Vaikutukset viereiseen Natura 2000 alueeseen selvitetään luonnonsuojelulakiin perustuen. Saadut tulokset otetaan huomioon kaavatyön seuraavissa vaiheissa.

Kaavassa on otettu huomioon luonnonläheisyyden säilyminen siten, että pääosa liikunta- ja leikkitoiminnoista keskitetään Haruspuistoon ja Ison Kallahden puiston VU-alueelle. Muilla puistoalueilla luontoalueiden

osuus viherverkostossa jää edelleen merkittäväksi ja puistojen yleisilme säilyy luonnonmukaisena lähimetsänä. Maakuntakaavan viheryhteystarvemerkinnän kapein kohta on nykyisinkin Harbonkadun kohdalla. Uusien korttelien lisääminen ei olennaisesti heikennä olevaa tilannetta kapeimmassa kohdassa ja Ole Kandelinin puisto säilyy pääosin, samoin Ison Kallahden puisto. Kapean kohdan latvusyhteyttä on parannettu pienentämällä siinä nykyistä pysäköintialuetta ja muuttamalla sitä puistomaisena suunniteltavaksi Ole Kandelinin aukioksi. Asemakaavaluonnoksessa on osoitettu rakentamisalueita METSO-kriteerejä täyttäville puistoalueille. Ison Kallahden puistossa on AK kortteli kahden kriteeriluokka II alueen (kuviot 227 ja 228) pohjoisosassa ja Ole Kandelinin puistossa on AK kortteliin lisätty tontti kriteeriluokan II alueelle (kuvio 202). Luontotietojärjestelmän METSO karttaote on lisätty kaavaselostukseen.

Yleiskaavan kaupunkiluonto -liitekartan kehitettävän metsäverkoston yhteydet on esitetty kaavaselostuksessa ja huomioitu kaavaratkaisussa. Kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen Pohjavedenpuiston suunnitelmaa on muutettu niin, että rakentamista on vähennetty puiston kaakkoisosassa ja Kallvikinniementien varren rakentaminen on siirretty Ullaksenpuiston itäosaan, osaksi olemassa olevaa korttelirakennetta, jolloin metsäverkostoyhteys ja virkistysyhteydet toteutuvat paremmin. Ison Kallahden puiston kaavamerkinnät on muutettu VU ja VP -alueiksi siten, että nykyisten urheilukenttien ja uimarannan alueet jäisivät Liikuntaviraston hoitoon ja muuta puistoa voitaisiin jatkotyössä suunnitella ja kehittää monipuolisena puistona. Tarkoituksenmukaisten puistomääräysten ja eri hallintokuntien hoitoon tulevien alueiden rajausta selvitetään edelleen. Ympäristökeskuksen ehdotus yhteistyössä tehtävästä laaja-alaisesta metsäverkoston ja sen kehittämistavoitteiden selvityksestä on hyvä.

Tuloilmanotto ja melun torjunta käsitellään kaavaehdotusvaiheessa.

Vastine Rakennusvirasto
Haruspuiston leikkipuisto ja pallokenttä -merkintöjen sijainti on ohjeellinen, joten tilavaraus on joustava ja mahdollistaa toimintojen laajentumisen nykyisestä. Koirapuiston uudelleensijoittamista tutkitaan jatkosuunnittelussa. Skeittipaikka on mahdollista säilyttää nykyisellään. Pohjavedenpuiston leikkipaikkamerkintä (vk) on poistettu kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen.

Metsäverkostoyhteys: kts. vastine ympäristökeskukselle.

Nimeämistarpeet katsotaan yhdessä HKR:n kanssa ja viedään nimistötoimikuntaan ennen kaavaehdotuksen valmistumista.

Kaavaehdotuksen kanssa yhdenaikaisesti on tavoitteena tehdä viheralueiden ja kaupunkitilojen yleissuunnitelma ja liikennesuunnitelma. Suunnittelutyössä olennaista on tiivis yhteistyö kaupunkisuunnitteluvi-

raston, Lähiöprojektin, rakennusviraston, liikuntaviraston ja muiden hallintokuntien kanssa. Vaiheistus ja kustannusten määrittely tehdään yhteistyössä. Laatua määrittävä image book on hyvä ajatus, kaupunkisuunnitteluvirasto on mielellään mukana kehittämässä ohjeistusta yhdessä rakennusviraston kanssa.

Haruspuistossa olevan harvinaisen kasvillisuuden tarkempi kartoitus ja mahdolliset toimenpiteet liittyvät jatkosuunnitteluun. Samaten lisääntyvään käyttöpaineeseen voidaan vaikuttaa hyvällä suunnittelulla. Kaavassa on kulumisen ehkäisyksi ja kulun kanavoimiseksi esitetty uusia ohjeellisia ulkoilupolkuja myös kallioalueille. Ulkoiluteiden verkostoa on täydennetty ja sujuvoitettu.

Vastine kiinteistöviraston tonttiosasto
Autopaikkojen vähentämisen ja julkisivukäsittelyn kaavamääräyksiä tarkennetaan ja autottoman kokeilukohteen toimivuutta selvitetään tarkemmin kaavaehdotusvaiheessa. Vuokrasopimusmuutoksia edellyttävät kaavaratkaisut laaditaan yhteistyössä tonttien vuokralaisten ja kiinteistöviraston tonttiosaston kanssa. Kaavan kerrosalalaskelmiin lisätään jatkossa erittely vuokrasopimusmuutoksia edellyttävistä ratkaisuista.

Yhteenveto mielipiteistä

Luonnosaineistoa koskevia mielipidekirjeitä saapui 18 kpl. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty Kerro kantasi -keskustelufoorumissa, asukastilaisuudessa ja puhelimitse. Keskustelufoorumiin kirjattiin 121 kommenttia kaavaluonnoksesta ja 25 kommenttia liikennesuunnitelman luonnoksesta.

Mielipiteet kohdistuivat tiivistyvään kaupunkirakenteeseen, rakentamiseen Vuosaaren ympäristössä, rakentamisen määrään, sijoittumiseen ja korkeuteen, rakennusten esteettisyyteen, julkisivuihin ja piharatkaisuihin, olemassa olevien rakennusten osalta purkamiseen, tonttikohtaiseen lisärakentamiseen ja kaupunkikuvan elävöittämiseen, palveluihin, muutoksiin erityisesti päiväkotien osalta, asumisen hallintamuotoihin, kaavan aiheuttamiin muutoksiin viheralueilla, viher- ja jalankulkuyhteyksiin, viheralueiden ja aukioiden kehittämiseen jatkosuunnittelussa, kaavan aiheuttamiin häiriötekijöihin, kuten liikennemelu, saasteet ja turvattomuus, rakentamisen vaiheistukseen, aikataulutukseen ja taloudelliseen kokonaisyhtälöön sekä kaavaprosessiin.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä mm. siten, että uusi rakentaminen on yleiskaavan mukaisesti tehokasta ja purkava täydennysrakentaminen mahdollistetaan useissa alueen kohteissa. Asukkaiden näkymät on huomioitu mahdollisimman hyvin, esimerkiksi pistemäisellä rakennusmassoittelulla sekä matalien ja korkeiden rakennusosien vaihtelulla. Varjoisuus on tutkittu kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen (kaavaselostus: vaikutukset kaupunkikuvaan). Pysäköinnin yhteisjärjestelyjä on tutkittu ja niitä pyritään soveltamaan. Tonttikohtaista

lisärakentamisen edistämistä on kehitetty ja kehitetään yhteistyössä kiinteistöviraston tonttiosaston kanssa. Vanhusten asumispalvelujen sijoittuminen alueelle mahdollistetaan osana asuinrakentamista. Meri-Rastila ei ole työpaikkarakentamisen painopistealueita, mutta kaavassa mahdollistetaan n. 260 uuden työpaikan syntyminen kivijalkaliiketilojen ja uuden palvelurakentamisen ansiosta. Asumisen hallintamuotojen monipuolistuminen mahdollistetaan, sillä kaava mahdollistaa laadukkaan asuntotuotannon. Kaavassa säästetään tärkeimpiä viheralueita ja alueen reitistö on ollut suunnittelun lähtökohtana. Viheralueisiin kohdistuvaa rasitusta lievennetään reitistön selkeyttämisellä ja kehittämisellä. Osa viheralueista muuttuu rakennetummiksi, erityisesti toiminnallinen Haruspuisto. Kaavaratkaisussa on huomioitu maakuntakaavan viheryhteys ja yleiskaavan liitekartan kehitettävä metsäverkostoyhteys sekä pohjavesialue ja pääosin Pohjavedenpuiston geologiset kohteet. METSO-kohteiden päälle rakentaminen on pääosin vältetty. Koululaisten käyttämiä reittejä on tarkasteltu liikennesuunnittelijan kanssa, niiden toimivuus on tarkemmalla suunnittelutasolla ratkaistavissa. Ison Kallahden puiston perinneympäristö säilytetään ja sitä on mahdollista kaavan puitteissa kehittää.

Kaavaehdotusvaiheessa tullaan selvittämään pysäköinnin ratkaisut tarkemmin, esimerkiksi olemassa olevien pysäköintitalojen hyödyntäminen, julkisivujen kaavamääräysten sitovuus ja määrittelyjen tarkennus, käynnistyvät tonttikohtaisen lisärakentamisen hankkeet, yhteistilan mahdollisuudet ja prosenttitaiteen hyödyntäminen alueella. Palvelutilatyö tulee jatkumaan. Viheralueiden ja aukioiden kehittämisen ideointi sekä tarkennettu liikennesuunnitelma tehdään samanaikaisesti kaavaehdotuksen kanssa. Havainnollistavia 3D-kuvia tuotetaan lisää. Kaavaehdotusvaiheessa on mahdollista tutkia purkavaa täydennysrakentamista, mikäli taloyhtiöt ovat kiinnostuneita ja liikekeskuksen ympäristön, Vuotien varren ja Ole Kandelinin puiston pohjoisosan kerroslukujen lisäämistä.

Mielipiteet aihepiireittäin

<u>Tiivistyvä kaupunkirakenne, rakentaminen Vuosaaren ympäristössä, Meri-Rastilan luonne</u>

Joissakin mielipiteissä todettiin kaupunkirakenteen liiallisen tiivistämisen olevan väärä strategia. Sen nähdään edistävän lämpösaarekeilmiötä ja ei vähennä kasvihuonekaasupäästöjä sekä uusien energiantuotantomuotojen käyttöönotto on vaikeampaa tiiviissä kaupunkirakenteessa kuin hajautetussa. Asukkaiden keskittäminen pääkaupunkiseudulle todettiin myös aiheuttavan negatiivisia vaikutuksia maaseudun elinvoimaisuudelle. Toivotaan, että kaupunki selvittäisi ja jakaisi tietoa, kuinka paljon on tyhjillään olevaa rakennuskantaa Helsingin alueella ja kuinka rakennusliikkeet tekevät tuottoa rakennushankkeilla. Osassa Kerro kantasi -kommenteista todettiin, että suunnitelma on hyvä, mutta se voisi olla tehokkaampi, sillä alue sijaitsee raideliikenteen varressa.

Kaavaselostukseen kaivataan selvennystä yleiskaavan määrittämästä rakentamisen määrästä koko Helsingin alueella ja Vuosaaressa.

Rakentamisalueiksi Meri-Rastilan sijasta ehdotettiin mm. Vuosaaren satama-alueen täyttömäkeä, Uutelan golfkenttää ja Vuotien päälle rakennettavaa kantta. Joissakin Kerro kantasi -kyselyn vastauksissa Vuotien kattamista ehdotettiin sisällytettäväksi Meri-Rastilan kaavamuutokseen, osassa pyydettiin huomioimaan kattamisen tuoma asukasmäärän lisäys tulevaisuudessa.

Meri-Rastilan länsirannan asemakaavoituksesta luopumista toivottiin useissa mielipiteissä.

Meri-Rastilan kaavamuutoksen rakentamisen määrä nähdään uhkana alueen viihtyisyyden ja luonnonläheisen kylämäisyyden säilymiselle. Kaavan tavoitteiden alueen tunnistettavien vahvuuksien säilyttämisestä ja korostamisesta, kuten merellisyydestä, maastonmuodoista, yhtenäisestä arkkitehtonisesta luonteesta ja luonnon läheisyydestä, ei nähdä toteutuvan riittävästi. Meri-Rastilassa liikkuu myös paljon turisteja, heidän näkökulma toivotaan huomioitavan erityisesti korostamalla Meri-Rastilaa "urbaanina luontomatkailukohteena".

Rakentamisen määrä, sijoittuminen ja korkeus

Asukasmäärän lisäys nähdään useassa mielipiteessä liian suurena alueelle.

Liikekeskuksen purkamista ja uudistamista kaupunkimaisemmaksi kaavan mukaisella tavalla kannatettiin useissa mielipiteissä. Myös Meri-Rastilan tien siirtoa liikekeskuksen yhteydessä pidettiin hyvänä ratkaisuna. Uusi pieni aukio ja tornitalon sisäänvedetty massoittelu nähtiin hyvinä ratkaisuina. Liikekeskuksen ympäristön rakennusten kerroslukuja toivottiin korotettavan useissa mielipiteissä.

Yleisesti useassa mielipiteessä kannatetaan, että rakentaminen toteutetaan tehokkaana, jotta viheralueille jää mahdollisimman paljon tilaa. Esimerkiksi Ole Kandelinin puiston pohjoisosan rakennusten korottaminen nähtiin mahdollisena ja niiden pohjoispuolella olevia 2-krs asuintalot nähtiin sopivaksi purkavan täydennysrakentamisen kohteeksi. Vuotien varren rakentaminen voisi joidenkin kommenttien mukaan olla korkeampaakin. Toisaalta joissain kommenteissa esitettiin, ettei korkea rakentaminen sovi Pohjavedenpuistoon.

2-krs korkeiden rivitalojen lisääminen alueelle nähtiin osassa mielipiteistä huonona ratkaisuna, sillä se on tehotonta. Pohdittiin myös, että kerrostalojen väliin jäävät matalat asuintalot eivät välttämättä tarjoa erityistä asumisviihtyisyyttä. Toisaalta alueelle toivottiin kohtuuhintaisia rivi- ja paritaloja, esimerkiksi osaomistusmuotoisia.

Kaavaluonnoksessa esitetty rakennusten sijoittelu siten, että kortteleiden muotoilu mukailee Meri-Rastilalle ominaista kaarevaa muotokieltä nähtiin paikkaan sopivana tapana rakentaa. Puistoihin avautuvat pihat ja uudet pienet aukiot nähtiin hyvinä. Urbaanin ympäristön ei nähty tuovan alueelle lisäarvoa ja uudet rakennukset nähtiin paikoin liian korkeina suhteessa olemassa oleviin rakennuksiin. Maamerkkien luomista korkean rakentamisen avulla ei nähty riittävän perusteltuna ratkaisuna. Osa kommenteista piti korkeaa rakentamista alueelle sopivana, kunhan asuntojen näkymät huomioidaan hyvin.

Uuden rakentamisen aiheuttamaa varjostusta pyydettiin tutkimaan erityisen tarkasti, erityisesti sen vaikutuksia olemassa oleville rakennuksille ja pihoille. Pohjavedenpuiston kaakkoisosan rakennusten nähtiin häiritsevän Kaivonkatsojantien asukkaita ja uusia matalia rivitaloja rakennusten väleissä. Osassa Kerro kantasi -kommenteista todettiin, että varjostus ei näytä suunnitelmassa olevan ongelma. Joissakin kommenteista oltiin huolestuneita Haruspuiston leikkipuistoalueen varjoisuudesta, sillä niiden eteläpuolelle on suunniteltu rakentamista.

Fokkatorin laidalle esitettyä pysäköintitaloa pidetään turhana muun muassa, koska alueella on hyvät joukkoliikenneyhteydet ja koska Fokkatorin nykyinen pysäköintialue on väljästi mitoitettu. Myös nykyisten asuintonttien pysäköintialueissa nähdään tiivistämisen mahdollisuuksia ja toivotaan, että nykyisten pysäköintitalojen käyttöaste kartoitetaan. Harbonkadun pysäköinnin riittävyydestä on esitetty huolestunut mielipide. Harustien pysäköintitalo nähtiin mahdollisuutena sijoittaa nykyistenkin asukkaiden autoja tilavammin.

Harbonkadun varren pysäköintitaloa pyydettiin poistamaan, sillä sen koettiin tulevan liian lähelle nykyisiä rakennuksia. Kerro kantasi -kommenteissa ihmeteltiin, miksi pysäköintiä suunnitellaan alueelle lisää ja erityisesti viheralueille sijoitettuja pysäköintitaloja pidettiin huonona ratkaisuna.

Kerro kantasi -kommenteissa kysyttiin, miksi bensa-asema säilyy nykyisellään.

<u>Rakennusten esteettisyys, julkisivut ja pihat</u>

Kaavassa olevat määräykset rakennusten julkisivuista, hulevesistä, tonttien ja puiston rajautumisen käsittelystä, viherkatoista ja luonnonmukaisista pihoista nähtiin hyvinä periaatteina. Osassa mielipiteistä toivottiin, että puurakentamiseen, puuverhoiluun, viherrakentamiseen, viherkattoihin ja pihapiirien luonnonmukaisuuteen liittyvät kaavamääräykset olisi syytä muuttaa sitoviksi. Puisista julkisivuista esitettiin toive, että puu näyttäisi myös puulta. Myös parkkitalojen ulkonäköön toivottiin kiinnitettävän erityistä huomiota.

Kerro kantasi -kommentissa esitettiin ajatus, että rakennusten julkisivuihin tulisi määrätä enemmän värikkyyttä, esimerkiksi Kallahden koulun viereinen kortteli voisi olla värikäs.

Olemassa olevat rakennukset: purkaminen, tonttikohtainen lisärakentaminen ja kaupunkikuvan elävöittäminen

Osassa mielipiteissä todettiin, että olemassa oleva rakennuskanta tulisi säilyttää, historiallista kerrostumaa pitäisi vaalia ja että kaavaselostuksessa tulisi olla tiedot rakennuskannan iästä. Osassa mielipiteistä nähdään purkava täydennysrakentaminen hyvänä ratkaisuna alueella. Osassa mielipiteistä kannatetaan alueen rakennuskannan kerroksellisuutta, eli "vanhojen ja uusien rakennusten kombinaatiota".

Tonttikohtaisen lisärakentamisen osalta mielipiteissä tuotiin esiin joidenkin tonttien ratkaisujen haasteet pysäköintipaikkojen siirron, varjoisuuden, leikkipihan sijoittelun ja olemassa olevan taloyhtiön saaman hyödyn osalta. Tonttikohtaisen lisärakentamisen houkuttelevuutta pyydettiin kehitettävän, esim. tontin vuokran alennuksella.

Meri-Rastilan tie 9:ään sijoitettua täydennysrakentamisratkaisua ei nähdä hyvänä, mutta kyseiselle tontille ehdotetaan tutkittavan purkavaa täydennysrakentamista kaavaluonnoksessa olevan suunnitelman sijasta. Osassa mielipiteistä todetaan, että Meri-Rastilan tie 9:n pohjoisosan rakennukset varjostavat ympärillä olevia asuntoja ja vähentävät asumismukavuutta.

Märssykuja 1:n olemassa olevan rakennuksen varjoisuuden lisääntymistä kritisoitiin Kerro kantasi -kommenteissa.

Yhdessä mielipiteessä tiedusteltiin kaavoituksen keinoja vaikuttaa olemassa olevien rakennusten ulkonäköön, pihojen varusteluun ja kaupunkikuvaan. Kaavassa olevat määräykset rakennusten julkisivuista, hulevesistä, tonttien ja puiston rajautumisen käsittelystä, viherkatoista ja luonnonmukaisista pihoista nähtiin hyvinä periaatteina. Kaupunkiuudistuksen yhteydessä olisi hyvä velvoittaa, että myös olemassa olevat taloyhtiöt kohentaisivat ympäristöä.

Ranta-alueella sijaitseva liikuntapalvelujen toimija toivoo, että voisi laajentaa toimintojaan Meri-Rastilan kaavoituksen yhteydessä.

Palvelut, muutokset erityisesti päiväkotien osalta

Palveluiden riittävyydestä alueen väestömäärän kasvaessa ollaan huolestuneita. Pienten päiväkotien säilymistä alueella pidetään useissa mielipiteissä hyvänä ja kaavan ehdottamaa uutta päiväkotiratkaisua huonona. Perusteluna mm. alueen haastavuus monikulttuurisena kaupunginosana. Ehdotettiin myös päiväkotien sijoittamista asuinrakennusten kivijalkatiloihin. Ruotsinkieliselle päiväkodille toivottiin jatkossakin erillistä rakennusta.

Terveyspalvelut koetaan Vuosaaressa riittämättömiksi. Myös vanhuspalvelujen sijoittumisesta alueella jatkossa oltiin huolestuneita.

Asukkaat toivovat alueelle yhteistilaa, joka olisi riittävän iso. Taloyhtiöiden kerhotilat eivät ole tähän mennessä tarjonneet ratkaisua tähän.

Kerro kantasi -kommenteissa todettiin, että alueelle pitäisi saada myös lisää työpaikkoja.

Asumisen hallintamuodot

Asumisen hallintamuotojen määrittelyn toivotaan perustuvan olemassa olevaan asuntokantaan eikä ainoastaan uudistuotantoon. Huomiota pyydetään kiinnittämään myös vapaarahoitteisin tuotannon sisäisiin eroihin omistus- ja vuokra-asumisen välillä. Joissakin Kerro kantasi -kommenteissa tuotiin esiin, että kaavahanke on kannatettava, jos uudet talot ovat omistus-, osaomistus- tai asumisoikeusasuntoja. Alueelle toivottiin kohtuuhintaisia rivi- ja paritaloja, esimerkiksi osaomistusmuotoisia. Joissakin kommenteissa toivottiin myös kohtuuhintaisia, pieniä asuntoja.

Kaavan aiheuttamat muutokset viheralueisiin

Useissa mielipiteissä tuotiin esiin näkökanta, että nykyiset viheralueet olisi syytä säästää täysin rakentamattomina. Erityisesti metsäiset alueet nähtiin tärkeinä. Toisaalta erityisen tärkeinä pidettiin myös rantaalueita ja Haruspuistoa. Joissakin Kerro kantasi -kommenteista ehdotettiin, että Haruspuistoon lisätään rakentamista ja sitä vähennetään luonnonmukaisemmilta viheralueilta. Osassa toivottiin Haruspuiston rakentamista supistettavan erityisesti Saalinkikujan päästä. Osassa mielipiteistä toivottiin, että Harbonkadun varren rakentaminen poistetaan, jotta Ison Kallahden puistolle jää enemmän tilaa.

Pohjavedenpuiston rakentamista pidettiin huonona ratkaisuna, sillä puisto on nykyään yhtenäinen laajahko luontoalue, jossa hyviä ulkoilureittejä ja esimerkiksi pulkkamäki. Pohjavedenpuiston luoteisosa ja Vuotien varsi nähtiin kuitenkin joissakin mielipiteistä sopivaksi rakentamiselle. Puiston itäosassa on uuden yleiskaavan kaupunkiluonto -kartalla kehitettävä metsäverkostoyhteys, johon pyydettiin kiinnittämään paremmin huomiota. Myös pohjavedenpuiston kallioalueet nähtiin tärkeinä ja rakentamista niiden kohdilla toivottiin vähennettäväksi.

Mielipiteissä nostettiin esiin huoli Pohjavedenpuiston geologisten kohteiden kunnioittavasta käsittelystä ja pohjavesialueen suojelun varmistamisesta. Viheralueisiin kohdistuvasta rasituksesta ilmaistiin huolestuneista mielipiteitä. Rysäpuistossa oleva pirunpelto toivottiin kartoitettavan ja säästettävän.

Kaavan aiheuttamat muutokset viheryhteyksiin ja muihin jalankulkuyhteyksiin

Maakuntakaavaan merkityn viheryhteyden Kallahdenniemen ja Ramsinniemen välillä merkitystä tuotiin esiin useissa mielipiteissä. Nähtiin, että Harbonkadun varren rakentaminen, Ole Kandelinin aukiokäsittely ja Ole Kandelinin puiston pohjoisosan rakentaminen voivat olla haitaksi viheryhteyden toteutumiselle. Myös Rysäpuiston rakentamisen on nähty haittaavan maakuntakaavan viheryhteyden toteutumista.

Viheralueiden saavutettavuuden ja vetovoimaisuuden lisäämiseen tulisi kaavaluonnoksessa kiinnittää paremmin huomiota.

Rakentamista on sijoitettu Ole Kandelinin puiston ja Ison Kallahden puiston pohjoisosissa METSO-kohteiden (vapaaehtoinen metsiensuojeluohjelma) kohdalle. Tämä nähdään huonona ratkaisuna joissakin mielipiteissä.

Koululaisten käyttämä kävely- ja pyöräily-yhteys Kallahden peruskoululta Haruspuistoon nähtiin osassa mielipiteistä haasteellisena. Huolta herätti erityisesti korttelin 54246 ajoneuvoliikenteen ja kävelyreitin risteäminen.

Osassa Kerro kantasi -kommenteista oltiin huolestuneita vanhusten pääsystä viheralueille. Kommenteissa myös esitettiin, että uudet päiväkodit eivät ole hyvien kävely-yhteyksien varrella.

Viheralueiden ja aukioiden kehittäminen jatkosuunnittelussa

Ison Kallahden puiston jatkokehittämiseksi tuli useita mielipiteitä. Puisto nähtäisiin sopivan monipuoliseen harrastamiseen muun muassa "syötävän puiston" konseptilla ja liikuntatoimintoja kehittämällä. Puisto sopisi erilaisiin tapahtumiin, jotka tuovat yhteen asukkaita, koululaisia, tutkijoita, kulttuuritoimijoita ja yrittäjiä.

Ison Kallahden puiston perinneympäristön säilyttäminen nähdään tärkeänä. Osassa Kerro kantasi -kommenteista mainittiin, että alueelle ei haluta lisää liikuntakenttiä.

Prosenttitaideperiaatetta toivotaan kytkettäväksi kaavahankkeeseen. Alueelle ehdotetaan myös valoteoksia tai erityisiä korkeatasoisia, merellisiä taideteoksia, kuten suihkulähteitä. Meri-Rastilan torille toivottiin kohennusta, muun muassa ottamalla nuoret mukaan kehitystyöhön. Torille haluttiin enemmän luonnonmukaisuutta mm. kasvillisuudella, kuten puilla ja viherseinillä. Viheralueiden valaistukseen toivottiin parannusta.

Häiriötekijät: liikennemelu, saasteet, turvattomuus

Fokkapolun muuttaminen ajoneuvoliikenteelle ja sen kautta ohjattava päiväkodin saattoliikenne sekä pysäköintitalon liikenne nähdään liikenneturvallisuus-, melu- ja saastehaittana erityisesti Fokkapolun varren asukkaille.

Rakentamisen aikaisesta liikenne-, melu- ja mahdollisesta pölyhäiriöstä oltiin huolestuneita.

Rakentamisen vaiheistus, aikataulutus ja taloudellinen kokonaisyhtälö

Joissakin mielipiteissä toivottiin tarkempia selvityksiä kaavan ratkaisujen kustannuksista, erityisesti päiväkotien muutoksen osalta.

Osassa Kerro kantasi -kommenteissa arvioitiin, että kaupungin infraverkko ei kestä täydennysrakentamisen määrää.

Pohjavedenpuistoa ehdotettiin vaiheistettavaksi kaavaehdotuksen toisessa vaiheessa, koska alueeseen liittyy luontoristiriitoja. Metroaseman ympäristö nähtiin sopivaksi alueeksi aloittaa rakentaminen, koska tällä alueella ei ole luontoarvoja.

Kaavaprosessi: kaupunkiuudistus -malli, tiedotus, havainnollistava materiaali

Kaupunkiuudistus -mallia pidettiin hyvänä joissakin mielipiteissä, sillä aluetta voidaan tällöin tarkastella kokonaisuutena ja kaava-alueen rajaus on mahdollista tehdä laajana.

Kaavaluonnosaineistoa toivottiin havainnollistettavan useammilla 3D-kuvilla kuin mitä nähtävillä oli.

Mielipiteissä pohdittiin ovatko Kallahden puolella asuvat asukkaat tietoisia kaavahankkeesta, erityisesti asukkaat jotka asuvat Pohjavedenpuiston ja Ullaksenpuiston välittämättä läheisyydessä. Joissakin kerro kantasi -kommenteissa todettiin, että asukkaiden mielipiteitä ei olla huomioitu kaavahankkeen yhteydessä.

Liikennesuunnitelma

Liikennesuunnitelmassa eniten kommentteja keräsi Kallahden koulun ympäristön liikenneturvallisuus, runkolinja 560 pysäkkien vähentäminen ja suunnitellut yksisuuntaiset pyörätiet.

Palautteen mukaan alueella pyöräillään usein lyhyitä matkoja, jolloin kiusaus välttää kadun ylitys oikaisemalla yksisuuntaista pyörätietä väärään suuntaan lisääntyy. Myös se, että yksisuuntaisen pyörätien leveys olisi vain 1,5 metriä suuntaansa, herätti hämmennystä ja tilaa pidettiin

kapeana. Nykyiset (kaksisuuntaiset) pyörätiet ovat 2 metrisiä. Lasten todettiin olevan vaikea oppia käyttämään yksisuuntaisia pyöräteitä.

Kalvikinniementien kohdalta on suunniteltu poistettavaksi pyörä- ja jalankulkuliikenteen käyttämä alikulku. Tämän ja alueelle suunnitellun lisärakentamisen koetaan lisäävän liikenteen riskejä. Myös Ison Kallahden puiston pohjoisosaan suunniteltujen asuintalojen liikenneyhteys tulisi risteämään koulureittien kanssa.

Runkolinja 560 pysäkkien määrän vähentämistä kritisoitiin niin ikään. Matkat pysäkeille pitenevät. Palvelulinja ei välttämättä mahdu kääntymään Harbonkadun päässä tai mahdu kiertämään Hiidenmaankadun ja Saarenmaankadun kautta, jolloin palvelutaso heikkenee.

Uusille päiväkodeille suunniteltu saattoliikenne ja lyhytaikaisen pysäköinnin mahdollisuudet herättivät palautteenantajien kiitosta.

Liikekeskuksen alueen ehdotettiin yhdistyvän metroaseman alueeseen saumattomasti, jolloin alueelle muodostuu yhtenäinen jalankulkualue kuten Kalasatamassa.

Harustien pelätään tukkeutuvan uuden asuinrakentamisen myötä, samoin ruuhkien lisääntyvän Meri-Rastilan tiellä. Risteysalueilla näkyvyyksiä pitää tarkastella huolellisesti jatkosuunnittelussa. Samoin varmistaa, etteivät lisääntyvät pysäköintipaikat Meri-Rastilan tien varrella estä näkyvyyttä. Talvikunnossapitoa Hiidenmaankadun alueelta Ramsinniementielle vievällä reitillä pidettiin tärkeänä.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

<u>Tiivistyvä kaupunkirakenne, rakentaminen Vuosaaren ympäristössä</u>

Liiallisen tiivistämisen ja liian väljä kaupunkirakenne kts. vastine OAS-vaihe - Rakentamisen määrä.

Lämpösaarekeilmiö on todellinen, mutta haitta on suurempi laajemmilla yhtenäisillä rakennetuilla alueilla ja kuumemmassa ilmastossa. Tämä ilmiö ei koske Meri-Rastilaa. Tiivis kaupunkirakenne vähentää liikkumiseen käytettyä energiaa. Tiivis kaupunkirakenne myös tukee tuottavuuden kasvua, joka voi asukkaiden taloudellisen varallisuuden kasvaessa näyttäytyä kulutuksen kautta lisääntyvinä kasvihuonepäästöinä. Tätä ei tule kuitenkaan ratkaista estämällä talouskasvun syntymistä, vaan muilla mekanismeilla. Tiivis kaupunkirakenne voi tehdä kestävien energiaratkaisujen käyttöönotosta kannattavampaa. Kaupunkisuunnitteluvirastolla on tiedossa kaavavaranto, eli missä on rakentumatonta, mutta jo kaavoitettua maata. Kaavavaranto ja olemassa olevien rakennusten tyhjillään olevat tilat (pääosin toimitiloja) eivät ratkaise Helsingin seu-

dun asuntopulaa. Rakennusliikkeiden tekemään tuottoon ei oteta kantaa asemakaavoituksessa. Kiinteistövirasto huolehtii tarpeellisista tontinkäytön sopimusehdoista.

Yleiskaava on mitoitettu niin, että se mahdollistaa asemakaavoituksen 10 000 uudelle asukkaalle vuosittain. Vuosaaressa yleiskaava mahdollistaa asemakaavoituksen n. 25 000 uudelle asukkaalle vuoteen 2050 mennessä.

Muut rakentamiseen ehdotetut alueet: Meri-Rastilan asemakaava muutos noudattaa yleiskaavaa. Vuotien kattaminen: kts. kohta vastine OAS-vaihe - Rakentamisen sijoittuminen.

Länsirannan asemakaavoitus on asemakaavoitusohjelmassa 2020-luvun alkupuolella.

Kaavassa alueen merellisyyttä pyritään korostamaan reiteillä, toiminnoilla Ison Kallahden puistossa ja reitistön solmukohdilla, jotka ohjaavat rantaan sekä tarkemman tason suunnittelulla katu-, aukio- ja puistoalueilla. Maastonmuotoja pyritään korostamaan rakentamisella siihen sopivissa paikoissa ja kaavan ulkoilureiteillä (ul-merkintä), jotka houkuttelevat kiipeämään kallioille. Luonnonläheisyyttä pyritään korostamaan reitistöllä, pihoilla, jotka avautuvat viheralueille, kortteleiden orgaanisella muotoilulla, tärkeimpien viheralueiden säästämisellä, suojelumerkinnöillä geo- ja luontokohteille, luonnonmukaisilla pihoilla, viherkatoilla, julkisivumateriaaleilla ja hulevesijärjestelyillä. Turisteja hyödyttävät mm. reitistön orientoitavuutta parantavat ratkaisut, julkisen ulkotilan parantaminen, liikekeskuksen uudistus, viheralueiden houkuttelevuuden lisääminen yleissuunnitelmalla, viheralueiden toiminnot ja toimivuus.

<u>Rakentamisen määrä, sijoittuminen ja korkeus</u>

Asukasmäärän lisäys kts. vastine OAS-vaihe - Rakentamisen määrä.

Liikekeskuksen ympäristön, Vuotien varren ja Ole Kandelinin puiston pohjoisosan kerroslukujen lisäämistä voidaan tutkia kaavaehdotusvaiheessa. Purkava täydennysrakentamien riippuu taloyhtiöistä, tällaisista hankkeista voi neuvotella kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Kaupungin omistamalla maalla on täydennysrakentamiskorvauskäytäntö, joka mahdollistaa purkavan saneerauksen taloudellisuuden.

Kaupungin strategiaan pohjautuvissa kaavahankkeen tavoitteissa on määritelty, että asuntokannan monipuolistaminen on tärkeää. Kerrostalojen lisäksi alueelle halutaan myös jonkin verran tiivistä kaupunkimaista rivitalorakentamista. Kaupunkisuunnitteluvirasto on saanut paljon palautetta, että tällaista asumismuotoa kaivataan. Myös Kotina suomalainen townhouse -tutkimuksessa (Aalto-yliopisto, 2016) on noussut esiin tarve tiiviille pientalomaiselle asumismuodolle. Kerrostalokortteleissa rivitalot rikastuttavat kaupunkikuvaa ja mahdollistavat valoisia pihoja.

Korkea rakentaminen on sijoitettu tärkeinä pidettyihin solmukohtiin. Rakennuksia on luonnoksen nähtävilläolon jälkeen madallettu Pohjavedenpuistossa ja Ison Kallahdenpuiston pohjoisosassa. Kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen on tehty varjoanalyysi (kaavaselostuksessa) ja todettu, että kommenttien esittämissä kohdissa varjostus ei ole liiallista. Pohjavedenpuiston kaakkoisreunan suunnitelmaa on muutettu luonnoksen nähtävilläolon jälkeen ja rakennukset mahdollistavat Kaivonkatsojantien rakennuksista pääosin hyvät näkymät eivätkä varjosta liikaa.

Kaavassa on noudatettu kaupunkisuunnitteluviraston koko kaupunkia koskevaa pysäköintimitoitusta. Metron ja runkolinja 560 ansiosta mitoitus on alueella suhteellisen tiukka, joten uuden rakentamisen tarvitsemat autopaikkamäärät ovat suhteellisesti paljon pienempiä kuin esimerkiksi Meri-Rastilan alkuperäisessä 1990-luvun vaihteen asemakaavassa. Alueelle tavoitellaan myös autotonta kokeilukorttelia liikekeskuksen länsipuolelle. Pysäköintitalojen tilantarve, rakentamisen aikataulu ja katujen varren vieraspysäköinti tarkentuvat kaavaehdotusvaiheessa, kun tiedetään mitkä kaikki tonttikohtaisen lisärakentamisen hankkeet käynnistyvät. Nykyisten pysäköintialueiden tiivistäminen on hyvä tapa saada tonttikohtaista lisärakentamista alueelle. Olemassa olevat taloyhtiöt voivat halutessaan neuvotella liittymisestä pysäköintitalon käyttäjiksi. Viheralueille sijoittuva asuinrakentaminen tarvitsee myös pysäköintipaikkoja. Pysäköintitalo käyttää maa-alaa tehokkaasti ja on joustava tulevaisuudessa, kun autoilu vähenee: pysäköintitalo voidaan purkaa ja osoittaa muuhun rakentamiseen tai viheralueeksi.

Bensiininjakeluasemia tarvitaan ja niiden sijoittaminen kaupunkirakenteeseen on haastavaa. Rastilan bensiininjakeluasema on tärkeällä sijainnilla vilkkaan Vuotien yhteydessä ja sijoitettuna kansirakenteen päälle, joka on mitoitettu kevyelle rakennukselle. Bensiininjakeluasemalle ei nähdä tarvetta muutoksille tämän asemakaavan yhteydessä.

<u>Rakennusten esteettisyys, julkisivut ja pihat</u>

Julkisivujen kaavamääräysten sitovuutta voidaan tutkia kaavaehdotusvaiheessa. Näkyvimmillä sijainneilla oleviin pysäköintitaloihin on kaavassa määrätty liiketiloja, jotta katutila saadaan eläväiseksi. Kaavassa on myös pysäköintitalojen julkisivujen laadukkuutta ja liiketilojen ikkunoita koskevia määräyksiä. Julkisivujen värimaailma on Meri-Rastilassa haluttu pitää vaaleana ja osin on toivottu käytettävän puuta ja harmonisia tummia sävyjä. Tällä halutaan luoda yhtenäinen kaupunkikuva vanhan rakennuskannan kanssa ja erityisesti Vuotien varrella sointua Vuosaarelle tyypilliseen valkoiseen ilmeeseen. Puumateriaalilla ja harmonisilla tummilla sävyillä voidaan saada aikaan vaihtelevuutta ja erilaisia sävyjä. Julkisivujen värityksen määrittelyä tullaan tarkentamaan kaavaehdotusvaiheessa.

Kaavamääräyksissä kaikilla korttelialueilla rakentamatta jäävät tontinosat, joita ei käytetä kulkuteinä, oleskelualueina tai pysäköimiseen, on säilytettävä luonnonmukaisena. Tonttien piha-alueiden kaavamerkintöjä täsmennetään kaava-ehdotusvaiheessa. Istutettavat ja luonnonmukaisena säilytettävät alueen osat voidaan määrätä sitovina tarpeen mukaan.

Olemassa olevat rakennukset: purkaminen, tonttikohtainen lisärakentaminen ja kaupunkikuvan elävöittäminen

Rakennuskannan purkaminen: kts. vastine kaupunginmuseolle.
Varjoisuus: kts. vastine Rakentamisen määrä, sijoittuminen ja korkeus.

Tonttikohtainen lisärakentaminen on yhteistä suunnittelua taloyhtiön kanssa. Usein tonttikohtainen lisärakentaminen vaatii erityisiä ratkaisuja muun muassa pihojen ja pysäköinnin suhteen. Kaupungin vuokratontilla kaupunki maksaa taloyhtiölle täydennysrakentamiskorvausta. Kiinteistöviraston tonttiosasto kehittää parhaillaan korvauskäytäntöjä joustavammiksi ja Meri-Rastilasta saadut palautteet auttavat kehitystyössä. Tonttikohtaista lisärakentamista edistetään tämän asemakaavan ehdotusvaiheessa vain jos taloyhtiö tekee kaupunkisuunnitteluvirastolle kaavamuutoshakemuksen. Erilaisista ratkaisuista, mukaan lukien purkava täydennysrakentaminen, taloyhtiö voi neuvotella kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Kaavaluonnoksessa olevat tonttikohtaiset täydennysrakentamisratkaisut ovat keskustelun pohjaksi niiden taloyhtiöiden osalta, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa tutkia asiaa.

Märssykuja 1:n kohdalla olemassa olevan rakennuksen asunnot avautuvat pääosin länteen. Uusi rakentaminen on sijoitettu itäpuolelle. Uusi rakentaminen sisältää matalia rakennusosia, joiden yli aurinko pääsee paistamaan ja näkymät säilyvät. Vuotien varren rakennusten osalta kaavaehdotusvaiheessa on mahdollista tutkia rakennusten muotoilua tarkemmin, jotta olemassa olevien kulma-asuntojen näkymät säilyvät paremmin.

Olemassa olevien rakennusten ja pihojen käsittelyyn ei ole mahdollista vaikuttaa kaavamuutoksella, paitsi silloin kun kiinteistöön haetaan rakennuslupaa.

Kaava-alueen ranta-alueella ei ole mahdollista laajentaa rakentamista, sillä rannan luonto- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä näkymiä Ison Kallahden puistosta halutaan säilyttää. Kaava-alueen rajauksen laajentaminen ulottamaan pienimutoinen tontilla tapahtuva täydennysrakentaminen saattaa olla mahdollista.

Palvelut, muutokset erityisesti päiväkotien osalta

Palvelut: kts. OAS-vaiheen vastine kohdassa palvelut. Palvelutila- ja palveluverkkotyötä on tarkoitus jatkaa kaavaehdotuksen yhteydessä ja

tarkentaa kaavaa tämän pohjalta. Suuren yhteistilan saamiseksi alueelle kaavaehdotusvaiheessa voidaan tutkia kaavamääräystä, joka velvoittaa yhdistämään useamman tontin kerhohuoneet yhdeksi isommaksi ja monikäyttöisemmäksi. Mahdollista on myös palvelutilatyön yhteydessä tutkia uusien päiväkotien monikäyttöisyyttä.

Työpaikkojen osalta yleiskaava on määrittänyt Vuosaaressa toimitilojen painopisteeksi Vuosaaren satama-alueen. Satama-alueella on tällä hetkellä tyhjiä toimitilatontteja. Vuosaaren keskustassa kaavoitetaan nykyisille tyhjille toimitilatonteille asumista, liiketilaa ja toimitiloja yhdistävää rakentamista. Meri-Rastilan kaavaluonnoksessa alueelle on esitetty liikerakentamisen määrän lisäykseksi 3 600 k-m^2 ja palvelurakentamisen määrän lisäykseksi n. 4 000 k-m^2, mikä tarkoittaa toteutuessaan n. 260 uutta työpaikkaa.

Asumisen hallintamuodot

Asumisen hallintamuotoja määritellään Helsingissä Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmalla. Meri-Rastilassa toteutusohjelman tavoitelukuihin nähden suhteellisesti enemmän valtion tukemia aravuokra-asuntoja ja välimuotoa, eli hitas-, asumisoikeus- tai opiskelija-asumista. Sekoitettu hallinta- ja rahoitusmuotorakenne on pitkään ollut keskeinen asuntopoliittinen periaate Helsingissä. Sekoittamisen periaatetta tullaan jatkamaan, ja huolehtimaan siitä, että sekä uudis- että täydennysrakentamisalueella tullaan hallinta- ja rahoitusmuotoja sekoittamaan. Hallinta- ja rahoitusmuodoista päättäminen tapahtuu kaupungin maalla tontinluovutusvaiheessa. Jakaumaa päätettäessä kaupunginkanslia ja kiinteistövirasto valmistelevat asiaa yhteistyössä ja kutsuvat muita hallintokuntia tarvittaessa neuvotteluihin.

Kaavan aiheuttamat muutokset viheralueisiin

Rakentaminen viheralueilla kts. vastine OAS-vaihe: Rakentamisen sijoittuminen. Viheralueisiin kohdistuvaan, lisääntyvästä käyttöpaineesta johtuvaan rasitukseen, voidaan vaikuttaa hyvällä suunnittelulla. Kaavassa on kulumisen ehkäisyksi ja kulun kanavoimiseksi esitetty uusia ohjeellisia ulkoilupolkuja myös kallioalueille. Ulkoiluteiden verkostoa on täydennetty ja sujuvoitettu.

Yleiskaavan kaupunkiluonto -liitekartan kehitettävän metsäverkoston yhteydet on esitetty kaavaselostuksessa ja huomioitu kaavaratkaisussa. Kallahdenniemeltä pohjoiseen suuntautuva yhteys kaventuu nykyisestään, mutta Ullaksenpuistoon ja Pohjavedenpuistoon esitetty rakentaminen on nyt sijoitettu siten, että puustoinen yhteys ja latvuspeittävyys on mahdollista säilyttää osin säilyvänä metsänä ja täydentävin katupuu- ja puistoistutuksin. Kaava-alueen eteläreunan itä-länsisuuntainen yhteys sijaitsee edelleen puistoalueella ja metsäverkostoa voidaan puistossa vahvistaa luonnonhoidon keinoin.

Pohjavedenpuiston keskeisimmät kallioalueet on säilytetty ja korkean kallioalueen yli on luonnoksessa ehdotettu rakennettavaksi ulkoilupolku, joka helpottaisi pääsyä hienolle kallioalueelle, mutta samalla ohjaisi kulkemisen määritellylle reitille. Kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen Pohjavedenpuiston suunnitelmaa on muutettu niin, että rakentamista on vähennetty puiston kaakkoisosassa. Näin metsäverkostoyhteys toteutuu paremmin ja kallion jyrkimmät reunat ja niihin liittyvä geologinen kohde säilyvät paremmin. Pohjavedenpuiston geologiset kohteet on tarkoitus nostaa jatkossa nykytilannetta paremmin esiin pohjoisosassa ja Jiippikujan varrella, jossa kävelyreitit sivuavat niitä. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tutkia esimerkiksi geologisten kohteinen valaisemista. Lounaisosan geologinen kohde reunustaa osittain asuinpihaa ja jää osittain pysäköintitalon taakse.

Pohjavesialueen turvaamiseksi on kaavamääräys "Rakentaminen ei saa aiheuttaa pohjaveden likaantumista, pinnan alenemista tai virtauksen vähenemistä". Lisäksi suunnitelmassa on pyritty minimoimaan vettä läpäisemättömien pintojen määrä muun muassa pysäköintitaloja hyödyntämällä, hulevesi-, viherkatto- ja piha-alueiden luonnonmukaisuutta määrittävin määräyksin.

Kannanotossa mainitusta Rysäpuistossa olevasta pirunpellosta ei ole luontotietojärjestelmässä kohderaporttia, joten asia vaatii lisäselvitystä.

Kaavan aiheuttamat muutokset viheryhteyksiin ja muihin jalankulkuyhteyksiin

Maakuntakaavan viheryhteys ja metsäverkostoyhteys kts. kaavaluonnosvaiheen vastine Ympäristökeskukselle.

Rysäpuistoon esitetyllä uudella korttelilla ei ole vaikutusta viher- eikä metsäverkostoyhteyksiin. Maakuntakaavan viheryhteystarve toteutuu Ole Kandelinin puiston kautta Ramsinniemen suuntaan. Metsäverkostoyhteydet sijaitsevat Ramsinniemen länsirannan metsäverkostona ja kaupunkiluonnon ydinalueena ja ekologisena yhteytenä, joka ei kuulu kaava-alueeseen sekä kaava-alueen itäisenä ja eteläisenä kehitettävänä metsäverkostoyhteytenä.

METSO-kohteet kts. kaavaluonnosvaiheen vastine Ympäristökeskukselle.

Viheralueiden vetovoimaisuuden lisäämiseen ja saavutettavuuden parantamiseen on kiinnitetty huomiota kaavatyössä. Haruspuistoa kehitetään monipuolisena kaupunginosapuistona ja asukaspuistona. Kaavassa on otettu huomioon Meri-Rastilan puistoille luonteenomainen luonnonläheisyyden säilyminen niin, että luontoalueiden osuus viherverkostossa jää edelleen merkittäväksi ja puistojen yleisilme säilyy luonnonmukaisena lähimetsänä. Kaava-alueen reitistöä on selkiytetty, yhteyksiä ja suunnistettavuutta parannettu puistojen sisällä. Yhteydet ympäröiville alueille ja rantareitille on huomioitu.

Kallahden koulun ja Haruspuiston alikulun välinen yhteys ohjataan uuden asuinkorttelin editse, mutta erillään Meri-Rastilan tiestä. Kulku pysäköintikellarista jalankulku- ja pyöräilyalueen yli tapahtuu hyvissä näkemäolosuhteissa siten, että autot joutuvat hidastamaan.

Kaavaluonnoksessa on esitetty parannuksia kävely- ja pyöräilyreiteille. Esimerkiksi Haruspuistosta Harbonkadulle johtavasta reitistä on tarkoitus saada esteettömämpi samalla, kun asuntorakentamista toteutetaan reitin varrelle. Esteettömiin reitteihin kiinnitetään huomiota jatkosuunnittelussa koko kaava-alueella. Uudet päiväkodit on sijoitettu Haruspuiston ja Pohjavedenpuiston laidoille hyvien kävely- ja pyöräily-yhteyksien yhteyteen.

Viheralueiden ja aukioiden kehittäminen jatkosuunnittelussa

Kaavaluonnos ei ole ristiriidassa viheralueiden ja aukioiden kehittämisen ideoiden kanssa. Ensimmäisen kaavaehdotuksen (pohjoisosa) kanssa samanaikaisesti on tarkoitus käynnistää Haruspuiston, Pohjavedenpuiston ja keskeisten aukioiden yleissuunnittelu Lähiöprojektin toimesta. Toisen kaavaehdotuksen (eteläosa) kanssa samanaikaisesti on tarkoitus käynnistää Ison Kallahden puiston yleissuunnittelu. Myös Meri-Rastilan tielle tehdään tarkempi liikennesuunnitelma, jonka yhteydessä suunnitellaan reitistöä ja kaupunkikuvallisia periaatteita. Rakennusvirasto on lausunnossaan ehdottanut, että kaupunkikuvalliset ja alueen laatutasoa koskevat kuvaukset kootaan esimerkiksi alueelliseen image bookiin. Asukkaita ja muita sidosryhmiä osallistetaan jatkosuunnittelussa.

Häiriötekijät: liikennemelu, saasteet, turvattomuus

Liikenne lisääntyy nykyisen Fokkapolun kohdalla, koska se on esitetty muutettavaksi jalankulun ja pyöräilyn väylästä yksisuuntaiseksi kaduksi, jonka reunalla on jalkakäytävä. Ruuhkaisimman tunnin aikana päiväkodille tulisi auto arviolta kahden minuutin välein. Liikennemäärä aamuruuhkatunnissa olisi noin 35 autoa (esimerkiksi Meri-Rastilan tiellä on vastaavana aikana 450 autoa). Myös koululle voi olla saattoliikennettä Fokkakujalla, mutta koululaiset voidaan jättää myös bussipysäkille. Huoltoliikenteeseen ei tule olennaista muutosta. Pysäköintilaitoksen tuottama liikennemäärä nykyisen Fokkapolun kohdalla on yksisuuntaisuuden vuoksi vain laitoksesta poistuvat autot. Aamuruuhkassa klo 7-8 niitä on lisärakentamishankkeista riippuen laskennallisesti 10 - 25. Länsirannan liikenne painottuu todennäköisesti Vuotien puoleiseen päähän.

Esitetyn Fokkakujan liikenne on luonteeltaan sellaista, että se pysähtyy matkan varrella. Fokkakujan lenkki muodostuu kahdesta mutkasta, ja kadulta poistuessa joutuu vielä ylittämään Meri-Rastilan tien jalkakäytävän. Ajonopeuksien ei ole mahdollista kiihtyä. Lisäksi liikennejärjestelmä on yksisuuntaisuuden vuoksi selkeä. Fokkakujan yksisuuntaiset

järjestelyt saattoliikennepaikkoineen ovat saaneet myös kiitosta. Kadunvarren autopaikat ovat illalla ja viikonloppuna käyttävissä esimerkiksi vieraspysäköintiin.

Koulun ja päiväkodin vuoksi Meri-Rastilan tien hidastinpysäkkijärjestelyt rakennetaan erityisen turvallisiksi, mistä on hyötyä myös Fokkakujan asukkaille. Suunnitelmassa jalankulkijoille esitetään suojatien keskikorokkeet, että kadun voi ylittää kahdessa osassa, autoilijat hidastetaan pysäkeille tultaessa ja estetään ohittamasta bussia. Nopeusrajoitus on ajateltu olevan pistekohtaisesti 30 km/h.

Rakentamisen aikaisista häiriöistä vastaa rakennuttaja. Rakennusvalvontavirasto arvioi rakennuslupaa haettaessa työnaikaiset häiriöt.

Rakentamisen vaiheistus, aikataulutus ja taloudellinen kokonaisyhtälö

Palvelutilojen osalta kaavoituksessa on tehty tiivistä yhteistyötä kiinteistöviraston tilakeskuksen, opetusviraston, varhaiskasvatusviraston ja nuorisoasiainkeskuksen kanssa. Nämä tahot vastaavat palvelutilojen suunnittelusta, hallinnoinnista ja kustannuksista.

Kaavaluonnoksen yhteydessä on selvitetty kaupunki infra- ja liikenneverkon kantokyky ja todettu, että kaavaluonnos ei aiheuta liiallista kuormittavuutta. Lisätietoja kaavaselostuksen vaikutukset -kohdassa.

Kaavaehdotusvaihe jaetaan osiin, jotta suunnittelussa voidaan keskittyä yhteen alueeseen tarkasti ja jotta tarvittavat puistosuunnitelmat ja katusuunnitelmat saadaan ohjelmoitua eri vuosien budjetteihin. Kaavaehdotusten on kuitenkin tarkoitus valmistua peräkkäisinä vuosina, joten vaiheistaminen ei todennäköisesti vaikuta rakentamisen aikatauluun monilla vuosilla. Pohjavedenpuisto on ajoitettu ensimmäiseen vaiheeseen, jotta samassa yhteydessä voidaan suunnitella Meri-Rastilan tien muutokset kokonaisuutena ja mahdollistaa asumisen hallintamuotojen monipuolistuminen heti ensimmäisten rakennushankkeiden yhteydessä.

Kaavaprosessi: kaupunkiuudistus -malli, tiedotus, havainnollistava materiaali

Kaavaluonnosaineistossa on muutamia 3D-kuvia. Pääosin kuvia on tehty liikekeskuksen alueesta, sillä sen suunnittelu on pisimällä. 3D-kuva-aineistoa tullaan lisäämään suunnittelun edetessä.

Kaava-alueeseen rajautuvien tonttien asukkaita on tiedotettu kirjeitse OAS- ja luonnosvaiheessa. Myös Vuosaari-lehdessä on ilmoitettu eri vaiheiden vuorovaikutusmahdollisuuksista.

Liikennesuunnitelma

Yksisuuntaiset pyörätiet

Siirtyminen yksisuuntaisiin pyöräteihin on iso kulttuurinen muutos koko Helsingin alueella. Taustalla on pyöräliikenteen ymmärtäminen omana kulkumuotonaan erillään jalankulusta ja autoliikenteestä. Kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt pyöräliikenteen uudet suunnitteluohjeet (pyöräliikenne.fi) ja esikaupunkialueiden tavoiteverkon. Meri-Rastilan liikennesuunnitelman luonnos vastaa hyväksyttyjä periaatteita.

Suurin osa pyöräonnettomuuksista tapahtuu risteyksissä. Yksisuuntaiset pyörätiet ovat risteyksissä kaksisuuntaisia selkeämpiä ja turvallisempia, koska pyöräliikenne kulkee samaan suuntaan kuin autoliikenne. Jalankulkijoille jää häiriötön odotustila suojatien tuntumaan. Kapeampi 1,5 metrin tila riittää yksisuuntaiselle pyöräilylle, koska ei ole vastaantulijoita. Lisäksi pyörätien ja parkkipaikkojen välissä on metrin levyinen kaistale, joka voi toimia hetkellisesti lisätilana. Kaksisuuntaisen pyörätien tulisi olla vähintään 2,5 metrin levyinen, kun nykyiset ovat vain 2 metriä leveitä. Nykyistä laadukkaammat kaksisuuntaiset pyörätiejärjestelyt vaatisivat huomattavan paljon tilaa risteyksissä. Yksisuuntaisten pyöräteiden myötä on mahdollista tehdä entistä sujuvampia ja turvallisempia ratkaisuja pyöräliikenteelle. Ne ovat myös tilatehokkaita, joten kadun poikkileikkaukseen saadaan mahdutettua kaikki tarpeellinen.

On totta, että hyvin lyhyillä pyörämatkoilla voi esiintyä turhalta tuntuvia ylityksiä, jos lähtöpaikka ja määränpää sijaitsevat samalla puolella katua. Liikennesuunnittelussa on kuitenkin katsottava kokonaisuutta ja Meri-Rastilan tien suunnittelussa on turvallisuus ollut tärkeä lähtökohta. Alle 12-vuotiaat saavat ajaa jalkakäytävällä ja aivan lyhimpiä matkoja voi myös taluttaa pyörää. Lisäksi Meri-Rastilan tien etelä- ja pohjoispuolella on vaihtoehtoiset reitit. Koska samanlaisia järjestelyjä toteutetaan eri puolilla Helsinkiä, voidaan ajatella etuna, että lapset ovat tottuneet käyttämään yksisuuntaisia järjestelyjä kotikulmillaan. Siirtyminen muualle katuverkkoon on siten luontevaa.

Runkolinjan 560 pysäkit Meri-Rastilan tiellä

Runkolinjoille on määritelty standardi, joka mahdollistaa tiheän vuorovälin, sujuvan liikennöinnin ja aikataulussa pysymisen. Yksi edellytys on liityntäliikennepysäkkejä harvempi pysäkkiväli. HSL:n tutkimuksissa asiakkaat ovat olleet valmiita kävelemään pidempään pysäkille, jolla joukkoliikenteen vuorotarjonta on tiheämpää.

Runkolinja 560 päätettiin jatkaa Vuosaaren keskustasta Meri-Rastilan metroasemalle, vaikka loppuosa ei täyttänyt kaikkia runkolinjalle asetettuja vaatimuksia. Runkolinja palvelee suurinta osaa Meri-Rastilaa hyvin, mutta esimerkiksi Meri-Rastilan liikekeskuksen kohdalta poistunut pysäkki heikensi osaltaan palvelutasoa. Palvelutaso-ohjeen mukainen

kävelyetäisyysvaatimus kuitenkin täyttyy liikekeskuksen osalta. Pysäkkisuunnitelmaa tehtäessä HSL toivoi pysäkkien sijoittamista risteyksiin kävelymatkojen minimoimiseksi. Niiden lähelle on myös esitetty hidasteet jalankulun turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi suunnitelmassa esitetään palvelulinjan mahdollistavat pysäkit liikekeskustan pääoven viereen sekä Harbonkadun päähän melontakeskuksen tuntumaan.

Harbonkadun yhteydet pysäkille

Runkolinjan palvelutason katsotaan täyttyvän, kun kävelyetäisyys pysäkille on linnuntietä 400 metriä. Hiidenmaankadun eteläiset talot jäävät tällaisen palvelutason rajalle. Onkin tärkeää panostaa Ole Kandelinin puiston läpi kulkevan väylän kunnossapitoon, jotta suorin yhteys Ramsinniementien pysäkeille mahdollistuu.

Palvelulinjalle on esitetty liikennesuunnitelman luonnoksessa sopiva kääntöpaikka Harbonkadun päähän siten, että viisi pysäköintipaikkaa poistuu. Melontakeskukselle ja Planmecan tilaisuuksiin tullaan välillä tilausbussilla. Ne mahtuvat kääntymään uudella laajennetulla kääntöpaikalla peruuttaen ja palvelulinja peruuttamatta.

Melontakeskuksen toivomaa 25 - 30 pysäköintipaikkaa ei ole mahdollista varata katualueelta. Harbonkadulle jää liki 40 vieraspysäköintipaikkaa (luvallinen pysäköintiaika arkisin 4 h), jotka ovat tasapuolisesti kaikkien käytössä. Palvelulinjan liikennöinti voisi parhaimmillaan vähentää tarvetta tulla autolla Harbonkadun päähän.

Kallvikinniemen koulun ympäristön turvallisuus

Alikulun poistaminen Kallvikinniementien tuntumassa on tarpeen siksi, että vaikka se mahdollistaa ihanteellisen yhteyden Pohjavedenpuistosta Ullaksenpuistoon, se on ajoradan suuntaisesti kulkevalle jalankulkijalle huono ja turvaton. Esimerkiksi suorin yhteys koululta pysäkille kulkee ajoradan yli, jossa ei ole jalkakäytävää. Virallinen yhteys alikulun kautta on lähes 100 metriä pidempi. Meri-Rastilan tien suuntaisesti kävellessä tai pyöräillessä joutuu kulkemaan kaartaen alas ja ylös. Sillan leventäminen molemmilta puolilta maksaisi noin 800 000€. Täyttämällä alikulku saadaan lisäksi rakennusmaata Meri-Rastilan tien varteen.

Pääperiaate Kallvikin aukion suunnittelussa on, että risteysalue ja maisema-arkkitehtonisin keinoin toteutettu aukio on koko Meri-Rastilan tien - Leikosaarentien reitin kohokohta. Meri-Rastilan tien poikkileikkaus jatkuu katkeamatta, mutta korotettuna aukion yli. Poikittainen pyöräkatu ohjaa auto- ja pyöräliikennettä aukion länsireunassa pysäköintilaitokseen ja Jiippikujalle. Tällöin Pohjavedenpuiston ja Ullaksenpuiston väliselle vihervyöhykkeelle muodostuu häiriötön jalankulkuaukio puineen. Tämä muodostaa sopivan ympäristön myös Kallahdenniementien luonnonsuojelualueelle.

Kallahden koulun ja Haruspuiston alikulun välinen yhteys ohjataan uuden asuinkorttelin edestä, mutta erillään Meri-Rastilan tiestä. Kulku pysäköintikellarista jalankulku- ja pyöräilyalueen yli tapahtuu hyvissä näkemäolosuhteissa siten, että autot joutuvat hidastamaan.

Yhteenveto kaavaluonnosaineiston esittely- ja keskustelutilaisuudesta 29.11.2016

Kaavaluonnosaineiston esittelytilaisuudessa keskustelua herätti rakentamisen määrä ja ympäröivien alueiden rakentuminen sekä niiden yhteisvaikutusten huomioiminen. Meri-Rastilan länsirannan alueen toivottiin säästyvän rakentamiselta. Viheralueiden ja nykyisten asukkaiden vehreiden ikkunanäkymien vähentyminen nähtiin huonona asiana. Alueen arvon pelättiin laskevan luonnonläheisyyden vähentyessä. Ostoskeskuksen ja metroaseman ympäristön uudistusta pidettiin hyvänä. Keskustelua herätti myös tonttikohtaisen lisärakentamisen tiedottamisen haasteet sekä sen tuottama epävarmuus asuntomarkkinoilla, päiväkotien purkamisen ja Meri-Rastilan tien uudistuksen kustannukset, kasvavat liikennemäärät ja liikenneturvallisuus Meri-Rastilan tiellä, virkistysreitistö, koululaisten reitit, ekologiset yhteydet, pohjavesi ja geologiset kohteet Pohjavedenpuistossa sekä yhteistilojen tarve. Tonttikohtaisista lisärakentamiskohteista haastavina nähtiin erityisesti kaavaluonnoksessa esitetyt ratkaisut Meri-Rastilan tie 9:n pohjoisosassa, Meri-Rastilan tie 21:ssä ja katujärjestelyt Meri-Rastilan tie 11 tontin vierellä. Ison Kallahden puiston kehittymistä pidettiin kannatettavana ja innostavana.

Suunnitelmia verkossa kommentoitavana ja asukastilaisuus keväällä 2018

14.3.-11.4.2018 oli avoinna verkkokeskustelu ja 21.3.2018 järjestettiin asukastilaisuus, joissa käsiteltiin pääasiassa Meri-Rastilan puistojen yleissuunnitelmaa, mutta esiteltiin myös kaavahankkeen suunnitelman viimeisin versio ja kysyttiin kommentteja mm. suunnitelman muutoksista kaavaluonnosvaiheen jälkeen ja minkälaista uuden rakentamisen toivotaan olevan. Verkkokeskustelussa oli viisi eri teemaa, joista neljä koski puistojen yleissuunnitelmaa ja yksi asemakaavan muutosta. Kommentteja tuli yhteensä 196 kpl, näistä 67 kommenttia oli osoitettu kaavamuutos-teeman alle, mutta osa puistojen yleissuunnitelman kommenteista liittyi myös kaavaratkaisuihin. Asukastilaisuudessa oli noin 30 osallistujaa.

Puistojen suunnitteluun liittyvät kommentit on käsitelty osana puistojen yleissuunnitelmaa.

Kaavahankkeeseen liittyvissä kommenteissa nähtiin hyvänä ratkaisuna suunnitella aluetta laajana kokonaisuutena. viestinnästä ja vuorovaikutuksesta todettiin, että havainnollistavaa kuvamateriaalia saisi olla paremmin tarjolla. Asukasmäärän tuntuva lisäys huoletti monia. Pohjavedenpuistoon rakentumista ei pidetty hyvänä ratkaisuna useissa kom-

menteissa mm. siksi että se nähtiin tärkeänä virkistysalueena Kallahden asukkaille. Yleisinä huolenaiheina täydennysrakentamiseen liittyen nostettiin esiin mm. olemassa olevan asunnon arvon laskeminen, jos uusi rakentaminen varjostaa tai heikentää näkymiä, luontoarvojen heikentyminen ja mahdolliset haitat pohjavedelle.

Rakennusten purkaminen herätti erilaisia näkökulmia. Osassa kommenteista purkamista pidettiin hyvänä, sillä rakennuksiin oli tulossa suuria korjauksia. Nähtiin myös, että tiivis rakentaminen on keino säästää viheralueita. Purkaminen nähtiin mahdollisuutena lisätä omistusasumista suhteessa vuokrataloihin. Purkamista pidettiin myös huonona asiana, koska rakennukset eivät ole hirveän vanhoja ja osalla on kaupunkikuvallista arvoa. Purkamisen hiilijalanjälki mietitytti osaa vastaajista. Uuden rakentamisen toivottiin oleva laadukasta ja ympäristöön sopivaa. Ympäristöön sopivaksi nähtiin mm. kylämäinen rakentaminen, puurakentaminen, viheraiheet, vaaleat, raikkaat ja levolliset julkisivut, puu julkisivuaiheena ja viherkatot. Toiveena oli asumisen laatutekijöitä kuten isot parvekkeet, esteettömyys, hyvät pyörävarastot ja luonnonmukaiset pihat. Kohtuuhintaisuus nähtiin tärkeänä.

Monissa kommenteissa tuli esiin, että parkkitalot eivät miellytä, eivät varsinkaan viheralueille sijoitettuna. Uusille taloille toivottiin mahdollisimman vähän parkkipaikkoja, niin että asukkaat käyttävät julkista liikennettä, polkupyöriä ja yhteiskäyttöautoja. Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen nähtiin tärkeänä.

Kommenteissa esitettiin huoli palvelujen, erityisesti terveyspalvelujen ja julkisen liikenteen, riittävyydestä asukasmäärän kasvaessa. Nähtiin myös huonona, että suunnittelu on niin asumiseen painottunutta, eikä alueelle olla tuomassa riittävästi uusia työpaikkoja.

Alueen rakentumisen aikaisesta viestinnästä oltiin huolestuneita. Myös asukkaiden pihojen ja asumisviihtyisyyden turvaaminen nähtiin haasteellisena. Kommenteissa pohdittiin minne asukkaat muuttavat, kun asuintaloja puretaan.

Yhteenveto mielipiteistä, jotka ovat saapuneet kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen

Kirjaamoon on saapunut erillisiä mielipidekirjeitä kaavaluonnoksen nähtävilläolon jälkeen 10 kpl, joista kaksi saapui kaavaluonnoksen ollessa käsiteltävänä ja kahdeksan kaavaehdotuksen valmistelun aikana. Kirjeissä esiin nousi mm. se, että vuorovaikutustyötä on tehty paljon ja kommentit ovat vaikuttaneet mm. viheralueille rakentamisen määrään. Toisaalta nähtiin, että Kallahden asukkaita ei ole osallistettu riittävän hyvin suunnitteluun. Suunnitelmista toivottiin enemmän havainnollistavaa kuvamateriaalia.

Kaava-alueella toivottiin, että Pohjavedenpuisto, Ullaksenpuisto ja Rysäpuisto säilytettäisiin kokonaisuudessaan tai paremmin luonnonmukaisina lähivirkistysalueina. Kaava-alueen läheisyydessä toivottiin, että Rastilan rannan rakentamisesta luovuttaisiin ja yleisesti alueen metsiä säilytettäisiin moniin perusteisiin vedoten. Sen sijaan metroaseman ympäristön uudistaminen nähtiin hyvänä kehityssuuntana. Nostettiin esiin kysymys, koordinoidaanko ja suunnitellaanko Vuosaaren kaavahankkeita kokonaisuutena.

Palvelujen ja infrastruktuurin riittävyydestä sekä pohjavesialueelle rakentamisesta oltiin huolestuneita. Yrityksille kaivattiin lisää tiloja. Suunnitelmasta toivottiin, että pysäköintiä toteutettaisiin mahdollisimman vähän. Pysäköintitaloja ei nähty toivottuina rakennuksina.

Purkamista toisaalta kannatettiin kaupunkikuvallisista syistä ja toisaalta vastustettiin kaupunkikuvallisista ja kulttuurihistoriallisista syistä. Toivottiin purettavien rakennusten dokumentointia. Purkamisen ja rakentamisen hiilijalanjäljestä ja pitkäaikaisesta häiriöstä alueella oltiin huolestuneita. Mielipiteissä pohdittiin myös, saadaanko purkamalla todella muutettua asumisen hallintamuotojakaumaa, minne purettavien rakennusten asukkaat muuttavat, sekä kuinka kaikista muutoksista kyetään tiedottamaan riittävän hyvin, alueen monikulttuuriset asukkaat huomioiden.

Kevään 2018 verkkokeskustelussa ja asukastilaisuudessa sekä kirjaamoon kaavaehdotuksen valmistelun aikana saapuneissa mielipiteissä esille tulleet kommentit on otettu huomioon Meri-Rastilan itäosan kaavatyössä seuraavilla tavoilla:

Kaavan osaksi on saatu uusia purkavan uusrakentamisen hankkeita ja näin ollen rakentamista on vähennetty viheralueiden reunoilla. Uusien rakennusten sijoittelua on tarkennettu niin, että rakentaminen aiheuttaa vähemmän häiriötä olemassa olevien asuntojen näkymille.

Kaavaratkaisussa on huomioitu olemassa olevan rakentamisen ominaispiirteet ja tuotu niitä osaksi uutta rakentamista mm. massoittelun ja julkisivuvärityksen keinoin. Kaavassa on useita määräyksiä, jotka varmistavat uusien asuin- ja pysäköintirakennusten kaupunkikuvallista ja asumisen laatutasoa, esimerkiksi asumisen yhteistiloihin liittyen. Lisäksi rakentamisen laadukkuutta on edistetty järjestämällä alueella Asuntoreformi 2020 –arkkitehtuurikilpailu ja muutamat korttelit on suunniteltu kumppanuuskaavoitus-prosessina. Kumppanuuskaavoitus on mahdollistanut kortteleiden suunnittelun tavanomaista tarkemmalla mittakaavalla ja näin on löytynyt laadukkuutta lisäävät kaavaratkaisut haasteelliseen rinnemaastoon.

Pysäköintitalojen kaupunkikuvallista vaikutusta on hälvennetty mm. siten, että yksi pysäköintitaloista on sijoitettu Vuotien liikennealueelle, rinteeseen upottaen, ja asetettu rakennukselle julkisivumääräykset, jotka maisemoivat sen Vuotien varren kivikorein porrastuvaan rinteeseen.

Muut pysäköintitalot ovat mitoitukseltaan tavanomaisia pysäköintitaloja pienempiä ja niitä koskee julkisivumääräykset, jotka sulauttavat ne ympäristöönsä ja estävät häikäisevien, kirkkaiden valojen asentamisen. Pysäköintitalot edistävät kaikkien kaavassa määriteltyjen autopaikkavähennysten hyödyntämistä.

Puistojen kaavallisia ratkaisuja on tarkennettu puistojen yleissuunnitelman kautta ja saatu mm. toimivampi reittiverkosto ja toimintojen sijoittuminen. Reitistöä on kehitetty myös kortteleiden muotoilulla ja uudisrakentamisen sijoittelulla, esimerkiksi korostamalla olennaisia kävelyreitistön solmukohtia hieman korkeammalla rakentamisella, aukioilla ja liiketiloin. Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen on ollut lähtökohtana liikenne- ja viheralueiden suunnittelussa, sekä rakennusten maantasokerroksen elävöittämisessä. Kaavaratkaisu lisää alueelle hieman työpaikkoja, mutta pääasiassa aluetta kehitetään yleiskaavan mukaisesti asuinalueena.

Rakentamisen ja asumisen hiilijalanjälkeä pienennetään mm. velvoittamalla rakentamaan osa uusista rakennuksista puurakenteisina ja uusituvan energian tuotanto on huomioitu kaavamääräyksin. Kaikille asuinkerrostalotonteille tulee soveltaa Helsingin viherkerrointa, jonka avulla pyritään säilyttämään ensisijaisesti olemassa olevaa kasvillisuutta ja suosimaan vettä läpäiseviä materiaaleja.

Edellä mainitun lisäksi tontit pyritään sovittamaan olemassa olevaan ympäristöön mahdollisimman hyvin kaavamääräyksien avulla esim. tonttien metsäisyyttä vaalimalla ja tonttirajoja koskevilla määräyksillä. Lisäksi pysäköintitalojen, palvelurakennusten ja asumisen tontteja ohjataan viherkattomääräyksin ja muilla vehreyttä edistävillä kaavamääräyksillä. Joitakin maisemallisesti keskeisiä kallioalueita on määrätty säilytettäviksi tonteilla. Prosenttitaideperiaatteen soveltaminen käsitellään tontinluovutuksen yhteydessä. Kaavaratkaisuja havainnollistavaa kuvamateriaalia on tuotettu kaavaehdotuksen osana.

Kaavaluonnoksen länsiosaa koskevat mielipiteet on käsitelty erikseen länsiosan kaavaehdotuksen yhteydessä.

Mielipiteet aihepiireittäin

<u>Asukkaiden osallistaminen</u>
Joissakin mielipiteissä on ihmetelty, miksi Pohjavedenpuisto ja Ullaksenpuisto on sisällytetty Meri-Rastilan kaupunkiuudistukseen niiden kuuluessa Kallahden osa-alueeseen ja epäilty, ettei nimeämisen vuoksi hankkeesta viestiminen ole saavuttanut alueen asukkaita. Osassa mielipiteitä on arveltu, että Kallahden asukkaita ei ole kuultu kaavaprosessin velvoittamalla tavalla. On myös nostettu esiin huoli, onko maahanmuuttajataustaisia asukkaita huomioitu riittävästi kaavaprosessin vuorovaikutuksessa.

Rakentamisen määrä ja vaiheistus sekä yleiskaavan tulkinta ja rakentaminen ympäröivillä alueilla
Alueen rakentamisen vaiheistus on toivottu järjestettävän niin, että viheralueille rakentaminen ei tapahdu ensimmäiseksi. Yleiskaavan ruutujen rajauksista on esitetty tulkintoja Ullaksenpuiston ja Ison Kallahden puiston alueilla. Mielipiteissä on nostettu esiin kysymys, mitä tarkoittaa yleiskaavan toteuttamisohjelman rajaukset ja esitetyt aikataulut esimerkiksi saaristoratikan suunnittelualueen osalta Pohjavedenpuistossa.

Joissakin mielipiteissä kysytään, koordinoidaanko Vuosaaren hankkeita kokonaisuus ymmärtäen. Kaava-aluetta ympäröivien alueiden suhteen monissa mielipiteissä ilmaistaan, että Meri-Rastilan rantametsän rakentamisesta tulisi luopua tai ainakin sen rakentamisen tulisi alkaa myöhemmin kuin mitä on suunniteltu. Vuotien kattamista ja sen päälle rakentamista esitetään vaihtoehtona täydennysrakentamiselle.

Kaavan aiheuttamat muutokset viheralueisiin ja vaikutus pohjaveteen
Mielipiteissä on mainittu, että riittävät ympäristö- ja luontovaikutusten arvioinnit tulee tehdä.

Joissakin mielipiteissä on vaadittu, että yleiskaavan kaupunkiluonto -liitekartan kehitettävän metsäverkoston yhteydet suunnitellaan kaava-alueen ympäristössä kokonaisuutena ja puustoisen/ metsäisen verkoston toteutuminen turvataan luonnon, alueidentiteetin ja reitistönkin kannalta. Haruspuiston osalta joissakin mielipiteissä on toivottu, että puisto säilyisi jatkossakin metsäisenä. Puistojen toimintoihin annettiin myös joitakin kommentteja.

Mielipiteissä on esitetty näkemys, että Pohjavedenpuisto ja Ullaksenpuisto tulee säilyttää luonnonmukaisena metsäisenä lähivirkistysalueena, erityisesti alueen kallioluonto. On nähty tärkeänä, että Kallahden osa-alueen asukkaille taataan jatkossakin riittävät lähivirkistysalueet. Nykyisiä osa-alueita ei haluta välttämättä sekoittaa, vaan säilyttää selkeät rajat alueiden välillä. Lisäksi on pelätty, että kasvava väestömäärä ruuhkauttaa puistot.

Pohjaveden laadun ja määrän heikkenemisestä oltiin huolestuneita.

Pysäköinnin määrä ja pysäköintitalot
Mielipiteissä on ihmetelty, minne uusien rakennusten pysäköinti saadaan mahtumaan. On esitetty näkemys, että pysäköintitalot pilaavat alueen maiseman ja toivottu, että tällä alueella voitaisiin määrätä uudelle rakentamiselle vähemmän pysäköintipaikkoja. Ratkaisuksi on esitetty esimerkiksi yhteiskäyttöautoja.

Palvelujen ja liiketilojen ja infrastruktuurin riittävyys
Palvelutilojen ja -verkon suunnittelusta ja riittävästä väestöennusteen ajantasaisuudesta sekä infrastruktuurin kantokyvystä oltiin huolestuneita. Joissakin mielipiteistä on toivottu alueelle lisää työpaikkoja.

Eri täydennysrakentamismuotojen ekologisuus
Joissakin mielipiteissä on ihmetelty, miksei kaavaratkaisussa suosita saneeraavaa korjausta tai rakennusten korottamista. On nostettu kysymys purkamisen ja uuden rakentamisen ekologisuudesta. Toisaalta joissakin mielipiteissä on myös esitetty kysymys viheralueille rakentamisen ekologisuudesta.

Purkamisen vaikutukset kaupunkikuvaan
Mielipiteissä on esitetty näkemyksiä sekä purkamisen ja uuden rakentamisen positiivisista, että negatiivisista vaikutuksista kaupunkikuvaan. Olemassa olevan rakennuskannan säästämistä on toivottu, erityisesti korttelitalo Merirastin osalta. Olemassa olevia rakennuksia on pyydetty dokumentoitavaksi.

Asumisen hallintamuotojen muuttaminen purkaen
Mielipiteissä on esitetty kysymys, onko mahdollista muuttaa asumisen hallintamuotoja, jos purkavaan uusrakentamiseen ryhtyvät tahot ovat vuokrataloyhtiöitä.

Liikenneratkaisut
Osassa mielipiteitä on nähty, että bussipysäkit sijoittuvat liian kauaksi uudesta asuinrakentamisesta Meri-Rastilan tien itäpäässä, Pohjavedenpuiston alueella. Myös samassa kohdin sijaitsevan alikulun poisto nähtiin liikenneturvallisuutta heikentävänä muutoksena. Koulureittien turvallisuudesta ja henkilöautolla liikkumisen sujuvuudesta jatkossa oltiin huolestuneita.

Rakentamisen aikaiset häiriöt ja viestintä
Mielipiteissä on todettu, että alueen laajamittaisen uudistamisen aikana tulee pyrkiä minimoimaan rakentamisen aikaiset häiriöt ja viestiä alueen asukkaita mahdollisimman hyvin muutoksista ja aikataulusta. Erityisesti maahanmuuttajataustaisten asukkaiden tavoittamisesta ilmaistiin huoli.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Vastineet koskien kaavaluonnoksen länsiosaa on käsitelty erikseen länsiosan kaavaehdotuksen yhteydessä.

Asukkaiden osallistaminen
Meri-Rastilan kaupunkiuudistus käsittää alueita Kallahden osa-alueen puolelta. Kaupunkiuudistuksen tavoitteena on kuroa näitä kahta osa-aluetta yhteen kaupunkirakenteellisesti. Viestinnällisesti hankekokonaisuuden nimeäminen toisin olisi tuottanut pitkän ja vaikeakäyttöisen nimen. Aluerajausta on esitetty usein hanketta esiteltäessä ja siitä ilmenee, että osia Kallahdesta kuuluu hankekokonaisuuteen.

Kaavahankkeesta on tiedotettu OAS-vaiheessa kirjeitse kaikille kiinteistöille, jotka ovat kaava-alueen sisäpuolella tai joiden tontit rajautuvat

kaava-alueeseen. Lisäksi Vuosaari-lehdessä on julkaistu useita artikkeleita ja ilmoituksia hanketta koskien. Kaavahanke on ollut monena vuonna kaupungin kaavoituskatsauksessa. Esimerkiksi vuoden 2015 kaavoituskatsaus on käännetty myös ruotsiksi ja katsauksessa on selkeästi kaavahankkeen aluerajaus. Asukastilaisuuksissa on ollut mahdollisuus keskustella suunnittelijoiden kanssa ruotsiksi ja lisätietoja kaavahankkeesta on saanut ruotsiksi pyydettäessä muinakin ajankohtina. Tilaisuuksien markkinointia tehty mm. alueen talouksiin jaetuin postikortein, joissa on käytetty alueen kolmea yleisintä kieltä sekä englantia.

Maahanmuuttajataustaisia asukkaita on kaupunkiuudistuksen yhteydessä tavoitettu monin eri keinoin. Asukastilaisuudet on järjestetty suomen kielellä, selkokieleen pyrkien ja laajasti kuvamateriaalia hyödyntäen. Etnografisiin haastattelututkimuksiin on valittu henkilöitä laajasti eri kielitaustoista ja osassa haastatteluista on käytetty tulkkia. Maahanmuuttajataustaisia asukkaita on tavoitettu myös osallistumalla paikalliseen koko perheen toritapahtumaan, Meri-Rastilan kyläjuhlaan. Lisää maahanmuuttajataustaisten asukkaiden osallistamisesta vuorovaikutusraportin kohdassa: Maahanmuuttajataustaisten asukkaiden tavoittaminen ja saatu palaute. Kallahden asukkaiden tiedottaminen kts. kohta vastine luonnosvaihe - Kaavaprosessi: kaupunkiuudistus -malli, tiedotus, havainnollistava materiaali.

<u>Rakentamisen määrä ja vaiheistus sekä yleiskaavan tulkinta ja rakentaminen ympäröivillä alueilla</u>
Rakentamisen määrä kts. vastine OAS-vaihe - Rakentamisen määrä
Rakentaminen viheralueilla ja Vuotien kattaminen kts. vastine OAS-vaihe: Rakentamisen sijoittuminen.

Kaavahankkeen rakentumisen vaiheistukseen purkamisen osalta vaikuttaa olemassa olevien tontinhaltijoiden aikataulu, joka liittyy kiinteistöjen huoltoon ja korjausvelkaan. Monilla tonteilla purkaminen voi olla ajankohtaista vasta 2030-2035. Yleisesti tonttien rakentuminen liittyy myös katu- ja infrarakentamisen aikatauluihin. Kuitenkin purkamisen aikajänteen ollessa näin pitkä saattavat kaavassa olevat nykyisille viheralueille sijoitetut tontit rakentua aiemmin.

Yleiskaavakartan ruuduista muodostuvien alueiden tarkoitus on korostaa yleiskaavan yleispiirteisyyttä. Ruuduista muodostuvat alueet kuvaavat maankäytön pääkäyttötarkoitusta. Alueilla ei ole tarkkaa rajaa. Toisin sanoen sisällön osalta ruutua ja sen kanssa samaa pääkäyttötarkoitusta olevia lähiruutuja tarkastellaan tarkoituksenmukaisella laajuudella useamman ruudun muodostamana ruutualueena. Yleiskaavan esitystapa on joustava ja jatkosuunnittelua ohjaava, ja se mahdollistaa yksityiskohtaisempien maankäyttöratkaisujen tekemisen tarkemmassa suunnittelussa. Myös tarkemmat rajaukset ratkaistaan asemakaavoituksella.

Alueen täydennysrakentaminen on Yleiskaavan toteuttamisohjelmassa ”metrokaupunginosa” (Toteuttamisohjelman liite 1: aluekokonaisuudet ja tarkastelunäkökulmat, s.9). Metrokaupunginosat korostuvat erityisesti täydennysrakentamisen ja hyvän joukkoliikennesaavutettavuuden vyöhykkeenä. Yleiskaavan toteuttamisohjelman valmistelu on käynnistynyt Meri-Rastilan asemakaavahankkeen jo ollessa käynnissä: toteuttamisohjelma ohjelmoi tulevaisuuden kokonaisuuksia ja muutostarpeita. Yleiskaavan tehtävä on yleispiirteinen maankäytön suunnittelu, asemakaavoituksessa ratkaistaan kaupunginosatason ohjelmointi ja suunnittelu.

Vuosaaren kaavahankkeita suunnitellaan ja koordinoidaan asemakaavoituspalvelussa kokonaisuutena perustuen Helsingin laajuiseen yleiskaavaan ja useisiin selvityksiin ja ohjelmiin. Rastilanrannan kaavoitus toteutetaan osana Vartiokylänlahden suunnittelua, jossa ensin alueelle laaditaan suunnitteluperiaatteet ja kaavarunko. Suunnitteluperiaatteissa määritellään alueen täydennysrakentamisen, virkistysalueiden ja palvelurakenteen tärkeimmät tavoitteet. Sen jälkeen laadittavassa kaavarungossa tarkennetaan merkittävimmät suunnittelun periaateratkaisut, kuten alustava kortteli- ja viherrakenne sekä liikennejärjestelyt. Alueen asemakaavoittaminen on tulossa ajankohtaiseksi vasta näiden suunnitteluvaiheiden jälkeen.

<u>Kaavan aiheuttamat muutokset viheralueisiin ja vaikutus pohjaveteen</u>
Kaavahankkeessa on tehty riittävä vaikutusten arviointi koskien virkistysmahdollisuuksia ja luontoa sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista.

Kaavaratkaisu hillitsee ilmastonmuutosta täydentämällä olemassa olevaa kaupunkirakennetta tukeutuen raideliikenteen palvelualueeseen, tukemalla kestävien kulkumuotojen käyttöä, uusiutuvan energian tuotantoa ja kestäviä elämäntapoja sekä säilyttämällä kaavaratkaisun puistojen metsäistä luonnetta. Kaavaratkaisulla sopeudutaan ilmastonmuutokseen mm. viherkerrointyökalua ja hulevesistrategian keinoja hyödyntämällä.

Metso-kohteissa ja lähimetsissä on tehty kaupungin sisäisenä työnä lisäinventointeja (2019), ja Metso-alueiden rajauksia on niiden perusteella laajennettu. Asemakaavaehdotuksen valmistelun aikana Meri-Rastilan seudun metsä- ja puustoista verkostoa on analysoitu Helsingin yleiskaavan (2016) Kaupunkiluonto-teemakartalla esitetyn metsäverkoston pohjalta. Helmikuussa 2019 valmistui Helsingin kaupunkisuunnittelussa hyödynnettäväksi tarkoitettu opas metsä- ja puustoisen verkoston huomioimiseksi (Erävuori ym. 2019). Tapaustarkastelun pohjalta todettiin, että Kaupunkiluonto-teemakartalla osoitetun metsäverkoston kehitettävän yhteyden toteuttaminen pohjoisen suuntaan Vuotien ylittävässä kohdassa ei ole mahdollista Vuotien aiheuttaman leveän katkon takia. Tämän johdosta tunnistettiin tarve vahvistaa runkoyhteyttä Ramsinniemestä Mustavuoreen Vuosaaren sillan alituksen

ympäristössä ja säilyttää alueellisten ja paikallisten yhteyksien verkoston kytkeytyneisyys Kallahdenniemen ja runkoyhteyden välillä. Tämä on huomioitu kaavaratkaisussa.

Meri-Rastilan puistojen yleissuunnitelma (LOCI maisema-arkkitehdit Oy, 2018) on tehty samanaikaisesti ja vuorovaikutteisesti kaavahankkeen kanssa. Työssä on tehty paljon asukasvuorovaikutusta ja otettu huomioon asukkaiden toiveet mm. puistojen luonteesta, toiminnoista ja reitistöstä. Ison Kallahden puistoa kehitetään toiminnallisena puistona sekä urheilu- ja virkistystoimintojen alueena samalla huomioiden kulttuurihistorialliset piirteet. Ullaksenpuiston käyttötarkoitus on voimassa olevan asemakaavan mukaisesti säilytetty puistona. Pohjavedenpuiston viheralueet on säilytetty lähivirkistysalueena. Voimakkainta käyttöpainetta ohjataan yhdessä parannettavien reittien kanssa hallitusti pois metsäisemmiltä alueilta, ja vältetään metsäisten alueiden kulumista ja ”ruuhkautumista”.

Uusi tehokkaampi rakentaminen toteutetaan siten, että alueen identiteettiä säilytetään mahdollisimman hyvin: säilyvät metsäiset alueet ovat jatkossakin keskeisessä roolissa alueella, ja tuleva rakentaminen jatkaa polveilevaa ilmettä ja liittyy mahdollisimman hienovaraisesti viheralueisiin. Paikallisesti kaavan mukainen rakentaminen muuttaa miljöötä, mutta virkistysmahdollisuuksien kannalta rakentamisella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia. Kaavaratkaisu mahdollistaa viheraluerakenteen rungon säilymisen ja viheralueiden toiminnallisen kehittämisen. Kaavaratkaisujen mukaiset toimenpiteet virkistysalueilla ja puistoissa parantavat virkistysmahdollisuuksia, saavutettavuutta ja viheralueilta välittyvää turvallisuuden tunnetta. Kaavaratkaisu luo edellytyksiä erityisesti Meri-Rastilan jalankulun ja pyöräilyn verkostojen kehittämiselle. Asemakaavassa on linjattu uusia sijainniltaan ohjeellisia reittejä täydentämään puuttuvia yhteyksiä ja reittejä. Pohjavedenpuistossa ja Ison Kallahden puistossa on säilytetty viheralueina erityisesti virkistyksen kannalta tärkeitä kallioalueita.

Nykyisten osa-alueiden välistä kaupunkirakenteellista eriytymistä halutaan kaavaratkaisulla hälventää ja samalla tiivistää keskeisen kokoojankadun Meri-Rastilan tien kaupunkimaista katukuvaa ja tuoda liiketiloja sen varteen. Meri-Rastilan tiellä on merkittävä rooli nykyisen runkolinjan ja tulevaisuudessa mahdollisen raitioyhteyden yhteytenä. Kadun varren toiminnallisuutta vahvistetaan ja samalla luodaan puitteet osa-aluerajat ylittävälle yhteisöllisyydelle.

Pohjavesialue on huomioitu kaavaratkaisussa kaavamääräyksin. Pohjavedenpuistossa sijaitseviin kortteleihin 54112, 54118, 54165 ja 54167 esitetyt rakennusalan rajat sekä piha-alueille esitetyt, pinnoitettavat alueet edustavat noin 0,4 % koko Vuosaaren pohjavesialueen pinta-alasta. Näiltäkin osin hulevedet on ohjattavissa tontin niihin osiin, missä vesien mahdollinen, nykyisen kaltainen imeytyminen on mahdollista. Näin ollen voidaan katsoa, että suunniteltu rakentaminen ei heikennä

Vuosaaren pohjavesialueen veden laatua eikä määrää. Helsingin kaupungilla rakentamista pohjavesialueille ohjataan rakennusvalvonnan ohjeiden ja määräysten mukaisesti (pohjavesialueille rakentaminen, hulevesien hallinta tonteilla).

Pysäköinnin määrä ja pysäköintitalot
Koko kaava-alueelle sovelletaan asuintonttien pysäköintipaikkamäärien laskentaohjeita sekä toimisto- ja liiketilojen auto- ja pyöräpaikkojen laskentaohjeita, jotka kaupunkisuunnittelulautakunta on hyväksynyt (15.12.2015 ja 6.9.2016). Kaavamääräyksissä on osoitettu pysäköintipaikkojen vähimmäismäärät eri toiminnoille ja kullekin tontille. Meri-Rastilan pysäköinnin mitoitukseen vaikuttaa metroaseman ja runkolinja 560:n läheisyys. Kaavamääräykset mahdollistavat vähennyksiä pysäköintipaikkamääriin mm. yhteiskäyttöautojen tai tavanomaista laadukkaamman polkupyöräpysäköinnin avulla. Pysäköintitalot mahdollistavat tehokkaan tilankäytön ja maanvaraiset asukaspihat, jolloin pihoilla voi säilyttää tai niille voi istuttaa suurikokoisia puita. Kaavassa on pysäköintitaloille julkisivuja koskevia määräyksiä.

Palvelujen ja liiketilojen ja infrastruktuurin riittävyys
Palvelujen ja infrastruktuurin riittävyys kts. vastine kaavaluonnos - Rakentamisen vaiheistus, aikataulutus ja taloudellinen kokonaisyhtälö.

Työpaikkojen osalta yleiskaava on määrittänyt Vuosaaressa toimitilojen painopisteeksi Vuosaaren satama-alueen. Satama-alueella on tällä hetkellä tyhjiä toimitilatontteja. Vuosaaren keskustassa kaavoitetaan nykyisille tyhjille toimitilatonteille asumista, liiketilaa ja toimitiloja yhdistävää rakentamista. Meri-Rastila on asuntovaltaiseksi määritetty alue, jossa kivijalkaliiketilaa voi olla osana asumista. Rastilan metroaseman ympäristö on lähikeskusta, jossa kaupunkirakenne on sekoittuneempi.

Kaavaratkaisussa uutta liiketilaa syntyy joidenkin asuintalojen kivijalkaan Meri-Rastilan tien varren olennaisiin solmukohtiin. Liiketilojen kaavamääräys on joustava, sillä se antaa mahdollisuuden toteuttaa tilan myös toimisto-, työ- tai palvelutilana. Kullekin tontille, jossa liiketiloja sijaitsee, on määrätty vähintään yhdelle liiketiloista talotekniset järjestelmät, jotka mahdollistavat ravintolatoiminnan. Liiketilojen näkyvyyteen, ikkunoiden suuruuteen ja esteettömyyteen on laadittu myös kaavamääräyksiä. Työpaikkojen määrän on arvioitu lisääntyvän 100-150:llä. Vuosaaresta on tehty toimitilaselvitys kaavaehdotuksen valmistelun aikana.

Kaavaehdotusvaiheessa on laadittu yhdyskuntateknisen huollon tarkastelut, joiden toteuttaminen varmistaa kapasiteetin riittävyyden.

Eri täydennysrakentamismuotojen ekologisuus
Meri-Rastilan tonteille on tehty erilaisia tarkasteluja täydennysrakentamisen vaihtoehdoista. Myös korottamista on tutkittu. Useimpien tonttien kohdalla on todettu, että täydennysrakentaminen purkamatta ei ole mahdollista tai järkevää tilanpuutteen ja olemassa olevien rakennusten

massoittelun vuoksi. Myös olemassa olevien rakennusten rakennustekniikka tekisi korottamisesta haasteellista. Purkaminen mahdollistaa monilla tonteilla jopa neljä kertaa tehokkaamman tilan käytön nykytilanteeseen verrattuna.

Rakennusten purkamisesta ja uusien rakentamisesta aiheutuu hiilidioksidipäästöjä, mutta samanaikaisesti mahdollistetaan uusi asuinrakentaminen ilman merkittäviä infrastruktuuri- ja pohjarakentamisen päästöjä. Myös useita palvelurakennuksia puretaan ja uusia rakennetaan, mistä seuraa hiilidioksidipäästöjä. Toisaalta palvelurakennuksia uudistaessa voidaan toteuttaa energiatehokkaampia ja tilaratkaisuiltaan tehokkaampia ja joustavampia ratkaisuja, jolloin energiankulutus on suhteessa käyttäjämäärään pienempää. Lisäksi tilojen ympärivuorokautinen ja –viikkoinen käyttö on mahdollista toteuttaa toimivammin.

Osa asuintonteista on määrätty toteutettavaksi puurakenteisina, mikä vähentää verrannollisesti rakentamisesta aiheutuvia päästöjä perinteiseen rakentamiseen verrattuna. Alueella tapahtuva puiden kaataminen sekä maaperän muokkaaminen pienentävät hiilinielujen määrää. Pihat on kuitenkin pääosin suunniteltu maanvaraisina, mikä mahdollistaa osin suurikokoisen kasvillisuuden istuttamisen tai säilymisen, sekä maaperän toimimisen nieluna. Vihersuunnittelua ja/ tai pihojen kasvillisuuden säilymistä on ohjattu myös viherkertoimella ja osin kaavamääräyksillä. Meri-Rastilan tien uudistaminen mahdollistaa nykytilannetta paremmat kasvuolosuhteet katupuille, josta on myös istutettavan puurivin kaavamääräys.

Kaavahankkeella tuetaan kestävää liikkumista ja vähäpäästöisen liikennejärjestelmän käyttöä toteuttamalla tiivistä kaupunkirakennetta. Uuden rakentamisen ekologisuutta ohjataan hyödyntämään uusiutuvaa energiaa.

<u>Purkamisen vaikutukset kaupunkikuvaan</u>
Kaavamuutos vaikuttaa merkittävästi Meri-Rastilan kaupunkikuvaan. Uusi rakentaminen on tehokkaampaa kuin olemassa oleva. Alueella on kuitenkin tunnistettu tiettyjä ominaispiirteitä, joita toteutetaan uudenkin rakentamisen suhteen. Uusi rakentaminen sopeutuu olemassa olevaan ympäristöön mm. porrastuvan ja pistemäisen massoittelun avulla, polveilevana massoitteluna, sekä julkisivumääräyksin, jotka määrittävät väri- ja materiaalivalintoja. Asemakaavoituspalvelu ja kaupunginmuseo ovat keskustelleet, että alue tullaan todennäköisesti dokumentoimaan ennen muutosta.

<u>Asumisen hallintamuotojen muuttaminen purkaen</u>
Kaavahankkeeseen sisältyvät purkavan uusrakentamisen hankkeet ovat kaupungin omistamilla tonteilla. Purkuhankkeen toteutuessa vuokrasopimus kaupungin kanssa päättyy ja kaupunki tekee maanluovutuksen voimassa olevin periaattein.

Liikenneratkaisut
Kts. kohta luonnosvaiheen vastineet - liikennesuunnitelma

Rakentamisen aikaiset häiriöt ja viestintä
Rakentamisen aikaisten häiriöiden minimointi ja ajantasainen tiedottaminen on erittäin tärkeää alueen kehittyessä pitkän aikajänteen aikana. Yksi ratkaisu on toteuttaa puistojen, katujen ja tonttien rakentamista toisiinsa kytkeytyvinä osina niin, että häiriö on kerralla yhdessä kohdassa asuinaluetta. Rakentamisen vaiheistamisen ja tiedottamisen suunnittelua edistetään kaavoituksen edetessä ja sen jälkeen.

Helsingin kaupunki
Kaupunkisuunnitteluvirasto

Lähiöprojekti
Helsinki

MERI-RASTILAN KAUPUNKIUUDISTUS

VUOROVAIKUTUSKOOSTE - YHTEISTYÖ ALUEEN NUORTEN KANSSA
SYKSY 2014

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO 3

MERI-RASTILAN KAUPUNKIUUDISTUS 4

VUOROVAIKUTUS NUORTEN KANSSA - Metodit 7

RuutiExpo 8

Yhteistyö nuorisotalo Merirastin kanssa 9

VUOROVAIKUTUS NUORTEN KANSSA - Nuorten kommentit 11

Nuorten käyttämät reitit 12

Yleisiä huomioita 12

Tori ja ostari 13

Puistot 14

Koulujen pihat 15

Yhteenveto 16

REFENRENSSIKUVIA 18

LIITTEET JA KUVALÄHTEET 22

J O H D A N T O

Vuorovaikutuksen merkitys kaupunkien kehittämisessä lisääntyy jatkuvasti. Kasvavat kaupungit tiivistyvät olemassa olevilla asuinalueilla ja näin ollen alueella asuvien paikallistuntemus ja kehitystoiveet ovat keskeinen osa suunnitteluprosessia.

Helsingin kaupungin strategiassa on painotettu demokratian ja osallisuuden vahvistumista. Nuorille suunnattuja vuorovaikutusmenetelmiä on haluttu parantaa.

Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksessa korostetaan vuorovaikutuksen ja osallistamisen merkitystä. Hankkeessa pyritään kehittämään uusia toimintatapoja, joilla asukkaiden ja muiden osallisten osallistuminen on entistä toimivampaa ja vuoropuhelu viranomaisten kanssa on sujuvaa ja merkityksellistä. Erityishuomiota kiinnitetään niin kutsuttujen hiljaisten ryhmien osallistamiseen. Tämä tarkoittaa ihmisryhmiä, joiden on vaikeaa saada toiveensa kuuluviin ilman ulkopuolista tukea.

Meri-Rastilassa asuu suhteellisen paljon nuoria (35 % alueen väestöstä on 0-24 -vuotiaita, kun koko Helsingissä vastaava luku on 25 %). Moni nuorista on maahanmuuttajataustaisesta perheestä. Nuoret ovat keskeisessä asemassa, kun pohditaan alueen tulevaisuutta ja asukkaiden vaihtuvuutta: kokevatko nuoret kuuluvuutta Meri-Rastilaan? Onko Meri-Rastila hyvä paikka kasvaa ja kehittyä? Halutaanko alueelle jäädä asumaan aikuistumisen jälkeenkin?

Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen taustalla on mm. nuorisoasiainkeskuksen ja asukkaiden yhteydenotot Helsingin kaupungin lähiöprojektiin. Toiveena on kehittää alueen ympäristöä siten, että se on virikkeellinen, turvallinen ja yhteisöllinen paikka erityisesti nuorille.

Hankkeen nuorisoyhteistyö on käynnistetty syksyllä 2014 ja sitä jatketaan hankkeen edetessä. Nuorisoyhteistyötä on Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston ja Lähiöprojektin puolesta ollut tekemässä mm. suunnittelijaharjoittelija Jenni Aalto, arkkitehti Linda Wiksten ja vuorovaikutussuunnittelija Tiina Antila-Lehtonen. Nuorisoasiainkeskuksella ja erityisesti nuorisotalo Merirastilla on ollut tärkeä rooli yhteistyön onnistumisessa.

MERI-RASTILAN KAUPUNKIUUDISTUS

Meri-Rastilan kaupunginosa on uudistuksen tarpeessa. Alue on keskeisellä sijainnilla Itä-Helsingin kehittymisen kannalta ja sen kokonaisvaltainen tarkastelu ja suunnittelu on juuri nyt ajankohtaista.

Meri-Rastila rakennettiin alun perin ennen Vuosaaren metrolinjaa, kun taas Kallahden ja Aurinkolahden asuinalueet syntyivät vasta metron rakentamisen jälkeen. Tämä ilmenee alueiden rakentamisen tehokkuuden eroissa. Meri-Rastilan väljyys merkitsee palveluiden vähäisyyttä ja niiden epävarmuutta tulevaisuudessa. Väljyys vaikuttaa myös kapunkitilaan ja -kuvaan. Metroaseman välittömän läheisyyden ansiosta alueen maankäytön reilu tehostaminen on perusteltua.
Meri-Rastilan puistoalueet, reitit, aukiot, katualueet ja julkisten rakennusten piha-alueet kaipaavat parannustoimenpiteitä.

Korostamalla kaupunginosien vahvuuksia ja alueidentiteettiä sekä tukemalla saavutettavien palvelujen edellytyksiä saadaan aikaan eloisia ja houkuttelevia kaupunginosia. Meri-Rastilan kaupunginosaa tulee kehittää niin, että asukkaat saavat tulevaisuudessakin nauttia virikkeellisestä julkisesta kaupunkiympäristöstä, jossa on hyvät harrastusmahdollisuudet ja asukkaiden oma aktiivisuus ja yhteisöllisyys on mahdollistettu. Asumismuotojakauman ja asuntotyyppien tulee tulevaisuudessa olla nykyistä monipuolisempia. Tämä tukee alueen väestökannan monipuolisuutta.

Helsingin kaupungin lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti käynnistävät Meri-Rastilan kaupunkiuudistuksen, johon kuuluu alueen julkisten kaupunkitilojen kehittämishanke ja täydennysrakentamiseen tähtäävä asemakaavahanke.

Hankkeiden yhteydessä tarkastellaan myös alueen julkisten palvelujen toimivuus. Hankkeissa tehdään laajaa ja kokonaisvaltaista yhteistyötä kaupungin eri hallintokuntien alueen asukkaiden kanssa.

Hankkeiden aluerajaus sisältää 1990-luvun alussa rakennetun kerrostaloalueen, joka tukeutuu Meri-Rastilan tiehen, metroaseman ympäristön, Rysäpuiston, Ole Kandelinin puiston, Ison Kallahden puiston, Pohjavedenpuiston ja Haruspuiston. Hankkeissa on tarkoitus edetä siten, että kaupunkitilojen ideasuunnitelma valmistuu vuoden 2015 aikana ja asemakaavaluonnos vuoden 2016 alussa. Asemakaavaehdotusten laatiminen aloitetaan luonnosvaiheen jälkeen, vuonna 2016.

LÄHIÖPROJEKTI OSANA KAUPUNKIUUDISTUSTA

Lähiöprojektin tehtävä on Helsingin esikaupunkialueen imagon vahvistaminen edistämällä asunto- ja toimitilarakentamista, korostamalla kaupungin osien vahvuuksia ja aleuidentiteettiä sekä tukemalla lähipalvelujen edellytyksiä osana viihtyisää kaupunkiympäristöä. Lähiöprojekti keskittyy kaupunkilaisten toimintamahdollisuuksien ja hyvän elämän edellytysten parantamiseen asuinalueellaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Keskeisessä roolissa on monihallintokuntaisten suunnitteluhankkeiden organisointi sekä virastojen välisten toimintamallien kehittäminen. Toimintakaudella 2012–2015 keskitytään erityisesti julkisen kaupunkiympäristön laadun ja toiminnallisuuden parantamiseen. Julkisen ympäristön kunto ja tarkoituksenmukaisuus vahvistavat muun muassa alueellista imagoa, turvallisuutta ja asukkaiden aktiivista liikkumista.

metroasema
Vuotie
ostari
tori
korttelitalo
Haruspuisto
Pohjavedenpuisto
Hallaisijantie
Kallahden
peruskoulu
Meri-Rastilan tie

V U O R O V A I K U T U S N U O R T E N K A N S S A

Metodit

R U U T I E X P O

Helsingin kaupungin Lähiöprojekti oli mukana keräämässä mielipiteitä kaupunkiuudistuksen tueksi torstaina 30.10.2014 nuorten RuutiExpo -tapahtumassa. Nuorille järjestettiin työpaja, missä he saivat osallistua lähiöidensä tulevaisuuden visiointiin värikkään maastomallin ja mielenosoituskylttejä kantavien muovailuvahahahmojen avulla. Kommentteja saatiin monilta Helsingin esikaupunkialueilta. tarkastelun kohteeksi oli valittu Meri-Rastilan kaupunginosa.

Lähiöprojektin työpajan yhteydessä nuoret saivat kokeilla Meri-Rastilan suunnittelua suositun Minecraft -tietokonepelin avulla. Pelityöpajan toteutti nuorisotalo Merirasti yhteistyössä Nuorisoasiainkeskuksen pelitalon kanssa. Merirastin nuoret mallinsivat etukäteen Meri-Rastilasta oman näkemyksensä Minecraft -maailmaan nuoriso-ohjaajien avustuksella. Nuorisotalon nuoret jatkavat Minecraft -kaupunkimallin työstämistä RuutiExpon jälkeenkin.

RuutiExpon muovailuvahatyöpaja

RuutiExpon Minecraft -työpaja

YHTEISTYÖ NUORISOTALO MERIRASTIN KANSSA

Meri-Rastilan nuorisotalo Merirastin ohjaajat sekä nuoret ovat olleet hyödyllinen tietolähde kaupunkiuudistus -hankkeessa. Nuorten kanssa toteutettiin karttatyöpaja, johon he saivat osallistua post-it -lapuilla. Ideoita ohjasivat aluetta koskevat kysymykset taulun reunalla. Karttataulu ei saanut suurta suosiota, mutta paikan päällä tehdyt haastattelut tuottivat tulosta. Haastattelut suoritettiin pienissä ryhmissä. Samalla kun osa nuorista kertoi omista kokemuksistaan ja ideoistaan, osa näytti kartalla, mitä reittejä he pääsääntöisesti alueella käyttivät. Reittien hahmottaminen kartalle onnistui hyvin. Nuoret kuvailivat reittejään samalla sekä kertoivat, miksi välttivät tiettyjä paikkoja, kuten Pohjaveden puistoa.

Karttataulu nuorisotalolla

Nuorisotalo Merirastin kanssa yhteistyö on sujunut hyvin. Merirastin ohjaajat sekä nuoret olivat mukana suunnittelemassa sekä toteuttamassa RuutiExpon pelityöpajaa. Idea Minecraft -pelin hyödyntämisestä kaupunkimallin työkaluna tuli heiltä. Peli on nuorille tuttu ja suosittu ajanviete. Merirastin väki työsti pelimallia ennen RuutiExpoa niin että tapahtumassa oli käytettävänä Meri-Rastilan kaupunkimalli, jota vierailevat nuoret saivat kehittää sekä ideoida. Tuotetut pelaajien visiot tallentuivat suunnittelijoiden käyttöön, kuten myös pelaamisen yhteydessä esiin nousseet ideat.

Minecraft mallintamista

V U O R O V A I K U T U S N U O R T E N K A N S S A

Nuorten kommentit

NUORTEN KÄYTTÄMÄT REITIT

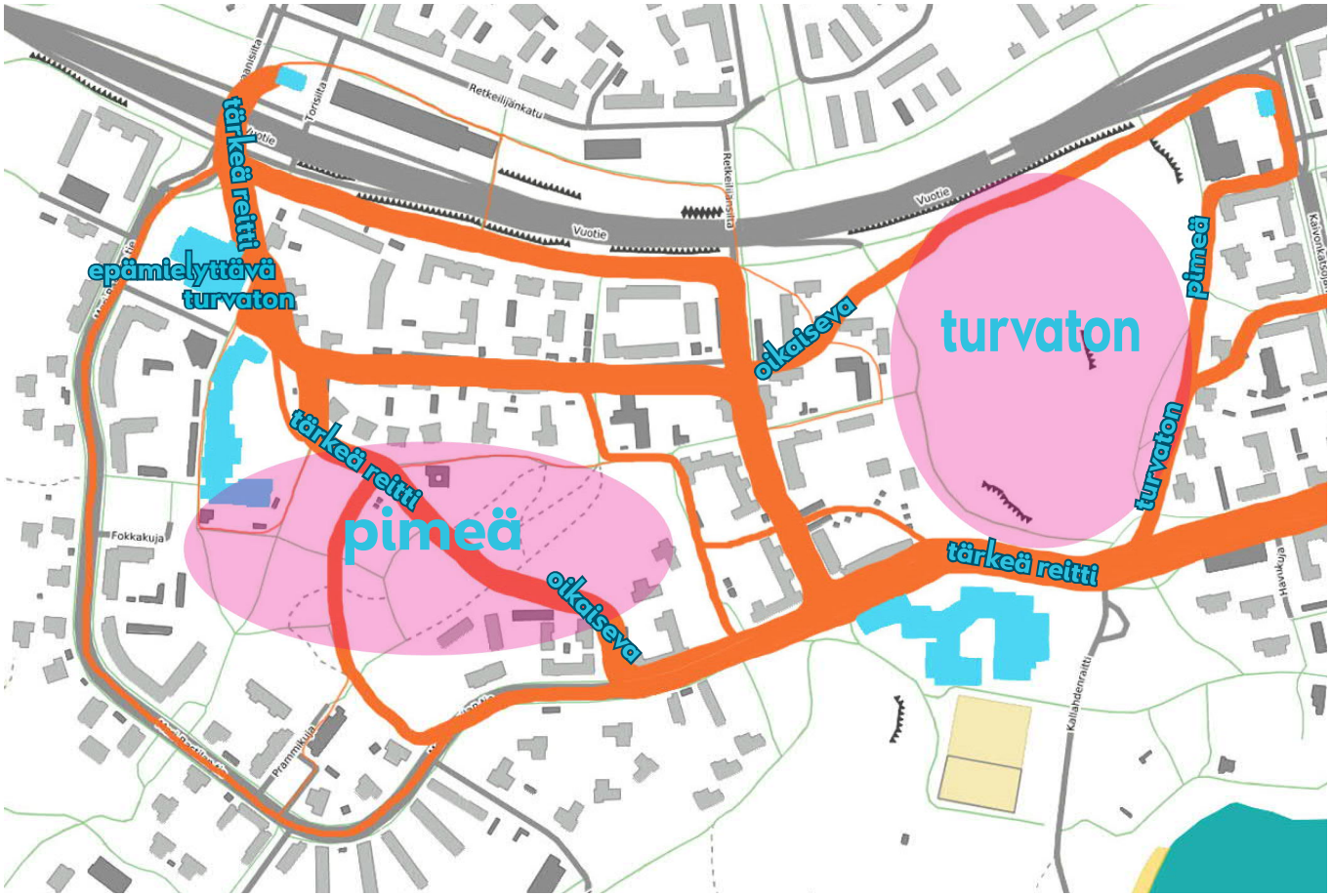

YLEISIÄ HUOMIOITA

Kun nuorilta kysyttiin, mikä tekisi Rastilasta paremman tulevaisuudessa, nousi pinnalle liikuntamahdollisuuksien ja oleskelutilojen lisäksi asuminen. Meri-Rastilan yleisilme halutaan raikkaammaksi. Talot voisivat olla korkeampia sekä puhtaampia ulkopinnoilta, asunnot isompia, mutta pieniä opiskelija-asuntojakin kaivattiin. Täydennysrakentamisen kohdealueiksi ehdotettiin Pohjavedenpuistoa sekä Haruspuistosta alueita. Nuoret kokevat Pohjavedenpuiston synkäksi ja pelottavaksi alueeksi, missä liikkuu päihteiden käyttäjiä. Meri-Rastilan länsirannan metsää nuoret käyttävät harvoin. He suuntaavat ennemmin Uutelan virkistysalueelle, sillä siellä on hyviä grillikatoksia sekä oleskelupaikkoja.

TORI JA OSTARI

Työpajassa eniten kommentteja keräsi Meri-Rastilan torin sekä ostarin alue. Ostari koettiin kivaksi, hieman aikansa eläneeksi, mutta turvattomaksi illalla. Nuoret eivät mielellään liiku torilla, sillä torin kulmassa oleva baari ja sen asiakkaat luovat epämiellyttävän ympäristön. Torin ympäristössä on myös toisinaan koettu rasismia. Ostarin alueesta halutaan rauhallisempi ja viihtyisämpi. Eniten nuoret kaipasivat ostarille tilaa, jossa he voisivat vapaasti viettää aikaansa. Oleskelutilaa saattaisi löytyä kauppakeskuksesta tai kahvilasta, joita nuoret kaipaisivat. Olennaista oli, että wifi ja kännyköiden lataaminen olisi mahdollista.

Torin ympäristöön kaivattiin selvästi istumapaikkoja sekä istutuksia, jotka toisivat piristystä alueen ilmeeseen. Nuoret osasivat kertoa torilla joskus olleen alaasteen bänditapahtumia, joskus jopa torimyyntiä. Nyt kaivattaisiin enemmän osallistavia tapahtumia sekä toimintaa. Tapahtumissa voisi olla yhteistä tekemistä, musiikkia, tanssia ehkä ruokaa tai ruokamarkkinat.

P U I S T O T

Puistojen kehittämisideoista jalkapallokentän tekonurmi sai eniten tukea. Aidattu tekonurmikenttä tuntui olevan hyvin kaivattu alueelle. Nuoret kaipaavat Meri-Rastilaan urheilumahdollisuuksia.

Poikajoukko toivoi Meri-Rastilaan kumikenttää, jossa voisi pelata futsalia. Kumikenttä soveltuisi kuulemma myös hyvin muuhunkin urheiluun. Nuorilta tuli idea laillisen tägäysseinän sijoittamisesta puiston oleskelualueen viereen, missä toisetkin nuoret viettäisivät aikaansa, vaikka koris- tai tekonurmikentän katsomon yhteyteen. Haruspuiston kunnostaminen ja uudistaminen olisi myös tarpeellista nuorista. Puistossa on paljon aktiviteettejä pienemmille lapsille, mutta ei nuorisolle. Nuorista puisto voisi olla avarampi tai ainakin valoisampi pimeällä. Katoksia, penkkejä, keinuja sekä roskiksia nuoret lisäisivät puistoihin. Kallahden rantaan toivottiin parempaa laituria sekä rantatuoleja.

KOULUJEN PIHAT

RuutiExpon työpajassa haettiin kehitysideoita lähiöiden koulujen pihoille yleisesti. Pihoille nuoret tahtoisivat hauskoja aktiviteettejä välitunneille: parempia pallokenttiä, monipuolisempia keinuja sekä viihtyisämpää pihaa. Päällisin puolin nuoret olivat tyytyväisiä omien koulujensa pihoihin. Kallahden peruskoulun sekä Meri-Rastilan ala-asteen pihalle paikalliset nuoret saattavat poiketa vapaa-ajallaankin. Ala-asteen piha voisi kuulemma olla siistimpi istutuksiltaan ja piha-alue laajempi. Taide toisi piristystä koulun pihalle muutaman nuoren mielestä. Kiipeilyä, keinujen valikoimaa sekä puuhastelun mahdollisuuksia nuoret kehittäisivät molempien koulujen pihoille. Kallahden peruskoulun viereisille kentille kaivattiin kunnostusta ja erityisesti tekonurmikenttää. Moni nuori kertoi pelaavansa jalkapalloa jollain toisella lähialueen kentällä. Vuosaaren liikuntapuisto ”kartanon kenttä” on saavuttanut nuorten suosion, mutta kentälle meneminen kestää yli puoli tuntia. Nuorista huokuu urheilun into, mutta puitteet ovat vähäiset ainakin toistaiseksi.

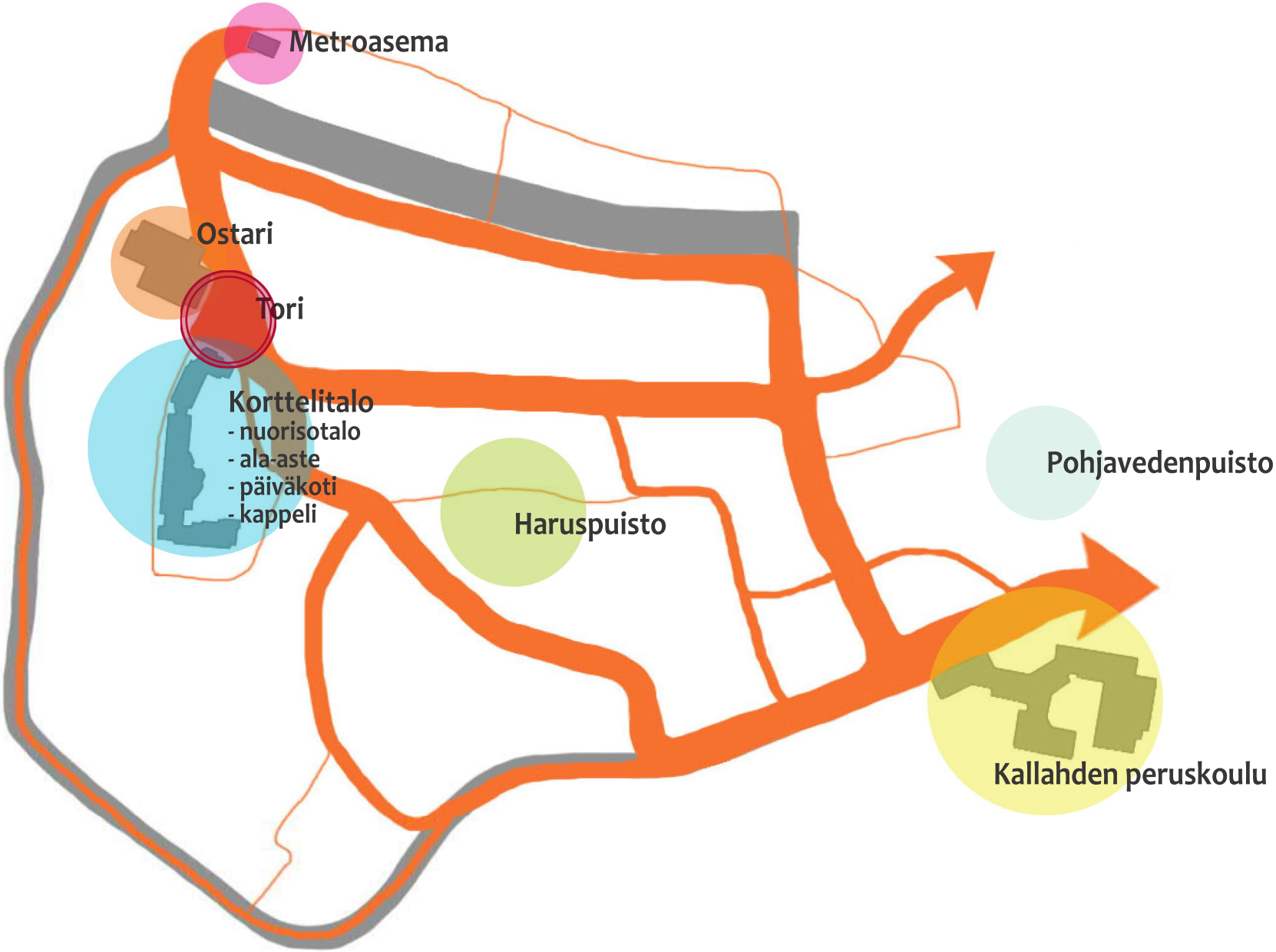
Metroasema
Ostari
Tori
Korttelitalo
- nuorisotalo
- ala-aste
- päiväkoti
- kappeli
Haruspuisto
Pohjavedenpuisto
Kallahden peruskoulu

avarampi

viihtyisämpi

urheilumahdollisuuksia

istumapaikkoja

ostoskeskus

piristystä ilmeeseen

rauhallisuutta

istutuksia

tekonurmi

isompia asuntoja

valaistusta

laadukasta, tiivistä asumista

oleskelutilaa

R E F E R E N S S I K U V I A

Ideaoita ympäristön kehittämiseksi nuorten kommenttien pohjalta

Måløv, Denmark

Punggol, Singapore

Port Adelaide, SA, Australia

MONITOIMINNALLISTA OLESKELUTILAA NUORILLE

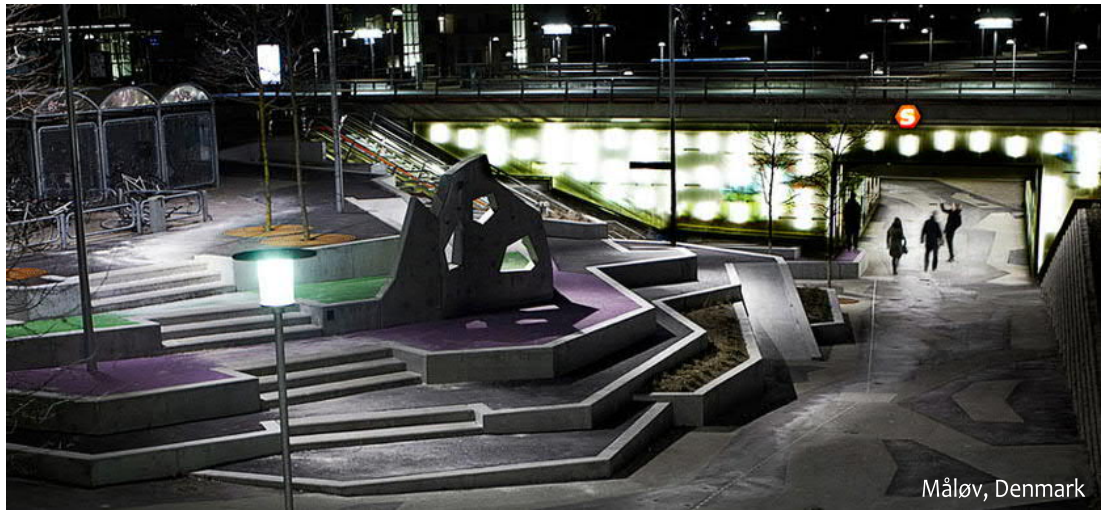
Måløv, Denmark

University of Pennsylvania, Philadelphia

Brooklyn Bridge Park, New York City

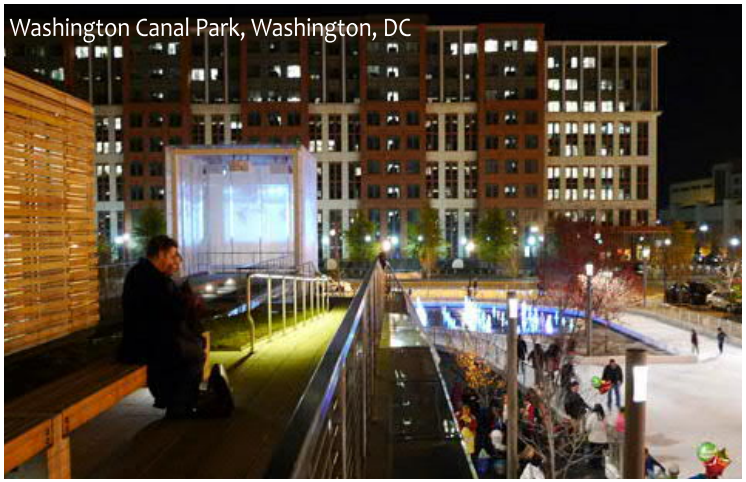
Washington Canal Park, Washington, DC

MONITOIMINNALLISTA OLESKELUTILAA NUORILLE

Washington Canal Park, Washington, DC

TOIMINTOJA AUKIOLLA

San Francisco, USA

Bereketzade Mh., Istanbul, Turkey

Richmond, BC Canada

TOIMINTOJA KOULUN PIHALLA

University of Wollongong, NSW, Australia

LIITTEET JA KUVALÄHTEET

Liite 1: nuorille jaettu kyselylomake, RuutiExpo ja nuorisotalo

30.10.2014

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus käynnistyy

Moikka!

Helsingin kaupungin lähiöprojekti aloittaa tänä syksynä Meri-Rastilassa merkittävän kaupunkiuudistus -hankkeen. Tavoitteena on elävöittää koko Meri-Rastilan alueen puistoja, aukioita, katualueita ja metroaseman ympäristöä. Haluamme nyt kuulla sinun mielipiteitäsi paikasta, jotta osaamme suunnitella sinulle uutta viihtyisää ja kivaa Meri-Rastilaa.

Vastauksesi ovat meille tärkeitä! Alla muutama kysymys:

1. Ikä
2. Tyttö /poika

3. Mikä on kiva paikka hengailla Rastilassa? Miksi?

4. Onko Rastilassa mielestäsi riittävästi tekemistä? Minkälaista tekemistä kaipaat?

5. Mikä on huonoa Rastilassa?

6. Mitä tekisit Rastilan torille?

7. Millainen on hyvä puisto? Mitä tekisit Haruspuistolle?

8. Mitä tekisit Rastilan koulun pihalle?

Lähiöprojekti Helsinki

Hanke on pitkäkestoinen: suunnittelu on käynnissä todennäköisesti ainakin vuoteen 2017 saakka. Pidämme nuoria tiiviisti mukana hankkeen eri vaiheissa.

Liite 2: haastattelupohja nuorisotalolla järjestetyille haastatteluille

Merirasti 5.11.2014

Semistrukturoitu haastattelupohja

Taustatiedot

- Ikä Tyttö/poika
- Asuinpaikka Luokka-aste/koulu

Kysymysrunko

1) Mikä on kiva paikka hengailla Rastilassa? Miksi?
2) Mikä paikka Rastilassa on nuorten suosiossa? Miksi?
3) Onko Rastilassa mielestäsi riittävästi tekemistä?
4) Haluaisitko muuttaa jotain Rastilassa?
5) Mitä harrastusmahdollisuuksia Rastilassa pitäisi olla? Missä?
6) Minkälainen olisi mielestäsi täydellinen Rastila?

7) Missä paikassa et halua hengailla (liikkua/ viihdy/ vältät kulkemista)? Miksi?
8) Missä paikoissa harvemmin käyt?
9) Mikä paikka on turvaton? Miksi?
10) Mikä on huonoa Rastilassa?
11) Mikä tekisi Rastilasta paremman tulevaisuudessa?

12) Mitä tekisit Rastilan torille?
13) Millainen on hyvä puisto? Mitä tekisit Haruspuistolle?
14) Mitä tekisit Rastilan koulun pihalle?
15) Missä paikoissa liikut talvisin?
16) Mitä talviharrastus mahdollisuuksia alueella pitäisi olla?

17) Mitä palveluja alueella pitäisi olla?
18) Mihin voisi rakentaa uusia asuntoja?
19) Minkälaista toimintaa/ tapahtumia Rastilassa voisi olla?
20) Mikä saisi sinut viihtymään lähiössäsi?
21) Mitä olisit valmis tekemään sen eteen?

22) Tähän paikkaan voisi tehdä jotain muuta -Mitä?

23) Ideoita Meri-Rastilan alikulkutunneleiden parantamiseksi?

24) Esimerkkejä kivoista paikoista muualla kuin Meri-Rastilassa - Miksi ovat kivoja?

25) Mitä reittejä kuljet? mukavia? suorempia? syrjäisiä? pelottavia? huonokuntoisia?

K U V A L Ä H T E E T

Viitattu 19.11.2014

http://www.landezine.com/index.php/2011/06/fluent-landscapes-malov-axis-by-adept-architects/01-malov-axis-by-adept-architects_photo_by_kaare_viemose/

http://www.landezine.com/index.php/2012/06/punggol-promenade-by-look-architects/

http://www.landezine.com/index.php/2014/07/harts-mill-surrounds-by-aspect-studios/06_aspect_hartsmillsurrounds_donbrice/

http://www.landezine.com/index.php/2011/06/fluent-landscapes-malov-axis-by-adept-architects/05-malov-axis-by-adept-architects_photo_by_kaare_viemose/

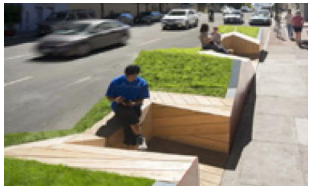

http://labs.blogs.com/.a/6a00d8341caed853ef017d3d177e7e970c-pi

http://www.landezine.com/index.php/2014/10/terra-nova-play-experience-by-hapa-collaborative/terra_nova_play_experience-hapa_collaborative-03/

http://www.archdaily.com/551887/sishane-park-begum-oner/

http://www.landezine.com/index.php/2014/06/east-end-taylor-brammer-landscape-architects/east-end-taylor_brammer_landscape_architects-08/

http://www.landezine.com/index.php/2013/03/shoemaker-green-by-andropogon-associates/07-benches/

http://landperspectives.com/2012/04/23/pier-6-play-ground-at-brooklyn-bridge-park/

http://archrecord.construction.com/projects/portfolio/2013/08/1308-Canal-Park-Olin-slideshow.asp?slide=10

http://archrecord.construction.com/projects/portfolio/2013/08/1308-Canal-Park-Olin-slideshow.asp?slide=2

http://www.archdaily.com/133010/brewer%e2%80%99s-gate-jonathan-barnes-architecture-and-design/04-148/

http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/futisjunnut-rokittivat-kansanedustajat-pallokentalla/1899920

RASTILAN RIEHA 28.2.2015
Meri-Rastilan ostoskeskus ja nuorisotalo

Paikalla tapahtumapisteissä

Linda Wiksten, arkkitehti, Lähiöprojekti ja kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti, Helsingin kaupunki
Tero Santaoja, projektipäällikkö, Lähiöprojekti, Helsingin kaupunki
Maija Lounamaa, maisema-arkkitehti, kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunki
Jenni Aalto, harjoittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunki

Pia Sjöroos, projektipäällikkö, kaupunkisuunnitteluviraston täydennysrakentamisprojekti, Helsingin kaupunki
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto, Helsingin kaupunki
Eija Krogerus
Elisa Prepula
Merja Isomaa-James
Kirsi-Marja Vuolukka
Asta Rekonen
Matti Lipponen, Vuosaari-Seura
Eero Hilden, Vuosaari-Seura
Anna-Maija Virta
Maija Lounamaa
Nina Mouhu
Sarianna Salminen, MASU PLANNING Oy
Inka Norros, MASU PLANNING Oy

Osallistujia arviolta 100

Tilaisuuden kulku

Rastilan Rieha järjestettiin lauantaina klo 11 - 14. Tapahtumassa oli erilaisia pisteitä, joista yksi oli ostoskeskuksen käytävällä ja loput nuorisotalolla. Ajatuksena oli saada merirastilalaisilta tietoa nykyisen asuinalueen hyvistä ja huonoista puolista ja toiveita alueen kehittämiseksi. Lisäksi haluttiin kertoa käynnistyvien alueeseen liittyvien kehittämishankkeiden tavoitteista ja nuorten toiveista alueen kehittämiseksi.

Kolmen tunnin aikana pisteillä kävi keskustelemassa noin 100 alueen asukasta ja alueella työssä olevaa tai vierailevaa kuten kaupassa kävijöitä.

Meri-Rastilassa on käynnistymässä merkittävään lisärakentamiseen tähtäävä asemakaavatyö (kaupunkisuunnitteluvirasto) sekä kaupunkisuudistushanke (Lähiöprojekti). Näiden tavoitteena on alueen julkisten kaupunkitilojen ja kaupunkikuvan merkittävä parantaminen. Nuorilta on jo syksyn 2014 aikana kerätty näkemyksiä alueen kehittämistarpeista.

Asemakaavatyöstä tiedotetaan myöhemmin muun muassa ilmoituksella Vuosaari -lehdessä sekä uutiskirjeellä sen sähköpostiinsa tilanneille. Meri-Rastilan uutiskirjeen voi tilata omaan sähköpostiinsa osoitteesta www.hel.fi/ksv/uutiskirjeet.

Messupisteet ja keskusteluiden ydinkohdat

Ostoskeskuksen käytävällä muovailuvahamielenilmaus

Ostoskeskuksen toiminnan tavoitteena oli saada kyseltyä ostoksilla kävijöiltä näkemyksiä siitä, miten aluetta pitäisi kehittää. Lisäksi houkuteltiin ihmisiä osallistumaan tulevaisuuden suunnitteluun ja poikkeamaan nuorisotalolle varsinaiseen tapahtumaan.

Keskustelemaan pysähtyneet ihmiset olivat pääsääntöisesti tyytyväisiä asuinalueeseensa. Erityisesti monet kiittelivät hyviä liikenneyhteyksiä ja metroa sekä alueen luonnonläheisyyttä ja Meri-Rastilan länsireunan metsäalueita ulkoilupolkuineen. Kritiikkiä herätti metsäalueen pohjoisosaan tehty osayleiskaava, joka mahdollistaa alueen ottamisen asuinkäyttöön.

Ostoskeskuksen ruokakauppa palvelee myös Rastilankallion asukkaita, joilla ei vielä ole omaa kauppaa.

Muovailuvahamielenilmauksessa muovailuvahahahmoja aseteltiin alueen karkean mallin päälle kyltit kädessään kertomaan millaista tulevaisuutta alueelle halutaan (kuva alla).

Mielenilmauksen kylttien tekstit teemaotsikoiden alle jaoteltuina:

Asuminen. Alueelle lisää asukkaita?
- Viihtyisä asuinympäristö on tärkeää
- Mahtuu lisää asukkaita, hiljaista on
- Tarvitaan lisää asuntoja
- Aseman ja ostarin väliin asuntoja kuten radan toiselle puolelle on juuri rakennettu
- Hissillisiä taloja

Ostoskeskus ja tori, kaupalliset palvelut
- Pikku kauppa tai kioski
- Parempi tori
- Ostarin roskikset maan alle ja jokin kiva "rakennus", esim. kirkko
- Huonokuntoiselle taloyhtiölle torin laidalla tehtävä jotain

Toimintamahdollisuuksia enemmän
- Täällä (Haruspuistossa) on kiva skeittipaikka ja pulkkamäki sen vieressä
- Haruspuistoon isompi puistotalo
- Pupuja Haruspuistoon lasten hoidettavaksi
- Haruspuiston leikkipuisto on rapistunut
- Tarvitaan jalkapallokenttä ja tenniskenttä
- Jalkapallokenttä ja tenniskenttä (koulun taakse)
- Linnunpesäkeinuja
- Sileäpintainen kenttä sählyä varten
- Enemmän sisäskeittihalleja (käyn Kontulassa)
- Aurinkolahteen ulkoluistelumahdollisuus (lähelle K-kauppaa)

Merellisyys
- Alueella on hienoa merellisyys, kalastus, veneily
- Ranta-alueita pitää kehittää, mm. grillejä, veneilyä…

Metsät
- Metsät on säästettävä.
- Yhtään puuta ei saa kaataa.

Asumistarpeiden ja täydennysrakentamisen ideointi -mielikuva ja karttatyöskentely

Työpajassa ideoitiin uuden asuinrakentamisen paikkoja kartalla, äänestettiin minkälainen asuinrakentaminen sopisi Meri-Rastilaan valokuvien avulla ja kommentoitiin post-it -lapuilla asemakaavan tavoitteita.

Asemakaavan tavoitteet

Tilaisuudessa esiteltiin otteita kaupungin strategiasta ja kaupunkisuunnitteluviraston toimintasuunnitelmasta. Nämä toimivat asemakaavoituksen pohjana. Lisäksi esillä oli asemakaavaa varten luonnosteltuja tavoitteita, jotka tullaan kirjaamaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan kaavoituksen käynnistyessä. Asukkaat saivat jättää kommenttinsa koskien asemakaavan tavoitteita. Kommentit antoivat ymmärtää, että määritellyt tavoitteet ovat sopivia. Suurin osa kommenteista käsitteli sitä, että miten tavoite saadaan käytännössä toteutumaan. Monet kommenteista ovat hyödyllisiä asemakaavatyön ja julkisten kaupunkitilojen kehittämishankkeen myöhemmissä vaiheissa.

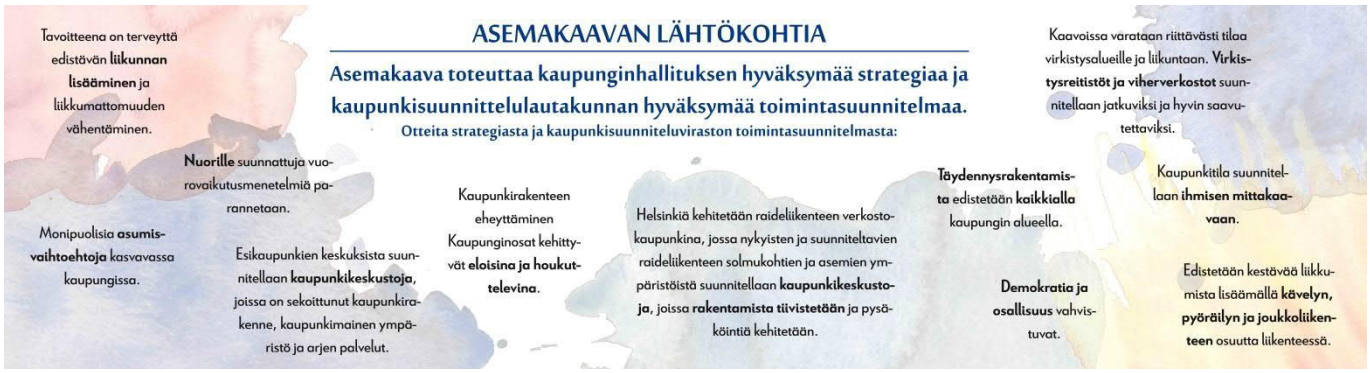

Alueen profiilin reilu kohottaminen
- Maahanmuuttaja-asukkaiden tiedon ja taidon hyödyntäminen
- Meri-Rastilan identiteetti on myös maastonmuodoissa, niitä ei saa hävittää
- Kansainvälisyys kunniaan
- Yhteisöllisyyden korostaminen
- Leirintäalueen hyödyntäminen profiloinnissa
- Meri, luontoarvot esiin puheessa

Ollaan tiiviissä vuorovaikutuksessa asukkaiden ja paikallisten toimijoiden kanssa
- Parempaa tiedotusta vuorovaikutuksesta ja tapahtumista! Ei ollut selvää mitä tapahtumassa on
- Aidosti näin toimittava
- Kaupan sisäänheittäjä oli hieno homma!
- Paikallisten maahanmuuttajayhdistysten tapaaminen
- Suunnittelun alusta alkaen! (3 kpl)

Merellisyyden vahvistaminen
- Kaikille vapaat rannat
- Grillipaikka rantaan
- Lauttayhteys keskustaan ja Vartiosaareen
- Ramsinkannakselle kanootti / pienveneyhteys
- Ranta-alueelle satoja grillipaikkoja, paljon roskiksia

Parannetaan reittejä alueen sisällä sekä yhteyksiä viereisten alueiden palveluihin (mm. pyöräily, kävely)
- Valaistuksen parantaminen, auraus ja keväällä hiekan poisto aikaisemmin
- Puistoalueelle tienviitat ja karttoja
- Vuokrapyöriä leirintäalueelle

Lisää asumista ostarin ja metroaseman ympäristöön
- Ostarin päälle pilvenpiirtäjä
- Ei pilvenpiirtäjiä
- Lisärakentaminen ostarin ympärille/paikalle, säästetään luontoa

Kaupunginosan yhtenäisen arkkitehtonisen luonteen huomioiminen suunnittelussa ► arvokas kerroksellisuus ► tiivistä, mutta luonto on kuitenkin vahvasti esillä
- Kerroksellisuus tärkeä
- Ei slummimaista
- Ominaispiirteet säilytettävä
- Luonnonläheiset värit ja materiaalit
- Korkeuserot (kalliot, laaksot) säilytettävä

Yhdistää kaupunginosa paremmin ympäröiviin alueisiin
- Vuotien viherkatto mukaan suunnitteluun

Asuntotyyppien monipuolisuus, jotta alueelta löytyy asuntoja eri elämäntilanteisiin (esim. hissejä, omia pihoja, monen kokoisia asuntoja)
- Asunnon hankkiminen mahdolliseksi eri tulotasoisille
- Alueella monikulttuurisia ja maahanmuuttajaperheitä, joilla on jopa 15 hengen perhe 4h+k -asunnossa, lisää isoja 150 m2 -asuntoja

Tavoitteena laajentaa koulua, lisätä päiväkoteja sekä kaupan palveluja ja tiloja pien-yrittäjille. Tämän mahdollistaa asukasmäärän lisääntyminen
- Lisää legureita
- Metroasema: R-kioski (metro+bussiliput)!
- Kahvila

Huomioidaan alueen luontoarvot sekä vahvistetaan puistojen monipuolisia käyttö-mahdollisuuksia
- Aivan välttämätöntä
- Puistoihin selkeästi eväiden syöntiin soveltuvia paikkoja
- Säilytetään metsäalueet ja parannetaan puistoja

Parannetaan asukkaiden mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa
- Yhdessä tekeminen parasta lähiökulttuuria ->asukastalo
- Kaupunkipyöriä /-pyörä torille
- Lisää puita leikkipuistoihin
- Kiipeilytelineitä pienille lapsille

Kehitetään pysäköintiä / piha-alueita

- Pysäköinti maan alle (2 kpl)
- Pihoille laatikkoviljelymahdollisuutta
- Katujen puustot kuntoon
- Yhteisautojen käytön kehittäminen
- Varjoisia istuskelupaikkoja, esim. puun alle

Parannetaan alueen turvallisuutta
- Valaistus, tapahtumia, yhteisöllisyyttä
- Alue on turvallinen toria lukuun ottamatta
- Halkaisijantien ylitys radan vieressä pyöräilijälle vaarallinen: sillan kaide estää näkyvyyden

Uusien rakennusten ulkonäköön ja laatuun kiinnitetään erityistä huomiota
- Ekologisuus
- Tasokasta puurakentamista
- Aurinkovoima ja tuulivoima käyttöön
- Ehdottomasti
- Luonnonläheiset värit ja materiaalit
- Ihmisen mittakaavan mukaista
- Viherkattoja, laatikkoviljelyä, syötäviä kasveja, omenapuut jne. koristeiksi

Rakentamisen paikat

Työpajassa oli esillä A0-kokoinen kartta asemakaava-alueesta johon asukkaat saivat post it -lapuilla merkitä toivottavia täydennysrakentamisen paikkoja. Esiin nousi ostarin ja sen ympäristö, kortteleiden pysäköintialueet sekä puistoalueiden vähän käytetyt reunamat. Myös rakennusten korottamista toivottiin.

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

RASTILAN RIEHA - YHTEENVETO

9.3.2015

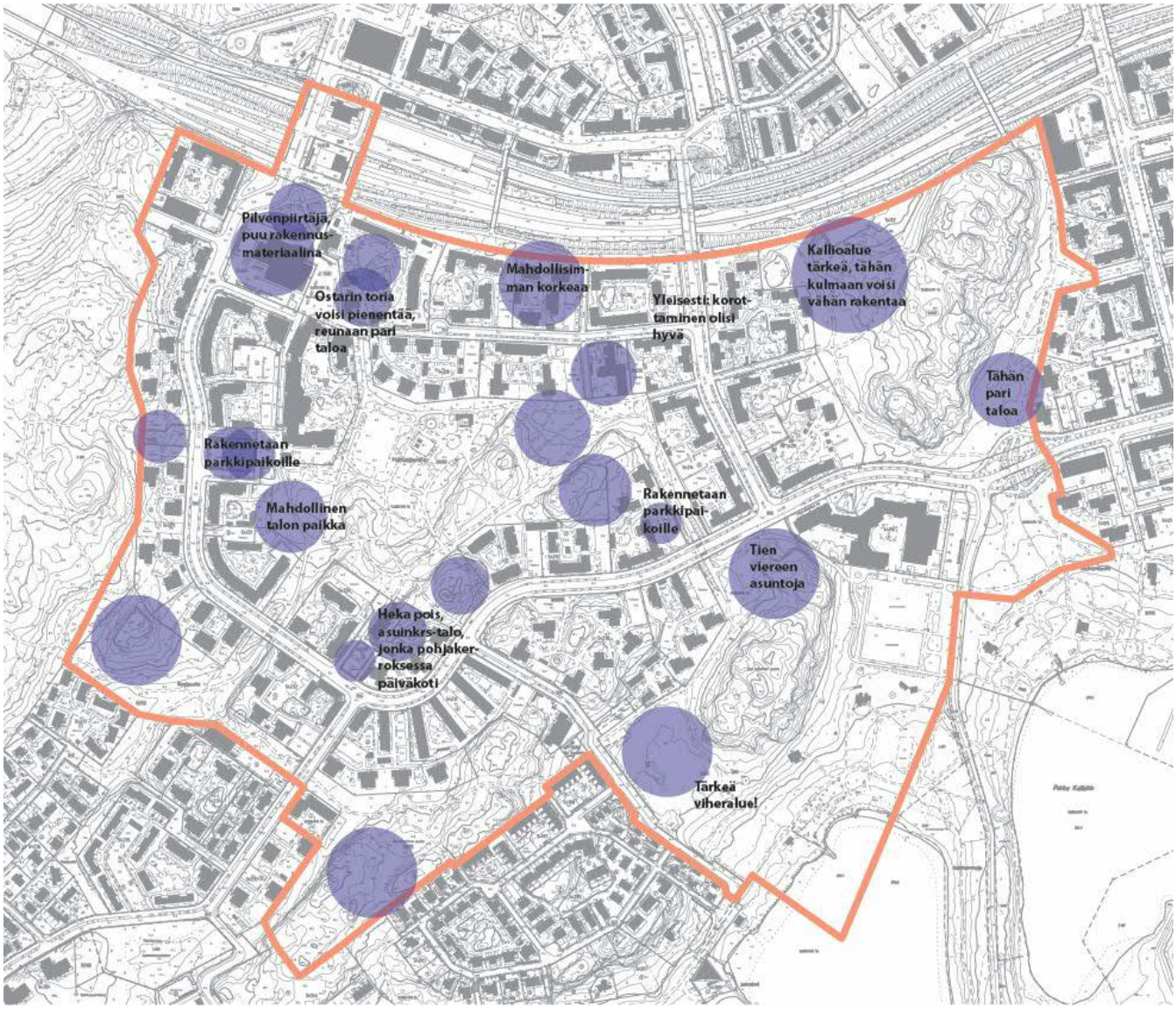

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
http://www.hel.fi/ksv

Referenssikuvat

Työpajassa asukkaat saivat äänestää minkälaista asumista Meri-Rastilaan halutaan. Esillä oli referenssikuvia asuinrakentamiskohteista ympäri maailmaa teemoittain: "katutila ja pihat", "parvekkeet", "julkisivut ja värit". Äänestyksen yhteydessä sai myös kommentoida kuvia. Esiin nousi toiveet vehreistä pihoista, ihmisen mittakaavasta, kaarevista kaduista ja isoista parvekkeista. Puuta pidettiin kauniina julkisivumateriaalina, monet toivoivat maanläheisiä värejä, toiset kaipasivat värikästä.

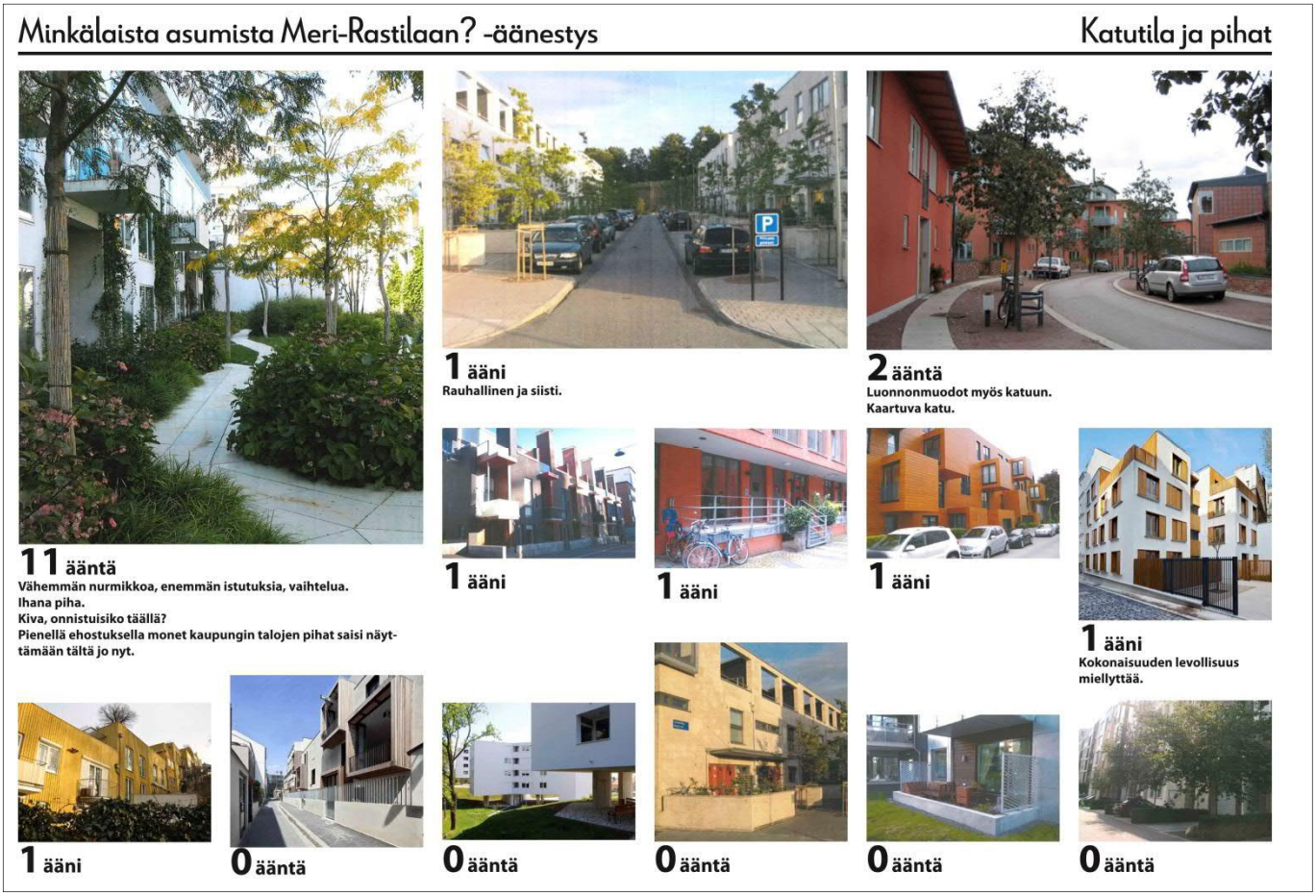

Minkälaista asumista Meri-Rastilaan? -äänestys

Parvekkeet

5 ääntä
Vaihtelevasti erilaisia parvekkeita.
Köynnökset hyvän näköisiä ja suojaavat auringolta.
Ruma.

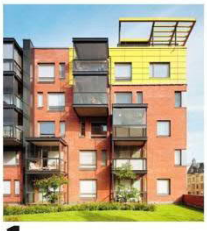

1 ääni
Todella isot parvekkeet.

0 ääntä

1 ääni
Kiva väri ja tilavat partsit.

0 ääntä

1 ääni
Harjakattoja.

0 ääntä

3 ääntä
Parvekepuutarhat tärkeitä.

1 ääni

0 ääntä
Ruma.

0 ääntä
Ruma, muistuttaa sairaalaa.

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
http://www.hel.fi/ksv

Muita kommentteja

- Vähemmän vuokra-asuntoja
- Kun Meri-Rastilan tie vaihtuu Leikosaarentieksi lehmukset kadun varrella ovat hienoja, sellaisia myös Meri-Rastilan puolelle
- Ennen torin eteläpuolella oli hienot pensasistutukset
- Ostarin kehittäminen ja palveluiden parantaminen on erittäin tärkeää
- Yhteissaunat ja yhteistilat - tilaa yhteisötoiminnalle
- Ramsinrannalla liikaa yksityisiä saunoja, julkisia toivotaan
- Kerhotilat kortteleihin (mm. vanhusten toiminta, kaupungin koordinointi), yhteistilojen vajaakäyttöongelma

Asemanseudun ja torin kehittäminen - Mind map keräsi ideoita ja mielipiteitä

Isolle seinällä olevalle paperille sai kirjoittaa nykykokemuksia ja kehittämisideoita asemanseudun ja torin kehittämiseen liittyen. (kuva alla)

Torista haluttaisiin tunnelmallisempi ja viihtyisämpi: kukkaistutuksia, puita, istumapaikkoja. Kivijalkaliikkeiden näkyvyyttä voisi lisätä samalla kun kaivattuja liiketoimintoja tulisi lisää. Tunnelmallinen kahvila, joka levittyisi torille, voisi toimia monen asukkaan mielestä. Torin alueelta puuttuu kahvila, johon piipahtaa lukemaan iltapäivälehtiä. Urheilukentän viereen toivottiin kioskia sekä urheiluvälineiden vuokrausta. Tapahtumia toivottiin myös lisää: konsertteja, kirppiksiä, basaari luontoista myyntiä, torielämää. Kenties lava tai muu vastaava torille voisi sopia.

Matka metrolta torille tuntuu tylsältä, mutta tietty rosoisuus kuuluu Itä-Helsinkiin. Pikku käytäviä on kuitenkin liikaa, eikä sisäänkäynti torille miellytä. Ostarin takapihalle pitäisi tehdä jotain, ei anna hyvää ensivaikutelmaa Meri-Rastilasta, nyt portti Meri-Rastilaan puuttuu kokonaan. Pysäköinnin oli huomattu vievän paljon tilaa ja ehdotettiin vietävän maanalle, mutta kustannukset mietityttivät. Opasteet selkeyttäisivät Meri-Rastilan hahmottamista, kenties iso ilmakuva. Alueen jalankulku- ja pyöräilyreitteihin oltiin tyytyväisiä.

Ympäristöseikat sekä valaistus on otettava huomioon, varsinkin jos rakennetaan korkeasti. Valaistus toisi myös turvallisuuden tunnetta lisää alueelle. Meri-Rastila on turvallinen päivisin, mutta iltahämärän aikaan moni ei tahdo liikkua pois kotoa. *Alue koetaan rauhalliseksi ja kotoisaksi. Kansainvälisyyttä voisi jopa korostaa*. Näkyvyyttä voisi lisätä myös kouluissa ja päiväkodeissa. Väestöpohjien sekoittuminen on "rikkaus - - kaikki nauttivat kuitenkin samoista asioista"

Liikunta keräsi paljon kommentteja mm. koulun rehtorilta. Pihakuntosalia tai lähiliikuntapistettä toivottiin lähemmäksi toria ja Haruspuistoa. Metsiin toivottiin kiintorasteja sekä luonto- ja historiatauluja, sillä kiinnostavaa tietoa on paljon, mistä mahdollisimman monella pitäisi olla mahdollisuus tietää. Kalastusta ja lintuharrastuneisuuttakin voisi kannustaa, esim. lintutorneille olisi kysyntää. Katukorista, skeittirampit

hyvään ja houkuttelevaan kuntoon, ulkosählylle eli "tossulätkälle" paikka, jalkapalloilulle iso kenttä. Koppitiloja urheilulle toivottiin myös. Liikuntaseuroille tahdottaisiin tilaa ja mahdollisuus tulla ohjaamaan lapsia ja nuoria hyvien harrastusten pariin.

Viheralueiden kehittäminen - post it -lappuja kartalle

Viheralueiden käyttöä ja kehittämistä kartoittavalla pisteellä isoihin karttoihin merkittiin post it -lapuilla nykytilanteen hyviä ja huonoja puolia sekä kehittämisideoita. (kuva alla). Toimintojen ohella kartoitettiin asukkaiden päivittäisiä kulkureittejä sekä vapaa-ajan ulkoilureittejä. Meri-Rastilan viheralueet (Haruspuisto, Pohjavedenpuisto, Ison Kallahden puisto) ja reitistö koettiin pääosin nykytilassaan toimivaksi, mutta viheralueiden toiminnot ja kalusteet ovat perusparannuksen ja kehittämisen tarpeessa. Erityisiksi arvoiksi määritettiin monimuotoisuus ja puistojen selkeä jako luonnontilassa säilyneisiin sekä rakennettuihin viheralueisiin. Länsirannan ulkoilualue koettiin myös tärkeänä osana Meri-Rastilan virkistysmahdollisuuksia. Reittien varrelle toivottiin kalusteita, kuten penkkejä pysähtymiseen sekä lisää roska-astioita. Valaistuksen parantaminen sekä eri kohteita korostava teemavalaistus koettiin myös tärkeänä osana viheralueiden kehittämistä.

Alla olevaan karttaan on koottu asukkailta saatujen tietojen pohjalta yhteenveto alueen puistojen keskeisistä arvoista. (MASU PLANNING)

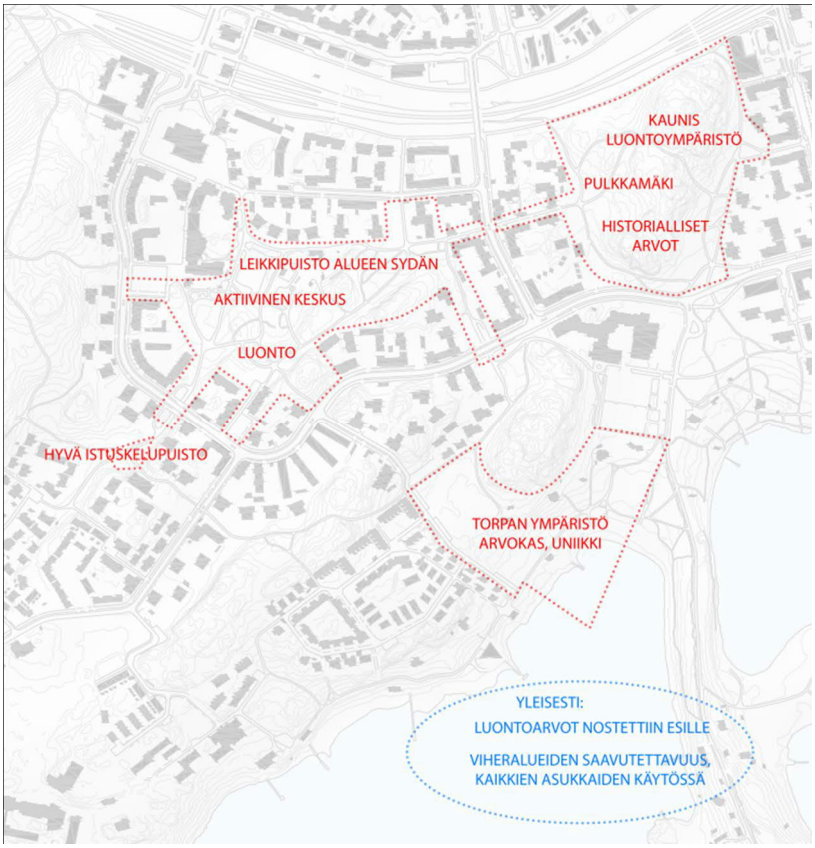

Alla olevasta kartasta näkyy miten paikkoja toivotaan kehitettävän ja millaisia ideoita asukkailta tuli viheralueiden ja kaupunkitilojen kehittämiseen liittyen. Kartan on koonnut MASU PLANNING Oy, joka valmistelee viheralueiden ja kaupunkitilojen ideasuunnitelmaa alueelle Helsingin kaupungin Lähiöprojektin tilauksesta.

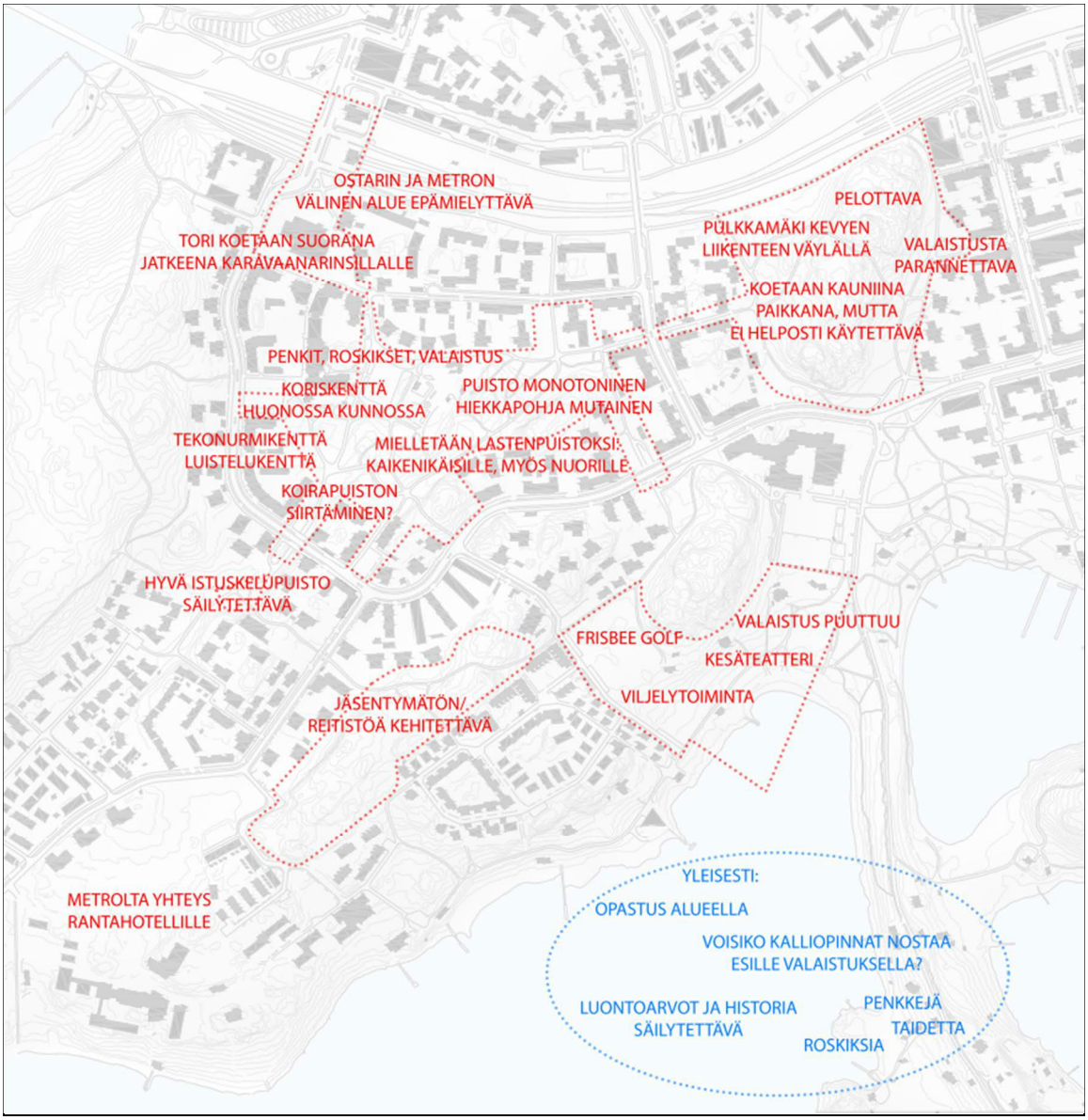

Klaari Helsinki - mielipideseinät

Klaari Helsinki tekee lasten ja nuorten ehkäisevää päihdetyötä Helsingissä. Klaarin mielipideseinille kerättiin kokemuksia siitä miten humalaishaitat näkyvät Meri-Rastilassa ja jos, niin miten niitä saataisiin vähennettyä.

Miten humalaishaitat näkyvät Meri-Rastilassa?
- Kaikki hyvin (2 kommenttia)
- En ole havainnut isoja ongelmia. Jotkut juovat marketin edessä, mutta mitään väkivaltaista en ole havainnut.
- Majailevat isojen koirien kanssa marketin edessä. Vaikea päästä kauppaan.
- Ovat ostarilla ja penkeillä.
- En asioi ostarilla kesällä humalaisten takia.

- Varsinkin kesäaikaan humalaisia istuskelijoita "örisijöitä" paljon
- Ostarilla hilluminen häiritsee, joskus lapsia ja koiria mukana.
- Majailevat ostarilla ja leikkipuiston viereisillä penkeillä. (2 kommenttia)
- Huumekauppaa haruspuiston liepeillä?

Ehdotuksia miten humalaishaittoja saataisiin vähennettyä Meri-Rastilassa
- No comments (2 kertaa)
- Ympäristö houkuttelevaksi myös muille
- Ostarille alkoholittomia kohtaamispaikkoja
- Klassista musiikkia ostarille
- Päihteetön toimintapiste, paikka, kuten Kontulan Symppis
- Poliisi näkyväksi
- Puutyöpajaan harrastamaan. Meri-Rastilassa ei ole yhteistoimintatiloja.
- Paikkoja, missä "olla"
- Yhteistyötä sosiaaliviranomaisten, kaupan, poliisien kanssa
- Kapakka pois ostarilta
- Jalkautuvaa päihdetyötä
- Valvontaa lisää, rakenteita muutetaan
- Kahvila!
- Lippakioski urheilukentän viereen, Luistimien vuokraus yms.

UPÉ - Kulttuuritoiminnan kehittämispeli

Unelmien leikkipuisto

Minecraft -pelaaminen ja Meri-Rastilan ideointi pelaamisen avulla

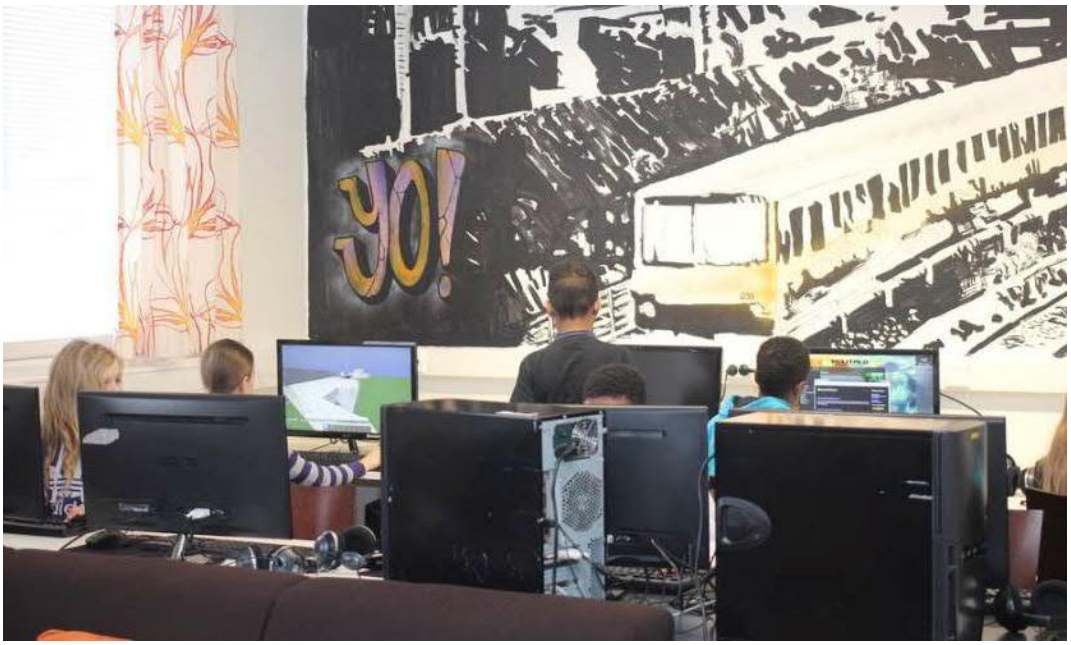

Meri-Rastilan kotikaupunkipolku

Vuosaari-Seura esitteli pisteessään seuran polkutyöryhmän tekemää ja kohta Vuosaari-sivustolla julkaistavaa uutta Meri-Rastilan kotikaupunkipolkua. Polku sisältää koko Meri-Rastilan osa-alueen ja monia kiehtoivat erityisesti alueen vähemmän tunnetut kohteet ja alueet. Polkuteksti kiinnosti myös suunnittelijoita. Useat pöydän ääressä vierailleet asukkaat halusivat keskustella myös yleisemmin Vuosaaren muista kaavahankkeista.

Ulkotilojen parantamistarpeet -raportin esittely

Pro Meri-Rastilan työryhmä esitteli laatimaansa raporttia “Meri-Rastilan yhteisten tilojen parantaminen”, 2014 (http://promerirastila.blogspot.fi). Työryhmä on kirjannut tärkeimmät korjauskohteet torin, Haruspuiston, rantametsän ja Sjökullan torpan alueella. Raportissa ei ole otettu huomioon meneillään olevia kaavoitussuunnitelmia.

Palautteessa asukkaat kertoivat, että parasta nykyisessä Meri-Rastilassa on luonto (meri, metsä, kalliot, siirtolohkareet, isot kuuset ja männyt), kivat polut ja tiet, korkeuserot, kauniit vaaleat rakennukset, hyvät liikenneyhteydet, kotoisuus, turvallisuus, kansainvälisyys ja “pohjapiirros” , ytimessä Haruspuisto. He toivat esille myös huolensa täydennysrakentamisesta, suunnitellusta suuresta asukasmäärän lisäyksestä Meri-Rastilassa.

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

KESKUSTELUMUISTIO

27.4.2015

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus
Asemakaavan muutos
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Paikka: Meri-Rastilan ala-aste, Jaluspolku 3
Aika: 27.4.2015 klo 17.30–19.30

Paikalla
Kaupunkisuunnitteluvirastosta:
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, puheenjohtaja
Linda Wiksten, arkkitehti
Inga Valjakka, liikennesuunnittelija
Pia Sjöroos, projektipäällikkö, täydennysrakentamisprojekti
Tero Santaoja, projektipäällikkö, lähiöprojekti
Maija Lounamaa, maisema-arkkitehti
Jenni Aalto, harjoittelija

Osallistujia: noin 90 henkilöä

Tilaisuuden kulku
Puheenjohtaja avasi tilaisuuden toivottamalla läsnäolijat tervetulleiksi ja esittelemällä paikalla olleet kaupungin työntekijät. Puheenjohtaja muistutti mielipiteiden jättöajasta sekä siitä, että tässä vaiheessa voi vielä vaikuttaa suunnitelmaan. Mielipiteet viimeistään 04.05.2015.

Arkkitehti Linda Wiksten esitteli kaavahankkeen.

Liikennesuunnittelija Inga Valjakka kertoi alueen liikennesuunnitelmista sekä pian alueella liikennöivästä runkolinja 560:sta.

Esitysten jälkeen käytiin yleistä keskustelua ja asemakaavan vaiheet käytiin vielä läpi.

Esikaupunkimessujen ajankohtaa kysyttiin. Messut järjestetään 26.5. klo 14–19 Vuotalolla. Lisäksi Haruspuistossa järjestetään 21.5. klo 15–18 kyläjuhla, missä esillä ovat myös asemakaavan muutosalueen ideasuunnitelmat reitistöstä.

Tilaisuuden jälkeen paikallaolijat saivat kertoa mielipiteitään pienryhmissä kartan äärellä. Työpajoissa käytiin läpi alueelle suunnitellun täydennysrakentamisen hyviä sekä huonoja puolia, mahdollisia rakentamisen paikkoja sekä ideoita tulevasta rakentamisesta. Työpajan tuloksista tehdään yhteenveto.

Tilaisuudessa esitettyjä mielipiteitä ja kysymyksiä:

Meri-Rastilan imago

- Korkealla rakentamisella tuhotaan alueen vahvuudet. Tavoitteita pitäisi pienentää.
- Kyllä alue muuttuu, kun 3 kerroksisen talon eteen tulee 6 kerroksinen talo. Rikkaita ja fiksuja lisää alueelle.
- Millaista asukasrakennetta tällä tavoitellaan? Kokonaisuudessa ei ole niin paljon vuokra-asumista, kuin mitä tilastoissa lukee.
- Tulee tunne kuin alue olisi ongelma-alue. Missä me asumme, viihdymme todella hyvin. Ostarin aluetta haluaisin muuttaa. Täällä on varmasti myös muita tyytyväisiä asukkaita.
- Olen vuokralainen ja nautin suunnattomasti kansainvälisyydestä. Kansainvälisyys voisi näkyä myös arkkitehtuurissa.
- Miten turvattomuus vähenee, jos väkimäärä lisääntyy 50%?
- Kansainvälisyydestä unohtuu helposti Meri-Rastilan olevan turistikohde. Leirintäalueen lisäksi Ramsinniementiellä kulkee japanilaisia turisteja. Siihen liittyen julkisten tilojen kehittäminen on todella tärkeää. Erityistä tästä tekee vielä metroaseman vieressä oleva metsä sekä leirintäalue. Turvallisuuteen on tullut kommentteja asukkailta. Kasvavat puut estävät valaistuksen toimivuutta kevyen liikenteen väylillä, mutta ajotie on hyvin valaistu. Aamuisin turistit saattavat kysyä, miten pimeässä pääsee metroasemalle ja lentokentälle. Puistojen kehittämishanke toisi tähän mahdollisuuksia.
- Alueella oli 90 luvulla omistustontteja. Ne muutettiin vuokratonteiksi. Kaavaan pitää mahdollistaa viheralueita. Ongelmat on itse luotu aikoja sitten, nyt ne pyritään korjaamaan. Imago ei mihinkään muutu.

Lähipalveluiden paraneminen sekä pysyminen alueella

- Suunnitellaanko tässä samanaikaisesti palveluja?
- Lähinnä palveluita asukkaat haluaisivat enemmän, lähipalveluita. Monissa lähiöissä ostoskeskuksen parantaminen tuo mukanaan liiketoimijat ja yrittäjät.
- Myllypurosta yrittäjiltä kuulunut liiketilan olevan hyvin kallista. Liiketila menee helposti ketjuille.
- Jos 4000 asukasta tulee, tuleeko kouluja ja päiväkoteja?
- Meillä on ongelma. Palvelut tulevat usein vasta perästä, palveluista pitäisi olla takuita.
- Surullisia esimerkkejä Vuosaaressakin: palvelutontti muutettu asumiseen, kun kysyntää herää myöhemmin, ei ole enää tarjontaa palveluille.

Suunnitelman suhde Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaavaan

- Kun rantaa yritettiin pelastaa, oli vaihtoehtokaava, onko tämä se?
- Aikoinaan täydennysrakentaminen esitettiin vaihtoehtona rantakaavalle, asukkaiden mielessä tässä on syvä yhteys.
- Vieressä on 2000 asukkaan suunnitelma, miten suhtaudutte siihen? Hoituuko kaikki samalla metrolla? samalla sillalla?

- Onko teillä suunnittelupuolella tapahtunut periaatemuutos? käsitys täydennysrakentamisen mahdollisuuksista verrattuna rantakaavan tilanteeseen

Metsäalueen pieneneminen ja vihreän väheneminen

- Luonto pakenee asutuksen seasta. Kaupunki on aggressiivisesti muuttanut ison Kallahden puiston metsästä puistoksi. Eriarvoisuuden vähentäminen ei riitä perusteeksi.
- Ennakoiko Kallahden puiston muutokset täydennysrakentamista? Tämä ei ole vahvuuksien säilyttämistä, vaan niiden karsimista.
- Ison Kallahden puiston puiden harvennus tapahtui lintujen pesintäaikaan.

Liikenne

- Onko sillalle suunnitteilla tehdä jotain, kaikki ei tule tänne metrolla?
- Kaikki on kesken Vuosaaressa, metron automatisointi ym. milloin liikennemuotoja katsotaan kokonaisuutena? Kannattaako hirveä tiivistäminen, kattaako metro tämän rakentamisen tuoman rasitteen. Onko mietitty kestääkö infrastruktuuri?

Suunnitteilla olevan täydennysrakentamisen tiiveys

- Kallahden tehokkuuteen vertaaminen vaikeaa, Kallahdessa ei ole puistoja siinä määrin, mitä Meri-Rastilassa.
- Matalien rakennusten päälle ei ilmeisesti voi rakentaa.

Muut kysymykset ja kommentit

- Kovin pieni suunnitelma netissä, saako sitä suuremmaksi?
- Miten vapaa-ehtoista kaavoittaminen, jos on kaupungin tontti, niin voiko kaupunki sanella lisää rakentamista?
- Kasvufasismi vaatii useamman pelurin, virkamiehet, poliitikot ja osallistujat –tällä systeemi väittää päätöksen olevan demokraattinen. Varmasti voidaan lopettaa tilaisuus tähän.
- Koska Vuoranta saadaan kovaan iskuun, entäs rannan saunan käyttö? Planmecan sauna?
- Villa Harbolle kaivattu kaava, eihän kaavoitus mene päällekkäin tämän kanssa?

Tiina Antila-Lehtonen, Linda Wiksten 20.10.2015

MERI-RASTILA, KAUPUNKUUDISTUS
Alustava suunnitelma keskustelussa

Kaavakävelyt ja keskustelut karttojen ääressä

5.10.2015 klo 17.00 - 20 Pohjavedenpuiston ja Ison Kallahden puiston ympäristö, keskustelu Sjökullan torpalla

7.10. klo 17.00 - 20.10. Ole Kandelinin puiston, Rysäpuiston ja Haruspuiston ympäristöt, keskustelu Meri-Rastilan ala-asteella

Paikalla Helsingin kaupungilta

Linda Wiksten, arkkitehti, kaupunkisuunnitteluvirasto ja Lähiöprojekti (5. ja 7.10.)
Pia Sjöroos, projektipäällikkö, kaupunkisuunnitteluvirasto, Täydennysrakentamisprojekti (5.10.)
Eeva Väistö, liikennesuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto (5. ja 7.10.)
Maija Lounamaa, maisema-arkkitehti, kaupunkisuunnitteluvirasto (5. ja 7.10.)
Nina Mouhu, aluesuunnittelija, rakennusvirasto (5.10.)
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, rakennusvirasto (5.10.)
Tero Santaoja, projektipäällikkö, Lähiöprojekti (7.10.)
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto (5. ja 7.10.)

5.10 tilaisuuteen osallistui noin 35 henkilöä, 7.10. osallistujia oli noin 25.

Kaavakävelyiden kulku

Illat alkoivat noin 1,5 tunnin maastokäynnillä eli kaavakävelyllä. Kierroksen aikana tutustuttiin alustaviin täydennysrakentamissuunnitelmiin ja julkisten tilojen ja puistojen parannussuunnitelmiin maastossa.

Kuvassa tarkastellaan täydennysrakentamissuunnitelmia Pohjavedenpuiston kaakkoisosassa ja alikulkua ja liikennejärjestelyjä kohdassa, jossa Meri-Rastilan tie muuttuu Leikosaarentieksi.

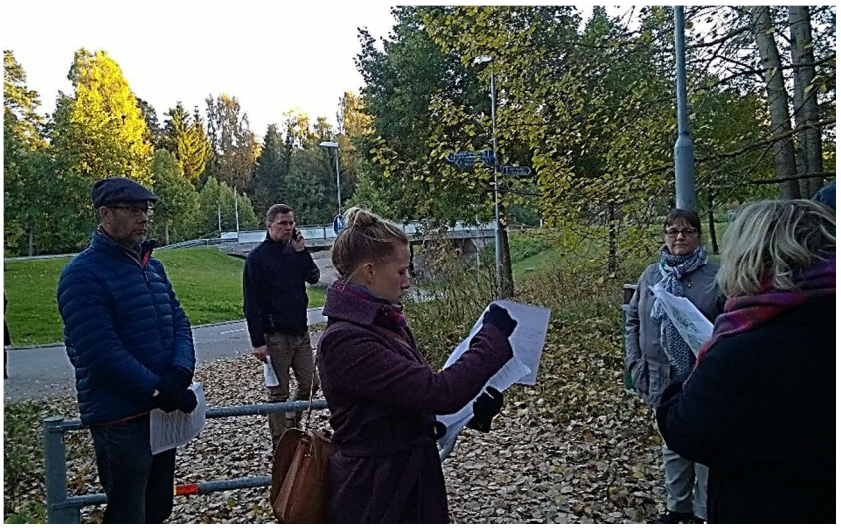

Tiina Antila-Lehtonen, Linda Wiksten 20.10.2015

Kävelyjen jälkeen kokoonnuttiin keskustelemaan karttojen ääreen sisätiloihin. Varsinaiset kommentit suunnitelmiin pyydettiin kirjoittamaan verkkokeskusteluun, osoitteeseen: https://kerrokantasi.hel.fi/meri-rastila.

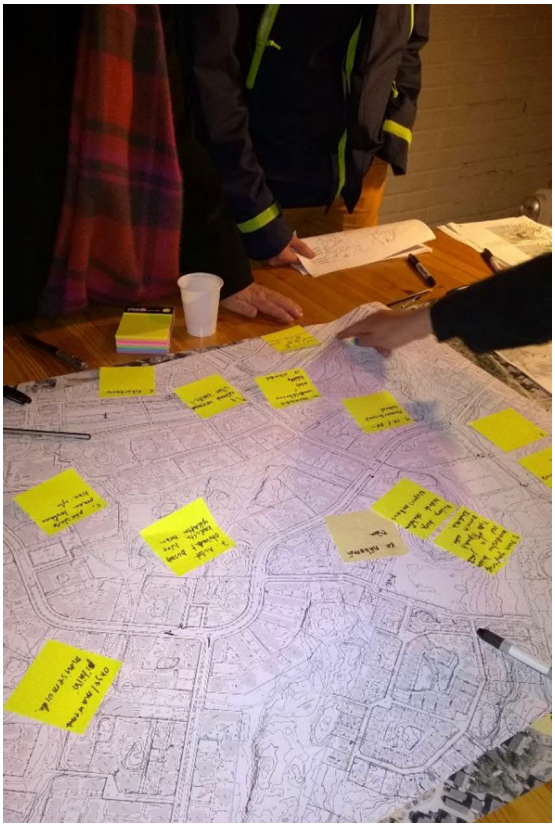

Kuvassa keskustellaan Sjökullan torpalla kartan ääressä täydennysrakentamisesta ja liikenteestä.

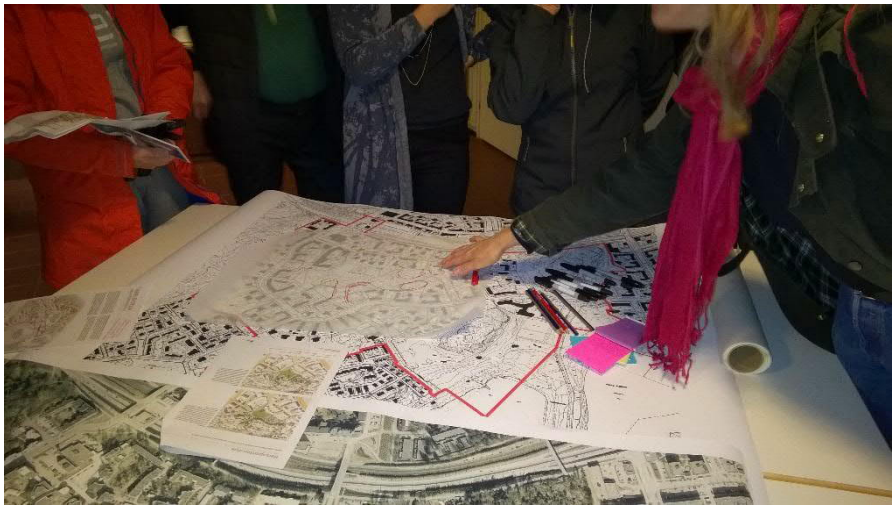

Kuvassa Meri-Rastilan ala-asteen aulassa kävelyn jälkeen hahmotellaan Haruspuiston alueen täydennysrakentamisen paikkoja skissipaperille.

Tähän muistioon oli koottu alun perin tiivis aluekohtainen yhteenveto keskusteluista. Yhteenveto poistettiin muistiosta 20.10. kirjauksen sisältöön liittyvän kritiikin johdosta, jota tuli verkkokeskustelussa.

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

9.12.2015

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus

Yhteenveto verkkokeskustelusta 1. - 30.10.2015 osoitteessa
https://kerrokantasi.hel.fi/meri-rastila

Taustaa

Verkkokeskustelun aineistona oli täydennysrakentamissuunnitelmia alueittain ja viheralueiden ja kaupunkitilojen kehittämissuunnitelma. Keskusteluun tuli noin 130 kommenttia. Verkkokeskustelun alkuvaiheessa järjestettiin kaksi kaavakävelyä, jolloin tutustuttiin suunnitelmiin maastossa. Kävelyiden päätteeksi koottiin ajatuksia karttojen ääressä. Taloyhtiöiden hallitusten edustajat tavattiin erikseen tilaisuudessa, jossa jaettiin tietoa ja ideoitiin tonttien täydennysrakentamisesta.

Tiivistelmä verkkokeskustelusta

Meri-Rastilan verkkokeskusteluun kirjoitetut kommentit olivat perusteellisia ja kaupunkiuudistusta oli selvästi pohdittu. Täydennysrakentaminen hyväksytään parhaiten metroaseman ja ostarin ympäristössä, jossa rakentaminen voisi olla korkeaakin. Myös Pohjavedenpuiston katsotaan sopivan täydennysrakentamiseen. Muilla alueilla täydennysrakentamisen tulisi olla hienovaraista ja sijoittua katujen varsille. Kun alueen rakennukset tulevat peruskorjausikään, voisi purkava saneeraus olla hyvä keino tiivistämiseen.

Meri-rastilalaiset arvostavat alueen luontoa, kallioita ja rantoja. Esitetyissä suunnitelmissa eniten kritiikkiä herättikin rakentaminen kallioille, kuten Ison Kallahden puiston kallioille ja Haruspuiston kaakkoisosan kallioille. Myös yleisesti puistoihin rakentaminen ja asuinalueen muuttuminen herätti huolta.

Alueen yleisen ilmeen ja imagon kohottamista pidettiin tärkeänä. Puistojen, istutusten, jalankulku- ja pyöräilyreittien sekä torin ympäristön parantamista toivottiin. Osa asuinkerrostaloista kaipaa remonttia. Haruspuisto on keskeinen kohtaamispaikka. Puistoa pitäisi kehittää toiminnalliseksi paikaksi laadusta tinkimättä.

Keskustelu aihepiireittäin

Valtaosa kommentoijista pitää täydennysrakentamista katujen varsille ja ostoskeskuksen ympäristöön mahdollisena

Suuri osa verkkokeskusteluun osallistuneista ajattelee, että maltillinen täydennysrakentaminen on mahdollista ja voi tuoda myös hyvää tullessaan. Alueen palvelut saattaisivat parantua ja torin ympäristöön saataisiin enemmän elämää.

Hyviä paikkoja täydennysrakentamiselle ovat metroaseman ja ostarin ympäristöt sekä Meri-Rastilan tien reunat ja muutkin kadunvarret. Metroaseman ja ostarin ympäristöön voisi rakentaa tehokkaasti ja korkeampiakin asuintaloja.

Metron tunnelointia ehdotettiin tutkittavan, jolloin vapautuisi maata keskeiseltä sijainnilta korkeallekin rakentamiselle.

Muutamissa kommenteissa toivottiin, että täydennysrakentamalla nykyistä asuinaluetta, voitaisiin luopua jo aiemmin suunnitteilla olleesta Meri-Rastilan länsiosan osayleiskaava-alueesta.

Luonto ja kalliot sekä puistot ovat alueen asukkaille tärkeitä

Meri-rastilalaiset arvostavat alueen luontoa, kallioita ja rantoja. Ne ovat syitä, joiden takia alueelle on muutettu. Esitetyissä suunnitelmissa eniten kritiikkiä herättikin rakentaminen kallioille, kuten Ison Kallahden puiston kallioille ja Haruspuiston kaakkoisosan kallioille. Myös yleisesti puistoihin rakentaminen ja asuinalueen muuttuminen herätti huolta. Keskusteluun tuli näkemyksiä, joiden mukaan puistoihin ei saa rakentaa lainkaan.

Haruspuisto keskeinen kohtaamispaikka, täydennysrakentamisen vaihtoehdot jakoivat mielipiteitä

Haruspuistoa pidetään alueen keskeisenä kohtaamispaikkana. Sen vilkkainta osaa ovat koulun ja päiväkodin lähiympäristöt ja leikkipuisto. Haruspuistoa pitäisikin palautteen mukaan kehittää toiminnalliseksi paikaksi laadusta tinkimättä. Myös sitä, että alueella olisi omia välineitä eri ikäisille, kuten nuorille, pidettiin tärkeänä. Olisi tärkeää, että puiston jatkosuunnittelussa mukaan otettaisiin käyttäjät, kuten koululaiset. Aikuisille voisi tarjota istutuksia sekä mahdollisuuksia yhteisölliseen toimintaan, esimerkiksi pientä ulkoilmateatteria tai kioskia. Esimerkkinä hyvästä ja monipuolisesta puistosta mainittiin Alppipuisto. Puistossa tulee kuitenkin jatkossakin olla isoja puita, myös havupuita.

Puiston toiminnallisia alueita ei saisi pimentää korkeilla rakennuksilla kaakon, etelän tai lounaan suunnista. Kävely-yhteys Rikikujalta Prammikujalle tulee säilyttää, samoin eteläosan kallioiden takana asuvien yhteydet metroon.

Haruspuistosta oli esillä kaksi täydennysrakentamissuunnitelmaa, jotka jakoivat mielipiteitä. Versiossa A oli nauhamainen talorivi puiston etelälaidalla. Sen katsottiin kriittisissä kommenteissa tuhoavan luonnonkalliot puiston etelä- ja kaakkoislaidoilla (Meri-Rastilan tie 32:n ja 34:n takana), eristävän nykytalot puistosta ja L-mallisen katuyhteyden pilaavan nykyasukkaiden pihapiirit ja leikkipaikat. A:ta puoltavissa kannanotoissa pidettiin hyvänä, että yhtenäinen puistoalue säilyy isompana. Eräässä kommentissa matalan ja itää kohti korkeutuvan kiemurtelevan talorivin katsottiin sopivan puiston reunaan. Joissain kommenteissa versiota A ehdotettiin parannettavan siten, että talot sijoitettaisiin korkeiden kallioiden alle puiston itäosaan / niiden väliseen

laaksoon jolloin kallio säästyisi. Kalliolle voisi avata reitin puistosta esim. luonnonkiviportaiden avulla.

Versiota B kritisoitiin siitä, että uudet rakennukset puiston pohjoisosassa tulisivat liian lähelle olemassa olevia rakennuksia, jolloin nykyasukkaat Prammikujan ja Halkaisijanpolun ympäristössä menettäisivät näkymänsä.

Ison Kallahdenpuiston kalliot ja niittyalue sekä koululaisten reitit

Kallahdenpuiston kallioalue haluttaisiin jättää rakentamatta. Kalliota arvostetaan maisemallisena tekijänä, geologisena muodostelmana, lajistonsa takia ja näköalojen takia. Muutamassa kommentissa kallion päälle ehdotetaan kuitenkin rakentamista, jolloin saataisiin laadukkaita asuntoja merinäköaloin (versio B). Toisaalta muutamassa kommentissa kannatetaan kalliolle matalaa rakentamista ja kallistutaan versioon A.

Rakentamisen paikkoja tulisi tutkia olemassa olevien katujen varsilla, kuten Meri-Rastilan tien vartta alikulun ympäristössä, Kallvikinniementietä sen molemmin puolin ja Harbonkadun vierttä. Harbonkadun laitaan tosin pitäisi rakentaa kapeasti, koska niittyaluetta arvostetaan. Harbonkadun itäreuna jakoi mielipiteitä, mutta valtaosan mielestä Harbonkadun reunaan voisi rakentaa.

Niittyalue Sjökullan torppineen on monille kommentoijalle tärkeä. Useissa kirjoituksissa alueelle ehdotetaankin "leppoistamisaluetta", yhteistä puutarhaa hedelmäpuineen ja marjapensaineen. Palstaviljelyn katsotaan yksityistävän aluetta, jolloin se ei ole enää avoin ja yhteinen..

Kallahden kouluun kulkevat koululaiset eri puolilta Meri-Rastilaa tulee ottaa huomioon suunnittelussa. Koululaisten reittien tulee olla turvallisia. Kallahden kainalon uimarannan säilyminen virkistykseen on tärkeää. Alueen monipuolisia kenttiä arvostettiin.

Pohjavedenpuiston ympäristö

Pohjavedenpuiston suunnitelmiin tuli niukasti kommentteja. Kolmessa palautteessa todettiin, että puiston pohjoisosan korkea kohta voitaisiin rakentaa tiiviisti ja parissa, että puiston länsireunaan sopii rakentaminen. Korkea rakentaminen Pohjavedenpuiston valikoiduissa osissa voisi vähentää täydennysrakentamisen painetta muualla Meri-Rastilassa.

Torille toimintaa ja lisää palveluita

Torin ympäristön tiivistämistä ja viihtyisyyteen panostamista pidettiin hyvänä. Alueella voisi menestyä kahvila, ravintola ja pienyrittäjät.

Alueen kohentaminen, maineen kohottaminen ja segregaation ehkäiseminen tärkeää

Keskustelussa toivottiin asuntojen hallintamuotoja tasapainotettavan siten, että omistus- ja osaomistusasumista saataisiin nykyistä suurempi osuus. Useissa kommenteissa tosin todettiin, ettei vuokra-asumisessakaan ole mitään vikaa. Pienistä asunnoista todettiin olevan pulaa. Omistusasuntojen toteutumiseen suhtauduttiin kriittisesti - onko suunnittelun yhteydessä selvitetty keinoja miten saadaan omistusasuntojen rakennuttajat ja ostajat innostumaan alueesta? Vaarana on, että uusistakin asunnoista tulee vuokra-asuntoja jos kauppa ei käy.

Osan nykyisistä kiinteistöistä todettiin olevan huonossa kunnossa ja ulkonäöltään epäsiistejä. Remontin todettiin olevan ajankohtaista joko välittömästi mutta ainakin 10 vuoden kuluttua. Remontti tai jopa purkava saneeraus antaa mahdollisuuden alueen ilmeen huomattavallekin parantamiselle. Koko alue kaipaa kasvojen kohotusta. Myös esimerkiksi istutusalueet. Lisäksi se, että yksityisten taloyhtiöiden alueet olisi selkeästi eroteltu julkisista, lisää ympäristöstä huolehtimista.

Liian korkean rakentamisen todettiin vaarantavan sosiaalisesti herkän alueen tasapainon. Pienimittakaavaisuus tukee ihmisten tutustumista toisiinsa, tukee alueesta huolehtimista ja estää segregaatiota. Jalankulun ja pyöräilyn väylien on oltava laadukkaita.

Tonttikohtainen lisärakentaminen, Ole Kandelinin puisto ja Rysäpuisto

Useat keskustelijat mainitsivat, että tonttien tehokkaampi rakentaminen voisi olla viisasta toteuttaa alueella purkavalla saneerauksella. Monet ovat sitä mieltä, että alueen matalat kerrostalot on rakennettu alun perin huonosti. Kun niiden peruskorjauksen aika tulee, voi olla järkevää purkaa ja rakentaa tilalle korkeampia asuintaloja. Tonttikohtaisen lisärakentamisen kustannuksista kaivataan edelleen selkeää tietoa.

Ole Kandelinin puistoa ja Rysäpuistoa pitkin todetaan kulkevan seudullinen viheryhteys, jota ei saa tehdä liian kapeaksi. Rantareittiin viheryhteytenä ei luoteta, koska se on paikoin kapea. Uudisrakentamisesta kärsivät nykyiset asukkaat, joiden puistonäkymät katoavat.

Pysäköinti alueella on jo nyt haastavaa

Useissa kommenteissa todettiin, että pysäköintipaikkoja alueella on jo nykyisin liian vähän. Se, että pysäköintikenttien tilalle rakennettaisiin, huolettaa tästä syystä. Ratkaisuksi eräässä kommentissa ehdotettiin pysäköinnin sallimista katujen varsille, ainakin niiden toiselle laidalle. Pysäköintitaloista tarvitaan lisätietoa. Miten ne saadaan toteutumaan ja mitä se tarkoittaisi nykyisille asukkaille?

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

4.7.2016

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus

Yhteenveto verkkokeskustelusta, joka oli auki 20.5. - 30.6.2016 osoitteessa
https://kerrokantasi.hel.fi/hearing/meri-rastila2

Meri-Rastilaan suunnitellaan kaupunkiuudistusta, joka toisi uusia asukkaita ja palveluita, parannetut kadut ja puistot sekä uuden liikekeskuksen. Uudistuksesta on keskusteltu useasti suunnittelun aikana. Nyt verkkokeskustelussa oli välivaiheen suunnitelma. Kaavaluonnos on tulossa keskusteluun syksyllä.

Keskustelussa oli kolme ajankohtaista osakeskustelua, joihin tuli yhteensä 192 kommenttia:

Uusi liikekeskus	28 kommenttia
Uudet asunnot / täydennysrakentaminen	73 kommenttia
Meri-Rastilan tien perusparantaminen	31 kommenttia

Loput 60 kommenttia olivat suunnitelmaa yleisesti koskevia. Osa kommenteista oli kirjautunut kaksi tai useammankin kerran johtuen ilmeisesti palvelun teknisistä muutoksista.

Verkkokeskustelun lisäksi suunnittelijat olivat Meri-Rastilan torilla tavattavissa suunnitelmien äärellä osana Meri-Rastilan kyläjuhlaa torstaina 26.5. Paikalla kävi arviolta noin 150 henkilöä. Tavanomaisen tiedottamisen lisäksi toritapahtumasta jaettiin metroasemalla flyereita alkuviikon aamuruuhkan aikana.

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
http://www.hel.fi/ksv

Täydennysrakentaminen

Täydennysrakentamiseen liittyvissä kommenteissa arvostettiin sitä, että suunnitelmia on voinut kommentoida useaan otteeseen ja että suunnitelmaa oli muutettu aiemmissa kommenteissa toivottuun suuntaan. Haruspuistoon sijoittuvaa rakentamista oli edellisestä suunnitelmaversiosta vähennetty, eikä Haruspuistoon liittyviä kommentteja juurikaan nyt tullut.

Kritiikki kohdistui tässä keskustelussa erityisesti Pohjavedenpuistoon sijoitettuun rakentamiseen, Harbonkadun varteen suunniteltuihin kerrostaloihin sekä Rysäpuiston alueen suunnitelmiin.

Uusien rakennusten toivottiin olevan puu- tai puuverhoiltua rakentamista sekä toivottiin aurinkopaneelien käyttöä. Osa keskustelijoista toivoi paikoin korkeampaa rakentamista, jotta luontoalueita voitaisiin säästää. Täydennysrakentamisen painopistettä toivottiin siirrettävän muualle, kuten Vuotien ja metroradan päälle, Vuosaaren golfkentälle ja Östersundomiin. Meri-Rastilan länsiranta (osayleiskaava-alue) haluttaisiin säästää rakentamiselta.

Muutamassa kommentissa tuotiin esiin uusien asuntojen merkitys asuntojen omistusjakauman tasapainottamisessa alueella. Olisi tärkeää, että alueelle saadaan omistus- ja kovan rahan vuokratuotantoa.

Pohjavedenpuistoon ehdotettua asuinrakentamista pidettiin kommenteissa liian tiiviinä eli rakennukset sijaitsevat liian lähellä toisiaan. Rakennuksia pidettiin myös liian korkeina. Toisaalta kommenteissa ehdotettiin joidenkin rakennusten korottamista edelleen, jolloin puistoalueita säästyisi. Myös se, että puiston kallioalueita on säästelty, kohtasi kritiikkiä. Huonojalkaisten on vaikea päästä kävelemään kallioille. Erityisesti se, että nykyiselle puistoalueelle on sijoitettu pysäköintitaloja, tuntuu kohtuuttomalta. Kommenteissa todettiin, että valmisteilla olevassa yleiskaavassa puiston läpi on osoitettu kehitettävä metsäverkostoyhteys. Pohjavedenpuiston todettiin olevan erityisen tärkeä Halkaisijantien nykyisille asukkaille.

Harbonkadun varteen suunnitellut 4-7 kerroksiset talot herättivät runsaasti kritiikkiä. Pientaloalueen kylkeen eivät kommentoijien mielestä sovi kerrostalot. Alueelle voisi sopia katua reunustamaan matalahkot pien- tai rivitalot. Sjökullan torpan ympäristön säilymistä nykyisellään arvostetaan.

Ison Kallahden puistoon ei tarvita kommenttien mukaan lisää pelikenttiä. Puiston kallioalueelta nyt poistuneet rakentamissuunnitelmat saivat kiitosta. Kallahden peruskoulun länsipuolelle suunniteltuja kerrostaloja pidettiin mahdollisina, tosin osassa kommenteista niiden sijainti toivottiin rajattavaksi Meri-Rastilan tien varteen ja korkeutta madallettavaksi niin, etteivät talot näkyisi merelle. **Kallvikinniementien** 6-kerroksisia asuinrakennuksia kritisoitiin parissa kommentissa. Ne estävät luontoyhteyden rannasta Pohjavedenpuistoon ja sijoittuvat liian lähelle rannassa olevia huviloita.

Rysäpuistoon ja Meri-Rastilan tie 11 kohdalle sijoittuvat rakentamissuunnitelmat herättivät niin ikään kritiikkiä. Uudet rakennukset tulevat liian lähelle nykyisiä asuintaloja ja peittävät niiden vehreät näkymät. Nykyisten tonttien kautta kulkevaa villiä läpikulkua pelätään.

Uusi liikekeskus

Liikekeskuksen uudistamiseen suhtauduttiin myönteisesti samoin, kuin asumisen rakentamisen liikekeskuksen yhteyteen. Kansipihoilla saadaan asukkaille yksityistä pihatilaa. Vuotien varteen todettiin sopivan korkean (korkeammankin kuin esitetty) rakentamisen kunhan jalankulkuympäristöstä saadaan miellyttävä.

Vastaajat käyvät liikekeskuksessa pääasiassa jalan tai pyörällä. Bussipysäkin sijaintia liikekeskuksen lähellä pidettiin tärkeänä. Yhteydet tulee suunnitella jalankulkijoiden ehdoin mm. metroasemalle ja bussipysäkille. Jalankulkijoiden ei tule joutua kävelemään parkkipaikan läpi, kuten nykyisin. Henkilöautoliikenne ja huoltoliikenne tulee erotella toisistaan sekä kävelystä ja pyöräilystä. Auto- ja huoltoliikenteen järjestelyt mietityttivät, mahtuvatko esim. huoltoajoneuvot kunnolla kääntymään Meri-Rastilan tien ja Meri-Rastilan kujan risteyksessä? Turvallisia pyöräpysäköintipaikkoja tarvitaan ostoskeskuksen yhteyteen.

Nykyisistä palveluista ruokakauppaan oltiin tyytyväisiä, tosin luomu- ja erikoistuotteita joutuu hakemaan kauempaa. Uusiksi palveluiksi toivottiin apteekkia, kioskia, kahvila-leipomoa, pieniä etnisiä ravintoloita ja toisaalta tavallista kotiruokaa tarjoavaa paikkaa, josta voisi ostaa ruokaa mukaan. Jotain julkista palvelua, esimerkiksi kirjastoa toivottiin. Samoin tuotiin esiin julkisen oleskelutilan tarve sekä tori tai sen tilalla hyvin hoidettu vehreä aukio, vaikkakin toisaalta ns. örveltäjien pelättiin ottavan haltuun kaikenlaiset oleskelutilat, sekä sisällä että esim. kauppakujalla. Nykyiset päihdeporukat koettiin huomattavana haittana, jolla on myös vaikutus turvallisuudentunteeseen. Kauppaan ei esim. uskalleta tulla pyörällä tai koiran kanssa, koska niitä ei haluta jättää ulos ilman valvontaa. Päihteidenkäyttäjäporukan katsottiin myös karkottavan asiakkaita.

Ehdotettiin myös, että voisiko ostoskeskusta suunnitella niin, että sieltä olisi tarvittaessa vaikkapa siirrettävin seinin mahdollisuus vuokrata juhlatilaa tai kokoontumistilaa.

Monipuolisten palveluiden mahdollistamiseksi pitäisi yrittäjien vuokrat pystyä pitämään edullisina ja siksi pienet liiketilat ja kauppahallityyppiset tilat nähtiin hyvinä ideoina. Sekä kauppakujaa että kivijalkaliikkeitä kannatettiin, mutta jälkimmäisiin pelättiin toisaalta tulevan vain kapakoita. Myös toritoiminta koettiin hyväksi ajatukseksi.

Meri-Rastilan tien perusparantaminen

Meri-Rastilan tien perusparantamisen suunnitteluperiaatteet herättivät kysymyksiä. Tien perusparantamista osa piti ylimitoitettuna ja ajokaistojen kaventamista huonona ideana. Autojen pysäköinnin tien varteen pelättiin lisäävän erityisesti lasten liikenneonnettomuuksia. Yksisuuntaiset

pyörätiet koettiin osin tervetulleiksi, osin vaikeiksi käyttää, jolloin niissä voi sattua vaaratilanteita osan pyöräilijöistä ajaessa väärään suuntaan. Bussipysäkkien määrän vähentämistä kritisoitiin samoin kuin Kallvikintien alikulun poistamista. Katupuiden vaihdon todettiin johtavan tilanteeseen, jossa uudet puut ovat suhteellisen pieniä useiden vuosien ajan.

Meri-Rastilan tielle toivottiin ajonopeuden näyttävää taulua. Samoin toivottiin, että Hoivakoti Hoivaonnille rakennetaan saattoliikenteen pysähtymispaikat. Kävelyalueiden hyvää talvikunnossapitoa pidettiin tärkeänä.

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

ALUEFORUMIN KESKUSTELUMUISTIO

3.10.2016

MERI-RASTILAN ALUEFORUM 27.9.2016
Alueforumin järjestivät yhdessä Pro Meri-Rastila -liike ja kaupunkisuunnitteluvirasto.

Paikka Meri-Rastilan ala-asteen liikuntasali, Jaluspolku 3
Aika ti 27.9.2016 klo 17−20

Puheenjohtajina
Jaana Pylkkänen, Pro Meri-Rastila
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto

Tilaisuuteen osallistui yli 50 henkilöä

Tilaisuuden ohjelma ja kulku

Pro Meri-Rastila -liike ehdotti alueforumia liittyen Meri-Rastilan täydennysrakentamiseen, jota suunnitellaan kaupunkisuunnitteluvirastossa. Tilaisuuden aiheet olivat Pro Meri-Rastilan toivomia ja tilaisuus suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä.

Illan alkuosan muodosti tiivistahtinen eri aiheiden esittely. Jaloittelutauolla oli mahdollisuus kommentoida kirjallisesti post it -lapuilla ison suunnitelman päälle tai pohtia erikseen esitettyjä kysymyksiä. Saadut kommentit on koottu tämän muistion loppuun.

Tilaisuudessa esitetyt diat ovat luettavissa verkosta kartta.hel.fi/suunnitelmat -palvelussa.

Avoimelle keskustelulle jäi aikaa vajaa tunti. Keskustelu toteutettiin piirissä, jossa jokaisella halukkaalla oli vuorollaan puheenvuoro.

Yhteenveto keskustelusta

Ostoskeskuksen kehittämisen koetaan vievän Meri-Rastilaa hyvään suuntaan

Useissa puheenvuoroissa tuotiin esiin, että ostoskeskuksen alueen uudistaminen on hyvä ja kannatettava asia. Paikka ei ole nykyisellään kovinkaan houkutteleva. Osa keskustelijoista piti suunniteltuja, jopa 16-kerroksista rakennusta, korkeina ja massiivisina. Toisaalta todettiin, että juuri tähän paikkaan korkea rakentaminen sopii parhaiten. Massiivista vaikutelmaa voi jatkosuunnittelussa pehmentää esimerkiksi pintamateriaaleilla.

Ostoskeskuksen rakentamisen aikaisten häiriöiden minimoimista asukkaille olisi hyvä myös suunnitella. Miten mahdollistetaan metroaseman saavutettavuus ja kauppapalveluiden jatkuvuus rakentamisen aikana?

Metroradan erottamien Rastilan ja Meri-Rastilan alueiden yhdistämistä rakentamalla uusi ostoskeskus pidettiin hyvänä ideana. Kannella olevan huoltoaseman koettiin kuitenkin olevan haasteellinen tästä näkökulmasta - se on vaikea siirtää eikä kaunista aluetta.

Meri-Rastilan muu täydennysrakentaminen herätti kysymyksiä ja keskustelua

Täydennysrakentamisen suunnittelun taustalla todettiin olevan huolellisesti tutkittuja lähtökohtia ja tavoitteita, jotka ottavat alueen alkuperäiset suunnitteluideat huomioon. Suunnittelun aikaisen vuoropuhelun kuluessa suunnitelmat ovat kehittyneet hyvään suuntaan. Muun muassa aukioita ja yhteyksiä viheralueille on mietitty.

Monet toivat esiin, että on hyvä, että jo rakennetulla alueella suositaan korkeampaakin rakentamista, koska näin voidaan säästää toisaalla enemmän puistoja ja muita viheralueita. Maa, joka käytetään rakentamiseen, on hyvä käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Erityisesti Haruspuistoa ja Ison Kallahden puistoa halutaan säästää. Puistojen suunnitteluun halutaan osallistua.

Huolta herätti toisaalta se, että uusi, nykyistä korkeampi rakentaminen, voi näyttää epätasapainoiselta vanhan, matalamman rakennuskannan rinnalla. Lisäksi alueelle tyypillisten korkeiden luonnonkallioiden pelättiin häviävän visuaalisesti kun rinnalla on vielä korkeampia kerrostaloja. Korkeat talot lähinaapurissa lisäävät myös varjostusta.

Uusien rakennusten toivottiin olevan kauniita. Keskustelussa todettiin, että viimeaikainen rakentaminen Helsingissä on ollut kaunista ja että Meri-Rastilaan saattaisi sopia vaalea arkkitehtuuri, joka hyödyntää puuta julkisivun yksityiskohdissa.

Jos tämän hetkinen suunnitelma toteutuu kokonaisuudessaan, muuttaisi nykyiselle Meri-Rastilan alueelle noin 4000 uutta asukasta. Muutos on iso ja sen pelätään aiheuttavan sosiaalisia ja toiminnallisia ongelmia ja alue voi jopa slummiutua. Myös palveluiden, kuten päiväkotipaikojen riittävyys voi olla haaste. Toisaalta todettiin, ettei tiiveys sinänsä aiheuta ongelmia vaan sosiaalinen rakenne, jonka oletetaan tasapainottuvan tulevaisuudessa.

Pohdittiin voisiko Meri-Rastilaan suunnitella vähä-autoista tai autotonta asumista, jolloin vältyttäisiin pysäköintitalorakentamiselta niiltä osin. Suunnittelussa selvitetään mm. autottoman kokeilukorttelin mahdollisuutta, mutta asia on vielä kesken. Pysäköintitalot voidaan autojen vähentyessä purkaa ja tilalle on mahdollista rakentaa asuintaloja.

Alueelle toivotaan ulko- ja sisätiloja asukkaiden käyttöön

Erityisesti Haruspuistoa ja Ison Kallahden puistoa halutaan säästää rakentamiselta asukkaiden käyttöön. Puistojen suunnitteluun halutaan osallistua.

Konkreettisena ehdotuksena Ison Kallahden puistoon ehdotettiin syötävän puiston suunnittelua. Tämän kesän kaupunkiviljelykokeilu oli onnistunut. Puiston kehittämisessä voisi ajatella yritysyhteistyön tarjoamia mahdollisuuksia.

Asukastilat vaativat kaupungin investointeja ja ovat sikäli haastavia. Kaupungin tilojen iltakäyttöä tulisi kehittää ja vaikuttaa aktiivisesti siihen, että alueelle tulevat uudet julkiset rakennukset, kuten päiväkodit, olisivat sellaisia mm. lukitusjärjestelmiltään, että niitä olisi helppo käyttää asukastoimintaan päiväkodin ollessa kiinni.

Tonttikohtaisessa lisärakentamisessa on kehittämistarvetta

Taloyhtiöiden tontilla tapahtuva lisärakentaminen tuntuu haastavalta prosessilta ja sen hyötyjä on vaikea arvioida ja ne saattavat jakautua taloyhtiön sisällä epätasaisesti. Kaupunki kehittää tonttikohtaisen lisärakentamisen prosessia ja on kiinnostunut kuulemaan siihen liittyvistä haasteista. Kaupungin tarjoamaa lisätietoa asiasta on verkossa: http://www.uuttahelsinkia.fi/fi/taydennysrakentaminen

Meri-Rastilan nykyistä asuinaluetta ympäröivän luonnon häviäminen huolestuttaa

Keskusteltaessa Meri-Rastilan nykyisen asuinalueen täydennysrakentamisesta on hyvä pitää mielessä myös viereisten alueiden muuttuminen. Meri-Rastilan länsirannan osayleiskaava, jossa alueelle esitetään rakennettavaksi asuntoja, on juuri saanut lainvoiman. Valmisteilla olevassa yleiskaavassa esitetään asuinrakentamista Ramsinniemeen, leirintäalueelle ja Vartiosaareen. Luonnonvaraisten ulkoilualueiden kutistuminen on huolestuttavaa.

Kaupunkisuunnittelusta viestiminen ja keskustelu vaatii jatkuvaa kehittämistä

Illan aikana huomattiin, että tieto kaupunkisuunnitteluun liittyvistä tilaisuuksista ei vieläkään tavoita kiinnostuneita. Esimerkiksi isännöitsijät eivät välitä eteenpäin saamiaan kirjeitä ja paikallislehdistä tietoa ei aina huomata. Meri-Rastilan suunnittelussa on käytössä sähköpostiin tilattava uutiskirje (nyt yli 200 tilaajaa) ja Vuosaari -lehteen on laadittu artikkeleita suunnittelusta. Työn käynnistymisvaiheessa joka talouteen lähetettiin postikortit tuolloin järjestetystä Rastilan Riehasta. Silti tieto ei aina kohtaa kiinnostuneita. Nytkin paikalla oli muutama uusi henkilö, jotka oli tavoitettu puskaradiolla tai aktiivien jaettua aluefoorumista ksv:n mainoksia rappukäytäviin.

Suunnittelun kuluessa on meri-rastilalaisten kanssa keskusteltu useaan otteeseen ja suunnitelmat ovat kehittyneet hyvään suuntaan. Yhdessä järjestetystä aluefoorumista ja piirikeskustelusta jäi hyvät kokemukset. Arviolta marraskuussa kaavaluonnos tulee esille ja tuolloin järjestetään seuraavan kerran keskustelumahdollisuuksia suunnitelman sisällöstä.

Seinälle post it -lapuilla tulleet kommentit

Mikä on mielestäni HYVÄÄ täydennysrakentamisessa ja kaupunkiuudistuksessa?

- Hyvä, että kentästä Sjökullan niitylle on luovuttu. Talot Harbonkadun varteen ovat tervetulleita.
- Meri-Rastilantie 14-18 väliselle parkkipaikalle ei rakenneta.
- Hyvää on, että suunnitteilla on kohtalaisen korkeaa rakentamista.
- Ostarin purkaminen ja uudelleensuunnittelu hyvää.
- Asuntoja saadaan paljon, tämä mahdollistaisi länsirannan metsän rakentamisesta luopumisen.
- Suunnitelma pääosin aluetta kunnioittava.
- Ostarin uudistus ja torin elävöittäminen! –> M-R voisi kokea saman renessanssin kuin Myllypuro
- Vaaleat julkisivut
- Ostarin uudistus erittäin tervetullut uudistus.
- Uudisrakentaminen on hyvä facelift Meri-Rastilalle.
- Ostarin alueen uudistaminen
- Hallittu täydennysrakentaminen
- Metroradan varteen sopivat korkeatkin talot.
- Ostarin uudistus.
- Uusi ostarin seutu ja paikoin korkeammat talot.

Mikä on mielestäsi HUONOA täydennysrakentamisessa ja kaupunkiuudistuksessa?

- Korkeat kerrostalot > yksipuolinen asukasmassa? Slummiutuminen
- Haruspuiston ja Sjökullan alueen rakentaminen -> viheralueiden kaventaminen

- Puiden kaataminen Meri-Rastilantien varrelta
- Viheralue rannalla kapenisi liikaa Villa Ullaksen lähellä – asetelmaa voisi muuttaa rakentamalla paikoin korkeammin.
- Järisyttävästi ylimitoitettu uusi kortteli Kallahden koulun vieressä! Nakertaa myös kalliota.
- Iso Kallahden puiston kulmaan rakentaminen ei ole perusteltua matalanakaan.
- Pysäköintitalo Fokkatorille
- VIII Fokkatorin eteläpuolelle
- Uudet rakennukset 2-3 kertaa korkeampia kuin nykyiset
- Haruspuiston rakentaminen

Oletko huolissasi / pelkäätkö muutoksessa jotakin? Mitä?

- Meri-Rastilan luonto säilytettävä! Ollut hieno ”kylä” asua 20 vuotta.
- Viereisen rantapuistoalueen rakentamisen kanssa vuosien työmaaprojekti
- Olen huolissani, että luontoalueet häviävät joko rakentamisen tai puistottamisen (=”kehittäminen”) seurauksena.
- Pelkään, että asukasmäärän lisääntymisen myötä kallioiden ohut maanpinta kuluu, ja puut ja muu kasvillisuus katoaa.
- Olen huolissani, katoaako pohjavedenpuiston kallion metsäisyys.
- Myös rantaan suunniteltu baana huolettaa, koska osa Ramsinniemen suuntaan etenevästä rannasta on luonnontilaista, ja olisi hyvä, että se saisi sellaisena säilyä.
- Liikaa yksipuolista kerrostaloasumista viheralueiden kustannuksella -> syntyykö segrekaatiota ja slummiutuuko M-R?
- Viherverkosto on vaarassa nakertua liikaa.
- Paikoin tehokkaampi rakentaminen auttaisi.
- Pelkään, että Haruspuisto katoaa metsän tuntu. paljon kuusia täytyy olla ja kalliot.
- Pelkään, että alue on vuosia rakennustyömaana ja haittaa kulkemista.

Mitä muuta haluaisit sanoa?

- Esitetyllä aikataululla rakentaminen alkaa -20-luvun puolella. Olisiko jo tuolloin osa Hekan taloista jo purkukunnossa?
- Perheasuntojen lisäksi tarvittaisiin pieniä asuntoja. Toivon, että Meri-Rastilaan suunniteltaisiin myös yksiöitä ja kaksioita.
- Pyöräily- ja ulkoilureittien jouhevuus ja viihtyisyys ovat tärkeitä.
- Huolestuttaa keskustelu, jossa kaupunkilaiset ja poliitikot arvottavat eri asuinalueita / virkistysalueita toisiaan vastaan esim. Malmin lentokenttä / Rastilan camping / Keskuspuisto
- Yleiskaavan kehittyvä metsäverkostoyhteys olisi hyvä pohtia huolella.
- Omistusasuntoja lisää, ei enää vuokra-asuntoja.
- Asukastila on tärkeä.
- Asukastilalle tarvetta sekä pysäköintitaloille.

Palautetta kartalle:

- Harbonkadun ja M-Rtien kulma (+5.200 km2, 8 ja 6 kerrosta): ei korkeita taloja tähän + mitä kallion räjäytys aiheuttaa taloille
- Kallahden koulun yläpuolella (+16.000 km2): toivottavasti upea kallionrinne säilyy?
- M-R tien länsirannan puoleinen metsä ja M-Rtie 5 takana: kivijalkaliikkeiden tarve / haitat
- Samassa kohdassa metsään johtava polku: korkeus? piha? autopaikat? > lisääntyy vuosi vuodelta (5. ja 6. kerrosta). Reitti puistoon solmukohta: kuitenkin taloja päällä.
- M-R tie 6: kadun mitoitus? puut??

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

ESITTELY- JA KESKUSTELUTILAISUUS
KESKUSTELUMUISTIO

30.11.2016

MERI-RASTILAN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN
Kaavaluonnosaineiston esittely- ja keskustelutilaisuus

Paikka Meri-Rastilan ala-asteen liikuntasali, Jaluspolku 3
Aika ti 29.11.2016 klo 17.30−21

Paikalla esittelijöinä
Linda Wiksten, arkkitehti, kaupunkisuunnitteluvirasto
Maija Lounamaa, maisema-arkkitehti, kaupunkisuunnitteluvirasto
Eeva Väistö, liikennesuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto
Tuomas Vanne, liikennesuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto
Tiia Ettala, arkkitehti, Arkkitehtitoimisto Ettala Palomeras Oy
Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, kaupunkisuunnitteluvirasto, pj

Tilaisuuteen osallistui noin 40 henkilöä

Tilaisuuden ohjelma ja kulku

Keskustelun pohjustukseksi esiteltiin:
- asemakaavaluonnos ja sen tavoitteet ja taustalla olevat suunnitteluideat,
- kaavoituksen vaikutukset viheralueisiin ja periaatteet puistojen kehittämiseksi,
- ostoskeskuksen alueen ajankohtaiset suunnitelmat sekä
- liikennesuunnitelmat tavoitteineen

Lyhyen yhteisen kommenttipuheenvuoro- ja keskusteluosuuden jälkeen siirryttiin jatkamaan yksityiskohtaista keskustelua karttojen ääreen. Karttapisteitä oli neljä: kaavaluonnos, viheralueet, liikennesuunnitelmat ja ostoskeskuksen alue.

Keskustelua voi jatkaa ja palautetta suunnitelmista voi jättää verkkokeskusteluun 19.12. asti osoitteeseen kerrokantasi.hel.fi/meri-rastila3. Lisäksi mielipiteitä voi jättää kaupungin kirjaamoon. Tilaisuudessa esitetyt diat sekä nähtävillä oleva aineisto ja kaavatyön aikana syntynyt aineisto on katsottavissa kaupungin karttapalvelussa: kartta.hel.fi/suunnitelmat. Samasta paikasta linkin takaa voi myös tilata alueen suunnittelun uutiskirjeen omaan sähköpostiosoitteeseensa.

Keskustelussa esiin noussutta

Alueelle suunnitellaan uutta asumista nykyasukkaiden viihtyvyyden kustannuksella

Meri-Rastilan asuinaluetta ollaan tiivistämässä siten, että alueelle tulisi yli 4000 asukasta lisää. Lisäksi yleiskaavassa on kaavailtu uutta asumista Meri-Rastilan länsirannan alueelle, Rastilan leirintäalueelle ja Ramsinniemeen. Viheralueet ja nykyasukkaiden vehreät ikkunanäkymät vähenevät kun viereen tulee uutta ja korkeaa rakentamista. Alueen arvo ei säily kun luonnonläheisyys katoaa. Rakentamisen määrä pitäisi olla maltillisempi.

Ostoskeskuksen alueen uudistuminen tuo parannusta alueen ilmeeseen ja palveluihin

Ostoskeskuksen alueen uudistumisen todettiin tuovan parannusta Meri-Rastilan ilmeeseen. Metroaseman läheisyyteen sopii korkeampikin rakentaminen. Myös HOAS:n tonttien mahdollisen uudistumisen koettiin parantavan alueen ilmettä.

Kaavaillut tonttien täydennysrakentamiset herättävät turvattomuutta ja tiedottaminen kaupungin taholta ja taloyhtiöiden sisällä ei ole tavoittanut asukkaita

Kaavaluonnoksessa on ehdotettu joidenkin tonttien täydennysrakentamista. Kaikissa taloyhtiöissä ei ole tiedotettu tällaisesta. Kun yhtäkkiä näkee suunnitelman, jossa oman kodin eteen on lisätty rakentamista, herättää se turvattomuutta. Hallitus on saattanut pantata tietoa tai sitä on ollut vain puheenjohtajalla. Huhuja ja ristiriitaista tietoa on niin ikään ollut liikkeellä. Tiedottaminen on hoidettu huonosti.

Oman asunnon arvo laskee, kun on edes esillä suunnitelmia, joissa asunnon ikkunan eteen on piirretty uusi, korkea kerrostalo. Miten oman asunnon saa myydyksi nyt taikka jatkossa kun tällaista tapahtuu?

Yhteisen omaisuuden purkamisen kustannukset ovat kohtuuttomia veronmaksajille

Päiväkotien purkaminen ja uusien rakentaminen on veronmaksajien rahojen tuhlausta. Samoin se, että Meri-Rastilan tie uusitaan. Milloin näistä päätetään ja mitkä ovat kustannukset?

Ei myöskään ole järkevää suunnitella nykyistä isompia päiväkoteja. 250 lapsen päiväkodit ovat lasten säilytyspaikkoja eivätkä kasvatuksellisesti laadukkaita.

Liikennemäärä Meri-Rastilan tiellä kasvaa. Pysäköintiin ja liikenneturvallisuuteen pitäisi kiinnittää enemmän huomiota

Asukasmäärän lisääntyessä liikennemäärät Meri-Rastilan tiellä kasvavat. Kadusta tulee vilkas ja se vaikuttaa liikenneturvallisuuteen. Erityisesti lasten koulumatkojen turvallisuus pitää ottaa paremmin huomioon suunnittelussa.

Mihin pysäköidään jatkossa autot, kun nykyisten parkkialueiden kohdalle on suunniteltu uusia asuintaloja? Vehreys vähenee tätäkin kautta, kun parkkipaikat siirtyvät nykyisin vehreille pihoille.

Luontoa ja puistoja on varjeltava.

Rakentamisen tavoitteita pitäisi vähentää ja säästää luontoa. Myös lähiympäristöön on tulossa suuria määriä rakentamista, Länsirantaan ja Rastilaan viitattiin.

Keskustelut jatkuivat karttojen ääressä:

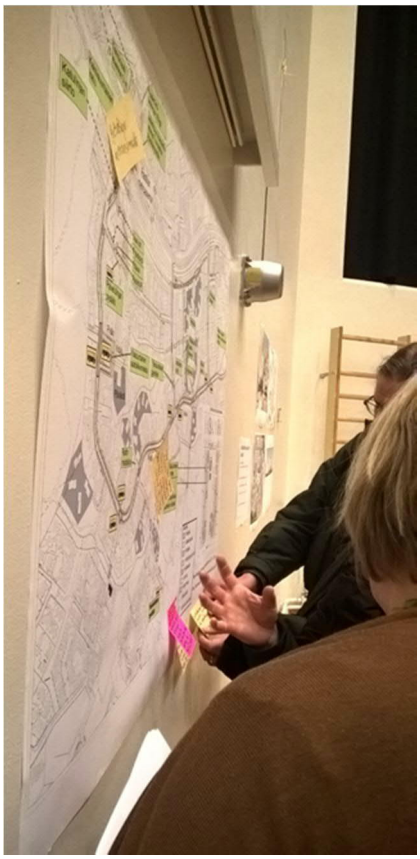

Asemakaavaluonnos

- Levankikuja nähtiin mahdottomana ratkaisuna: se on liian jyrkkä ja pakokaasut häiritsevät viereisen tontin asukkaita, kävely-yhteys ei mahdu kadun kanssa ja Levankikujan päässä olevan tontin asukkaat oikaisisivat Meri-Rastilan tie 9:n ja 11:n tonttien läpi
- Meri-Rastilan tie 9:n pohjoisosaan sijoitetut asuinrakennukset eivät saaneet tontin asukkailta kannatusta, koska ovat lähellä nykyisiä rakennuksia ja pysäköintialuetta joudutaan siirtämään. Kaavakartan ja havainnekuvan väliltä löydettiin keskinäinen virhe kerrosluvuissa. Meri-Rastilan tie 5:n eteläisimmän rakennuksen asukkaat olivat sitä mieltä, että Meri-Rastilan tie 9:n pohjoisosaan sijoitetut rakennukset heikentävät asukkaiden yksityisyyttä ja varjostavat
- Meri-Rastilan tie 21:n pohjoisosaan sijoitetut rakennukset nähtiin huonona ratkaisuna, sillä ne estävät näkymiä nykyisistä asunnoista.

Viheralueet

- Yleistä:
  Luontaiset ja toimivat reitit ovat tärkeitä keskellä rakentamisen lisääntymistä.
  Ekologiset yhteydet ja virkistysyhteydet on sovitettava ja sovitettavissa yhteen.
  Ekologisten käytävien säilyminen, mm. tikkakannan tarpeet otettava huomioon.
  Viheralueille rakentaminen lisää mielenterveyskustannuksia ja terveydenhuollon menoja laajemminkin.

- Pohjavedenpuisto:
  Miten pohjavesi on otettu huomioon rakentamisessa?
  Geologiset kohteet ja niiden ympäristöt on jätettävä rauhaan.

- Ison Kallahden puisto:
  Hienoa jos puistoa kehitetään luonnonmukaisena ja siten, että siellä voi olla jonkin sortin kaupunkiviljelyä. Hyvä, jos voidaan suojella vanhat rakennukset ja huvilat ja niiden pihapiirit ja kenties nostaa ne takaisin kukoistukseen.
  Ei täysimittaista kenttää vaan sellaiset liikuntapaikat, että siellä oikeasti liikutaan. Hyvä esimerkki on Roihuvuoren liikuntapuisto. Hyvänä pidettiin myös nyk. kaavassa olevien kenttävarausten poistamista.
  Pohjoisosasta kevennettävä rakentamista ja säilytettävä kallioita.

- Haruspuisto:
  Poistuvaa koirapuistoa ei haluta uuteen paikkaan Haruspuistossa - mieluummin pois.

- Ullaksenpuisto:
  Ei rakentamista Ullaksenpuistoon! Kaikki viheralueet tarvitaan lisääntyvälle asukasmäärälle.

- Muuta:
  Länsirannan metsät pitäisi säästää henkireiiksi.
  Iso tulonsiirto omistusasujille. Täydennysrakentamisen maankäyttömaksun alentaminen toimii porkkanana liian tiiviille rakentamiselle. Maksun alentamisesta on päätettävä valtuustossa.
  Kunnossa olevia alle 50-vuotiaita rakennuksia ei saa purkaa. Kustannusvaikutukset on laskettava.

Ostoskeskuksen alue

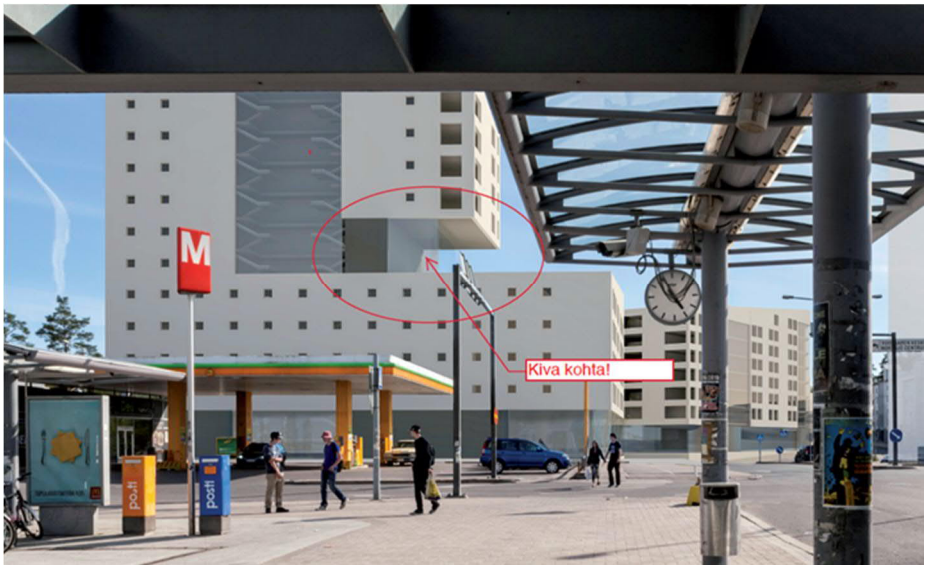

- Tornin muotoilu metroaseman suuntaan on onnistunut, etenkin 6-8 kerroksen kohdalla oleva ”koloa”, joka ”tekee uteliaaksi näkemään mitä toisella puolella on”.
- Meri-Rastilaan kaivataan kovasti yhteisiä, kaupunkilaisten käytössä olevia tiloja, ja liikekeskuksen kortteli olisi sellaiselle hyvä ja keskeinen paikka. Vuosaaressa on ylipäätään hyvin vaikea löytää tiloja yli 20 hengen yhdistysten tms kokouksille. Voisiko jonkinlaista kokoontumis- / harrastetilaa ajatella väliaikaisena jos kaikkiin liiketiloihin ei heti löydy toimijaa?

Liikennesuunnitelmat

- Reittiä Haruspuiston itäpuoliselta alikululta Kallahden koululle tulee vahvistaa.
- Harbonkadulle puistokäytävän pohjoispuolella toivotaan jalkakäytävää myös kadun toiselle puolelle.
- Metroasemalle toivotaan lukittavia pyöräpysäköintipaikkoja
- Kallvikintielle toivotaan pyörätiet (suunnittelijan vastaus: pyöräkaistat ovat tulossa)

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO
Asemakaavaosasto
Tiina Antila-Lehtonen

10.1.2017

Meri-Rastilan kaavaluonnos ja liikennesuunnitelma

Yhteenveto verkkokeskustelusta, joka oli auki 18.11.–19.12.2016 osoitteessa
https://kerrokantasi.hel.fi/hearing/meri-rastila3

Meri-Rastilaan suunnitellaan kaupunkiuudistusta, joka toisi alueelle uusia asukkaita ja palveluita, parannetut kadut ja puistot sekä uuden liikekeskuksen. Osana uudistusta alueelle on tehty täydennysrakentamisen mahdollistavaa asemakaavaa. Suunnittelun aikana keskustelua on käyty vilkkaasti tilaisuuksissa, kaavakävelyillä ja verkossa. Nyt verkkokeskustelussa oli kommentoitavana asemakaavaluonnos sekä liikennesuunnitelman luonnos. Näitä suunnitelmia esiteltiin myös esittely- ja keskustelutilaisuudessa (kuva) Meri-Rastilan ala-asteella 29.11. Tilaisuudesta on erillinen muistio.

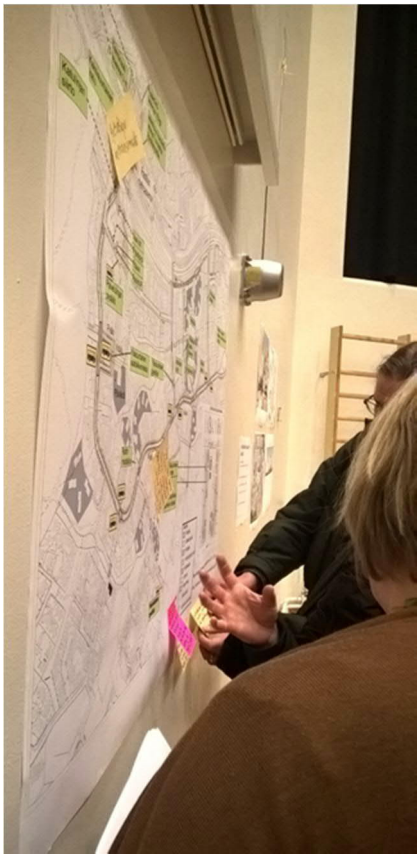

Verkkokeskusteluun tuli yhteensä 146 kommenttia, joista 121 koski kaavaluonnosta ja 25 liikennesuunnitelmaa.

Yhteenveto verkkokeskustelusta

Täydennysrakentamisen määrää pidettiin kommenteissa yleisesti liian suurena ja se sijoittuu liian usein viheralueille.

Alle kymmenessä kommentissa asemakaavaluonnoksen mahdollistamaa rakentamismäärän lisäystä pidettiin sopivana tai liian vähäisenä. Kommenteissa ei kuitenkaan tyrmätty täydennysrakentamista täysin, mutta määrän pitäisi olla maltillisempi. Suurin osa myös toivoi, ettei uutta rakentamista tulisi luonto- tai viheralueille. Sen sijaan sitä voisi tulla erityisesti ostarin alueelle. Yli kahdessakymmenessä kommentissa toivottiin rakentamista sijoitettavan ensisijaisesti muualle kuten Rastilaan metroradan päälle, Kulosaaren metroaseman läheisyyteen tai Östersundomiin.

Viheralueet ja luonto on palautteen mukaan keskeinen Meri-Rastilan vetovoimatekijä, joiden takia alueelle on muutettu. Viheralueiden väheneminen vaikeuttaa asuntokauppaa, laskee hintoja

ja lisää riskiä alueen slummiutumiselle. On myös tärkeää, että uusi rakentaminen olisi laadukasta, jotta Meri-Rastilasta ei tule standardilähiötä jossa rakennetaan samanlaista kuin muualla.

Pohjavedenpuistoon erityisesti oli palautteen mukaan suunniteltu liikaa rakentamista. Kaivonkatsojantien varren nykyisten asuinrakennusten todetaan jäävän uudisrakentamisen varjoon. Nykyiset vehreät näkymät ikkunoista muuttuvat liian lähelle tulevien kerrostalojen seinänäkymiksi. Välimatkan nykyisiin asuintaloihin toivottaisiin olevan leveämpi.

Kommenteissa todettiin, että puiston läpi on osoitettu valtuuston hyväksymässä yleiskaavassa kehitettävä metsäverkostoyhteys Kallahdenharjulle. Tätä yhteyttä pitäisi vaalia. Lisäksi Pohjavedenpuisto on tärkeä lähivirkistysalue lähialueen vanhus- ja lapsiväestölle, joille Haruspuisto on liian kaukana.

Ullaksenpuistoon kaavailtuun rakentamiseen kohdistui niin ikään kritiikkiä. Ullaksenpuiston todettiin olevan osa Kallahdenharjulle johtavaa metsäverkostoyhteyttä ja siksi sen säilyminen leveänä olisi tärkeää. Ullaksenpuiston ja Pohjavedenpuiston välimaaston, jossa on kävely- ja pyöräliikenteen alikulku, todettiin olevan lepakoille tärkeä saalistusalue jolle ei tulisi rakentaa.

Harbonkadun varteen suunnitellut 5 kerroksiset talot herättivät muutamia kriittisiä kommentteja samoin kuin **Rysäpuistoon** sijoitetut rakennukset. Rakennusten katsotaan kaventavan viheryhteyttä Meri-Rastilan länsipuolen rantametsäalueelta Ison Kallahden puistoon. Rysäpuistoon kaavailtujen asuintalojen ajoyhteyden todettiin olevan hankala. Rakentaminen tuhoaisi lisäksi Rysäpuistossa olevat siirtolohkareet.

Haruspuiston lisärakentamiseen ei tullut juurikaan palautetta. Yhdessä kommentissa katsottiin leikkipuiston jäävän uuden rakentamisen takia pimentoon.

Yleisellä tasolla huolta herätti se, että nykyistä rakennuskantaa korkeammat rakennukset varjostavat nykyisiä asuintaloja silloin kun rakennetaan nykytalojen läheisyyteen. Esimerkiksi tällainen kohta on uuden Fokkapolun kohdalla Meri-Rastilan tien toiselle puolelle kaavaillut 5 ja 4 kerroksiset talot sekä Märssykuja 1.

Sjökullan torpan ympäristön säilymistä nykyisellään arvostetaan ja aluetta toivotaan kehitettävän avoimena, syötävien kasvien kasvatukselle varattuna niittynä.

Uuden liikekeskuksen suunnitelmiin ja sen yhteyteen tuleviin korkeisiin asuinrakennuksiin tuli pääosin positiivista palautetta. Meri-Rastilan tien linjauksen muuttaminen tuossa kohdin tuntui niin ikään hyvältä ratkaisulta. Vain yhdessä kommentissa kritisoitiin sisääntulon Meri-Rastilaan muuttuvan liian tiiviiksi. Bensa-aseman toivottiin siirtyvän muualle parissa kommentissa. **Meri-Rastilan torin** toivottiin elävöityvän esimerkiksi katupuilla tai vesiaiheella. Torin viihtyisyyteen olisi saadun palautteen mukaan jatkosuunnittelussa kiinnitettävä huomiota.

Pysäköintiä alueelle haluttaisiin mahdollisimman vähän ja uusi rakentaminen toivottaisiin tehtävän ilman tai vähäisellä autopaikkamäärällä. Nykyisten pysäköintipaikkojen käyttöaste olisi hyvä

selvittää ennen kuin uutta pysäköintiä suunnitellaan - jospa pysäköinti ei tarvitsisikaan niin paljon tilaa.

Uusien asuntojen toivottiin täydentävän Meri-Rastilan asuntokantaa. Kohtuuhintaisia rivi- ja paritaloasuntoja ei alueella ole ja niitä ehdotetaan rakennettavaksi puistojen reunamille, mm. Kallahden koulun ympäristöön (ehdotettujen kerrostalojen kohdalle) osaomistusmuotoisina. Uuden rakentamisen tulisi korjata muutenkin alueen vinoutunutta omistusjakaumaa. Kaavamääräyksissä ollut puun käytön suositus rakennusten julkisivuissa ehdotettiin muutettavan sitovaksi määräykseksi. Muutamassa kommentissa toivottiin alueen uusiin rakennuksiin lisää väriä - ei jatkettaisi nykyistä vaaleaa linjaa.

Tonttien täydennysrakentamista tehostaakseen kaupungin pitäisi kehittää paremmat kannustimet. Olisi hyvä, jos taloyhtiön saamaa tuloa voisi käyttää nykyasukkaiden tontinvuokran alennuksiin. Myös se, että kertakorvauksen voisi jättää odottamaan isoja remontteja, kuten putkiremonttia, voisi olla hyvä kannustin.

Uusien asukkaiden myötä olisi tärkeää saada alueelle myös **työpaikkoja sekä palveluja**. Esimerkiksi riittävästä päiväkotipaikkamäärästä sekä ruotsinkielisistä päiväkotipalveluista oltiin huolissaan. Kaavailtuihin isoihin päiväkoteihin suhtauduttiin varauksella. Terveyskeskuspalveluiden saamisen nykyisillekin asukkaille todettiin olevan haastavaa. Riittääkö metron kapasiteetti tai alueen infrastruktuuri kasvavalle asukasmäärälle?

Liikennesuunnitelma

Liikennesuunnitelmassa eniten kommentteja keräsi Kallahden koulun ympäristön liikenneturvallisuus, runkolinja 560 pysäkkien vähentäminen ja suunnitellut yksisuuntaiset pyörätiet.

Palautteen mukaan alueella pyöräillään usein lyhyitä matkoja, jolloin kiusaus välttää kadun ylitys oikaisemalla yksisuuntaista pyörätietä väärään suuntaan lisääntyy. Myös se, että yksisuuntaisen pyörätien leveys olisi vain 1,5 metriä suuntaansa, herätti hämmennystä ja tilaa pidettiin kapeana. Nykyiset (kaksisuuntaiset) pyörätiet ovat 2 metrisiä. Lasten todettiin olevan vaikea oppia käyttämään yksisuuntaisia pyöräteitä.

Kalvikinniementien kohdalta on suunniteltu poistettavaksi pyörä- ja jalankulkuliikenteen käyttämä alikulku. Tämän ja alueelle suunnitellun lisärakentamisen koetaan lisäävän liikenteen riskejä. Myös Ison Kallahden puiston pohjoisosaan suunniteltujen asuintalojen liikenneyhteys tulisi risteämään koulureittien kanssa.

Runkolinja 560 pysäkkien määrän vähentämistä kritisoitiin niin ikään. Matkat pysäkeille pitenevät. Palvelulinja ei välttämättä mahdu kääntymään Harbonkadun päässä tai mahdu kiertämään Hiidenmaankadun ja Saarenmaankadun kautta, jolloin palvelutaso heikkenee.

Uusille päiväkodeille suunniteltu saattoliikenne ja lyhytaikaisen pysäköinnin mahdollisuudet herättivät palautteenantajien kiitosta.

Liikekeskuksen alueen ehdotettiin yhdistyvän metroaseman alueeseen saumattomasti, jolloin alueelle muodostuu yhtenäinen jalankulkualue kuten Kalasatamassa.

Harustien pelätään tukkeutuvan uuden asuinrakentamisen myötä, samoin ruuhkien lisääntyvän Meri-Rastilan tiellä. Risteysalueilla näkyvyyksiä pitää tarkastella huolellisesti jatkosuunnittelussa. Samoin varmistaa, etteivät lisääntyvät pysäköintipaikat Meri-Rastilan tien varrella estä näkyvyyttä. Talvikunnossapitoa Hiidenmaankadun alueelta Ramsinniementielle vievällä reitillä pidettiin tärkeänä.

Itiksestä itään - yrittämisen edellytykset Meri-Rastilassa

Tilannekatsaus yrittäjien näkemyksiin alueen nykytilasta ja sen kehityksestä

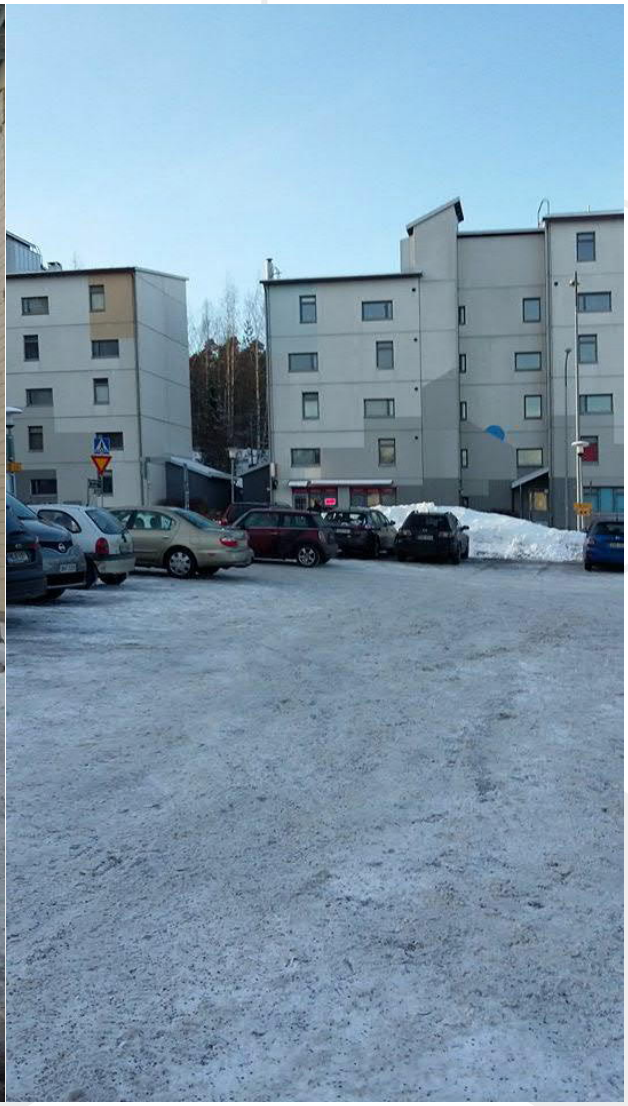

Etnografinen tutkimustoimisto Kenno Oy 2016

Sisällysluettelo

Itiksestä itään - yrittämisen edellytykset Meri-Rastilassa..... 1

Johdanto 2

Tilannekatsauksen rakenne ja tiivistelmä 3

1. Yrittäjien asiakaskunta 3

2. Sosioekonomisen jakauman vaikutus asiakaskuntaan, yrittäjiin ja alueen tunnelmaan 4

3. Yrittäjien tarpeet 5

4. Alueen tilankäyttö yrittäjien näkökulmasta 7

5. Yleisiä ajatuksia Meri-Rastilasta ja sen kehityksestä 10

6. Yhteenveto 13

7. Toimintaehdotukset 15

Johdanto

Meri-Rastila on ylpeä monikulttuurisesta ilmapiiristään, ja kaupunkisuunnittelulla halutaan tukea myös tätä. Tutkimuksen avulla hahmotetaan, miten kaupunkisuunnittelulla voidaan edesauttaa pienyrittäjyyttä alueella, sekä tukea monikulttuurista yrittäjyyttä. Raportin on tarkoitus lisätä ymmärrystä yrittäjien tarpeista Meri-Rastilan alueella, ja tarjota toimintaehdotuksia siihen, miten kaupunkisuunnittelun avulla voidaan vastata näihin tarpeisiin.
Tutkimuksessa paneuduttiin siihen, millaisia paikkaan liittyviä tarpeita sekä maahanmuuttajataustaisilla että kantasuomalaisilla yrittäjillä Meri-Rastilassa on, ja miten he näkevät alueen kehityksen tähän asti ja tulevaisuudessa. Tarkoituksena on luoda edellytyksiä sille, että alue saadaan kiinnostavaksi niin yrittäjien kuin asiakkaiden kannalta.

Etnografinen tutkimustoimisto Kenno toteutti laadullisen tutkimuksen semi-strukturoituina temaattisina haastatteluina kuuden yrittäjän kanssa. Valittujen yrittäjien joukossa on sekä maahanmuuttajataustaisia että kantasuomalaisia yrittäjiä, joilla on joko yritys Meri-Rastilassa tai he asuvat alueella. Lisäksi tutkimukseen kuului havainnointi paikanpäällä yrityksissä sekä lähialueella. Tutkimus toteutettiin tammi-helmikuussa 2016.

Tämä raportti on tarkoitettu Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirastolle kaupunkisuunnittelutyön tueksi. Raporttiin kuuluu tutkimuksen pohjalta muotoiltuja toimintaehdotuksia, jotka esitellään raportin lopussa.

Tilannekatsauksen rakenne ja tiivistelmä

Katsaus alkaa haastateltujen yrittäjien asiakaskunnan kuvauksella. Yrittäjien taustoja ei tarkemmin avata heidän yksityisyytensä suojaamiseksi, mutta haastateltavat edustavat eri alojen yrityksiä. Seuraavassa kappaleessa käsitellään alueen sosioekonomisen jakauman vaikutusta alueen tunnelmaan. Siinä käsitellään lisäksi yrittäjien ristiriitaisia tuntemuksia alueen tunnelmasta ja yhteisöllisyydestä. Yhtäältä aluetta leimaa “laitapuolen kulkijoiden” koettu runsas määrä ja erilaiset ennakkoluulot levottomuuksista. Toisaalta alueen ilmapiirin koetaan olevan hyvin avoin ja ystävällinen, jopa yhteisöllinen. Meri-Rastila koetaan erityisesti maahanmuuttajataustaisten yrittäjien alueena, mutta asukaskuntaa kuvataan moninaiseksi enemmän kuin maahanmuuttajien alueeksi.

Kolmannessa kappaleessa avataan yrittäjien ajatuksia ja toiveita liittyen yritysten toimitiloihin. Tärkeänä tekijänä nousee esiin näkyvyyden takaaminen omalle liiketilalle. Yrittäjien mielestä näkyvyyttä edesauttavat ikkunat ja sijainti kulkureittien varrella. Katutason liiketilat koetaan yleisesti parhaiksi eikä nykyisen ostoskeskuksen toimitiloja nähdä kovin houkuttelevina hintaan verraten huonon näkyvyyden ja epäsiisteyden takia.

Kappaleessa neljä jatketaan aihetta tilankäytöllisestä näkökulmasta. Ostoskeskuksen koetaan tällä hetkellä olevan epäkäytännöllinen. Siihen yrittäjät kaipaavat monimuotoisempia palveluita, jotka samalla houkuttelisivat uusia asiakkaita omaan yritykseen. Kun yrittäjien kanssa keskusteltiin basaarimaisesta tilaratkaisusta, siitä innostuttiin kovasti. Ideaan liitettiin sosiaalisen kanssakäymisen sekä näkyvyyden lisäämisen aspektit. Viimeisenä tilankäytöllisenä asiana käsitellään tori. Torin koetaan olevan ongelmallinen alue, koska sen ovat monesti vallanneet päihtyneet henkilöt, jolloin muut ryhmät eivät voi nauttia siitä. Torille kaivattiin uudistusta esimerkiksi tapahtumien ja torimyynnin kautta.

Viidennessä kappaleessa avataan yrittäjien ajatuksia Meri-Rastilan alueen kehityksestä ja vetovoimasta. Yrittäjät kokevat, että Meri-Rastila ei ole kehittynyt moneen vuoteen, ja alue kaipaisi elävöittämistä. Monien mielestä palveluiden keskittäminen ja rikastaminen loisi alueelle eläväisempää tunnelmaa. Vetovoimatekijöiksi listataan erityisesti luonto, meri ja alueen hyvä sijainti metroaseman ja muiden kulkuyhteyksien läheisyydessä.

Viimeisessä kappaleessa aihe vedetään yhteen ja viimeisenä esitellään aineistosta nousseet toimintaehdotukset, joita voidaan hyödyntää kaupunkisuunnittelussa.

1. Yrittäjien asiakaskunta

Haastateltujen yrittäjien asiakaskunnat vaihtelevat toimialan ja yrittäjän taustan mukaan. Yleisesti asiakkaat tulevat lähialueilta, mutta yrittäjät jotka ovat toimineet muilla alueilla aikaisemmin houkuttelevat mukaansa myös asiakkaita yrityksen vanhalta alueelta. Usein kuitenkin esimerkiksi aiemmat asiakkaat jotka olivat iäkkäämpiä eivät päässeet liikkumaan Meri-Rastilaan asti.

Monet kokevat, että heidän asiakkaansa tulevat alueelle usein autolla, mutta myös läheinen metroasema nähdään tärkeänä asiakkaiden saapumisen kannalta. Joillakin haastatelluista yrittäjistä oli varsinkin alussa ongelmia saada asiakkaita muualta kuin Meri-Rastilasta saapumaan paikalle esimerkiksi sen takia, että Meri-Rastilaan kohdistuu negatiivisia ennakkoluuloja.

> *”Aika paljon kohdistuu ennakkoluuloja Meri-Rastilaan. Sen oon huomannu, kun mainitsee ihmisille Meri-Rastilan, niin joko ei tiedä mikä se on tai jos tietää mikä se on niin tulee heti sellainen negatiivinen sävy. Mutta sitten, kun saa ihmisen tulemaan ensimmäistä kertaa niin sitten yleensä huomaa et tänne on helppo tulla ja tämähän on ihan kiva paikka.”*

2. Sosioekonomisen jakauman vaikutus asiakaskuntaan, yrittäjiin ja alueen tunnelmaan

Meri-Rastilan asukkaiden sosioekonomisen aseman koetaan vaikuttavan vahvasti yrittäjien asiakaskuntaan, sillä asiakkaat tulevat yrityksiin pääasiassa lähialueelta.

> *”Uudet asiakkaat on sillein et niitä pystyy kyllä löytää, mutta on se vaikuttaa, että tällä alueella on niin paljon meikäläisiä ulkomaalaisia ja paljon huumeita ja alkoholia käyttäviä ihmisiä.. Se on silloin vähän niin kuin vaikea löytää oikeaa asiakasta.. Sen takia on ollut vaikeuksia tossa. Voin sanoa suoraan, että yleensä ravintolalla ei kestä näin kauan oikean asiakaskunnan löytymiseen.. Se on vaikeaa. Mutta kyllä se ajan myötä menee.”*

> *”Ja mä pelkään että se on sellainen se Meri-Rastila, että yrittäjät lähtee pois kun ne ei pärjää. Se on vaan tosi tylsää että joutuu yrittäjänä ajattelemaan niin paljon sitä maksukykyä. Kun eihän se niinkään saisi olla että jos on vuokra-asuntoja niin sitten ei ole palveluita, mutta itse en siksi mennyt Meri-Rastilaan.”*

Yrittäjät ovat kohdanneet ongelmia alueella liikkuvien “epämääräisten porukoiden” myötä. Esimerkiksi ostarin WC-tiloihin on jouduttu asentamaan sinisiä valoja huumeidenkäyttäjien takia. Kuitenkin alueella koetaan olevan enemmistönä “ihan tavalliset, hyvin käyttäytyvät asukkaat”, jotka ovat tervetulleita asiakkaita. Alueen asukkaisiin ja asiakaskuntaan liittyy siis sekä positiivisia että negatiivisia kokemuksia ja ajatuksia. Yritykset, joissa on käynyt häiriköiviä asiakkaita, ovat yrittäneet parantaa alueen viihtyisyyttä omasta puolestaan esimerkiksi myymällä alkoholia vain ruoan kanssa ja järjestämällä erilaisia tapahtumia. Näin onkin saatu jonkin verran muutosta asiakaskuntaan.

Monissa haastatteluissa nousi vahvasti esille se, että alue on kaupungin vuokra-asuntojen vuoksi tietynlainen ja ostovoima pieni. Alueen yleisen ostovoiman koetaan olevan melko heikko johtuen esimerkiksi siitä, että alueella asuu erityisesti nuoria, opiskelijoita sekä vanhuksia. Näiden kohderyhmien ei koeta käyttävän paljon rahaa palveluihin alueella. Toisaalta nykyiset palvelut eivät myöskään välttämättä vastaa vaativampien ja ostovoimaisempien asiakkaiden tarpeisiin. Yrittäjät kokevat, että sekoitus yksityisiä ja kaupungin asuntoja olisi paras mahdollisuus Meri-Rastilan kehitykselle.

> *”Kannatan sitä, et sekoitetaan omistus- ja vuokra-asuntoja alueelle. Omistusasuntojen rakentaminen on jäänyt täällä, ja siitä on seurannut lieveilmiöitä, kun on niin paljon kaupungin vuokra-asuntoja… Sosiaalisia ongelmia, narkkareita ja juoppoja. Täällä ei saisi olla ollenkaan kokoontumispaikkoja. Sosiaaliset ongelmat tiivistyy paikoissa, kuten toi tori.”*

Meri-Rastilaan kohdistuu haastattelujen mukaan myös paljon ennakkoluuloja:

> *”Ne ennakkoluulot ja pelot on sitä, että on levottomuuksia ja on niinku jotain kulttuurien yhteentörmäyksiä ja siitä aiheutuvia ongelmia. Itse en ole huomannut tällaista.”*

Haastateltavat puhuvat kuitenkin myös positiiviseen sävyyn Meri-Rastilasta ja kokevat, että monet ennakkoluuloista eivät pidä paikkansa. Yleisesti alue koetaan ilmapiiriltään ystävälliseksi ja avoimeksi. Monet kaipaavatkin alueelle sosiaalisia tiloja, joissa aikuiset voisivat viettää aikaa ilman runsasta alkoholinkäyttöä. Meri-Rastilan ostarin läheisyydessä ei ole esimerkiksi kahvilaa. Vaikka alueella koetaan olevan paljon ongelmia, koetaan ilmapiiri hyvin avoimeksi ja yhteisölliseksi.

> *”Siihen minä tällä alueella kiinnitin ihan ensimmäisenä huomion, kun en tiennyt millaisia ihmisiä täällä on. Et silleen on tosi ystävällinen ja avoin ilmapiiri.”*

Haastatteluista kävi ilmi, että Meri-Rastilan alue koetaan erityisesti maahanmuuttajataustaisten yrittäjien alueena, mutta asukaskunnaltaan sen nähdään olevan enemmän moninainen kuin pelkästään maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alue.

> *”Mun mielestä tää on ennemminki silleen et tääl on tosi monenlaisia ihmisiä. Et ei silleen et tääl olis joku tietty ryhmä vallannut koko alueen.”*

Alueen yrittäjät tuntevat toisiaan melko hyvin. He eivät varsinaisesti koe, että alueella olisi vahvoja yrittäjäverkostoja, mutta asiasta keskusteltaessa käy kuitenkin ilmi, että tietoa välitetään yrittäjältä toiselle ja tunnelma on yhteisöllinen. Haastatteluissa nousi esille, että alueen yrittäjät käyvät keskenään keskusteluita muun muassa Rastilaan liittyvissä asioissa ja suurin osa vähintäänkin tervehtii muita yrittäjiä heitä kohdatessaan.

> *”Epävirallista yhteistyötä tehdään tällä alueella tosi paljon muiden yrittäjien kanssa. Käydään läpi erilaisia päätöksiä. Täällä halutaan olla avoimia”*

Kilpailua alueella ei oikeastaan pelätä, vaan sen koetaan tuovan alueelle vetovoimaa.

> *”Mä koen että mitä enemmän tässä alueella on minun yritystä vastaavaa toimintaa niin sen parempi. Jos mulla ei sillä hetkellä ole aikaa antaa asiakkaalle niin mieluummin mä sen ohjaan tohon naapuriin kuin Itäkeskukseen, ja sitten hän kokee että siellä on kaikki palvelut ja hän jääkin sinne. Jos hän jää tähän lähelle niin se on mulle parempi juttu”*

> *”Erilaiset naapurit esimerkiksi kauppakeskuksessa on etu, koska ihmiset voi sitten hoitaa monia asioita kerralla. Se voisi tuoda lisää asiakkaita että olisi erilaisia toimijoita, esimerkiksi ruokakauppaa ja sellaista.”*

> *”Jos tulisi vähän enemmän ulkomaalaisia kauppoja.. Ehkä sekin olisi hyvä juttu. Olisi enemmän asiakkaita ja ihmisiä. Jos on sama alueet niin ei varmaan tehtäisi yhteistyötä”*

Monet yrittäjät toivovat laajempaa yhteistyötä alueen yrittäjien välillä. Toiveita olisi esimerkiksi alueen yhteiselle elävöittämiselle, mutta tällaisen koetaan vaativan organisaattorin, joka johtaisi asiaa. Teemaa avataan lisää neljännen luvun keskustelussa torialueen kehittämisestä.

3. Yrittäjien tarpeet

Toimitilat

Toimitilatarpeisiin vaikuttaa eniten yrityksen liiketoiminnan ala, mikä on hyvä huomioida jos alueelle halutaan houkutella erilaisia palveluita. Yleisesti arvostetaan näkyvyyttä ja helppoa saavutettavuutta, ja Meri-Rastilaa pidetään hyvien kulkuyhteyksien päässä olevana alueena, erityisesti metrolla ja autolla liikkuville.

Parkkipaikat toimitilojen läheisyydessä sekä asiakkaille että yrittäjille itselleen ovat tärkeitä. Eräs yrittäjä mainitsi, että ostoskeskuksen edessä ei ole yrittäjien tarpeisiin pidempiaikaisia parkkipaikkoja, vaan ainoastaan asiakkaille muutaman tunnin pysäköintiin tarkoitettuja. Tämä hankaloittaa yrittäjän oman auton parkkeerausta työpäivän ajaksi. Ostoskeskuksen toimitiloja ei tällä hetkellä pidetä erityisen vetovoimaisina, mutta monia kiinnostaa mahdollisuus toimia mahdollisessa uudessa ostoskeskuksessa. Yrittäjiä huolettavat yleisesti ostoskeskuksissa toimitilojen vuokra sekä aukioloajat. Monet ovat kuulleet, että suuremmissa kauppakeskuksissa yrittäjä ei itse saa vaikuttaa aukioloaikoihinsa, vaan liikkeiden on oltava auki kauppakeskuksen aukioloaikojen mukaisesti, mitä pidetään yrittäjän kannalta huonona. Monikulttuurisessa

ympäristössä on myös huomioitava, että esimerkiksi uskonto ja erilaiset pyhäpäivät voivat vaikuttaa yrityksen aukioloaikoihin.

> *“Mä koen yrittäjän vapautena sellasen että mä saan ite päättää milloin mulla on paikka auki.”*

> *”Ehkä tää tila on just sopiva. [Ostoskeskuksessa] yleensä on pyhä-ajat ja kauppakeskus on kiinni. Mut tässä kun oma ovi niin voit avaa milloin vaan ja sulkee milloin vaan, niin ehkä tää ois parempi yrittäjän kannalta jos miettii.”*

Nykyisessä ostoskeskuksessa ainoina hyvinä liikepaikkoina pidetään katutasossa olevia tiloja, jotka näkyvät myös ulkopuolelle. Kun yrittäjien kanssa keskustelee siitä, missä kerroksessa toimitilan olisi hyvä sijaita, monet pitävät katutasoa parhaimpana. Näkyvyys ja uusien asiakkaiden saaminen sitä kautta on monille suuri etuus katutason liiketilassa, mutta myös asiakkaiden ja yrittäjän omat tarpeet, esimerkiksi tavaroiden kuljetus, vaikuttavat siihen, että katutaso on tärkeä.

> *“No tällaisessa paikassa [nykyinen ostari] pitää olla ensimmäinen kerros, mut jos on kauppakeskus niin sillä kerroksella ei ole väliä,.. Tällaisessa ei onnistu jos olis toisessa kerroksessa.”*

> *“Se että on katutasossa on tärkeä, sain teipit ikkunaan vasta viime perjantaina ja heti kävi niin että yhtenä päivänä käveli kaksi asiakasta vaan sisään kadulta niiden perusteella.”*

> *“Mieluummin katutaso, on helpompi saada tavarat kulkemaan, et ei tarttee mennä portaisiin tai hissi menee rikki… Täällä käy aika paljon äidit rattaiden kanssa, jos ei oo hissiä ja vaan portaat niin miten ne pääsee tänne. Se tarkoittaa, et äidit joilla rattaat, turha tulla tänne.”*

Se, onko tärkeää että liiketilasta näkee ulos vai ei, riippuu hieman sijainnista. Se, että ohikulkijat näkevät sisään, saattaa olla tärkeää siksi, että ohikulkijat voivat kiinnostua ja tulla asiakkaiksi.

> *”Tietenkin siinä on oma hyvä että asiakkaat näkee mitä sisällä on ja mä nään mitä ulkona. Jos olis jossain toisessa kauppakeskuksessa missä ei näkis ulos asti niin ei se haittaisi, siellä on oma maisema…”*

> *”On tärkeetä että näkee ja samalla saa vähän valoo. Tässä kohtaa on seinä, mutta olisi kiva jos tässä kohtaa olis ikkuna, että molempiin suuntiin näkee, että tässä on tavaraa sisällä ja se houkuttelee ihmisiä.”*

Isommissa kauppakeskuksissa kuitenkin uskotaan vetovoimaa olevan myös ylemmissä kerroksissa, vaikka tämän vetovoiman luominen ei aina ole itsestäänselvyys.
Joillekin vaikea saavutettavuus voi tarkoittaa myös rauhaa, erityisesti ostoskeskuksessa. Ostoskeskuksessa toimivat yrittäjät tunnistavat, että ostoskeskus paikkana houkuttelee paljon muitakin kuin potentiaalisia asiakkaita, ja osalla nykyisessä ostoskeskuksessa toimivilla yrittäjillä on huonoja kokemuksia “hengailijoista”.

> *”Toi rappu on vähän sellanen et ku tuol ylhäällä on sellanen tyhjä tasanne ni se houkuttelee porukkaa ja yhet nuoret pojat kävin hätyyttelee siitä pois ku ne siinä hengaili ja poltteli. Mut kuitenki siihen nähden kuinka houkutteleva se on niin aika vähän on. Sillon tällön sinne joku eksyy.”*

Tämän vuoksi myös asuintalon kivijalassa oleva toimitila nähdään rauhallisempana kuin nykyinen ostoskeskus. Taloyhtiön vuokralaisena voi myös saada hyviä etuja, kuten parkkipaikan ja mahdollisuuden käyttää taloyhtiön muita tiloja.

Kuitenkin kivijalassa monet kokevat, että oman toimitilan näkyvyys ei välttämättä ole niin hyvä. Haasteena liiketilojen suunnittelulle on hyvän näkyvyyden varmistaminen tasapuolisesti ja toisaalta myös rauhallisten tilojen takaaminen niitä tarvitseville.

Yritysneuvonta

Lähes kaikki yrittäjät ovat käyneet jonkinlaisessa yritysneuvonnassa. Jotkut myös kokevat, että netistä tai omilta sosiaalisilta verkostoilta saa hyvin tietoa, ja siksi henkilökohtaiselle ohjaukselle ei ole tarvetta. Ajatuksen tasolla esimerkiksi Itä-Helsingin yhteiseen yritystilaan suhtaudutaan myönteisesti mutta skeptisesti, sillä ei uskota, että sellaiselle olisi tarpeeksi kysyntää. Yrittäjien haasteena neuvontaan hakeutumisessa on se, että aikaa ei yritystoiminnan pyörittämiseltä ole ainakaan virka-aikoina ja vapaa-aikana taas ei ole halua tai energiaa osallistua.

> *“Pitäs palkkaa joku vetämään sitä ja saada hyvä paikka ja sit jos kukaan ei ehdikään tulla sinne tai vapaa-ajalla jaksa niin sit se raha menee hukkaan. Netistä saa kaiken tiedon nykyään.”*

> *“Verottajan ja muiden nettisivuilta saa nykyisin tosi hyvin tietoa. Mutta varsinaiseen yrittäjäneuvontaan voisi olla ihan hyvä osallistua. Jos palvelu olisi lähempänä, vaikka Itäkeskuksessa, niin varmasti olisi näppärämpää. Mulla saattaa olla joku tunti vapaata jos on taukoja aikataulussa, mutta jos mä keskustaan lähden niin siinä menee tunti pelkästään matkoihin.”*

> *“En ehkä usko et se ois noin suuressa mittakaavassa [et ois oma tila yritysneuvonnalle alueella] tarpeellista. Joskus vois olla YritysHelsingin tapahtumia, mut kiintee tila alueella ois ylimitoittamista, koska ei tääl kuitenkaan niin paljon yrityksiä ole.”*

4. Alueen tilankäyttö yrittäjien näkökulmasta

Meri-Rastilassa on yrittäjien mukaan paljon potentiaalia, sillä sijainti on hyvä. Tällä hetkellä palvelut ovat keskittyneet ostoskeskuksen ympäristöön, ja siinä hallitsevana elementtinä onkin juuri ostoskeskus sekä sen viereinen torialue, joka on kuitenkin jäänyt vähälle käytölle. Kuten toisessa kappaleessa käy ilmi, yrittäjät kaipaavat alueelle yhteisöllisyyttä ja sosiaalisia tiloja, joiden uskotaan myös tuovan asiakkaita. Nämä asiat liittyvät tiiviisti myös tilankäytöllisiin asioihin alueella.

Ostari

Yleisesti Meri-Rastilan ostoskeskus on yrittäjien mielestä parhaat päivänsä nähnyt. Ne haastatellut yrittäjät, jotka toimivat ostoskeskuksessa tällä hetkellä, ovat myös kiinnostuneita jatkamaan uudessa ostoskeskuksessa, ja jopa osallistumaan sen suunnitteluun. Uudenlaisessa ostoskeskuksessa uskotaan olevan potentiaalia houkutella uusia asiakkaita.

Yleisesti ostarille toivotaan monipuolisempia palveluita ja tasapuoliset liiketilat kaikille. Nyt muut kuin katutason kerros koetaan vaikeasti lähestyttäviksi. Näkyvyyttä haluavat kaikki, ja sen parantamiseksi on merkitystä liikepaikalla, sekä sillä, millaisia muita palveluita ostarilla on.

> *”Ku ihmiset käy tässä kaupassa ni mun on helppo laittaa flaijereita ilmoitustaululle ja ku ständi on tossa mis kuljetaan kauppaan ni se saa kyl paljon kiinnostusta ja huomiota. Et varsinki verrattuna siihen, kun olin aiemmin niin kerrostalon kivijalassa ni siinä ei ollu sillä tavalla ohikulkua. Et tässä on enemmän ohikulkijoita mikä on hyvä.”*

> *“Jos maksais enemmän vuokraa, siinä pitäisi olla enemmän kauppoja, enemmän ihmisiä, missä kulkee paljon ihmisiä.”*

Eräs yrittäjä harkitsi toimitilaa Meri-Rastilan nykyisellä ostarilta, mutta ei lopulta edes mennyt katsomaan tilaa koska se on ostarin 3. kerroksessa, ja sinne olisi pitänyt kiertää ulkokautta.

> *”En usko että asiakkaat olisi löytäneet sinne. Vaikka mä olen itse asunut alueella 6 vuotta niin en tiennyt että siinä ostarissa on 3. kerros, tai siellä mitään liiketiloja.”*

Osaan liiketiloista kuljetaan rappukäytävän kautta. Tällaiset suljetut tilat saattavat erityisesti naisista tuntua joskus ahdistavilta.

> *“Ja sit tos rapussa on aina välillä paljon miesjoukkoja kulkee. Ni jotkut asiakkaat saattaa kokea sen silleen jotenki epämiellyttävänä tai pelottavana tai jotain. Et kyl tää rakennus on selvästi sellanen.”*

Vaikka pelko olisikin täysin perusteeton ja sen kohde mikä hyvänsä, on sen kokemus kuitenkin aina todellinen henkilölle itselleen. Siispä julkisia tiloja suunnitellessa kannattaa huomioida myös pelot ja luoda paikkoja, joissa sosiaalinen kontrolli on mahdollista.
Monet kokevat, että viihtyvyyttä ostoskeskuksessa ja sen ympäristössä vähentävät tällä hetkellä erityisesti päihtyneet oleskelijat.

Meri-Rastilan ostoskeskus

Basaari

Yrittäjien kanssa keskusteltiin ehdotuksesta, jossa nykyisen ostarin tilalle tehtäisiin basaarimallinen ostoskeskus. Basaarissa olisi matalan kynnyksen liiketiloja, joissa osa tiloista olisi yhteiskäyttötiloja, sekä mahdollisesti kevyempi infrastruktuuri esimerkiksi ravintoloiden osalta. Tällä mallilla pyrittäisiin pitämään vuokrat kohtuullisina. Monet yrittäjät innostuvat basaariehdotuksesta. Basaarin hyviksi puoliksi koetaan, että se lisäisi sosiaalista kanssakäymistä ja verkostoitumista. Yrittäjät toivat basaarin sosiaalisen hyödyn spontaanisti esiin haastatteluissa, se liittyi selvästi mielikuvaan basaareista eläväisinä tiloina, joissa ollaan tiiviisti yhteydessä sekä asiakkaisiin että toisiin yrittäjiin.

“Basaari olisi kyllä hauska. Se elävöittäisi ja tukisi sosiaalista toimintaa. Olis paikka mihin kokoontua.”

”Se olis itse asiassa ihan kiva. Et olisin kyl kiinnostunut. Et jos olisi tän tyyppinen tila ja sit siinä olis vieressä muuta niin kuulostaisi todella houkuttelevalta.”

Basaarissa uskotaan myös näkyvyyden parantamiseen. Yrittäjät kokevat, että sellainen houkuttelisi myös asiakkaita, ja monipuolinen tarjonta saisi viettämään siellä aikaa. Toisaalta myös kilpailun uskotaan kiristyvän, jos paljon yrityksiä olisi vierekkäin, vaikka se houkuttelisikin asiakkaita. Kilpailua ei sinänsä pelätä, vaan yrittäjillä on ”paras voittakoon” -mentaliteetti. Kuitenkin basaarin omistussuhteet ja hintataso mietityttävät. Matalan kynnyksen ja halvemman hintatason tilat kyllä houkuttelevat.

”Kuulostaa hyvältä idealta. Kun pienellä yrityksellä on aina se, että miten saa itsensä näkyviks. Mut basaarissa voi kulkea ja kattoa ja saada sitä näkyvyyttä ja asiakkaat kiinnostuisi.”

“Just semmonen basaari toimis hyvin. Kaikki siististi yhdessä paikassa. Sopivan kokoisia tiloja ja kaikille samanlaisia.”

”Basaari ei toimi, koska yksityinen omistais, ei olis halpa kuitenkaan! Kaupunki ei voi vuokrata basaaria tai tulee epäreiluu.”

”Me pienet yrittäjät, aloittelijat niin ei meillä oo tarpeeks asiakkaita et voitais maksaa paljon. Tai tietty jos tulis enemmän asiakkaita, mut jos on tämmöstä niin ei vois olla enemmän ku 600-500e/kk.”

Basaari-mallissa osaa yrittäjistä arveluttaa oman rauhan mahdollistaminen, esimerkiksi palveluyrittäjillä, joiden tulee tarjota asiakkailleen tietty yksityisyys.

Tori

Ostarin vieressä oleva tori nähtiin melko ongelmallisena alueena. Siinä ei tapahdu mitään, vaikka tila olisi potentiaalisesti hyvä erilaisten tapahtumien tai torimyynnin paikaksi. Torin elävöittäminen auttaisi yrittäjien mukaan sekä alueen yleisen viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden parantamiseen että helpottaisi yrittäjien toimintaa. Tori onkin suuressa roolissa ostarin alueen tunnelmanluojana. Sen elävöittämiseen kaivataan jonkinlaista vastuutahoa tai toiminnan johtajuutta.

Ehdotuksia torin elävöittämiseksi nousi esiin, ja erityisesti toivotaan ajatuksella suunniteltuja tapahtumia, ei vain tekemällä tehtyjä. Yrittäjien oma halukkuus osallistua vaihtelee, osa on valmiita hyödyntämään toritapahtumia oman yrityksensä puitteissa, osa taas arvelee että sellaiseen ei ole aikaa. Kaikkien mielestä torille olisi hyvä saada piristystä.Yrittäjät ovat kuitenkin sitä mieltä, että torilla ei olisi mukava olla yksin, vaan ”*joukossa on voimaa*”.

“Meillä on suurta halukkuutta olla mukana kehittämässä tota toria, elävöittää sitä ja ottaa katutilaa haltuun juopoilta. Torihan on ihan loistava, koska se on keskellä yhteisön paikkaa, lähellä metro ja vieressä ostari. Olis kiva nähdä tossa myös kirpputoreja, perhetapahtumia.”

Monet ongelmat yhdistetään pubiin, mutta todennäköisesti kyseessä ovat eri ihmiset jotka juovat alkoholia torilla ja pubissa. Osittain varmasti on kyse myös tunnelmasta, eikä huutelun kohteeksi joutunut ohikulkija erottele, onko kyseessä pussikaljoittelija vai terrassilla istuskelija.

5. Yleisiä ajatuksia Meri-Rastilasta ja sen kehityksestä

Osalla yrittäjistä on ollut ennen yrityksensä muuttoa alueelle ennakkoluuloja Meri-Rastilaa kohtaan.

> ”*Alueena koin pikkasen oudoksi. Eksyin keskustelupalstoille, joissa mollattiin Meri-Rastilaa. Kauheita kommentteja. Älkää vaan eksykö sinne, ku se on ihan kamalaa aluetta. Siitä tuli kuva, et ’mihin ihmeeseen on tultu’*.” Kuitenkin yrittäjät tuntuvat olevan tyytyväisiä valintaansa *”ei ne ennakkoluulot pitäneet paikkaansa kuitenkaan”*.

Varsinkin ne yrittäjät, jotka myös itse asuvat alueella, kehuvat Meri-Rastilan merellistä luontoa ja rauhallisia ulkoilureittejä. Se, mitä informantit kaipaavat sekä alueen asukkaina että yrittäjinä, ovat viihtyisämmät sosiaaliset tilat. Kuten aiemmin tässä raportissa, alueen yhteisöllisyyttä käsiteltäessä todetaan, yrittäjät kokevat, että alueelta puuttuu esimerkiksi kahviloita tai muita ajanviettopaikkoja. Ehkä osittain tästä syystä osasta muun alan yrityksistä on muodostunut asiakkailleen ja omistajien paikalliselle ystäväpiirille myös ajanviettopaikkoja, joihin pistäydytään kahville.
Varsinaisesti kukaan haastateltavista ei näe alueen juuri kehittyneen viimeisen vuosikymmenen aikana. Pikemminkin koetaan, että *”Meri-Rastilan kehitys junnaa paikallaan. Muutin tänne 2010 eikä se oo muuttunut mihinkään, se on ihan samanlainen”*. Kehitystä kuitenkin toivottiin.

Toiveet alueen kehityksestä

Alueen elinvoima rinnastetaan sen ostovoimaan ja potentiaalisiin asiakkaisiin, ja kaikki haastatellut yrittäjät toivovatkin alueelle lisää elämää. *”Nyt täällä on enemmän autoja ku ihmisiä”*.
Elävöittäminen tulee kuitenkin tehdä luontoa kunnioittaen, sillä se nähdään valttikorttina, jonka avulla Meri-Rastilaan voitaisiin houkutella lisää erilaisia asukkaita. Kuten todettu, alueen tämänhetkisten asukkaiden ostovoima nähdään liian pieneksi monen yrityksen tarpeisiin, tai sen nähdään katoavan muualle, esimerkiksi läheisiin keskuksiin Columbukseen ja Itikseen.
Sekä asukaspohjaan että alueen yrityksiin toivotaan lisää monimuotoisuutta.

”Pitäs muuttaa tätä aluetta vähän sillein, että ei enempää meikäläisiä [maahanmuuttajia] suoraan sanottuna.. Niin ettei kerääntyis kaikki yhteen paikkaan.. Niin sinänsä tää [alue] alkais niin kun muuttua ja parantua.. Suomessa ollaan, mutta jos on yhdellä alueella kaikki ulkomaalaiset niin ei se toimi sillein. - - Jos sais sekottumaan erilaisia asukkaita ja erilaisia liiketoimintoja niin se toimis paremmin.”

Haastateltava, joka myös asuu Meri-Rastilassa pohtii seuraavaa: *”vois olla kukkakauppaa, kirjakauppaa, kirpputoria, luontaistuotekauppaa, jos saa ihan visioida. Luulis et alueella riittää ostovoimaa, mut toisaalta jos ärräki on lopettanu, ni en oo varma. Toisaalta ihmiset jotka liikkuu autolla, ni heidän on helppo lähteä Columbukseen ja Itikseen, jotka on lähellä. Ehkä sit enemmän autottomat kävis tässä”.* Yhtenä erottautumistekijänä Meri-Rastilan ostarilla voisikin olla moninaiset palvelut kävelyetäisyydellä.

”Olis mulle ihannetila jos kaikki palvelut olisi lähellä ja pääsisi kävellen. Olis hyvä et saisi enempi tähän ostarin läheisyyteen asioita ku nyt ihmiset ei edes huomaa et täs on muuta ku toi S-marketti. Se on täs näkyvämpänä ja sen ihmiset huomaa. Jollain tavalla nää kaikki muut tilat jää vähän piiloon. Et jotain sellasta et nää muut saatais näkyvämmiksi.”

Alueen kehittämiseen kävelijän näkökulmasta liittyy myös turvallisuus.
”Liikaa autoja kulkee täällä. Pitää olla tosi varovainen. Varsinkin jos on asiakkaina lapsiperheitä.”

Toisena mahdollisena erottautumistekijänä nähdään alueen kivijalkojen elävöittäminen liiketiloilla, mikä voisi olla mahdollista esimerkiksi täydennysrakentamisen yhteydessä.

”Sitten jos miettii muuta kuin sitä ostaria niin ne kaikki asuintalot on rakennettu silleen ettei niissä ole liiketilaa kivijalassa, se olisi yksi kehityskohde. Miksi pitää olla vaan kauppakeskuksia? Onko se niin, että ihmiset ei enää kävisi kivijalkaliikkeessä? En usko. Luulen, että meiltä on vaan viety mahdollisuus. Musta nää välimatkat ei oo niin pitkiä, etten voisi käydä parissa eri kivijalkakaupassa.”

”Jos tänne tulis enemmän rakennuksia pitäisi olla enemmän kauppoja, ettei ihmisten tartte lähteä hakeen kaukaa ruokaa ynnä muita tavaroita.”

Yhtenä selkeänä kehityssuuntana pidetäänkin asumisen ja palveluiden yhdistämistä, mihin voidaan tähdätä yhtäältä kivijalkaa elävöittämällä ja toisaalta rakentamalla asuntoja ostoskeskusikiinteistöjen päälle. ”*Itiksen Prisman kortteli on tästä hyvä esimerkki*”.

Eräs haastateltava pitää yhtenä vaihtoehtona myös parkkitilojen muuttamista tornitaloiksi, joihin tulisi erilaisia asumisratkaisuja:

”Jotain hitasta tai muuta tuettuu vois olla. Erilaisia ratkasuja, omistus- ja vuokra-asuntoja, mutta täällä ei mene mikään läpi. Sanotaan vaan, että ei meille mutta tehkää naapuriin! Nyt kaupungin täytyy vaan ottaa rohkeesti rooli. Se ei toimi, että yhden ihmisen valitus jäädyttää kokonaisia hankkeita.”

Yhtä mieltä kaikki yrittäjät ovat kuitenkin siitä, että alueelle tarvitaan tavalla tai toisella lisää elämää, jotta sen vetovoimaisuus säilyy tai mieluummin kasvaa nykyisestä.

Vetovoima

”Alue on musta potentiaalinen. Mul on vahva usko siihen et tääl on mulle kyllä asiakaskuntaa. Vielä se on vähän hakusessa, mut tässä alueella on niin paljon ihmisiä ja liikkuu ihmisiä. Tähän on helppo tulla muualta. Et sillä tavalla pidän tätä sijainnilta tosi hyvänä.”

Sijainniltaan yrittäjät näkevät Meri-Rastilan olevan kaukana keskustasta, mutta toisaalta erinomaisten yhteyksien päässä. Yksinomaan metroon ei kuitenkaan nähdä voitavan luottaa. ”*Jos*

bussi kulkisi vierestä ja sais enemmän parkkitilaa, ilmaista parkkitilaa, ja enemmän kauppoja ja enemmän porukkaa."

Kuitenkin helppoa saavutettavuutta yhtenä alueen valteista. *"Täs on metro ja täs on kauppa. Jos vielä ranta tulis tähän ja muutenkin hyvä palvelut jos sais, niin mitä muuta voi olla.. Kyl mun mielestä ne riittää."*

Yleisesti yrittäjät ajattelevat, että ostarille on helppo löytää metrolta. He kokevat sijaitsevansa lähes metroasemalla, eikä kävelymatkaa pidetä ongelmana.

> *"Joo siis kulku tähän metroasemalta on…siinä ei oo mitään vaikeuksia.. Tosta rampista vaan ylös niin se on täällä ja se on siinä."*

Sijainnin koetaankin olevan Meri-Rastilan valttikortti, sillä sinne on helppo tulla. Yrittäjien näkökulmasta ei noussut esiin, että alueella olisi vaikea liikkua tai suunnistaa.

Myös monikulttuurisuutta pidetään hyvänä asiana, joskin samaan hengenvetoon yleensä tunnistetaan, että alueeseen kohdistuu myös ennakkoluuloja.

> *"Hyvä vaan jos muut ajattelee että tämä Itä-Helsinki on pelottava paikka kun on maahanmuuttajia ja kaikkea, eipä tule tungosta. Mä viihdyn täällä hyvin. Se että on paljon maahanmuuttajia on vaan hyvä, se tekee tästä alueesta rikkaamman. 2-v. poika on päiväkodissa, jossa on kahdeksaa eri kulttuuria. Musta on hyvä että se oppii että on muutakin kuin kantasuomalaisia."*

Kivijalan yritysten ilme ei ole kovin näyttävä johtuen pienistä ikkunoista. Paikalliset löytävät hyväksi todetun ravintolan, mutta muualta tulleille tällainen ilme ei välttämättä esittäydy niin houkuttelevana.

6. Yhteenveto

Kuten aiemmista kappaleissa käy ilmi, Meri-Rastilan suurimpina haasteina yritysten menestymisen kannalta nähdään alueellisen vetovoiman puute, asiakkaiden vähäinen määrä sekä asukkaiden alhainen ostovoima. Lisäksi kilpailu lähialueiden ostoskeskusten Itiksen ja Columbuksen kanssa on yrittäjien mielestä haastavaa.

Yrittäjillä on mielikuva, että Meri-Rastila on enemmän kaupungin vuokra-asuntojen kuin yksityisomisteisten asuntojen aluetta. Asuinalueen rakenne on kuitenkin todellisuudessa melko heterogeeninen, joten on hyvä pohtia, mistä tällainen mielikuva johtuu. Yhtäältä yrittäjät näkivät syynä mielikuvan syntymiseen alueen ostovoiman heikkouden ja toisaalta sen karkaamisen lähialueiden keskuksiin Columbukseen ja Itikseen.

> *“Ei tääl oo ihmisiä riittävästi kahteen, kolmeen eri paikkaan. Tänne vaan on tehty liian turhii juttui. Itäkeskus on kävellen täältä viistoist minuuttia. Miks porukka menis? Enää jäljellä se, et joka talon alle rakennetaan ostari. -- -- “ Ei näin älyttömästi kaikkee erillistä. Jos kaikki sais yhteen paikkaan. Kaikki palvelut samalla kertaa. Sit porukka ei karkaisi sinne Itikseen vaan jäis tänne. -- -- Yrityksiä pitäisi ohjata yhteen. Sit ihmisistä ei tuu sosiaalisia, ku on vaan kaikkee kaikkialla. Sit ihmiset hajaantuu liikaa.”*

Meri-Rastilaa kehitettäessä on hyvä huomioida naapurikeskusten vetovoima ja luoda Meri-Rastilalle erottautumiskeinoja, jotka pohjautuvat niihin syihin joista alueen asukkaat ovat kiintyneet Meri-Rastilaan sekä houkuttelevat asiakkaita myös muilta alueilta.

Luonto nousi usein esiin keskusteltaessa Meri-Rastilan valttikorteista ja asukkaita houkuttelevista piirteistä. Meren läheisyys ja monipuoliset luonnossa liikkumisen mahdollisuudet luovat alueesta viihtyisän sen yrittäjille, asukkaille ja vierailijoille. Merellisyys saisi monen yrittäjän mielestä näkyä alueella enemmänkin ja eräs ehdottikin, että “ranta pitäis saada ostarille”. Nykyisellään ostoskeskuksen ja torin alue ei juuri kytkeydy alueen maisemaan, mutta luontoa voitaisiin tuoda esiin esimerkiksi visuaalisilla ja tapahtumien kautta. Toiveena on myös, että jo ostarin alueella näkyisi yhteys merelliseen maisemaan.

Yhtenä mahdollisena positiivisena erottautumistekijänä Meri-Rastilalle on kaavailtu erikoistumista erilaisten kulttuuristen asiakaskohderyhmien tarpeita palveleviin yrityksiin. Yksi esimerkki tämän tapaisesta kehityksestä on Hämeentie Helsingissä.

> *”Vii-Voan Hakaniemessä on tosi hyvä kauppa. Jos tähän lähelle tulis joku sellanen kauppa niin käytäisiin kyllä siinä, ja ihan varmasti se houkuttelisi asiakkaita myös kauempaa tänne. Jos mekin käydään täältä Hakaniemessä niin miksei joku voisi tulla sitä varten tänne kauempaakin. Jos on oikeesti hyvämaineinen ja hyvä kauppa.”*

Meri-Rastilassa asuu paljon muualta Suomeen muuttaneita ja osa alueella toimivista maahanmuuttajataustaisista yrittäjistä haluaakin tuoda Suomeen jotakin totutusta poikkeavaa. Erikoistumisella maahanmuuttajataustaisten yritysten keskittymäksi ei kuitenkaan katsota olevan

itseisarvoa, vaikka moninaista yrittäjyyttä pidetäänkin tärkeänä. Ensiarvoisina nähdään monipuoliset palvelut ja erilaisten yrittäjien tuominen yhteen.

> *"Yks meidän naapuri avasi siellä [Sörnäisissä] kaupan ja saman tien ne sulkivat siellä. - - Samalla alueella paljon ulkomaalaisia kauppoja.. Ehkä täälläkin välillä kiva mennä eri alueet, niin ei tartte kaikki olla sama lähistöllä.."*

> *"Mulle sopis et sais vähän enemmän kauppoja, ehkä tässä rivissäkin tulis vähän enemmän lisää kauppoja. Vähän erilaista tavaraa.. Ihan sama niin kunhan vaan tulis lisää kauppoja niin kyllä ihmisiä houkuttelee.. tässä vaan neljä kauppaa."*

> *"Tärkeintä olisi kehittää sitä ostaria, mutta en osaa sanoa mitä pitäis tehdä… Nyt se ei ole toimiva. Ehkä jos olisi monipuolisemmin yrityksiä ja palveluita. Tällä hetkellä itse käytän vaan S-marketia."*

Alueen palvelut ovat keskittyneet pitkälti Meri-Rastilan torin ympärille. Silti torillakaan palveluiden monipuolisuuteen ei olla tyytyväisiä. Itäkeskuksessa sijaitseva Tallinnanaukio sekä Kontulan ostoskeskus nähdään onnistuneina esimerkkeinä elävistä alueellisista keskuksista. Suurin osa haastatelluista on sitä mieltä, että Meri-Rastilan keskuksen uusiminen kohentaisi alueen ilmettä ja toisi lisää asiakkaita.

> *"Mielenkiintoinen ja uusi ostoskeskus nostaisi profiilia. Ainakin alkuun varmasti vetäisi ihmisiä. Ja jos siellä olisi kiinnostavia palveluita, joita esim täällä ei oo niin varmaan täältäkin ihmiset kävisi siellä."*

Tällä hetkellä erityisesti sosiaalisten paikkojen puute korostuu, koska monet kokevat, että torin julkisen tilan ovat vallanneet alkoholin ja huumeiden väärinkäyttäjät, eikä torilla ole siksi mukava viettää aikaa. Yrittäjät pitävät tärkeänä toritilan ottamista haltuun, mutta siihen ei olla valmiita yksin. Haastateltujen yrittäjien mielestä ostoskeskuksen toimitilojen uusiminen ja ilmeen päivittäminen sekä torin elävöittäminen ovat hyviä konkreettisia toimia, joista lähteä liikkeelle. Torille toivotaan mukavuuksia kuten penkkejä, mutta niitä ei välttämättä haluta ennen kuin tori on "siistitty epämääräisestä porukasta". Toritilan haltuunoton nähdään tapahtuvan parhaiten valvotuilla tapahtumilla ja torimyynnillä.

On siis selvää, että Meri-Rastila ja ostoskeskuksen ympäristö koetaan potentiaaliseksi kehityskohteeksi hyvien liikenneyhteyksien ja sijainnin vuoksi. Alueen uudistamisen ja asunnontuotannon lisäämisen toivotaan tuovan lisää asiakkaita ja ostovoimaa. Haastateltavat toivovat, että keskusta-aluetta kehitettäisiin kuitenkin pienyrittäjien ehdoilla. Esimerkiksi joustavat aukioloajat sekä edulliset vuokrat ovat elinehto pienyritysten toiminnan kannattavuuden kannalta.

Lisäksi yritysten selviytymisen kannalta tärkeänä pidetään palveluiden keskittämistä tai ketjuttamista. Keskittämällä tai ketjuttamalla yrityksiä ja palveluita voitaisiin tehokkaammin limittää asutukseen. Ajatukseen kivijalkaliikkeistä tai asuntojen rakentamisesta ostoskeskuksen yhteyteen suhtaudutaankin suopeasti. Asumisen ja palveluiden yhdistämisen ajatellaan elävöittävän kaupunkikuvaa, tuovan näkyvyyttä yrityksille ja lisäävän sosiaalista kanssakäymistä. Mikäli palveluita halutaan muualle kuin yhteen keskukseen, kokevat yrittäjät, että niiden täytyy kuitenkin olla jotenkin linkitettynä toisiinsa. Toimintaehdotuksissa käsitellään palvelurakenteen ketjutusta tarkemmin.

7. Toimintaehdotukset

Edellä esitellyn tutkimuksen pohjalta Etnografinen tutkimustoimisto Kenno on muotoillut seuraavat toimintaehdotukset. Ehdotukset on jaoteltu Meri-Rastilan vetovoimaisuus, Monikulttuurisuus ja merellisyys vetovoimatekijöinä ja Keskitetty vai ketjutettu palvelurakenne -otsikoiden alle. Osa toimintaehdotuksista kuitenkin vastaan useampaan eri teemaan ja niihin liittyviin tarpeisiin, koska asiat kytkeytyvät toisiinsa.

1. Meri-Rastilan vetovoimaisuus

Meri-Rastilan on turha kilpailla läheisten keskusten kanssa. Sen sijaan sen vetovoimaa ja tunnettuutta tukisi niistä erottautuminen.

- Luontoa ja yhteyttä mereen sekä sitä kautta esimerkiksi Aurinkolahteen kannattaa korostaa yhtenä Meri-Rastilan vetovoimatekijänä.
- Tämän ei tarvitse tarkoittaa merellisyyden tai luonnonläheisyyden korostamista joka paikassa, vaan se voidaan toteuttaa tarjoamalla luonteva yhteys palveluiden ja alueen olemassa olevien luontokohteiden välille. Esimerkiksi hajauttamalla palveluita ympäri Meri-Rastilaa ja luomalla kävelymahdollisuuksia niiden välille.
- Luontoa ja luonnonläheisyyttä voidaan hyödyntää brändäyksessä, ja luonnonelementtejä kannattaakin tuoda myös vaikkapa ostoskeskuksen sisustukseen. Luonnonläheisyyden ei kuitenkaan tarvitse olla päälle liimattua, koska tunnelma voidaan luoda helposti hyödyntämällä aitoja luontokokemuksia alueella.
- Mikäli myös ostarille halutaan tuoda luonnon elementtejä, esimerkiksi tällaiset ilmeet tukevat luontoteeman jatkumista myös kauppakeskuksessa:

AFP/ Getty Images (http://i.dailymail.co.uk/i/pix/2012/09/19/article-2205677-151352E9000005DC-251_964x642.jpg)

Eastgate Interior (http://assets.inhabitat.com/files/eastgate_interior.jpg)

2. Monikulttuurisuus ja yhteisöllisyys vetovoimatekijöinä

- Alueen monikulttuurisuus nähdään rikkautena. Erilaisia ihmisiä halutaan mieluummin tuoda yhteen kuin erotella. Siksi esimerkiksi basaari-idean mahdollisessa toteutusvaiheessa on tärkeä varmistaa, että tilaratkaisut palvelevat moninaisia yrityksiä. Alueelle halutaan sekä maahanmuuttajataustaisia että kantasuomalaisten yrityksiä.
- Alueen yhteisöllisyyden ja eri toimijoiden verkostoitumisen kannalta on tärkeä, että alueelle luotaisiin sosiaalisia paikkoja, joissa eri taustaiset ihmiset voivat kokoontua ja viettää aikaa. Sosiaalisia paikkoja voisivat olla esimerkiksi kahvila, basaari tai eläväisempi tori.
- Yrittäjien näkökulmasta on tärkeää, että alueesta tehdään vetovoimainen monenlaisille asukkaille. Sekä erilaisten vuokra- ja tuettujen asumisratkaisujen että omistusasuntojen rakentaminen alueelle on elinehto sen yrityksille.
- Ostovoima ja palvelut tukevat toisiaan. Jotta alueelle saadaan lisää maksavia asiakkaita, kokevat yrittäjät, että sinne tarvitaan monipuolisempia palveluita.
- Luomalla erilaisia tai helposti muunneltavia liiketilaratkaisuja, voidaan tukea monipuolisten palvelujen syntymistä alueelle.

3. Keskitetty vai ketjutettu palvelurakenne?

Meri-Rastilan palvelurakennetta voitaisiin kehittää joko keskusta-alueeseen tai miettiä sen lisäksi ketjutettua palvelurakennetta. Nämä eivät ole toisiaan poissulkevia ratkaisuja, vaan esimerkinomaisia ideoita. Paras lopputulos voidaan saada yhdistämällä elementtejä näistä kahdesta ja huomioimalla erilaisia tarpeita niihin liittyen.

Keskitetty malli, jossa asuminen ja palvelut olisi tuotu tiiviisti yhteen Meri-Rastilan ostoskeskuksen ja torialueen ympäristöön saa kannatusta yrittäjiltä.

A. Yhdessä kehittäminen ja torialueen elävöittäminen
Torin haltuun ottaminen täytyy tapahtua joukkona. Yrittäjät näkisivät mielellään torin kehittyvän ja osa olisi valmis olemaan itse kehitystyössä mukana, mutta kukaan ei ryhtyisi siihen yksin.

- Torialueen elävöittäminen voitaisiin toteuttaa yhteistyössä ostoskeskuksen yrittäjien kanssa.
- Ostoskeskuksessa tai torin ympärillä toimivat muut toimijat, kuten nuorisotalon ja seurakunnan voisi myös kutsua ideoimaan ja keskustelemaan mahdollisuuksista toritilan käyttöön.
- Kesäaikaan torilla nähtäisiin mielellään torimyyjiä, musiikkitapahtumia ja kahviloita.
- Tapahtumien ja torimyynnin myötä olisi myös mahdollista kokeilla, mikä vetää ihmisiä Meri-Rastilaan. Basaari-ideaa voisi testata järjestämällä markkinat, joiden

esikuvana voisi toimia esimerkiksi Teurastamon alueelta tuttu Helsinki Night Market. Merellisyys taas pystyttäisiin tuomaan torille esimerkiksi kalamyyjien myötä.

> “Jos sinne [basaariin] saatais esim. noita kalastajia, jotka nyt myy saalistaan Vuosaaressa niin sit mä uskoisin siihen [basaari-] ideaan ihan täysin.”

- Palveluita pystyttäisiin näin ajoittain monipuolistamaan, ja Meri-Rastilan vetovoimatekijöitä kuten kulttuurista rikkautta ja luonnonläheisyyttä olisi mahdollista tuoda esiin tapahtumien markkinoinnilla.

Teurastamon Helsinki Night Market (www.visithelsinki.fi) (c) Jussi Hellsten/Helsinki365

B. Liikenneyhteydet ja saavutettavuus

- Vaikka alue on metroreitin varrella, kaipaavat kauempaa tulevat mahdollisuutta liikkua autolla.
- Yrittäjille tarvitaan ilmainen 24h pysäköinti ilman parkkikiekkoa.
- Yrittäjien näkökulmasta myös bussin pitäisi pysähtyä ostarilla ja palveluiden lähellä.

C. Ostarin kehityksessä yleisesti huomioitava:

- Ostoskeskuksen uusimisessa huomioitavaa yrittäjien näkökulmasta:
  - On hyvä huomioida, että sitoutuminen tiettyihin aukioloaikoihin tuntuu hankalalta ja eri kulttuurien juhlapyhät ovat paikoin eri aikoina.
  - Liiketilojen tasapuolisuus yrittäjille. Vuokrahintojen on oltava suhteessa liiketilan toimintoihin. Mikäli esimerkiksi saavutettavuudessa tai näkyvyydessä on eroja, tulisi tämä ottaa huomioon vuokrissa.
  - Ostoskeskukseen tulisi pyrkiä houkuttelemaan monipuolisesti erilaisia yrityksiä erilaisilla tai helposti muunneltavilla toimitilaratkaisuilla.
  - Yhteisöllisiä tiloja olisi hyvä mahdollisuuksien mukaan tuoda ostoskeskukseen.
  - Mikäli päädytään basaarimaiseen ratkaisuun on hyvä, jos toimitilat ovat pieniä ja yrittäjät voivat halutessaan vuokrata kaksi vierekkäistä toimitilaa tarvitessaan enemmän tilaa tai yksityisyyttä. Näin taataan, että moninaiset yritykset voivat toimia basaarimaisessa tilassa.
  - Turvallisuudentunteen kannalta, erityisesti ostarilta tulisi poistaa tiloja, joissa sosiaalinen kontrolli ei toteudu. Myös yleisesti julkisia tiloja suunnitellessa on hyvä luoda paikkoja, joissa yhteisön tuoma turva mahdollistetaan. Esimerkiksi aukeat tilat ja ikkunoiden sijoittelu julkisiin tiloihin päin luovat turvallisuuden tunnetta.

Ketjumaisen palvelurakenteen toteuttaminen on yksi keino ostovoimaisten asiakkaiden lisäämiseen alueelle. Ketjumaisessa palvelurakenteessa Vuosaarta ja Meri-Rastilaa tarkasteltaisiin laajempana kokonaisuutena. Laajemmassa kokonaisuudessa palvelurakenne voisi jatkua aina

Aurinkolahden rantabulevardilta Meri-Rastilan ostoskeskukselle asti, jolloin ketjumainen palvelurakenne saattaisi tuoda asiakkaita “Itiksestä itään” ja tasaisemmin ympäri Vuosaarta. Kytkemällä ostari rantaan kävelijälle suunnitellun virikkeellisen reitin avulla, pystytään myös meren läheisyys tuomaan ostarille asti, ja merellinen kaupunginosa hyvine palveluineen saattaisi houkutella asiakkaita kauempaakin.

A. Palvelurakenteen ketjuttaminen

- Yritykset voisivat sijaita ketjussa joka johtaa paikasta a paikkaan b. Esimerkiksi Meri-Rastilan ostoskeskuksesta rantaan saakka.

B. Virikkeellinen kävelyreitti

- Asiakkaan kävelyreitin tulee säilyä mielenkiintoisena palveluiden ja virikkeiden ketjuttamisen kautta. Esimerkiksi ketjujen välissä voisi olla palvelukeskittymiä.

C. Asumisen ja palveluiden yhdistäminen kivijalkaliikkeillä.

- Esimerkiksi yrityksen liiketilan yhdistäminen asuntoon voisi olla houkutteleva vaihtoehto yrittäjille. Tämän voisi ottaa huomioon myös täydennysrakentamisessa. Esimerkiksi monissa Aasian maissa tämä on yleinen tapa yrittäjillä ja voisi myös Suomen kontekstissa houkutella maahanmuuttajataustaisia yrittäjiä.

D. Yritysten näkyvyyden huomioiminen siten, että ne sijaitsevat yleisten kulkureittien varrella

- Kaavoituksessa olisi hyvä huomioida, että isot ikkunat kivijalassa tekevät liiketiloista houkuttelevia myös näkyvyyden kannalta.

LUONONLÄHEINEN LÄHIÖKYLÄ MERI-RASTILA MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN ASUKKAIDEN SILMIN

Etnografinen asukastutkimus KSV:lle

25.5.2016

Etnografinen tutkimustoimisto Kenno

kenno
ethnographic consulting

1. INFORMANTIT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS
2. MIELIKUVAT MERI-RASTILASTA
3. YHTEISÖLLISYYS
4. VIIHTYVYYS
5. LIIKKUMINEN
6. TURVATTOMUUS
7. ALUEEN KEHITTÄMINEN NAISET JA LAPSET HUOMIOIDEN
8. MERI-RASTILAA EI KOETA URBAANIKSI
9. MERI-RASTILAN METSÄALUEET
10. OSALLISTUMINEN KAUPUNKISUUNNITTELUUN
11. YHTEENVETO
12. TOIMINTAEHDOTUKSET

1. INFORMANTIT JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

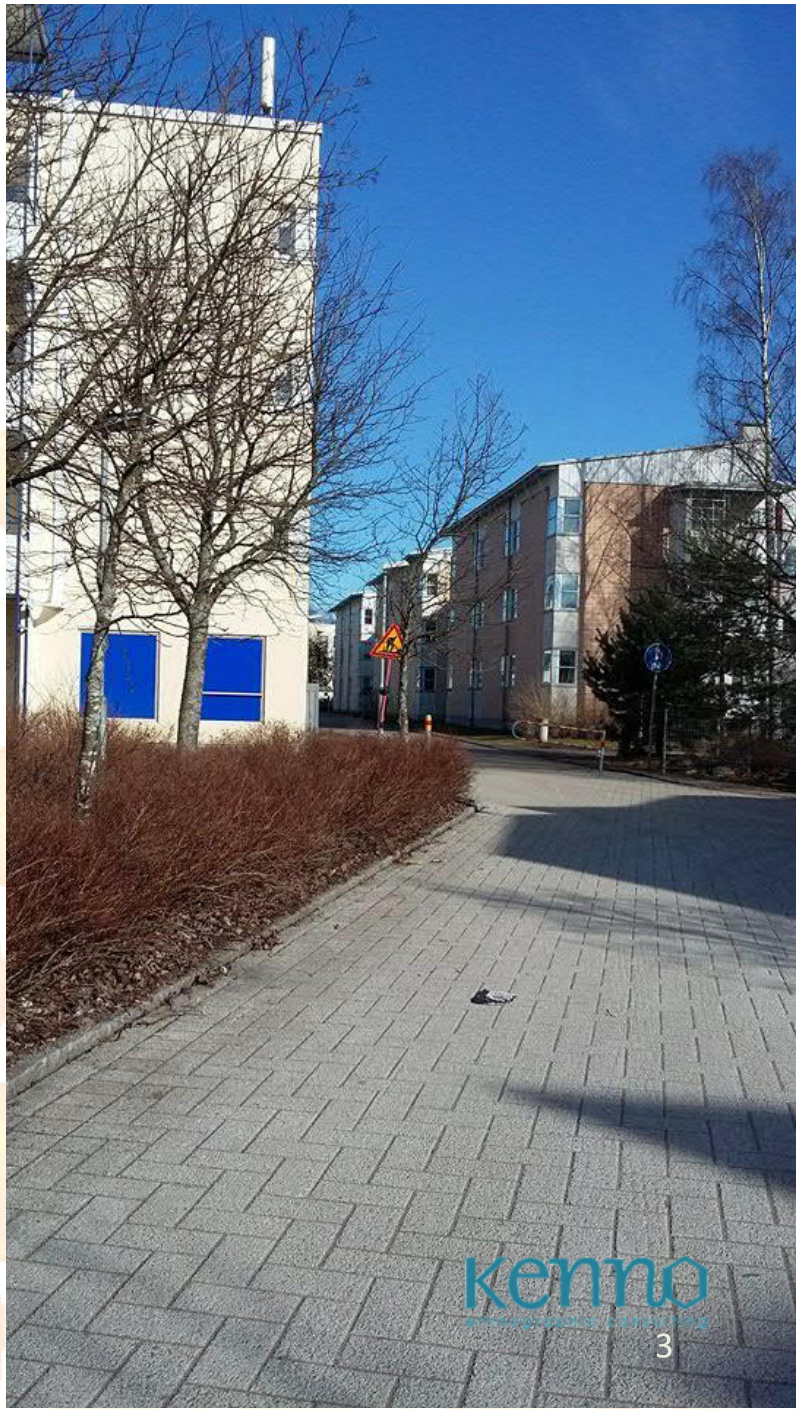

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

- Tutkimus toteutettiin maalis-toukokuussa 2016 Meri-Rastilassa
- Haastateltaviksi valittiin maahanmuuttajataustaisia asukkaita, jotka eivät ole aktiivisesti osallistuneet kaupunkisuunnitteluun, mutta joilla kuitenkin on kiinnostusta kehittää aluetta.
- Haastateltavia valittiin eri taustoista, eri ikäisiä miehiä ja naisia.
- Haastateltavien kanssa toteutettiin sekä temaattiset kahdenkeskiset haastattelut liittyen alueeseen ja arjen liikkumiseen, että walk-along –haastattelut.
- Walk-alongissa informantti sai valita itselleen tärkeän arjen reitin alueella, joka käveltiin yhdessä etnografin kanssa. Reiteistä keskusteltiin kävellessä ja kuvattiin merkityksellisiä paikkoja

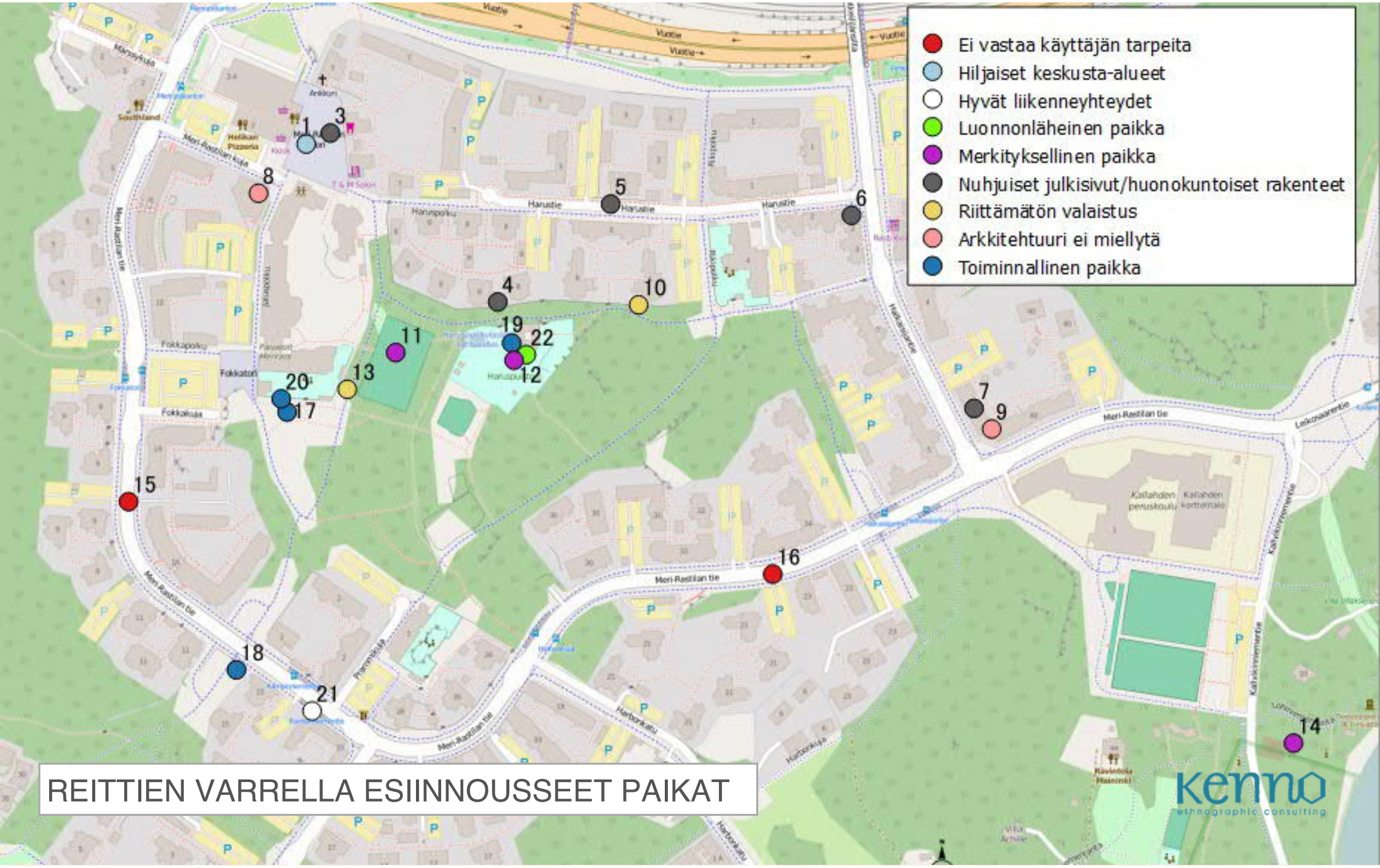

REITTIEN VARRELLA ESIINNOUSSEET PAIKAT

2. MIELIKUVAT MERI-RASTILASTA

Minun mielestä Meri-Rastila on paikka, jota monet ei vielä ymmärtänyt. Semmoinen erikoinen paikka… salainen. Nainen

Koen, että Meri-Rastila on itsenäinen kaupunki, kaikki on läsnä tässä lähellä, kaikki on täs sisällä. Mies

IDENTITEETTI - KYLÄ

Meri-Rastila koetaan kylänä, ja monet tutkimuksessa esiinnousseet teemat voidaan ymmärtää kylämäisyyden kautta. Kylä on pieni, yhteisöllinen ja sieltä löytyy kaikki arkipäiväiseen elämään tarvittavat aspektit. Meri-Rastilassa korostuu monikulttuurisuus, ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden suuri määrä alueella luo tietyn yhteisöllisyyden tunteen ja tarjoaa yhden mahdollisen identiteetin. Suurimmalla osalla haastateltavista oli lapsia, ja he myös kokivat Meri-Rastilan olevan lapsiperheiden alue. Kylämäisyys nähdään positiivisena asiana, joten on hyvä miettiä, miten siitä voidaan pitää kiinni kun alueelle muuttaa täydennysrakentamisen myötä paljon uusia asukkaita.

Kylämäisyyttä tukee se, että monen haastateltavan, erityisesti naisten, elinpiiri rajautuu Meri-Rastilan alueelle. Alue on helposti hallittavissa ja siellä on helppo liikkua, myös tarvittaessa lähimpiin kaupunginosiin. Rajat Meri-Rastilan, Vuosaaren ja Rastilan välillä eivät olekaan täysin selvät, eli aluetta tuleekin tarkastella laajempana kokonaisuutena kuin pelkkänä Meri-Rastilan keskuksena.

Muutama haastateltava tiesi hyvin paljon Meri-Rastilan ja Vuosaaren alueen historiasta, toisille se oli jäänyt hyvin tuntemattomaksi. Historian ja paikallistuntemuksen elementtejä voisi tuoda paremmin esille.

MAINE - HUONOMPI KUIN TODELLISUUS

Monet ajattelevat, että Meri-Rastilan maine on todellisuudessa parempi kuin ulkopuoliset näkevät sen. Meri-Rastila on asukkaiden mukaan turvallinen ja viihtyisä alue, ja uskotaan että muutkin kokevat sen niin tullessaan alueelle: Rauhallisuus ja kylämäisyys toistuivat monissa haastatteluissa.

Toisaalta myös pelko mainittiin usein, mitä osaltaan selittää kyläidentiteetti. Meri-Rastilassa käy ilmeisen vähän ulkopuolisia, ja monet kertoivat haastatteluissa suhtautuvansa varauksella ulkopuolisiin tai tuntemattomiin alueella. Yksi pelon aihe maineesta puhuttaessa on, että osa uusista maahanmuuttajista ei sopeudu, ja tämä vaikuttaa Meri-Rastilan maineeseen. Samalla tavoin myös ”vuokra-asuminen” käsitteenä aiheutti pelkoa huonosta maineesta ulkopuolisten silmissä. Monet ajattelevat, että Meri-Rastilassa on erityisen paljon vuokra-asuntoja, mikä aiheuttaa levottomuutta alueella.

On syytä pohtia, miksi mielikuva on tällainen, ja miten siihen voitaisiin vaikuttaa, jos se ei ole todenmukainen?

Tämä on hyvin sopiva alue asua niille, jotka haluavat viettää rauhallista elämää. Mies

Ainakin tääl Meri-Rastilassa ihmiset hymyilee toisille. Suomalaiset muutenkin on enimmäkseen sellasia et ei ne avaudu helposti tai niin, mut kyl tääl hymyillään enimmäkseen. Mies

3. YHTEISÖLLISYYS

Miestäni venäläiset ovat keskenään, somalialaiset keskenään jne… Mies

MILLAISTA ON

- Osa asukkaista tuntee toisiaan ja kokevat alueen melko yhteisölliseksi etenkin maahanmuuttajataustaisten välillä.
- Toisaalta maahanmuuttajaäidit jäävät usein ulkopuolelle yhteisöllisyydestä.
- Sosiaalinen kontrolli on myös osa yhteisöllisyyttä, kun tuttujen puuhia on helpompi vahtia ja tuttujen ei koeta olevan niin pelottavia.
- Toivotaan enemmän ja sekoittuvampaa yhteisöllisyyttä, jossa eritaustaiset tapaisivat toisiaan.
- Alueella ei ole tarpeeksi paikkoja missä kohdata ja tavata yhteisöllisesti ja spontaanisti.
- Korttelijuhlat saavat positiivisen vastaanoton ja niistä on hyviä kokemuksia. Tärkeää, että näistä tiedotetaan myös paikoissa, joissa vähemmän aktiiviset asukkaat käyvät (esim. moskeija, koulujen kautta, ostarin ilmoitustaululla.)

MISSÄ YHTEISÖLLISYYTTÄ KOETAAN

- Nyt sosiaalinen, sovittu kohtaaminen tapahtuu lähinnä ABC:lla ja ostarilla. Lisäksi:
  - Moskeijassa miesten kesken.
  - Pubissa kohtaavat suomalaiset.
  - Rannassa kohtaavat kaikentaustaiset.

Se ongelma täällä on että suurin osa maahanmuuttajista tai ulkomaalaistaustaisista on että heillä ei ole suhteita suomalaisiin. Kyllä hyvä olisi jos suomalaisten kaa voi kans enemmän viettää aikaa. Itäkeskuksessa on tällainen hyvä paikka johon mä tykkään mennä. (Helsingin kaupungin tila.) Mies

- Yrityksissä kuten parturissa ja vaate/tavarakaupoissa etenkin maahanmuuttajat tapaavat omien maanmiestensä kanssa.
- Osalla naapureiden kanssa yhteisöllisyyttä. Tämäkin joskus pienimuotoista ja koska usein maahanmuuttajataustaiset kokevat olevansa samoissa taloyhtiöissä keskenään, ei sekoittumista tapahdu niin paljon.

TILAT JA YHTEISÖLLISYYS

- Kaivataan tiloja, joissa tapaisi kantasuomalaisia. Alueen (maahanmuuttaja-) naisille toivotaan sosiaalisia tiloja. Kokemukset asukastiloista (esim. Fokka ja vastaava Vuosaaressa) ovat positiivisia.
- Kaivataan epäformaaleja, puolijulkisia tiloja esimerkiksi ostarin yhteyteen.
- Lisäksi toivotaan perheravintolaa tai kahvilaa alueelle.

En tunne yhteisöllisyyttä täällä. Suurin osa kokemuksistani täällä ovat poikani kanssa puistoissa. Nainen

4. VIIHTYVYYS

ABC:llä vietän aikaa. No siinä se, ei oo mitään muuta oikeestaan paikkaa missä vois olla. Mies

Ehkä tästä alueesta voisi tehdä vielä mukavamman, esimerkiksi kukkaistutuksia ja miettiä pensaiden kokoa. Tulee välillä sellainen vaikutelma, että täällä ei tehdä mitään riittävästi. Ja sitten on vielä ongelma, että roskiksia on vielä vähän. Mies

ULKOISET TEKIJÄT

Ostarin ja torin alueen humalaiset hengailijat ovat viihtyvyyttä heikentävä tekijä, joka vaikuttaa siihen, että monet välttelevät torin aluetta. Islamilaisesta kulttuuripiiristä tuleville alkoholinkäyttö ja sen vaikutukset voivat olla tottumaton asia, ja siksi vaikuttaa erityisen epämiellyttävältä ja levottomuutta herättävältä.

Monet kokevat, että rakennusten julkisivut ja muu alueen yleisilme on rapistunut, ja siitä johtuen Meri-Rastilaa ei pidetä modernina alueena. Tähän toivotaan muutosta nimenomaan rakentamisen ja kunnostamisen kautta. Ajatellaan, että ehkä syy siihen, että Meri-Rastilasta ei pidetä huolta, on maahanmuuttajien suuri osuus alueella verrattuna esimerkiksi Aurinkolahteen. Vuosaaren Aurinkolahtea kadehdittiin, koska ajateltiin että kaupunki panostaa siihen muun alueen kustannuksella. Ajateltiin, että Meri-Rastilalla on samat edellytykset olla kaunis, merellinen ja moderni paikka, mutta Aurinkolahtea suositaan.

RAKENTAMINEN

Alueelle toivotaan enemmän palveluita. Monen, erityisesti pienten lasten äitien elinpiiri koostuu nimenomaan ,Meri-Rastilan alueesta, ja he toivovatkin palveluiden hajauttamista asuinkortteleihin, jotta elävää kaupunkitilaa olisi alueella myös ostarin ulkopuolella. Tämä vaikuttaa myös turvallisuuden kokemiseen. Monipuolisen palvelurakenteen lisäksi toivotaan monipuolisia asumismuotoja, eli sekä vuokra- että omistusasumista. Näiden lisäksi toivotaan erityisesti toiminnallisuuksia (harrastusmahdollisuudet) alueelle.

LUONTO

Luonto koettiin erityisen tärkeäksi elementiksi Meri-Rastilassa, ja ajanviettopaikoista kaikki mainitsivat jonkin luonnonläheisen paikan tärkeänä. Esim. uimarannat, Meri-Rastilan länsipuolella oleva metsäranta ja Haruspuisto (metsäinen olemus, vaikkakin rakennettu). Nämä liittyivät erityisesti perheen yhteiseen ajanviettoon, tai äitien ja pienten lasten aktiviteetteihin. On tärkeää, että rakentaminen ei tapahdu liikaa luonnon kustannuksella.

AKTIVITEETIT

Alueelle toivotaan lisää kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksia, erityisesti talveksi, ja erityisesti lapsille sekä naisille joilla on pieniä lapsia. Alueen asukkaat arvostavat yhteisöllisyyttä, mutta tällä hetkellä alueelta puuttuu ”kylätalo” tai muu paikka jossa luontevasti tavata toisia merirastilalaisia. Monet haastateltavat ovat huolissaan nuorten ajanvietosta ja harrastusmahdollisuuksista alueella, koska ei mielellään haluta, että lapset lähtevät kauas alueelta. Esimerkiksi eräs haastateltava ehdottaa, että Haruspuistoon voisi rakentaa uimahallin tai liikuntapuiston, jotta nuorilla olisi harrastusmahdollisuuksia lähellä.

HARUSPUISTO

Haruspuisto onkin monelle tärkeä erityisesti yhteisöllisyyden, sosiaalisuuden ja toiminnallisuuden paikkana. Se myös tarjoaa vapaamuotoisen hengailupaikan monelle.

Kesällä siellä [Meri-Rastilan länsipuoleilla oleva metsäranta] kasvaa mustikoita ja me käymme poimimassa mustikoita. Se on erittäin kaunis alue. En haluaisi että sitä tuhotaan tai muutetaan mitään. Nainen

5. LIIKKUMINEN

LIIKKUMINEN YLEISESTI

Kaikkien mielestä alueella on hyvät liikenneyhteydet sekä alueen sisällä että sieltä pois. Sekä julkinen liikenne, eli metro ja bussi että kevyen liikenteen väylät ja autotiet toimivat hyvin. Kokonaisuutena Meri-Rastila on helposti saavutettava, ja alueella on helppo liikkua. Helppokulkuisuus näkyy siinä, että asfaltti on hyväkuntoinen, ja toisaalta myös navigointi alueella helppoa, sillä alue on pieni. Maamerkkeinä käytetään esimerkiksi ostaria ja ABC:tä. Selkeät tiet auttavat suunnistamaan, mutta silti monia reittivaihtoehtoja Meri-Rastilan sisällä.

LIIKUMINEN ERI LIIKENNEVÄLINEILLÄ

Liikkuminen eri liikennevälineillä on Meri-Rastilassa helppoa: kävellen, pyörällä, julkisilla (metro, myös bussi osittain), autolla. Kävely- ja pyöräilyetäisyydet ovat hyvät Meri-Rastilan ja Vuosaaren sisällä, ja siksi moni liikkuu Meri-Rastilassa tai jopa Vuosaareen kävellen. Osalle pyörä ja kävely ovat enemmän virkistyksellisiä liikkumismuotoja, kun taas osalle pääasiallinen kulkumuoto paikasta toiseen. Pidemmät matkat Vuosaaren ulkopuolelle taitetaan metrolla tai autolla.

LIIKKUMISEN ONGELMAKOHDAT

- Meri-Rastilantiellä ei ole tarpeeksi tienylityspaikkoja.
- Valaistuksen puute metsäisillä reiteillä.
- Turvattomuuden tunne vaikuttaa reittivalintaan ja rajoittaa liikkumista myöhään ja pimeällä.
- Kylminä vuodenaikoina ja huonolla säällä liikutaan vähemmän kävellen ja pyörällä, ja turvaudutaan lyhyemmilläkin matkoilla julkisiin, erityisesti poikittaislinjan bussiin.
- Kaikki eivät tiedä poikittaislinjan bussin olemassaolosta tai sen aikatauluista. Epäselvyyttä oli myös siitä, missä bussi pysähtyy, esimerkiksi se ei ilmeisesti aina pysähdy ostarin kohdalla.

Silti haluaisimme, että meidän ei tarvitse mennä Vuosaareen asti, että olisi bussi. Että olisi oma bussiasema, oma ostoskeskus, samalla tavalla kuin Kolumbus. Sitä kaipaamme. Nainen

Nyt mä ostin ton hoverboardin, mikä on muodissa.. Se tasapainolauta, kulkee noin 12-15 km tunnissa. Sellanen, et käytetään kävelyn sijaan sitä. Sit yleensä kävelen, metro, bussi. Ne on kaikki mulle oikeestaan Itä-Helsingis tuttuja, mä tiedän mikä kulkee mihinki ja siinä se. Mies

Ja kun sataa ja on kylmä talvella, niin ei oikein pysty mennä vaunujen kanssa metsään. Kun on kylmä ja lunta niin kävelemme tiellä, ei metsässä, myös kun on märkää ja lunta niin se hankaloittaa vaunujen kulkua. Mies

6. TURVATTOMUUS

Kyllä nämä Meri-Rastilan nuoret tuntevat, että olen sen pojan äiti. Niitä mä en pelkää, koska mä tunnen suurimman osan. Mä pelkään ihmisiä, jotka on tullut muualta, että voi tehdä jotain pahaa. Nainen

Turvattomuuden tunteeseen vaikuttavat tekijät

- Omat kokemukset sekä kuullut tarinat ja Meri-Rastilan ”maine”.
- Yleinen rasistinen ilmapiiri Suomessa. Koetaan, että asiat ovat muuttuneet, ennen ei tarvinnut pelätä.
- Alueet joissa huono valaistus tai ei eläväinen kaupunkitila.
- Kylämäisyys. Koska lähtökohtaisesti tunnetaan kaikki, ne joita ei tunneta ovat epäilyttäviä.

Aiheuttajat

- Humalaiset joukot (aikuiset ja nuoret).
- Huonosti valaistut alueet.
- Ihmiset joita ei tunneta, Meri-Rastilan ulkopuolelta tulevat.
- Metsät. Metsät ovat pimeällä potentiaalisesti vaarallisia paikkoja, mutta pelko voi myös liittyä siihen että niitä ei tunneta hyvin. Esim. eläimet mainittiin uhkana metsässä.

Aina mä varoitan lapsia ettei tarvii mennä metsään koko ajan. Ei ole tapahtunut siellä mitään, mutta oon lehdestä lukenut että on. Metsäalue joka on koulun ja kerhon/ nuorisotalon lähellä niin se voi ehkä olla vaarallista. Toinen asia lapsille on vaarallista että ihan tässä Meri-Rastilassa on paljon humalaisia ihmisiä. Mies

Asukkaiden keinot

- Sosiaalinen kontrolli ja puuttuminen.
- Yhteisöllisyyden hakeminen ja kylämäisyyden korostaminen.
- Rajoitetaan omaa, vaimon tai lasten liikkumista tietyillä alueilla, pimeän tai esim. klo 18 jälkeen.

Ei ole paikkaa missä olisin tuntenut itseni turvattomaksi, mutta olen varovainen. Valitsen reitit, jotka ovat hyvin valaistut ja joissa kävelee ihmisiä. Nainen

Kaupunkisuunnittelun ratkaisuja

- Elävä kaupunkitila luo turvallisuuden tunnetta.

→ Palvelurakenteen laajentaminen myös ostarin ulkopuolelle.

- Valaistuksen parantaminen.
- Yhteisöllisyyden tukeminen esimerkiksi tilaratkaisuilla sekä tapahtumilla ja yhteissuunnittelulla.

Siinä oli kaksi miestä puhumassa kovaan ääneen kaikkia juttuja huumeista ja kaikista tämmöisistä. Jouduin sitten puuttua, jouduin sanomaan siitä niille. Nainen

7. ALUEEN KEHITTÄMINEN

NAISET JA LAPSET HUOMIOIDEN

ALUEEN KEHITTÄMINEN NAISET JA LAPSET HUOMIOIDEN

- Miehet puhuivat alueesta naiset ja lapset edellä, ja heillä on kokemus, että miehille itselleen alue tarjoaa jo tarvittavan, koska he pääsevät helposti myös liikkumaan alueelta pois.
- Miehet viettävät usein vähemmän aikaa alueella kuin naiset ja lapset:
  - Miehet ensisijaisesti töissä heillä enemmän kavereita ja aktiviteetteja alueen ulkopuolella. Lisäksi liikkuvat autolla enemmän kuin naiset.
  - Lasten- ja kodinhoito naisten vastuulla, elinpiiri on siis pienempi ja monilla naisista päivät kuluvat lähes pelkästään Meri-Rastilassa.
- Myös turvallisuutta tarkasteltiin usein lasten kautta (sekä miehet että naiset).
  - Etenkin humalaiset ja pimeät metsäalueet sekä jyrkät kalliot huolettavat.

Minulle minkä tahansa tarvii voi hakea autolla. Mutta lapsi ja nainen eivät pysty mennä kauaksi. Heillä on vain Meri-Rastilan alue. Mies

Arabinaisillle voisi olla jotain paikkoja jossa käydä. Koska he käyvät vain vähän ulkona. Meidän kulttuurissa on vähän eri kuin suomalaisilla, meillä kokoontuminen on että ei alkoholia. Ihan vaan paikka jossa kokoontua. Mies

”Nämä lapsille tarkoitetut piha-alueet voisivat olla paremmat. Ne eivät ole mielestäni tarpeeksi hyvät. Aina kun haluamme mennä lapsen kanssa jonnekin, täytyy mennä tien yli tai metron suuntaan, täällä sadan metrin alueella ei ole mitään kivaa lapselle. Mies

Esimerkiksi mulla ei ole mitään paikkaa.. Nyt mä kävin Haruspuisto.. Se auttaa jos mä haluan vaihtelua vähän niinku. Sisäleikkipaikka on mun mielestä hyvä, talvella mä voin käyttää, jos löytyis leikkipaikkaa lapselle. Nainen

LAPSILLE TOIVOTAAN

- Leikkipaikkoja ulkona ja sisällä kaivataan enemmän. Niitä koetaan olevan jonkun verran, mutta huonokuntoista tai esim. keinuja on liian vähän verrattuna alueen lapsimäärään.
- Talveksi kaivataan lapsille tekemistä, muuten he viettävät kaiken ajan kotona. Parempi luistelukenttä voisi toimia hyvänä ajanviettopaikkana.

NAISILLE TOIVOTAAN

- Enemmän palveluita ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia alueella, koska monet eivät ehdi tai ole mahdollisuutta lähteä kauemmaksi niitä hakemaan.
- Heille kaivataan tilaisuuksia, joissa kohdata muita naisia ja, joissa voisi epäformaalisti oppia esimerkiksi kieltä tai kädentaitoja.

Erityisesti kesäaikaan kun kesäloma tulee, mielellään lapsille joku toimintapaikka tai harrastuspaikka, jotain tekemistä heille kesäaikaan. Ettei olisi vapaa-aikaa pitkään. Kesäaikaan päivät ovat pitkät ja lapset joutuvat olemaan ulkona. Mies

8. MERI-RASTILAA
EI KOETA URBAANIKSI

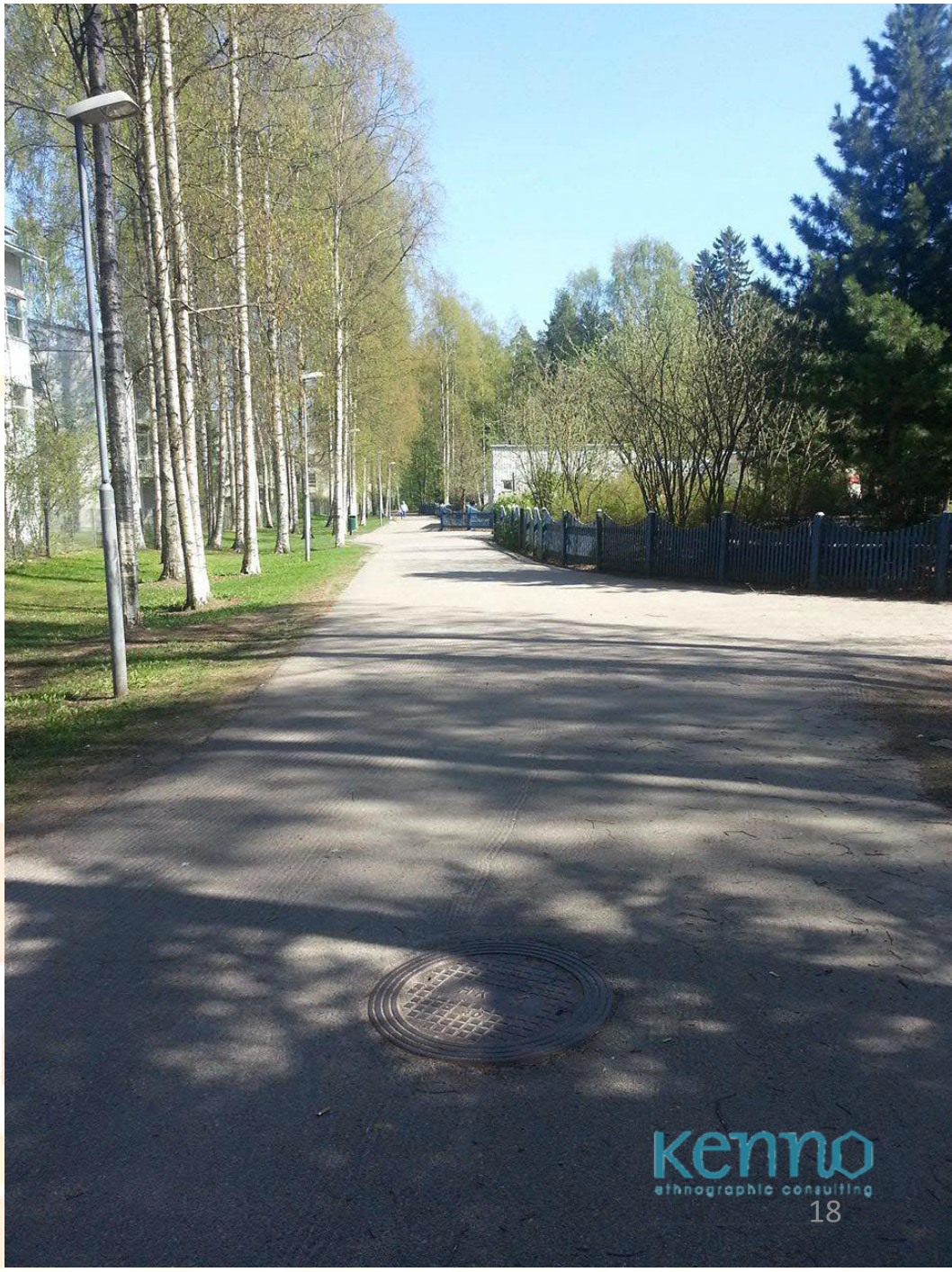

MERI-RASTILAA EI KOETA URBAANIKSI ALUEEKSI

- Monelle urbaani oli haastava termi, jota piti avata keskustelussa.
- Yleisesti Meri-Rastilaa pidettiin kokonaisuutena luonnonläheisenä muuten kuin ostarin ydintä.
- Urbaaniksi kutsuttiin enemmänkin Vuosaarta ja Helsingin keskusta alueita ja se yhdistettiin muun muassa betonirakenteisiin ja ruuhkaan. Keskustelu meni tässä kohtaa myös muiden maiden suurkaupunkeihin, joihin verrattuna Meri-Rastilaa tai yleisesti Helsinkiä ei koeta kovin urbaaniksi.

Rastila on tosi semmonen avonainen et tääl ei oo kauheest ruuhkaa ja ihmisii näkyvillä tiettyihin aikoihin. Mies

Urbaani paikka on vilkas ja tapahtuu paljon. Meri-Rastila on lähiö. Täällä nukutaan. Urbaani on paikka, jossa nousee aamulla ja ei tarvitse lähteä mihinkään muualle, vaan työ, ostokset, sosialisointi on sinun lähellä. Asiat tapahtuvat nopeammin ja siellä on ruuhkaa. Nainen

Rastilan ainoa kauppa on tämä ABC ja S-market.. muuten tää on kylä. Ei oo muuta kaupunkilaista. Ei näytä kaupungilta. Se on kylä. Nainen

9. MERI-RASTILAN METSÄALUEET

Haluaisimme että metsässä olisi jotain mikä olisi kiinnostavaa lapselle, ettei mennä vaan ja kävelle. Olisi kiva mennä katsomaan jotain mielenkiintoista lapselle. Pitäjänmäellä oli kaunis puisto, joka oli metsän keskellä ja se oli kiva. Kun menemme lapsen kanssa metsään kerromme, että siellä on lintuja ja karhuja. ja kun hän muistaa, että olemme sanoneet, että siellä asuu tämmöinen lintu hän kysyy missä se lintu olikaan siellä? Mies

- Meri-Rastilan metsäalueet koetaan positiiviseksi asiaksi. Niissä muun muassa ulkoillaan, lenkkeillään ja marjastetaan.
- Metsään liittyy tietty toive toiminnallisuudesta kuten myös muuhun alueen julkiseen tilaan. Toiminnallisuuden ei kuitenkaan tarvitse tarkoittaa rakennelmia kuten leikkipuistoja, vaan myös luonnontilaisempaa metsää ja sen elämää arvostetaan.
- Alueina mainittiin erityisesti:
  - Haruspuiston metsäalue
  - Meri-Rastilan länsipuolella oleva Metsäranta
- Pimeät metsäalueet ja jyrkät kalliot pelottavat osaa erityisesti lasten puolesta.
- ”Piikityspaikka” Haruspuiston leikkipuiston viereisellä kalliolla ja metsäalueella huolettaa.
- Lasten kanssa mennään kuitenkin yhdessä paljon metsään ja ranta-alueille.

”Piikityspiste”

10. OSALLISTUMINEN KAUPUNKISUUNNITTELUUN

Suurin osa ei ollut ennen osallistunut kaupunkisuunnitteluun, mutta ovat kuitenkin kiinnostunut osallistumaan, sillä Meri-Rastila on heille rakas ja tärkeä asuinalue. Kylämäinen olemus tukee tätä, mutta aiheuttaa myös epäuskoa omiin vaikutusmahdollisuuksiin. Kylä kaupungin sisällä tarkoittaa, että kaupunki tekee aina viimeisen päätöksen.

Asukkailla on myös erilaisia intressejä kehittää aluetta: omistusasunnossa asuvan mielestä oman asunnon arvon säilyttäminen ja alueen arvon nostaminen tärkeää, kun taas vuokra-asunnoissa asuville alue itsessään tärkeä, koska alue on arkipäivässä merkityksellinen.

Moni koki positiiviseksi, että heitä haluttiin osallistaa alueen kehitykseen.

Mä en ikinä kerro mun mielipidettä, kirjoita mihinkään koska mä aattelen sen sillein et kuhan mä aattelen niin se riittää mulle.. Mies

VAIKUTUSMAHDOLLISUUKSIEN KOKEMINEN

Monet eivät koe voivansa vaikuttaa kaupunkisuunnitteluprosesseihin. Tähän vaikuttaa esimerkiksi usko siihen, että viranomaiset tietävät paremmin, tai siihen, että osallistaminen on vain muodollisuus ja tosiasiassa päätökset on tehty jo ennen asukkaiden osallistamista.

Haasteena on myös se, että osallistumisen ja osallistamisen vaikutukset ovat pitkäkestoisia eivätkä helposti hahmotu asukkaille. Huono kommunikaatio esimerkiksi Helsingin kaupungin vuokra-asuntojen taholta oli eräällä haastateltavalla vaikuttanut luottamukseen Helsingin kaupunkia kohtaan. Hänelle oli jäänyt kokemus, että jos esimerkiksi rahat loppuvat kesken asukkaita osallistavan projektin, ei siitä viestitä asukkaille.

Yleensä täällä viranomaiset päättävät itse, mitä ne haluavat muuttaa asuntoja ja näin. En ole kuullut viranomaisilta. Mä vain näen, että asiat on hoidettu ja tehty. Jollain tavalla olisin halunnut, että mulle ilmoitetaan, että mä haluaisin sanoa mun omat mielipiteet. Nainen

ONGELMAKOHDAT

Suurin haaste kaupunkisuunnitteluun osallistumisessa on tällä hetkellä se, että viestintä ei tavoita asukkaita, ja sen takia moni ei tiedä mitä projekteja alueella on käynnissä, mihin asukkaat voisivat vaikuttaa ja minkälaisia päätöksiä on alueesta tehty.

Tähän on useita syitä. Tärkein on se, että moni **ei tunne vaikuttamisen kanavia** tai ole kuullut KSV:stä. Nykyinen vaikuttamisen polku edellyttää, että asukas itse ottaa selvää asioista jotka aluetta koskevat, mitä varten tulee tietää mistä tietoa löytyy. Tähän vaikuttaa osaltaan kielimuuri: sekä se, että viestintä on vain suomeksi ja ruotsiksi, että kaupunkisuunnittelun vaikea kieli (esim. kaavakartat, sanasto). Monen asukkaan suomenkielen taito on puutteellinen, ja usein luetun ymmärtäminen on huonompaa kuin suullinen viestintä.

Kaikilla ei myöskään ole kiinnostusta osallistua kaupunkisuunnitteluun. Yksi haastateltava koki ettei ole vanhemmiltaan oppinut aktiiviseen kansalaisuuteen, jonka vuoksi ei ole nytkään kiinnostunut vaikuttamaan yhteiskuntaan tai ympäristöönsä. Osalla, varsinkin miehillä, vaikuttaa myös ajanpuute, sillä vaikuttaminen ajateltiin melko aikaavievänä, tai vähäinen motivaatio koska alueella viettää niin vähän aikaa arjessaan.

11. YHTEENVETO: KYLÄMÄISYYS VAIKUTTAA TÄRKEIMMISSÄ TEEMOISSA

YHTEENVETO: KYLÄMÄISYYS VAIKUTTAA TÄRKEIMMISSÄ TEEMOISSA

- Alueelta puuttuu sekä maahanmuuttaja-taustaisten naisten että eritaustaisten ihmisten kohtaamispaikka.
  → Vähentää yhteisöllisyyttä.

- Kokemus, että alueen positiivisia puolia ei tiedosteta laajalti, vaan maine on turhan negatiivinen.

- Kuulopuheet leviävät kylässä helposti.
- Sosiaalisen kontrollin avulla pyritään vähentämään turvattomuutta.
- Erityisesti naisten ja lasten turvatto-muus huolettaa.
- Valaistuksen puute, metsäalueet ja humalaiset aiheuttavat huolta.

- Saavutettavuus kylän sisällä on hyvä.
- Alueella ei kuitenkaan ole riittävästi palveluita joten sieltä on lähdettävä pois.

- Vaikuttamismahdollisuuksista alueen kehityk-seen ei ole tietoa.
- Koetaan että ratkaisut on jo tehty ylempänä, koska Meri-Rastila marginaalinen alue.

kenno
ethnographic consulting

12. TOIMINTAEHDOTUKSET

- Meri-Rastilaa tulee tarkastella osana laajempaa kokonaisuutta johon kuuluu Rastila, Ramsinniemi ja Kallahti, sekä Vuosaari, erityisesti metroaseman alue ja Columbus sekä Aurinkolahti.

KYLÄMÄISYYS TULISI HUOMIOIDA KAUPUNKISUUNNITTELUSSA:

- Yhteisöllisyyden säilymisen takaamiseksi kylämäiset piirteet on hyvä säilyttää vaikka alueelle tulee lisää asukkaita.
- Tämä mahdollistetaan kohtaamispaikoilla ja sillä, että kaikilla on mahdollisuus kylämäiseen tilaan (esimerkiksi tarpeeksi leikkipuistoja, taloyhtiöiden omat piha-alueet ja puolijulkiset kohtaamispaikat)
- Viestimällä suunnitelmista alueen erityispiirteet ja taustat huomioiden.

KAUPUNKISUUNNITTELUUN OSALLISTUMISEN HELPOTTAMINEN:

- Osallistamisen haasteita voitaisiin lähteä ratkomaan esimerkiksi lisäämällä osallistumisen kanavia ja tiedotuskanavia. Niitä on hyvä olla useita erilaisia, jotta kaikki voivat löytää oman tapansa vaikuttaa. Somen, nettisivujen ja virtuaalisesti tapahtuvan viestinnän lisäksi olisi hyvä lisätä alueella tapahtuvaa markkinointia jalkauttamisen ja kasvokkain tapahtuvan face-to-face – viestinnän sekä avainhenkilöiden kautta tapahtuvan suurempien yhteisöjen osallistamisen avulla. Myös suora sähköposti tai kirje kotiin tietylle kohderyhmälle voi olla toimiva. Myös ilmoitustauluja, niin S-Marketissa kuin pienemmissä yrityksissä kannattaa hyödyntää.
- Tärkeää olisi myös tiedotteiden kääntäminen alueella puhutuille kielille, esim. venäjä, arabia ja somali. **Kaikkea materiaalia ei tarvitse kääntää, mutta ensikontaktin saamiseksi erikieliset materiaalit voivat olla toimivia.** Näin annetaan myös asukkaille kuva siitä, että heidän mielipiteitään halutaan kuulla, ja samalla välitetään tietoa asioista joihin voi osallistua, vaikka se vaatisikin suomenkielen taitoa.
- Voisi miettiä myös, miten tietoa ja koulutusta vaikuttamisen mahdollisuuksista voitaisiin tarjota, ja siten kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen.

SUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVA NAISET JA LAPSET, JOTKA VIETTÄVÄT ENITEN AIKAA MERI-RASTILASSA:

- Heille kohtaamispaikkoja ja yhteistä tekemistä.
- Ostarin ja taloyhtiöiden yhteyteen puolijulkisia tiloja lisäämään yhteisöllisyyttä ja asukkaiden kohtaamispaikkoja.
- Uusia tai uudistettuja leikkipaikkoja joissa huomioidaan alueen iso lapsimäärä.
- Talveksi tekemistä – luistinrata tai sisäleikkitila.

TURVATTOMUUDEN PURKAMINEN:

On tärkeää huomioida, että kokemukset ja kommentit turvallisuudesta ja turvallisuuden tunteesta Meri-Rastilassa ovat osin ristiriitaisia. Monet kokevat, että sekä alue että yleinen ilmapiiri Suomessa ovat muuttuneet arvaamattomammaksi ulkomaalaistaustaisia kohtaan. Meri-Rastila koetaan yhä kylänä, mutta se ei ole turvassa rasistisesti käyttäytyviltä ihmisiltä. Yhteisöllisyyden tunne on kuitenkin vahva, mikä lisää turvallisuuden tunnetta ja uskoa siihen, että apua saa esimerkiksi ohikulkijoilta tarvittaessa. Siksi on tärkeää pyrkiä tukemaan yhteisöllisyyden ylläpitoa ja muodostumista myös kaupunkisuunnittelun keinoin.

Miesten ja naisten kokemus alueesta sekä erityisesti turvallisuudesta on erilainen, koska miehet viettävät vähemmän aikaa alueella. Miesten pelot saattavat olla irrationaalisempia koska he eivät tunne aluetta niin hyvin, tai he pelkäävät erityisesti vaimon tai lasten puolesta.

- Tämä tulee ottaa huomioon suunnittelussa
- Metsäalueiden parempi valaistus lisää turvallisuuden tunnetta.
- Turvallisia tienylityspaikkoja tarvitaan lisää, esimerkiksi Meri-Rastilantielle.
- Kokemus kylämäisyydestä vaikuttaa siihen, että vieraita pelätään.
  - Elävän kaupunkitilan lisääminen purkaa tätä ja tuo kokemuksen siitä, että on joku joka auttaa.

”MISTÄ KUULEN MITÄ METSILLE TAPAHTUU?”

MAAHAN MUUTTANEIDEN MERIRASTILALAISTEN OSALLISTAMINEN ALUEEN KEHITYKSEEN

Etnografinen tutkimus Meri-Rastilan alueella tammikuussa 2017

Etnografinen tutkimustoimisto Kenno Oy 2017

kenno
ethnographic consulting

SISÄLLYSLUETTELO

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS JA INFORMANTIT
TIIVISTELMÄ JA TÄRKEIMMÄT TOIMINTAEHDOTUKSET NOPEALLE LUKIJALLE
OSA 1. AJATUKSIA MERI-RASTILASTA
1. MERI-RASTILAN VETOVOIMATEKIJÄT TOISTUVAT SAMOINA
2. ALUEELLE KAIVATAAN ENEMMÄN KOHTAAMISPAIKKOJA JA TEKEMISTÄ
3. ALUEELLA KOETAAN TURVATTOMUUTTA
4. MERI-RASTILAN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN
5. MILLAISTA RAKENTAMISTA TOIVOTAAN
6. MERI-RASTILAN OSTARIN KEHITTÄMINEN

OSA 2. OSALLISTAMINEN KAUPUNKISUUNNITTELUUN
1. MIKSI OSALLISTUTAAN?
2. MIKSI EI OSALLISTUTA?
3. RATKAISUT LÖYTYVÄT VIESTINNÄSTÄ
4. KAAVAN HAVAINNEKUVAT KOETAAN VAIKEASELKOISINA

LIITE. TÄYDENNYSRAKENTAMISEN SUUNNITTELUMATERIAALIT

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

- Tämä tutkimus on osa Meri-Rastilan alueen kehitystä ja jatkoa aiemmille kaupungin osallistamistoimille sekä Kennon toteuttamille etnografisille tutkimuksille alueella.
- Haastattelut on toteutettu tammikuussa 2017.
- 2017 toteutettuun vaiheeseen haastateltiin 8 maahanmuuttajataustaista Meri-Rastilan asukasta. Heidän kanssaan myös kuljettiin alueella.
- Osa haastateltavista oli mukana myös vuonna 2016 toteutetussa etnografisessa tutkimuksessa.
- Raportti pohjautuu kaikkiin Kennon tekemiin etnografisiin tutkimuksiin alueella.
- Raportin ensimmäinen osa syventää Meri-Rastilan alueen suunnitelmien nostattamia ajatuksia.
- Toinen osa pureutuu haasteisiin maahanmuuttajataustaisten henkilöiden osallistamisessa kaupunginsuunnitteluun ja luo lähtökohdan skaalautuvan osallistamisen toimintamallin kehitykselle maahan muuttaneille kaupunkilaisille.

INFORMANTIT 2017 TOTEUTETUSSA ASUKASTUTKIMUKSESSA

ID	PROFIILI	TAUSTA	JUURET
1. Aicha	Nainen (eläkeikää lähestyvä)	Kotiäiti, yksinhuoltaja, 7 lasta	Somalia
2. Natasha	Nainen (keski-ikäinen)	Kotiäiti, 1 lapsi, puoliso	Ukraina
3. Rachael	Nainen (nuori aikuinen)	Työtön, 2 lasta, puoliso	Sudan
4. Khalid	Mies (keski-ikäinen)	Opiskelee ammattiin, 3 lasta, puoliso	Sudan
5. David	Mies (nuori aikuinen)	Työelämässä, 1 lapsi, puoliso	Ghana
6. Piret	Nainen (nuori aikuinen)	Työelämässä, 2 lasta, puoliso	Viro
7. Victor	Mies (nuori aikuinen)	Opiskelija, 1 lapsi, puoliso ja kämppis	Nigeria
8. Roshni	Nainen (nuori keski-ikäinen)	Työelämässä, 1 lapsi ja puoliso	Englanti

INFORMANTIT 2016 TOTEUTETUSSA ASUKASTUTKIMUKSESSA

ID	PROFIILI	SUKUPUOLI	TAUSTA	JUURET	HAASTATTELUN KIELI
1.	Aicha (keski-ikäinen)	Nainen	Kotiäiti, yksinhuoltaja, 7 lasta	Somalia	somali (tulkki)
2.	Ksenia (keski-ikäinen)	Nainen	Työelämässä, yksinhuoltaja, 2 lasta	Venäjä	suomi
3.	Rachael (nuori aikuinen)	Nainen	Työtön, 2 lasta, puoliso	Sudan	suomi
4.	Leo (nuori aikuinen)	Mies	Työelämässä, lapsi, puoliso	Ukraina	venäjä (tulkki)
5.	Christina (nuori aikuinen)	Nainen	Työelämässä, 1 lapsi, puoliso	Sambia	englanti
6.	Jamail (keski-ikäinen)	Mies	2 lasta, puoliso	Irak	arabia (tulkki)
7.	Bijar (nuori)	Mies	Opiskelija, työelämässä, vanhemmat, isoveli	Kurdi	suomi
8.	Nurah (seniori)	Nainen	11 lasta, puoliso	Somalia	somali (tulkki)

INFORMANTIT 2016 TOTEUTETUSSA YRITTÄJÄTUTKIMUKSESSA

ID	PROFIILI	YRITYS	TAUSTA	JUURET
1.	Meri-Rastilassa asuva, yrittäjänä muualla	Fysioterapia	Yrittäjä asuu Meri-Rastilassa. Harkitsi toimitilaa Meri-Rastilan ostarilta, mutta päätyi Vuosaareen.	Suomi
2.	Ravintola	Pizzeria	Yrittäjä asuu Keravalla. Omistaa toisen ravintolan Vuosaaressa. On aikaisemmin asunut Meri-Rastilassa, ja tuntee alueen hyvin.	Kurdi
3.	Kauppa	Erikoisliike	Yrittäjä asuu Vantaalla. Toiminut kauppiaana 5 kk kyseisessä liiketilassa Meri-Rastilassa.	Somalia
4.	Kauppa	Kioski	Yrittäjä asuu Vuosaaressa. Toiminut yrittäjänä 15 vuotta, joista Meri-Rastilassa 8v.	Kosovo
5.	Palvelu	Parturi-kampaamo	Yrittäjä asuu Meri Rastilassa. On kasvanut ja asuu Meri-Rastilassa. Toiminut aiemmin yrittäjänä keskustassa, mutta ajautui Meri-Rastilaan ystävänsä kautta.	Turkki
6.	Palvelu	Hieronta	Asunut Meri-Rastilassa vuoden perheensä kanssa.	Suomi
7.	Ravintola	Pubi	Perheyritys, joka on siirtynyt äidiltä pojalle ja toiminut Meri-Rastilassa 23 vuotta.	Suomi

NOPEALLE LUKIJALLE

Tiivistelmä sekä tärkeimmät toimintaehdotukset

kenno
ethnographic consulting

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksessa toistuu samoja teemoja kuin aiemmissa alueella tehdyissä asukas- ja yrittäjätutkimuksissa. Meri-Rastilasta pidetään asuinalueena, siellä halutaan asua pitkään ja sitä halutaan siksi kehittää. Haasteena kuitenkin on, ettei tiedetä miten voidaan osallistua alueen suunnitteluun.

Minkälaisiin asioihin kannattaa osallistaa

Maahanmuuttajataustaisia ihmisiä kiinnostavat kaupunkisuunnittelussa samat aiheet kuin kantasuomalaisiakin. Teema, joka toistuu maahan muuttaneiden kaupunkilaisten kanssa tehdyissä tutkimuksissa on kuitenkin erityisesti se, että alueiden kehitys kiinnostaa lasten näkökulmasta. Lisäksi naisten aluetuntemus voi olla parempaa ja ajan löytäminen sen kehitykseen ja osallistumiseen helpompaa kuin miesten, koska naiset useammin jäävät kotiin lasten kanssa ja viettävät enemmän aikaa asuinalueellaan. Toisaalta asukkaat, jotka eivät ole työelämässä, ovat erityisesti vaarassa jäädä vuorovaikutustyön ulkopuolelle, koska vaikuttamisen polku on monelle tällaiselle kaupunkilaiselle epäselvä ja kielitaito heikompaa.

Meri-Rastilan kehitys

Teemat, joihin maahanmuuttajataustaiset merirastilalaiset ovat kiinnostuneita vaikuttamaan alueen kaupunkisuunnittelussa, ovat luonnonläheisyyden säilyttäminen, kohtaamispaikkojen luominen ja erilaisten aktiviteettimahdollisuuksien kehittäminen alueella. Erityisesti turvallisen, luonnonläheisen ja toiminnallisen asuinympäristön kehittäminen lapsille koetaan tärkeänä, mutta myös aikuisten väliseen kohtaamiseen toivotaan enemmän mahdollisuuksia.

Täydennysrakentamiseen suhtaudutaan positiivisesti, koska ymmärretään että uusia asuntoja tarvitaan. Uudet asukkaat tuovat alueelle kaivattua eläväisyyttä, mutta herättävät myös turvattomuuden tunnetta tuntemattomien johdosta. Nykyisten palveluiden riittävyyttä epäillään, mutta toisaalta kasvavan väkiluvun uskotaan tuovan lisää kaupallisia palveluita alueelle. Meri-Rastilan ulkonäköä halutaan päivittää, ja uudisrakentamisen ajatellaan tekevän hyvää alueen modernisoimiselle. Sellainen kylämäisyyttä tukeva rakentaminen, jolla tuetaan asukkaiden välistä sosiaalisuutta ja mahdollisuuksia yhdessä tekemiseen koetaan tärkeänä.

Haastateltavat eivät koe, että Meri-Rastila olisi nykyisellään erityisen väljä alue, koska he näkevät luonto- ja viheralueet niin tärkeänä osana asuinaluettaan. Korkean rakentamisen ajatellaan olevan hyvä ajatus siksi, että näin saadaan paljon asuntoja kerralla viemättä niin paljoa pinta-alaa metsä- ja puistoalueilta.

Ostarin alueen rakentaminen on kaikkien mielestä hyvä asia, ja korkeaa täydennysrakentamista nähdään mieluummin siellä kuin esimerkiksi puistojen ja luontokohteiden lähellä. Nykyinen Meri-Rastilan ostarin alue onkin huonossa maineessa, eli se on alue, jonka uusimista ja päivittämistä kaikki toivovat.

TIIVISTELMÄ

Osallistaminen alueen suunnitteluun

Maahanmuuttajilla on kantasuomalaisia isompi kynnys osallistua aktiivisesti kaupunkisuunnitteluun ja ottaa suunnitelmista selvää itsenäisesti. Peruslähtötason pitäisi olla se, että kaikilla on mahdollisuus saada tietoa ja osallistua kaupunkisuunnittelun vuorovaikutustoimiin niin halutessaan. Alueella asuvien pitäisi ainakin tietää, että muutoksia on tapahtumassa ja muutosten alustava aikataulu. Harva on osallistunut kaupunkisuunnitteluun, koska siihen liittyvistä mahdollisuuksista ei yksinkertaisesti tiedetä. Monella on myös uskomus, että asioihin ei voida vaikuttaa. Monesti esiteltyjä suunnitelmia pidetään jo valmiina ratkaisuina, joten palautteen antaminen ei tunnu relevantilta siinä vaiheessa.

Kielitaidon puute vaikuttaa monella siihen, ettei uskalleta osallistua vuorovaikutustilaisuuksiin tai ei tiedetä mistä puhutaan. Esimerkiksi puistoista saatetaan käyttää muita, omankielisiä nimityksiä suomenkielisten nimien sijasta. Osa myös ajattelee, että kantasuomalaiset ovat paremmin perillä paikallisesta systeemistä ja siten heillä on paremmat valmiudet antaa valistuneita vastauksia. Myös rasismin takia voi olla kynnys osallistua keskustelutilaisuuksiin. Siksi on tärkeää viestiä siitä, että kaikki alueen asukkaat taustasta riippumatta ovat tervetulleita osallistumaan asuinalueensa kehittämiseen. Se, että materiaalit ovat edes englanniksi suomen lisäksi, on vahva symbolinen viesti siitä, että muitakin kuin suomenkielisiä halutaan osallistaa.

Tärkeää tervetulleen vaikutelman antamisessa on maahan muuttaneiden puutteellisen suomen taidon huomioiminen. Selkokielisyys materiaaleissa ja tapahtumissa on hyvä lähtökohta, sekä mahdollisuuksien mukaan puhutuimpien kielien käyttäminen kiinnostuksen herättäjänä. Tiedotus tapahtumista tulee tuoda alueelle, lähelle asukkaita, esimerkiksi kauppojen ja Haruspuiston ilmoitustauluille. Maahanmuuttajataustaiset tarvitsevat usein hieman enemmän henkilökohtaista rohkaisua osallistumiseen ja ohjausta materiaalien tulkitsemiseen. Maahanmuuttajataustaiset merirastilalaiset ovat hyvin perhekeskeisiä ja alueella asuu paljon pieniä lapsia. Tämän vuoksi kaupunkisuunnitteluun osallistamiseen saadaan houkuteltua helpoiten lasten kautta, esimerkiksi tarjoamalla lapsille ohjelmaa osallistamisen tapahtumissa.

OSALLISTAMINEN

TOIMINTAEHDOTUKSET

- Meri-Rastilan kaupunkisuunnittelun vaiheet, projektin arvioitu aikataulu sekä asukkaiden vuorovaikutuskanavat ja mahdollisuuksien mukaan niiden aikataulu kootusti esille, esimerkiksi nettiin, metroasemalle tai S-Marketin seinälle julisteena.
  - Sekä menneet että tulevat stepit esimerkiksi aikajanan muodossa.
- Vuorovaikutusmahdollisuudet kaupunkisuunnittelussa -materiaali esiteltäväksi paikallisille toimijoille, kuten esimerkiksi African Care.
  - Tehdään myös maahan muuttaneille tervetullut olo osallistumaan ja selitetään kuinka kaupunkisuunnittelun prosessi toimii Suomessa.
- Esille jätettävien suunnitelmakuvien yhteyteen selkokieliset selitteet teksti-, ääni- tai videomuodossa.
  - Korostetaan, että suunnitelmaa voidaan vielä muuttaa ja asukkaiden kommentteja kaivataan.
  - Tehdään mahdolliseksi kommentointi eri kielillä.
- Vuorovaikutustilaisuuksien kielitaitovaatimusten kommunikointi.
  - Tuotetaan tilaisuuteen jaettavaksi esim. selkosuomen-, englannin-, arabian ja/ tai somaliankieliset tiivistelmät tilaisuuden sisällöstä.
- Vuorovaikutus asukkaiden kanssa tapahtumissa, joiden pääasiallinen kulma ei ole suunnitelmien kommentointi vaan mielekkään ajanvieton tuottaminen alueen asukkaille
  - Lapsille suunnatut tapahtumat helpottavat pienten lasten vanhempien osallistumista.
  - Tapahtumien avulla tarjotaan tekemistä, luodaan kanssakäymistä asukkaiden välille ja valjastetaan kaupunkitilaa sosiaaliseen käyttöön.

VIESTINTÄ

TOIMINTAEHDOTUKSET

- Kaikille tulee välittää tieto ainakin siitä, että muutoksia ollaan ylipäätänsä tekemässä.
  - Samaan yhteyteen kootusti tiedot vaikutusmahdollisuuksista ja tarvittavat linkit vuorovaikutuskanaviin.

- Kun halutaan varmistua, että kaikki saavat tiedon, tehdään juliste tiedotettavasta aiheesta eri kielillä (suomen lisäksi vähintään englanniksi), jaettavaksi seuraaviin kanaviin mahdollisuuksien mukaan:
  - kotiin postitse/ asuintalon ilmoitustaululle
  - Rastilan keskuksen ilmoitustaulu
  - metroasema
  - Haruspuiston ilmoitustaulu
  - paikallisille toimijoille, kuten African Care
  - paikallislehtiin, esim. Vuosaari-lehti
  - alueen Facebook-kanaviin, esim. Vuosaari-ryhmä. Niissä viestiminen voi tapahtua esimerkiksi ksv:n Facebook työprofiililla.

- Herätetään laajemman yleisön kiinnostus nykyistä rohkeammalla viestinnällä.
  - Nykyistä raflaavammat otsikot esiteltävään aineistoon
  - Kansikuvaksi esiteltävään aineistoon alueen yleiskuvan lisäksi ”fiilistelykuva”
  - Käyttöön nuorten suosimat videomuotoiset viestinnän kanavat, kuten Youtube
  - Yhteistyö esimerkiksi Lähiöfestarin tai lapsille ja nuorille tapahtumia tuottavien tahojen kanssa vuorovaikutustapahtumiin liittyen
  - Ohikulkijoiden aktiivinen rohkaiseminen tapahtumissa

MERI-RASTILAN KEHITYS

TOIMINTAEHDOTUKSET

- Puistoalueita säilytettävä mahdollisimman paljon ja niissä varmistettava myös aikuisten kohtaamispaikat esimerkiksi istuma-alueilla.

- Puistoalueita tulee kehittää niin, että penkkejä ja aktiviteetteja lisätään kaikille ikäryhmille asukasmäärän lisääntyessä.
  - Alueelle tarvitaan lisää urheilukenttiä sekä ulos että sisätiloihin.

- Metsäalueiden toiminnallisuutta tulee lisätä esimerkiksi luontopolun tyyppisillä ratkaisuilla, jotta metsät tuntuvat houkuttelevimmilta eri vuodenaikoina.
  - Korkeimpien rakennusten sijoittelu kaupunkimaisemmille alueille kuten ostarille ja Vuosaaren suuntaan. Isommissa rakennuksissa tulee huomioida erityisesti yhteisölliset tilat (kuntosali, kerhotila esim.) ja hyvä valaistus pihalla sekä rapussa, koska näissä rakennuksissa tuntemattomien määrä ja siten myös pelko kasvaa.

- Rakennusten ulkonäön tulee olla moderni mutta luonnonläheinen. Niihin toivotaan mahdollisimman erikokoisia asuntoja, jotta alueen sisällä muuttaminen on mahdollista elämäntilanteen muuttuessa.

OSA 1: AJATUKSIA MERI-RASTILASTA

kenno
ethnographic consulting

1. MERI-RASTILAN VETOVOIMATEKIJÄT TOISTUVAT SAMOINA

Maahanmuuttajataustaisten merirastilaisten kanssa tehdyissä haastatteluissa esiin nousee samoja aiheita kuin muussa alueen kehityksen tueksi tehdyssä vuorovaikutustyössä. Tutkimus myös syventää ja todentaa aiemmissa tutkimuksissa löydettyjä teemoja.

Meri-Rastilan
tärkeimmiksi vetovoimatekijöiksi koetaan:

- merellisyys
- kylämäisyys
- luonnonläheisyys
- hyvä sijainti ja kulkuyhteydet.

Ongelmakohtina toisaalta koetaan:

- kohtaamispaikkojen puute
- alueen huono maine
- erityisesti ostarin alueen turvattomuus.

Tykkään erityisesti ranta-alueista ja siitä, että Meri-Rastilan on rauhallinen ja luonnonläheinen. Siellä ei asu liikaa ihmisiä ja töiden jälkeen voi rentoutua rauhassa. Meri-Rastilasta on hyvät yhteydet.
(Victor)

Rastilan kehitys on tärkeää, se tarkoittaa että Rastila kasvaa. On tärkeää että asiat menee eteenpäin, elämä menee eteenpäin. En halua kuitenkaan että koulujen, päiväkotien tai lasten leikkipaikkojen paikat muuttuvat. Koulu, päiväkoti, Haruspuisto tulee olla samalla paikalla. Tärkeää että kaikki lasten palvelut on lähellä kotia. Muuten on vaarallista.
(Omar)

Kun muutimme tänne, ihmiset sanoivat, että siellä on huumeita ja pitää olla varovainen, mutta en ole huomannut mitään sellaista. Siis humalaisia on ja joskus ne huutaa, että palaa takas sun maahan, mutta ne vaan haluaa huutaa jotain, joten en välitä.
(Victor)

Haruspuistossa tapasin äitejä. Lapset leikkii ulkona ja somalialaiset äidit vahtii vieressä. Tuntuu turvalliselta. Aina on aikuisia ympärillä.
(Roshni)

Haastateltavat ovat hyvin kiinnostuneita kehittämään ja kuulemaan Meri-Rastilan alueen tulevaisuudesta, mutta heillä ei ole välttämättä keinoja tehdä sitä.

Kyllä mua kiinnostaa mitä alueella tapahtuu ja miten kehitetään. Mistä näistä asioista saa tietää?
(Aicha)

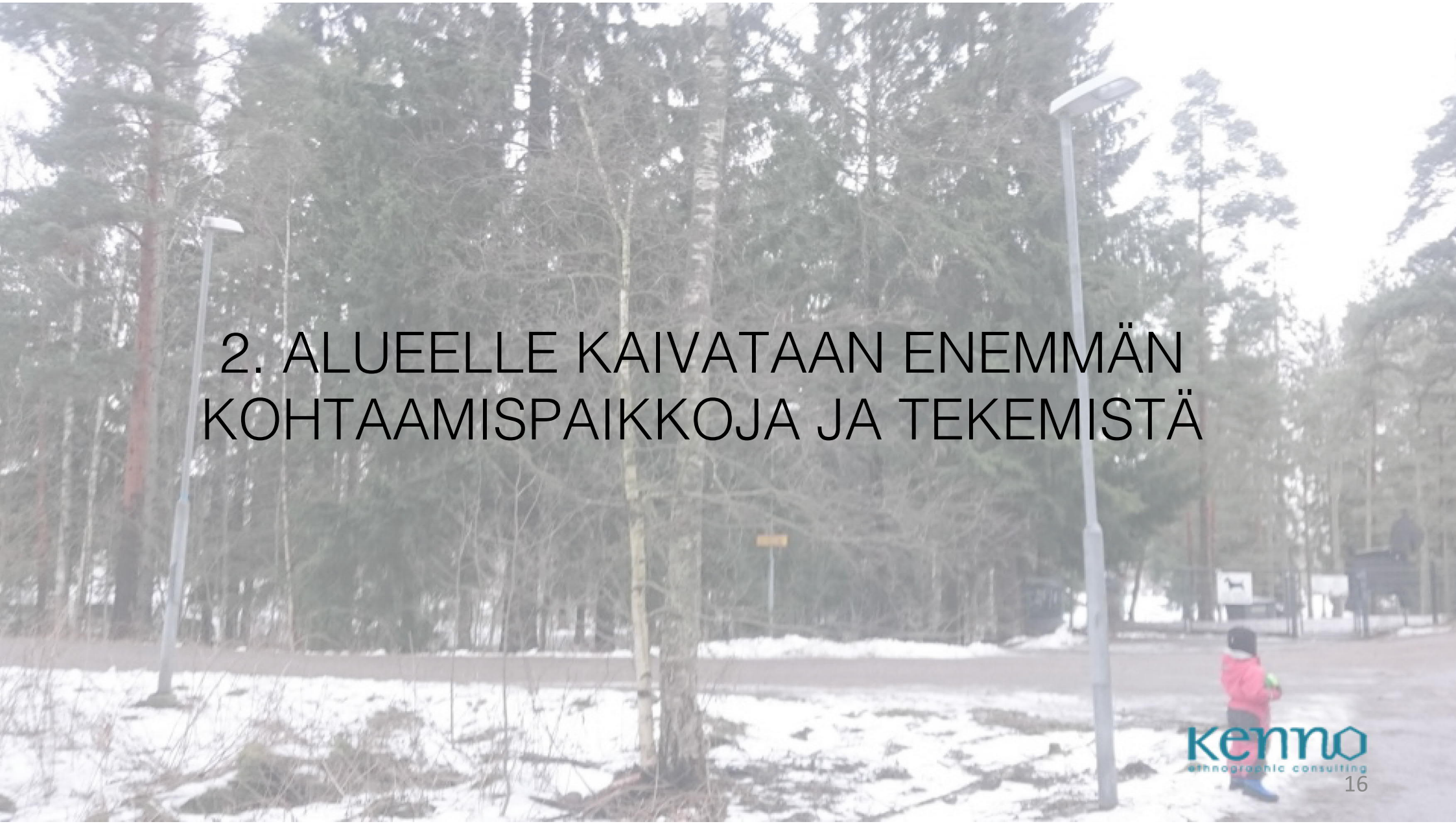

2. ALUEELLE KAIVATAAN ENEMMÄN KOHTAAMISPAIKKOJA JA TEKEMISTÄ

Koska Meri-Rastilaa pidetään kylämäisenä, ei sieltä koeta tarvetta poistua usein. Kuitenkin alueelle kaivataan enemmän aktiviteetteja. Äideille puistoalueet ovat kohtaamispaikka yli kulttuurirajojen. Lapsille on alueella melko paljon tekemistä, mutta muut ryhmät ovat vailla ajanviettopaikkoja. Myös lasten paikkoihin kaivataan parannuksia. Naisille kaivataan yhä lisää kohtaamispaikkoja, mikä on käynyt ilmi jo aiemmissa tutkimuksissa.

Tunneside paikkaan muuttui äitiysloman aikana kun sain ystäviä täältä ja kävelin paljon ympäriinsä ja sain paremman fiiliksen ja tuntemuksen alueesta. Ennen äitiyslomaa en ollut jutellut muiden maahanmuuttajaäitien kanssa, joten oli tosi kiva tutustua. Puistoista saa tietoa siitä, mitä alueella tapahtuu.
(Roshni)

Teini-ikäisille ei ole turvallisia paikkoja, joissa voi olla ilman aikuisia

Nuoret tarvii enemmän paikkoja, koska ne on liian isoja leikkipuistoon mut liian pieniä pubiin. Ei ole paikkoja nuorille nyt, joissa voi kokoontua ilman ongelmia ja aikuisia. En haluu enää koskaan mennä sinne [skeittipuistoon] koska siellä on ne nuoret, joilla ei oo mitään muuta missä olla. Missä teini-ikäiset? Se voisi olla kehityskohta.
(Piret)

Nämä lapsille tarkoitetut piha-alueet voisivat olla paremmat. Ne eivät ole mielestäni tarpeeksi hyvät. Aina kun haluamme mennä lapsen kanssa jonnekin, täytyy mennä tien yli tai metron suuntaan, täällä sadan metrin alueella ei ole mitään kivaa lapselle. Mielestämme täältä puuttuu paikka, jossa nuoriso voi viettää aikaa ja tavata.
(Leo 2016)

Mun tytär ei halua mennä sinne [Haruspuistoon], koska se on vain lapsille. Siellä ei löydy niinku nuorille teineille tekemistä tai ohjelmaa.
(Rachael)

Nuorille miehille kaivataan myös ajanviettopaikkoja

Rastilasta puuttuu tekemistä. Siellä on kiva metsäalue jossa voi kävellä ja istua. On pieni leikkipaikka jossa voi skeittaa ja pelailla, mutta se ei ole paikka jossa olisi kutsuva istuskella tai viettää aikaa oikeastaan, koska se on enemmän lapsille. Kenttä on niin pieni ettei siihen mahdu jos siinä on lapsia. Talvella ei ole sosiaalisia paikkoja . Meillä ei ole futsalsalia tai muuta sisäliikuntaa. Kun rakennetaan, voisi miettiä et siinä ois asuntojen ja bisnesten lisäksi muitakin palveluita. Täällä tuntuu että miehet enimmäkseen istuu baarissa.
(David)

Tarvitsemme paikan jossa voimme hengailla. Paikallisessa pubissa on vaan suomalaisia. Sinne ei päästetä maahanmuuttajia sisään. [Rasismin takia] maahanmuuttajien pitää mennä keskustaan hengailemaan aina.
(Victor)

Tekeminen talvella ja kesällä vaihtelee

Talveen tottumattomille ihmisille talvikausi tuntuu toimettomalta vapaa-ajan kaudelta, koska sisäaktiviteetteja ei ole alueella tarpeeksi.

Suomessa tekeminen riippuu kaudesta. Kesällä kävely, ranta, lenkkeily, urheilu ulkona. Talvella motivaatio ei oo sama, koska kun pääsee töistä, on jo pimeetä.
(David)

Toiminnallisuus metsissä lisäisi myös talvitekemistä

Haluaisin lisää urheilumahdollisuuksia alueen lapsille. Lapset ovat aika villejä tällä alueella, joten he tarvitsevat paljon aktiviteetteja. Rannalle voisi laittaa enemmän urheilu- ja leikkimahdollisuuksia sekä piknik-pöytiä lisää. Metsiin voisi tulla enemmän toiminnallisuutta, polkuja ja kylttejä. Käyn paljon metsässä. Siellä voi poimia marjoja. Metsät on vähän vaarallisia lapsille yksinään, koska lapset voivat pudota kalliolta. Siksi haluaisin että olisi enemmän toiminnallisuutta, että lapset ei villinä juoksisi alueella.
(Natasha)

Ulkoleikkipaikkoja mieluummin ympärivuotisesti. Metsä on kiva, me käytetään sitä paljon. Se on itsessään leikkipuisto. Metsässä voisi olla joku tehtävä tai leikki perheelle, että metsässä on reitti jota voi mennä. Joku peli, että tarvii löytää pisteitä tai jotain. Koska luontoalue on täällä niin hieno. Mut ei kaikki tarvii olla valmiina. Ihmisten pitää keksiä itse. Pitää olla sellanen fiilis, että ite pitää olla aktiivinen ja kehittää. Ettei kaupunki tuo kaikkea ihan valmiina.
(Piret)

Pohjavedenpuistoon on rakennettu nyrkkeilysäkkejä.

3. ALUEELLA KOETAAN TURVATTOMUUTTA

Osa ihmisistä kokee ajoittain muihin ihmisiin liittyvää turvattomuutta Meri-Rastilassa. Tutkimuksen eri vaiheissa alueella on kerrottu tapahtuvan useita rasistisia selkkauksia kuten häiriköintiä sekä väkivaltaa. Haastateltavat kokevat rasismin yleistyneen alueella. Kaikki turvattomuus ei liity kuitenkaan rasismiin, vaan myös päihdeongelmiin. Myös paljon ennakkoluuloja ilmenee eri ryhmittymien välillä.

Täällä on paljon maahanmuuttajia ja enemmän tummaihoisten lasten kanssa on ongelmia. Koska vanhemmat ei oo heidän kanssa ulkona ja sit ei oo rajoja heidän käyttäytymisessä samalla tavalla. En ole mielestäni rasisti, mutta nään ongelmia. Se alue on täynnä erilaisia ihmisiä. Se on minusta myös rikkaus että on monipuolisia ihmisiä. En tiiä mitä se kotielämä on ja mikä sen säännöt, mut vaikuttaa siltä, että ei oo sääntöjä. Ehkä jos se alue jolla asuu paljon maahanmuuttajia ni voisi opettaa se mikä on se kulttuuri, jossa he nyt asuvat.
(Piret)

En pelkää täällä. Kuljen paljon ympäriinsä täällä alueella, eikä koskaan ole mitään ongelmia. Juttelen paljon torilla aikaa viettävien ihmisten kanssa, he ovat ystäviäni. He ovat järkeviä ihmisiä, joilla vaan on nyt vaikeaa. Joskus he nimittelevät minua, mutta en välitä siitä, koska heidän täytyy vaan saada huutaa [pahaa oloaan pois].
(Victor)

Yllättävän monissa haastatteluissa nousee esille, että alueen koirat aiheuttavat pelkoa ihmisille, jotka eivät ole tottuneet suomalaisten tapaan pitää koiria.

Haruspuistossa on koirapuisto, jossa koirat haukkuu hirveästi, se on pelottavaa. Siksi kuljen joskus pidempää reittiä luistinradalle, jotta ei tarvii mennä koirapuiston ohi.
Natasha

Turvattomuuden tunteeseen kaivataan helpotusta kaupungin suunnalta.

Maahanmuuttajalle tarvii turvallisen paikan. Nyt mä pelkään, että voi tapahtua jotain. Kameravalvonta olisi hyvä. Koska jos tapahtuu ja mä en tunne kuka hän on tai jos löytyy siis kameravalvonta ni sit mä voin niinku tunnistaa kuka lyö mua tai kuka ärsyttää mua.
(Bijar 2016)

Kaupungin asunnot -alue. Ne on vähän vaarallinen alue tällä hetkellä. Nyt en pidä siitä, että minä tai mun perhe kulkee siellä jos taas tapahtuu sellaista. Päiväsaikaan ei haittaa jos ite kuljen, mutta vähän pelottaa jos lapset kulkee. Ei ole pimeä paikka mutta kun kuulin mitä tapahtui siellä [väkivaltaa]. Tyttären ystävät joskus kulkee tästä. Sen takia mua pelottaa. Ja mä sanon mun tyttärelle ettei tarvii tulla tähän suuntaan. Se on tässä lähellä koulua.
(Rachael)

Kaupunkisuunnittelussa voidaan taiteen keinoin välittää suomalaista kulttuuria. Asukkaat toivovat ristiriitatilanteiden vähentyvän kulttuurin tullessa tutummaksi.

Esimerkiksi tärkeissä Meri-Rastilan solmukohdissa voisi talojen seinillä olla esillä graffiteja, joissa kuvataan suomalaiselle kulttuurille tärkeitä tarinoita.

Taide myös pienissä paikoissa on hyvä. Koulutus taiteen kautta – että näkee sitä kulttuuria. Lapsi näkee sitä koko ajan arjessa, se on hyvä. Se sitouttaa semmosia tietoja enemmän. Taiteen kautta opettaa Suomen kulttuuria. Suvilahdessa on kivoja ajatuksia. Erityisesti ku on paljon maahanmuuttajia ja en tiiä suomalaisia lasten karaktäärejä, must-know paintings, taitelijoita, lasten lauluja... ni se voisi olla mahdollisuus tutustuttaa enemmän.
(Piret)

4. MERI-RASTILAN TÄYDENNYSRAKENTAMINEN

MERI-RASTILAN TIIVISTÄMISEN HERÄTTÄMÄT AJATUKSET

Meri-Rastilan täydennysrakentamiseen suhtaudutaan pääosin positiivisesti, sillä ymmärretään, että uusia asuntoja tarvitaan. Uutta rakentamista alueelle pidettiin hyvänä, koska sen ajateltiin lisäävän Meri-Rastilan eläväisyyttä, kiinnostavuutta ja päivittävän alueen ulkonäköä modernimmaksi.

Muutama huolenaihe kuitenkin toistui haastattelusta toiseen: palveluiden riittävyys, turvallisuuden säilyminen hyvänä, sekä riittävän luonnonläheisyyden säilyttäminen. Edellisessä tutkimuksessa tunnistettu alueen kylämäinen identiteetti vaikuttaa siihen, että näistä ollaan erityisen huolissaan.

On hyvä että tulee lisää asuntoja, se tarkoittaa lisää ihmisiä, lisää sosiaalista elämää ja lisää palveluita.
(Victor)

Kun vanhaa puretaan, tulee tilalle uutta. Muutos voi tuoda hyvää mukanaan. Ei pidä jäädä liiaksi kiinni vanhaan.
(David)

Jos kaupunki on kerran niin suunnitellut niin kyllä se varmasti on hyvä niin. Ihmiset tarvitsee varmaan asuntoa niin hyvä sit rakentaa. Kyl kaupunki tietää. Ei ole ongelma.
(Aicha)

HUOLI 1: MERI-RASTILAAN TARVITAAN LISÄÄ PALVELUITA

Nykyisten palveluiden, erityisesti koulujen, päiväkotien, puistojen sekä lapsille ja nuorisolle suunnattujen ajanviettopaikkojen riittävyyttä epäillään entisestään asukasluvun kasvaessa. Myös kaupallisten palveluiden toivotaan lisääntyvän, mutta sen oletetaan tapahtuvan kysynnän kasvaessa. Päiväkotien kohdalla muutamat mainitsevat pelon siitä, että nykyisistä pienistä päiväkodeista yhdistetään yksi iso.

Kuulostaa hurjalta, että puretaan pieniä päiväkoteja, koska pienessä saa parempaa hoivaa omalle lapselle. Kun on pieni lapsi niin pelottaa laittaa isoon ryhmään. Alueella on paljon päiväkoteja, joten en tiedä miten iso sen uuden päiväkodin pitäs olla, jotta sinne saatais kaikki.
(Roshni)

Hyvä, että tulee uusia asuintaloja. Jos tulee paljon uusia asuntoja niin pitää myös tulla palveluita lisää. Koulu, tarha, ostoskeskus, nuorisotalo on tärkeitä. Haruspuisto on niin tärkeä lapsille, että… Ei tarvitse mennä Vuosaareen.
(Omar)

HUOLI 2: TURVALLISUUS

Toisille tiivis rakentaminen ja korkeat rakennukset tarkoittaa turvallisuuden lisääntymistä, toisille ne vaikuttavat pelottavilta. Siksi Meri-Rastilan täydennysrakentamisesta puhuttaessa on otettava huomioon kylämäisyys ja siihen liittyvät turvallisuuden mielikuvat. Tiivis rakentaminen ja sen kautta elävämpi tunnelma vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen julkisilla paikoilla. Toisaalta korkeissa taloissa, joissa asuu paljon ihmisiä, jotka eivät tunne toisiaan, voi kokea tuntemattoman pelkoa. Myös sosiaalisten ongelmien pelätään kasautuvan, koska ei tiedetä keitä alueelle muuttaa. Asukasluvun kasvaessa uhkaavia tilanteitakin voi olla aiempaa enemmän, siksi alueelle toivotaan vartiointia tai poliisin suurempaa läsnäoloa tulevaisuudessa.

Uskon että jos ostaria rakennetaan näin [kuin nyt on suunniteltu] tulee tänne enemmän ihmisiä ja juopottelijat joutuvat väistymään.
(David)

Jos tulee uusia rakennuksia ja uusi ostoskeskus, silloin pitää tulla enemmän poliisiautoja. Ei nyt ole turvatonta, mutta jos tulee paljon uusia palveluita ja asuntoja niin varmasti tulee enemmän väkeä ja silloin tarvitaan poliisia.
(Omar)

Perheelle se on tärkeä että on omaa aluetta. Sit tulee enemmän sitä ”oman alueen” tunnetta ku talo ei oo liian suuri ja siinä on oma piha. Et mä tiän ketkä mun talossa asuu. Ja tunnen ihmisiä talkoiden kautta. Sillon myös luottamus kasvaa ja tulee tunne että oon ite tärkeä täällä ja kaikki on yhtä isoa perhettä. Siksi en halua isoja taloja ku ei tiiä kuka on mun naapuri ja sit se ei oo niin turvallista.
(Piret)

Jos on korkeita rakennuksia siellä on myös paljon ihmisiä ja paljon ulkomaalaisia, se ei ole hyvä niin lähellä päiväkoteja ja koulua. Kun ei kuitenkaan voi määrätä että siellä asuisi vaan suomalaisia… Niin ei voi tietää että miten ne ihmiset sitten käyttäytyy siellä lähellä koulua. Erityisesti arabit ja somalit… heillä käy niin paljon vieraita omasta maastaan.
(Natasha)

HUOLI 3: MITEN KÄY LUONNON

Luonto ja puistot ovat Meri-Rastilan ydintä, ja asukkaille hyvin tärkeää. Monet katsoivat haastattelutilanteessa ensimmäiseksi kartoista, mitä Haruspuistoon on suunniteltu. Hyväksytään, mitä täydennysrakentaminen käytännössä tarkoittaa, mutta toivotaan, että luonnonläheisyys pystytään Meri-Rastilassa säilyttämään. Puistoalueet ovat myös aihe, joiden suunnitelmista ollaan kuultu eniten ja joista useaan otteeseen haastatteluiden aikana kysellään huolestuneena.

Asuntoja voi tulla lisää. Mutta ei liikaa. Koska jos metsä katoaa niin ihmisten pitää lähteä muualle luontoon, ja monet asuvat täällä juuri luonnonläheisyyden takia.
(Natasha)

Jos mä ite saisin päättää niin tekisin tähän enemmän jonkun puiston. Vaikka joku gym, joku nuorten metsäalue. Penkkejä, nyrkkeilysäkit. Mieluummin ihmiset haluu niitä kuin taloja. Kun sitten tarvii autoteitä, autopaikkoja. Sitten rakennettaisiin tosi paljon. Nyt se alue on kiva alue. Ei kauheen hyvässä kunnossa, mutta silti sitä käytetään paljon.
(Piret)

Puistot ovat kohtaamispaikkoja ja niissä saadaan tietoa alueen tapahtumista. Monet haastateltavat mainitsevat ulkoilevansa, käyvänsä piknikillä sekä marjastavansa puistoalueilla.

Olen työtön, joten vietän paljon aikaa kävellen alueella ja metsässä. Mielestäni Suomessa on hienoa se, että täällä on paljon luontoa.
(Victor)

Olen huolissani siitä, miten Haruspuiston ja muiden viheralueiden ja palveluiden kapasiteetti riittää, jos tulee lisää asuntoja. Haruspuisto ja leikkipuistot on hyviä paikkoja, josta saa infoa siitä mitä alueella tapahtuu.
(Christina 2016)

HARUSPUISTO

Erityisesti Haruspuisto herättää paljon tunteita ja rakentamisen vastustusta.

Haruspuisto pitäisi säilyttää miten on. Sitä pitäisi enemmänkin suurentaa ja nätimmin. Me äänesttiin, että puistoa ei purettaisi. Kesäsin asunnot [puiston rakennukset] on lämpimiä ja sinne viedään lapsia. Se on kaunista. Siellä on pieni uima-allas jossa lapset käy. Siellä keskustellaan, syödään, nautitaan.
(Aicha)

POHJAVEDENPUISTO

Pohjavedenpuisto ei ole niin tuttu kuin Haruspuisto ja sinne rakentamiseen suhtaudutaan suopeammin, mutta myös se on asukkaiden käytössä ja lähempänä asuvat vastustavat sinne rakentamista.

Se on se paikka jossa käydään kävelemässä. Siellä käydään kesällä piknikillä, päiväkotilapset käy leikkimässä. Käydään kattoo lasten kaa metroja. Siellä kasvaa marjapensaita, joista tehdään mehuja. Me käydään siellä keräämässä niitä. Ja siellä on nuorten tekemiä nyrkkeilysäkkejä. Luulen, että se [Pohjaveden] puisto on yksi paikka missä nuoret käyvät.
(Piret)

5. MILLAISTA RAKENTAMISTA TOIVOTAAN

ERILAISIA RAKENNUKSIA

Haastateltavat eivät koe, että Meri-Rastila olisi erityisen väljä alue, koska he näkevät luonto- ja viheralueet niin tärkeänä osana asuinaluettaan.

Korkeiden talojen ajatellaan olevan hyviä siksi, että silloin saadaan enemmän asuntoja kerralla, viemättä liikaa pinta-alaa. Toisaalta väljempää rakentamisen tuntua voisi saada aikaan myös rakentamalla vierekkäin korkeita ja matalia taloja.

Kukaan ei haluu asua silleen, että naapuri näkee heti ikkunasta mitä tekee. Pitää olla vähän taloyhtiön omaa pihaa. Meidän talo on vähän kuin U. Sit siinä reunassa on ulkoiluväline- ja pesuhuoneet. Meillä on oma piha siinä. Sellaisia alueita voisi olla jokaisella talolla.
(Piret)

Vuosaaressa on ehkä hieman liikaa korkeita taloja, mutta Meri-Rastilaan voisi tulla jonkin verran niitä. Haluaisin myös omakotitaloja lisää Meri-Rastilaan. Jos on pelkkiä korkeita taloja vierekkäin niin tulee vankilamainen olo.
(Natasha)

KORKEAT RAKENNUKSET

Ei liian korkeita rakennuksia: matala, ystävällinen ilme pitäisi säilyä.
(Christina 2016)

Korkeat rakennukset liitetään moderniin, urbaaniin ilmeeseen, jota Vuosaari edustaa. Meri-Rastilan ilme puolestaan on jopa vastakkainen: kylämäinen ja luonnonläheinen ympäristö. Vaikka se ei saumattomasti istuisikaan Meri-Rastilaan, haastateltavat kuitenkin toivottavat korkean rakentamisen kohtuullisissa määrin tervetulleeksi. Korkean rakentamisen arvellaan säästävän enemmän puisto- ja luontoalueita koskemattomiksi, ja toisaalta monen mielestä Meri-Rastila kaipaakin hieman modernimpaa ilmettä.

Kun on uusia ni on kiva että käytetään sitä korkeutta ni sit ei mee niin paljon sitä maata. Ni ei tarvii ottaa metsästä. Suosin sitä korkeutta.
(Piret)

Tykkää talojen ilmeestä ja arkkitehtuurista, mutta saisi olla korkeampia rakennuksia niin Meri-Rastilan ilme olisi hienompi.
(Victor)

Muutama haastateltava ehdottaa, että Haruspuiston läheisyyteen rakennetaan matalaa, koska se koetaan luonnonmukaisemmaksi, ja lähemmäs Vuosaaren rajaa voi tulla korkeampaa rakentamista. Koulujen läheisyyteen toivotaan matalaa rakentamista.

Mielestäni sellaisia rakennuksia, jotka ovat harmoniassa luonnon kanssa, metsän kanssa, meren kanssa. Ei mitään tällaisia korkeita rakennuksia, jotka olisivat kovassa kontrastissa luonnon kanssa. Jotta luonto ei jäisi taka-alalle.
(Leo 2016)

Haruspuiston kohdalle ei korkeita rakennuksia koska ne eivät sovi luonnon lähelle. Tämä on hyvin rauhallinen alue eikä pitäisi olla korkeampia kuin kolme kerrosta. Jos tulee korkeita se alue ei tunnu enää niin avaralta.
(Natasha)

RAKENNUSTEN JULKISIVUT

- Monet kokevat, että Meri-Rastilassa useat rakennukset ovat päässeet huonoon kuntoon. Siksi modernia ilmettä ja korkeaa rakentamista toivotaan ja ostarin suunnitelmakuvat kiinnostavat erityisen paljon.

- Vaikka moderni ilme kiinnostaa, halutaan kuitenkin tuoda luonnonläheisyyttä siihen luonnonmateriaaleilla ja viheralueita säilyttämällä, myös ostarin alueella.

- Modernia ilmettä tuo valkoinen väri, monet kokevat sen valoisaksi. Myös värikkyyttä kaivataan.

Huomaan että täällä rakennetaan maan muodon mukaan. Orgaaninen muoto on hyvä, se luo erilaisia tiloja. Ettei tehdä vaan suoria teitä, vaan mukaillaan maan muotoja. Ei pidä luoda pelkästään betonialueita, vaan luontoa myös.
(David)

Materiaaleista:] Mahdollisimman luonnollinen. Ajatuksellinen. Käytännöllinen ja hyvä, laadukas. Et on ajatus miksi se on valittu. Tiili on mielestäni kiva, samoin puu ja kivi. Betonia on liikaa.
(Piret)

Modernia rakennuskantaa, ei samaa vanhaa tyyliä, mitä Rastilassa jo on. Rakennusten pitäisi tuoda esiin alueen arvo.
(Christina 2016)

[Olisi kiva jos rakennettaisiin sellaista] mikä tuo ihmisiä tännepäin, mitä voi ihailla, vaikka kauniit värit, erilaiset värit. Esim. jos ihminen muuttaa tänne niin hän näkee jotain kaunista.
(Aicha)

*Haluaisin valkoisia julkisivuja, hyvin kunnossa pidettyjä. Torin laidalla oleva talo on niin **ruma** koska se näyttää siltä että kukaan ei välitä. Tykkään valoisuudesta, siksi valkoinen on paras. Sopii tänne. Ei puuta, koska se ei olisi freesin tai valoisan näköinen.*
(Natasha)

*[Millainen on mielestäsi hyvää rakentamista? Kuvailee metroaseman lähellä olevia uusia taloja:] Se on **kaunis**, paljon lasia, värejä. Ei ole yhtään samanlaista asuntoa. Se on kapea, mutta siinä enemmän asukkaita. Se on uudenlainen.*
(Aicha)

ALUEEN SOSIAALINEN RAKENNE JA ASUMISMUODOT: KYLÄMÄISYYTTÄ TUKEVA RAKENTAMINEN

Ajatukset ja toiveet alueen sosiaalisesta kehityksestä ovat samankaltaisia kuin kantasuomalaisillakin asukkailla. Erilaisia asumismuotoja (vuokra-, omistus- ja opiskelija-asuntoja) toivotaan alueelle sekaisin, samoin eri kokoisia asuntoja, sillä kaikki haluavat mielellään asua alueella pitkään ja muuttaa alueen sisällä jos tarve vaatii.

Tulevaisuudessa haluaisin ostaa asunnon, rivitalon. Luonto ja puutarha olisi tärkeitä, se on hyvä lapselle. Ramsinniemi on hyvä alue siihen.
(Natasha)

Tässä on vaikea löytää rivitaloa, joka olisi perheelle hyvä. Tässä on enemmän kerrostaloja. Haluaisin jäädä tähän mutta en haluaisi omakotitaloa ku en viitsi tehdä puutarhaa jne. Mutta haluisin et olisi joku oma alue.
(Piret)

Osa ajattelee, että omistus- ja vuokra-asunnot tulisi olla eri rakennuksissa siksi, että vuokralla asuvien ajatellaan olevan vähemmän kiinnostuneita talon ja pihan ylläpidosta kuin omistusasujien, mikä voi aiheuttaa tyytymättömyyttä. Haastateltavat itse asuvat vuokralla, ja ovat omasta mielestään kiinnostuneita pitämään huolta alueesta. He myös toivovat, että Meri-Rastilan yleisilmettä kohennettaisiin ja että merirastilalaiset yleisesti olisivat kiinnostuneempia pitämään huolta esimerkiksi viheralueista.

Ei haittaa jos vuokra ja omistus on samassa paikassa. Mut mun mielestä pitäisi olla eri rakennuksissa koska jos on samassa talossa vuokra ja omistus niin aina jos on ongelma niin vuokralaiset miettii että ei oo mitään ongelmaa, mutta omistusasuja haluu enemmän huolehtia. Jokaisella ryhmällä eri rakennus on mun mielestä hyvä. Ei ole itelle väliä mikä noista.
(Rachael)

KYLÄMÄISYYTTÄ TUKEVA RAKENTAMINEN

Alueen monikulttuurisuutta arvostetaan, ja tärkeimpänä pidetään, että alue säilyy turvallisena, perheille sopivana alueena. Mahdolliset sosiaaliset ongelmat nähdään nimenomaan lasten turvallisuuden kautta, ja liittyvät tuntemattomien pelkoon. Yhteisöllisyyden, kohtaamispaikkojen ja sosiaalisten vuorovaikutusmahdollisuuksien lisääminen alueella ovat toistuvia teemoja joihin halutaan vaikuttaa.

Toivon Meri-Rastilaan ulkoista kohennusta, niin kuin rakennusten julkisivuihin, modernia otetta. Ei enempää vuokra-asuntoja, enemmän omistusasuntoja, enemmän palveluita ja etenkin ostarin alueen kohentamista.
(Christina 2016)

[Meri-Rastilassa] ei ole kaikille avoimia hengailupaikkoja. Suomalaisiin tutustuminen ei ole helppoa. Kaverit on Ghanasta ja Somaliasta ja muita maahanmuuttajia.
(Victor)

Siksi kylämäisyyttä tukevaa rakentamista toivotaan kovasti. Se tarkoittaa sellaista rakentamista, joka mahdollistaa ihmisten luontevan kohtaamisen, yhteisöllisyyden, luo turvallisuuden tunnetta ja näyttää siltä, että alueesta välitetään.

Ei saa olla vain rajattuja pihoja, vaan puistojen pitää olla julkista tilaa.
(David)

Ihmiset kaipaavat kauneutta. Saksassa arvostetaan kukkia ja kauneutta asuinalueella. Kaupunki voisi antaa jonkin porkkanan tai motiivin ihmisille pitää huolta heidän ympäristöstään.
(Natasha)

Jos talossa on kuntosali tai kerho niin asukkaat tunnistaa toisensa enemmän. Vuosaaressa on kerrostaloissa kuntosaleja.
(Rachael)

6. MERI-RASTILAN OSTARIN KEHITTÄMINEN

OSTARIN KEHITTÄMINEN ON YKKÖSTOIVE

Ostarin alueen rakentaminen on kaikkien mielestä hyvä asia, ja täydennysrakentamista nähdään mieluummin siellä kuin esimerkiksi puistojen ja luontokohteiden kohdalla. Nykyinen Meri-Rastilan ostarin alue on huonossa maineessa, ja se koetaan parhaat päivänsä nähneenä, eli se on alue, jonka uusimista ja päivittämistä kaikki toivovat. Nykyisellä ostarilla tärkeintä on S-market, sen lisäksi käytetään erikoiskauppoja, parturia ja pitseriaa. Näille kaikille toivotaan kilpailua, ja muutenkin ostarille toivotetaan tervetulleeksi uusia palveluja, kuten apteekki ja kahvila, jota on erityisesti toivottu. Moni toivoo, että ostari olisi niin monipuolinen ja houkutteleva, että ei tarvitsisi lähteä pois Meri-Rastilasta.

Myös asuinalueelle voisi tuoda pieniä viheralueita, esimerkiksi ostarin lähelle.
(Natasha)

Ostarille voisi tulla mitä vaan uusia palveluita, vaikka apteekki. Myös kilpailua lisää nykyisille kaupoille, se on aina hyvä.
(Omar)

Ei tarttis mennä muualle, vaan olisi jotain tekemistä täällä joka pitäisi ihmiset täällä. Jotain houkuttelevaa. Palvelut ja elämä saisi tulla lähemmäs.
(David)

Toivoisin, että olisi pieni ostoskeskus josta löytyisi kaikki. Toivoisin R-kioskia, enemmän vaatekauppoja, kenkäkauppoja. Toivoisin että täällä olisi kaikki, että ei tarvitsisi käydä muualla. Jatkuvasti joutuu nyt käymään Vuosaaressa, Itiksessä tai jossain kauempana.
(Aicha)

Ostarille voi rakentaa ku siinä on jo valmiiksi [rakennettu]. Se on pieni alue ja kävelytiet menee näin. Ei olisi iso menetys.
(Piret)

RASTILAN KESKUS
ALUSTAVA VIITESUUNNITELMA
11.11.2016 Arkkitehtitoimisto Ettala Palomeras Oy

MERI-RASTILAN TORI
19.1.2017 Kuva: Etnografinen tutkimustoimisto Kenno

OSTARIN SUUNNITELMAT

Nykyisen ostarin huono maine liittyy osittain alueen pubeihin ja ostarin torin pussikaljoittelijoihin, jotka aiheuttavat joissakin asukkaissa levottomuutta. Osa taas pitää juoppoja harmittomina. Monet kuitenkin toivovat, että pubeja ei tulisi uudelle ostarille.

Ainoa alue josta ihmiset ei ehkä tykkää on Rastilan tori, sillä on maine, koska sinne kerääntyy porukoita juomaan. Mutta ei ne häiritse ketään tai oikeasti ole vaarallisia.
(Roshni)

Ostarin suunnitelmat näyttävät houkuttelevilta, ja niiden koetaan sopivan Meri-Rastilaan. Monet innostuvat silminnähden katsoessaan ostarin suunnitelmien havainnekuvia. On parempi, jos keskus ei ole liian iso, Itiksen kaltaista jättikauppakeskusta ei tarvita, vaikka monipuolisuutta halutaankin. Vihreitä elementtejä ja puistomaisuutta voi tuoda rohkeasti ostarin ja torin suunnitelmiin. Suunnitelma antaa haastateltaville toivoa uusista ajanvietto- ja kohtaamispaikoista alueella. Perheelliset haastateltavat toivovat, että myös lapset huomioidaan suunnitelmissa.

Enemmän kauppoja saisi olla. Samat kaupat ku Columbuksessa voisi olla. Ehkä vähän pienempiä. S-market, apteekki. Leikkipaikka jossa lapset voisi olla sisällä olisi hyvä. Esim kun ihmiset menee kauppaan ja ostoksille ni lapset voi mennä leikkii.
(Rachael)

En tiedä tarvitseeko tämä alue isoa kauppakeskusta. En muista kuinka iso se oli siinä suunnitelmassa. Olisi kiva jos kivijalkaan tulisi bisneksiä. Voisi olla kahvilaa ja ravintolaa, koska täällä ei ole kauheasti sellaista tarjontaa ja ihmisiä kuitenkin on.
(Roshni)

Ostari on loistava. Mahtavan näkösiä kohtaamis- ja hengailupaikkoja.
(Victor)

OSA 2: OSALLISTAMINEN KAUPUNKISUUNNITTELUUN

Osallistamisen lähtötasona riittää, että kaikilla on mahdollisuus osallistua kaupunkisuunnitteluun niin halutessaan. Tämä ei vielä toteudu, koska KSV:n viestintä ei tavoita isoa osaa asukkaita. Monille suunnitelmiin vaikuttamisen polku onkin jäänyt epäselväksi. Asukkaiden mielestä kaikkien pitäisi ainakin tietää, että muutoksia on tapahtumassa sekä niiden arvioitu aikataulu. Maahanmuuttajilla on saman suuntaisia toiveita alueen kehityksen suhteen kuin kantasuomalaisilla, mutta heillä on isompi kynnys osallistua.

kenno
ethnographic consulting

1. MIKSI OSALLISTUTAAN?

1. MIKSI OSALLISTUTAAN?

Ainoastaan muutama haastatelluista on ollut vuorovaikutuksessa kaupungin kanssa. David muistelee vastanneensa postilla kotiin saapuneeseen kyselyyn muutama vuosi sitten ja Piret äänesti Facebookin kautta puistoihin rakentamista vastaan. Osallistumishalukkuutta lisää suunniteltavan kohteen merkityksellisyys asukkaalle. Osallistumiskutsun pitää tulla luokse, jopa kotiin asti, jotta siihen tartutaan. Osallistuneille tärkeää olisi myös seurantaviesti siitä, miten heidän näkemyksensä on otettu huomioon suunnitelmissa.

[Vastasin kyselyyn] koska asun täällä. Jos jotain tapahtuu niin minun pitää antaa hyväksyntäni, koska viihdyn täällä. Tykkään rannasta ja haluan että se säilyy. Olen Ghanasta ja merellisyys on minulle tärkeää.
(David)

Olisin kiinnostunut osallistumaan sellaiseen projektiin jossa parannettaisiin viheralueita. Se olisi hyvä ihmisille joilla ei ole mitään tekemistä, jotka vaan istuvat kotona. Mutta ainoa tapa infota siitä olisi kutsu postitse.
(Natasha)

2. MIKSI EI OSALLISTUTA?

2. MIKSI EI OSALLISTUTA: *OSALLISTUMISEN KEINOJA ON LIIKAA*

Hiljainen tieto ja maahanmuuttajuus

Haastatellut informantit kokevat, että Suomessa on paljon erilaisia vaikuttamisen mahdollisuuksia, mutta tietoa niistä ei ole kootusti saatavilla tai sitä ei löydä helposti.

Tietoa saadaan paljon omilta sosiaalisilta piireiltä. Erityisesti informantit, jotka eivät käy töissä tai opiskele tai joiden sosiaaliset piirit koostuvat pitkälti muista maahan muuttaneista, eivät tiedä mistä saisivat tietoa kaupungin suunnitelmista, tai miten he voisivat osallistua.

Iso osa ystävistäni on ulkomaalaisia, ja meidän on vaikea löytää tietoa. Suomalaisen pitää kertoa hakusanat, jotta löydän oikean tiedon. Tietoa on paljon, mutta ei saatavilla yhdestä paikasta.
(Roshni)

Missä tämä tieto [kaavakävelyistä] leviää? Tieto ei tule mulle, vaan [se] pitää itse etsiä? Mä en ole tilannut lehtiä. Tulee vain Vuosaari-lehti, ni en oo kuullut.
(Piret)

Voisin olla kiinnostunut tulemaan tilaisuuteen, jos vain kuulisin tai saisin tiedon jostain. Mutta en ehkä ehtisi, koska joka ilta on jotain pojan harrastuksia.
(Natasha)

2. MIKSI EI OSALLISTUTA: *SE ON TURHAA*

Omien vaikutusmahdollisuuksien epäileminen
"miksi minulta kysytään"

Monet haastateltavat eivät usko voivansa todella vaikuttaa Meri-Rastilan suunnitelmiin. Eräs haastateltava uskoo, että kaupunki ohjailee ihmisten mielipiteitä, ja moni muisteli asukkaiden turhaan protestoineen kaupungin luontoalaa vähentäviä täydennysrakennussuunnitelmia Meri-Rastilassa.

Osa ei osaa sanoa, miksi heidän mielipidettään edes kysytään. Kennon edellisen tutkimuksen yhteydessä osa suhtautui ensin jopa pelokkaasti mielipiteensä jakamiseen. Erityisesti naisia pelotti se, mitä haastattelussa kysytään ja mihin tietoa käytetään. Pelot kuitenkin karisivat pois, kun ymmärrettiin paremmin mistä kaupunkisuunnitelussa ja asukkaiden vuorovaikutustyössä on kyse.

Mä en usko, et mul on kauheesti vaikutusvaltaa varmaankaan. Emmä tiä pystyksmä vaikuttaa [kaupungin suunnitelmiin], mut mä antaisin oman kritiikin ja kysyin et miks tai ottaisin selvää.
(Bijar 2016)

Olen vastustanut tätä metsän tuhoamista. Siitä on kysytty, mutta valitettavasti sit vaan kaupunki päättää vaikka on kuullut asukkaita.
(Aicha)

Mä muistan viime vuonna ku kysyttiin. Maahanmuuttajanaiselle on ongelma haastattelu. Ne on heti että miksi minä ja mitä tapahtuu. Miettii vähän niinku paha ajatuksia. Mutta haastattelun jälkeen ymmärtää, että asia ei ole paha. Mun mielestä jos löytyy tietoa niin sit on helpompi [osallistua].
(Rachael)

2. MIKSI EI OSALLISTUTA*: EI TIEDETÄ MITEN*

Vaikuttamisen polku on epäselvä

Kaupunkisuunnittelun osallistumisen kanavat eivät ole selviä haastatelluille informanteille. Kaupungin prosessit koetaan vaikeaselkoisina ja aikatauluja on vaikea löytää tai hahmottaa. Kiinnostusta oman asuinalueen suunnitelmia kohtaan on, mutta tietotaito vaikuttamisen mahdollisuuksista puuttuu. Monet haastatelluista näkivät paikalliset toimijat kuten African Care Meri-Rastilassa hyvinä paikkoina tiedottaa osallistumisen mahdollisuuksista ja tarjota aktiivista kaupunkilaisuutta tukevaa koulutusta.

Haastateltavia kiinnostaa erityisesti:

- suunnitelmien aikataulu
- kootusti informaatio siitä mitä alueella tapahtuu.

Suunnitelmat käsitetään valmiina

Haastatelluilla ei ole lähtömaasta kokemusta siitä, että kaupungin suunnitelmiin voi vaikuttaa. Monet tulkitsevat suunnitelmia jo päätettyinä eivätkä tule ajatelleeksi, että kaupungin esittelemä suunnitelma saattaa olla keskustelunavaus. Keskeneräisyyttä on syytä korostaa mikäli halutaan kommentteja.

Haastateltavien mielestä esillä oleva suunnitelmakuva vaatii parikseen selitteen esimerkiksi selkosuomella, tai parhaassa tapauksessa kaupungin henkilön, jonka kanssa voi keskustella suunnitelmista.

En tiennyt, että suunnitelmiin voi tavallinen asukas vaikuttaa, en ole kuullut että kukaan olisi osallistunut [kaupunkisuunnitteluun].
(Omar)

Ostarin uudet suunnitelmat olivat esillä S-marketin edessä. Ostoskeskusta varten en muista, että olisi ollut kyselyä tai muuta asukkaiden mielipiteestä. Ne suunnitelmat vaan esiteltiin ostarilla.
(Roshni)

Olen African Caren asiakas. Jos teillä on jotain ni mä voin antaa mun ryhmälle. Tehän voitte tulla ja esittää teidän projekti[n] African Carelle. Sitten ihmiset ymmärtää, että ei tarvii pelkää [osallistumista] kaupungin juttuihin.
(Rachael)

2. MIKSI EI OSALLISTUTA: *KENELLÄ ON OIKEUS OSALLISTUA?*

Maahanmuuttajat kaupunkisuunnittelussa

Maahan muuttaneet kaupunkilaiset tuntuvat ajattelevan, ettei heillä ole samanlaista oikeutta osallistua kaupunkisuunnitteluun kuin kantasuomalaisilla. Haastatteluissa toistui ajatus siitä, että kantasuomalaiset ovat paremmin perillä paikallisesta systeemistä ja siten heillä on paremmat valmiudet antaa valistuneita vastauksia.

Olen asunut täällä vasta kuusi vuotta, ei minulla ole sellaista tietoa [kuin pidempään asuneilla].
(Rachael)

Myös pelko rasismista vaikuttaa osallistumisvalmiuteen. Monet informanteista ovat kokeneet rasismia alueella ja latautunut ilmapiiri tuli esiin myös tutkimushenkilöitä rekrytoitaessa. Osa haastateltavista pelkää, että ilmaistessa mielipiteensä esimerkiksi kaupungin vuorovaikutustilaisuudessa, voi joutua silmätikuksi. Myös anonyymeja osallistumismahdollisuuksia tarvitaan.

Suomalaiset varmasti ymmärtävät tämän [kaava]kuvan. Uskon että he pystyvät tämän perusteella sanomaan järkeviä kommentteja.
(David)

Informantit kokevat, että aktiivinen kaupunkilaisuus tulee oppia nuoresta asti, eikä heillä itsellään ole kokemuksia kaupungin vuorovaikutustyöstä. Monet haastateltavat yhdistävät valtionhallinnon ja kaupungin eri yksiköt. Esimerkiksi positiivinen kokemus poliisista voi vaikuttaa siihen, että uskoo vaikutusmahdollisuuksiin kaupunkisuunnittelussa.

Luulen, että minulla on jonkinlaiset mahdollisuudet [vaikuttaa]. Tuntuu siltä, että valtio kuuntelee kansalaisten, ihmisten mielipiteitä, vaikka ollaan vasta asuttu täällä neljä vuotta niin silti näkyy, että tässä kuunnellaan ihmisten mielipiteitä.
(Leo)

2. MIKSI EI OSALLISTUTA: *ERI KIELIRYHMIÄ EI HUOMIOIDA*

Kielitaito

Myös käsitys omasta kielitaidosta vaikuttaa kaupunkilaisten osallistumishalukkuuteen. Käsitys voi kuitenkin erota todellisuudesta. Osa haastateltavista halusi käyttää tulkkia haastatteluissa, vaikka olisi todennäköisesti pärjännyt ilman. Oman kielitaidon vähättely voi olla este osallistumiselle. Kahden osallistujan kanssa tulkki taas olisi voinut olla tarpeen. Tulkin ehdottaminen voi tuntua loukkaavalta, jos käsitys omasta kielitaidosta on hyvä.

Monet asukkaat, jotka eivät puhu suomea äidinkielenään, käyttävät puistoista ja alueista muita kuin niiden virallisia suomenkielisiä nimiä, eivätkä tunnista nimeltä esim. Haruspuistoa vaikka käyvät siellä päivittäin. On tärkeää selventää, mistä alueista puhutaan. Myös nimitys “puisto” saattaa johtaa asukkaita harhaan. Esimerkiksi Pohjavedenpuisto nähdään enemmänkin metsänä.

Haastateltavat kokevat, etteivät voi vaatia aineistoa omalla äidinkielellään, mutta esimerkiksi selkosuomenkieliset selitteet suunnitelmakuviin tai selkokieliset kaavakävelyt nähdään positiivisina.

Se, että materiaalit ovat edes englanniksi suomen lisäksi, on vahva symbolinen viesti siitä, että muitakin kuin suomenkielisiä halutaan osallistaa.

Myös vuorovaikutustapahtumien kutsuissa on hyvä viestiä kielitasovaatimuksesta; onko osallistuja tervetullut, vaikka hän puhuisi englantia? Moni haastateltava pystyisi seuraamaan suomenkielistäkin tapahtumaa jotenkuten, jos tahti on rauhallinen ja esiintyjä selkeä. Seuraamista helpottaisi englanninkielinen yhden sivun tiivistelmä tapahtuman teemoista, joka jaettaisiin tilaisuuden alussa vieraskielisille osallistujille.

Eri kieliryhmät olisi hyvä mahdollisuuksien mukaan huomioida myös kerrokantasi.fi -sivulla.

Ihmiset ei oo tietoisia [vuorovaikutustapahtumista]. Ja jos tulee ilmotuksia ni kieliongelman takia ihmiset ei tiiä millasista tapahtumista on kyse.
(Aicha)

Meidän kuuluisi tietysti opetella suomen kieli, mutta kun se on niin hankala kieli niin... En tiedä harkitseeko kaupunki joidenkin sivujen kääntämistä englanniksi, mutta jos tää [kerrokantasi] olisi englanniksi niin ainakin haluaisin ajatella että osallistuisin.
(Roshni)

3. RATKAISUT LÖYTYVÄT VIESTINNÄSTÄ

3. RATKAISUT LÖYTYVÄT VIESTINNÄSTÄ

Tärkeintä välittää tieto siitä että muutoksia tehdään

Kaikki kantasuomalaiset tai maahan muuttaneet kaupunkilaiset eivät välttämättä osallistu kaupunkisuunnittelun vuorovaikutusprosesseihin. Tärkeää olisi kuitenkin välittää kaikille viesti siitä, että suunnitelmia tai muutoksia ollaan alueelle tekemässä, ja että osallistuminen on mahdollista. Suunnitelmia esiteltäessä kuvan lisäksi selkokielinen seliteteksti on välttämättömyys. Tätä yksinkertaista kuva + lyhyt selite – kombinaatiota toivotaan levitettävän monien paikkojen ilmoitustauluille.

Asukkaiden ehdotuksia viestinnän paikoista:

- kutsukortti kotiin postitse/ asuintalon ilmoitustaulu
- S-market
- metroasema
- Haruspuisto
- paikalliset toimijat kuten African Care
- paikallislehdet (Vuosaari-lehti)
- alueen Facebook-kanavat, kuten Vuosaari-ryhmä

Kaikki saavat postia, joten sen kautta voisi tavoittaa jengiä. Pitäis ilmottaa hyvissä ajoin, että tässä kuussa on tapahtuma.
(Victor)

Vuotalo on kiva paikka esitellä suunnitelmia, mutta tämän alueen asukkaille se on vähän syrjässä. Jos haluaa varmistaa että suunnitelmat tulevat nähdyksi, ostari on varmaan paras paikka.
(Roshni)

Ajatuksen tasolla kommunikaatiomenetelmistä kiinnostavat perinteinen keskustelutilaisuus sekä äänestäminen post-it – lapuilla, mutta todellisuudessa kaikki tuskin osallistuisivat keskustelutilaisuuksiin. Muovailuvahatehtävä ja muut lapsia ja nuoria osallistavat metodit nähdään hyvinä. Vain harva seuraa kaupungin suunnitelmia netistä. Kerrokantasi.fi -sivusto ei ole tuttu kenellekään haastateltavista.

Seuraavilla sivuilla esittelemme tarkemmin keinoja, joilla voidaan madaltaa kynnystä osallistua kaupunkisuunnittelun tilaisuuksiin.

Lapsille sopivan tapahtuman nähdään kasvattavan aktiivisia kaupunkilaisia sekä houkuttelevan myös vanhempia osallistumaan.

Kuvan lähde: https://www.sttinfo.fi/data/images/00705/c750a376-541c-4067-a1dc-307a4158e3e6-main_image.jpg

3. RATKAISUT LÖYTYVÄT VIESTINNÄSTÄ

Tervetuloa osallistumaan!

Viestinnässä on tärkeä taklata “miksi juuri minä” -ajattelua. Asukkaita tulee rohkaista luomalla kaikille tervetullut olo vaikuttamaan, koska tällä hetkellä he eivät koe, että heidän osallistumistaan halutaan.

Muutama haastateltava oli nähnyt KSV:n pisteen Rastilan torilla, mutta eivät olleet rohjenneet mennä juttelemaan vaikka heitä oli kiinnostanut, mikä tilaisuus on kyseessä. Aktiivinen rohkaisu esittelijöiden puolelta on siis tärkeää, jos joku näyttää kiinnostuvan. Myös näkyvä teksti eri kielillä auttaa ohikulkijoita hahmottamaan, mistä on kyse. Englantia, somalin kieltä ja venäjää puhutaan alueella laajasti, mutta monet osaavat lukea myös arabiaa, vaikka se ei olisikaan heidän äidinkielensä.

Suunnitelmakuvien tulkitseminen vaatii asiantuntijan esittelemään suunnitelmia katsojalle. Suunnittelijan toivotaan olevan paikalla useammin tai pidempään.

Yksi vaihtoehto on myös videon tai äänitteen hyödyntäminen suunnitelmien yhteydessä. Tätä aineistoa voisi jakaa esimerkiksi kirjastossa ja tapahtumien yhteydessä mutta myös Youtubessa ja Lähiöprojektin sivuilla sekä kerrokantasi.fi -palvelussa.

Simppeli ja rohkea viestintä

Asukkaat toivottavat tervetulleeksi nykyistä rohkeamman linjan viestintään. Tällä hetkellä heidän on vaikea tarttua Ksv:n viestiin. Huomiota herättävät otsikot, kuten “*View of S-Market in the Future!*” (Victor) nähdään kiinnostavina.

Jos on iso mainos että tuu tänne ja kerro mielipide ni saat lapselle ilmapallon. Ehkä se voisi toimi[a]. Joku tollanen konkreettinen.
(Piret)

Jos tieto uudistuksesta on lehdessä, eikä siinä ole mitään kontaktia mihin voin kertoa mielipiteen, ni etin sen netistä. En ole kuullut [kerrokantasi-sivustosta]. Tykkään Facebookissa Helsingin kaupungista, mut ei siellä mainosteta tätä sivustoa ollenkaan. Ehkä voisi sitä enemmän kehittää et ihmiset näkisivät tällaset kerrokantasi.fi -sivut.
(Piret)

Rastilan tori ja ostari ovat hyviä paikkoja viestiä uudistuksista Meri-Rastilassa.

3. RATKAISUT LÖYTYVÄT VIESTINNÄSTÄ

Toiminnallinen viestintä

Osallistumismahdollisuuden ilmoittamisen lisäksi kynnystä osallistua tulee asukkaiden mielestä madaltaa. Moni ehdottaa yleishyödyllistä, esimerkiksi lapsille ohjelmaa tarjoavaa tapahtumaa kaupungin vuorovaikutustapahtuman yhteyteen. Näin pienten lasten vanhemmat, joita Meri-Rastilan maahanmuuttajataustaisista asukkaista moni on, osallistuisivat todennäköisemmin.

Koska Meri-Rastilasta puuttuu ohjelmaa myös nuorille aikuisille, ehdottavat Victor ja David KSV:n tapahtumaan tällekin kohderyhmälle sopivaa esiintyjää, joka houkuttelisi tätä usein vaikeasti tavoitettavaa ryhmää paikalle. Yhteistyö esimerkiksi Lähiöfestarin tai muun tapahtumatahon kanssa olisi hyödyllistä tapahtumajärjestämisen resurssien kannalta.

Rastilassa asuu enemmän perheitä. Jos on enemmän lapsien kaa ohjelmaa, lapset voi leikkiä ni ihmiset kiinnostuu. Perheet tykkää, jos voi hakea lapset mukaan. Naiset aina miettii, lapsille enemmän ohjelmaa jos löytyisi. Jos vaikka esitys, joka voi vähän liittyy lapsiin ja perhe, äiti tai isä. Sit ne voi tulla ilman muuta.
(Rachael)

Tapahtuma voisi toimia. houkutellaan ihmiset paikalle jollain esiintyjällä ja sitten käytetään se mahdollisuus hyväksi viestinnässä ja palautteen keräämisessä.
Vaikka perjantai-iltana. Ei tarvii olla iso artisti, mut joku esiintymässä. talvella ei oo paljon tekemistä. Ihmiset ei halua tänne mitään yökerhoa, mutta joku aikuisten illanvietto voisi houkutella.
(David)

4. KAAVAKUVAT KOETAAN VAIKEASELKOISINA

KAAVAN HAVAINNEKUVAT KOETAAN VAIKEASELKOISINA

Seuraavat asiat vaikeuttavat havainnekuvien hahmottamista:

1. Osalla kartan- ja kuvanlukutaito on heikkoa.
2. Kuvista ei erotu riittävän selkeästi, mikä on nykytilaa ja mikä suunnitelmaa.
3. Kerrosluvut, rakennusten varjot, kansipihat jne. tiedot eivät avaudu, ja liiallinen informaatio tekee kuvista sekavia.

Nämä seikat helpottavat kuvien ymmärtämistä:

- Kuva vaatii käytännössä aina rinnalleen jonkin selitteen. Kuvan rooli nähdään monesti pikemminkin huomionherättäjänä.
- Kadunnimet näkyviille kaikkiin kuviin.
- Koulu, metroasema, asuinrakennus, ranta, puistot kirjoitettuna suoraan kuvaan.
- Mahdollisuuksien mukaan myös ”suunniteltu/uusi” kirjoitettuna suoraan kuviin uusien rakennusten kohdalle.
- Selkosuomen käyttö.
- Kuvaan suunnat: Itis ← → Kolumbus helpottavat kuvien hahmottamista.
- Värikontrastit huomattavammiksi uuden ja vanhan välillä. Saman värin eri sävyt eivät toimi.
- Kaikista suunnitelmakuvista pitää myös välittyä alustava aikataulu. (kts. esimerkki seuraavalta sivulta.)
- Erilaisten havainnekuvien käyttö yhdessä. Näin kaiken informaation ei tarvitse olla samassa kuvassa.
  - Esimerkiksi talojen korkeus välittyy viistokuvasta parhaiten., Toisaalta viistokuvassa rakennukset näyttävät olevan tiiviimmin, mikä saattaa herättää huolen täyteen ahdetusta Meri-Rastilasta, tai tehdä kuvasta vaikeasti hahmotettavan, joten rinnalle tarvitaan myös toisenlainen kuva.

EHDOTUS: Erilaisten yleisöjen huomioiminen netissä esiteltäviä suunnitelmakuvia kerrostamalla niin, että samasta kuvasta on esillä eri versioita simppelistä yksityiskohtaisempaa tietoa tarjoavaan kuvaan.

Yleisille paikoille yksinkertainen kuva herättämään kiinnostus ja sen yhteyteen selkosuomella ainakin: mitä suunnitellaan, aikataulu ja paikka, jossa voi kommentoida. Myös selkeästi esille, että kyseessä on alustava suunnitelma.

NYKYINEN ESITYSTAPA KARTTA.HEL.FI -SIVULLA

Vuosaaren Meri-Rastilan täydennysrakentaminen

Asemakaava 2015-002625

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on tiivistää olemassa olevaa kaupunkirakennetta huomattavasti ja kehittää metroaseman ympäristöä. Asemakaavahankkeen yhteydessä on tarkoitus parantaa alueen julkisia kaupunkitiloja yhteistyössä Helsingin kaupungin lähiöprojektin kanssa.

Hankkeesta vastaa:
Arkkitehti Linda Wiksten, puhelin 310 37029

Suunnitelman käsittelyvaihe:

Aloitus | **Kaava-luonnos** | Kaava-ehdotus | Hyväk-syminen | Voimaan-tulo

Suunnitelmat ja asiakirjat:

- Rastilan Rieha 28.2.2015 Muistio
- Saatekirje 27.3.2015
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 27.3.2015
- Esittely- ja keskustelutilaisuuden 27.4.2015 diat
- Esittely- ja keskustelutilaisuuden 27.4. muistio
- Suunnitelmat, jotka keskustelussa 10 / 2015
- Kaupunkitilojen ideasuunnitelma MASU Planning
- 2015 lokakuun kaavakävelyiden muistio
- Lokakuun 2015 verkkokeskustelun yhteenveto
- Nuorten ajatuksia Meri-Rastilasta
- Liikekeskus - viitesuunnitelmaluonnos - 20.5.2016
- Suunnitelmat, jotka keskustelussa 5/2016
- Meri-Rastilan tien suunnitteluperiaatteet
- Suunnitteluperiaatteet, selostus
- Yrittämisen edellytykset -tutkimusraportti
- Luonnonläheinen lähiökylä -tutkimusraportti
- Kevään 2016 verkkokeskustelun yhteenveto
- Aluefoorumi 27.9.2016 Ohjelma
- Esitys ksv:n täydennysrakentamissuunnitelmista
- Esitys Yrittäjä- ja asukastutkimuksista
- Esitys uuden ostoskeskuksen suunnitelmista
- Esitys asuntopoliittisista tavoitteista
- Esitys tontin lisärakentamisesta Kontulassa
- Aluefoorumi 27.92016 muistio
- Kirje osallisille 15.11.2016
- Luonnos - Asemakaavan selostus
- Luonnos - Kaavakartta ja määräykset
- Luonnos - Havainnekuva
- Luonnos - Rastilan keskuksen viitesuunnitelma
- Luonnos - kaupunkirakenteelliset periaatteet
- Luonnos - liikennesuunnitelmaluonnos
- Kirje osallisille 1.12.2016
- Päivitetty OAS

ESIMERKKI SUUNNITELMIEN AIKATAULUN ESITTÄMISESTÄ

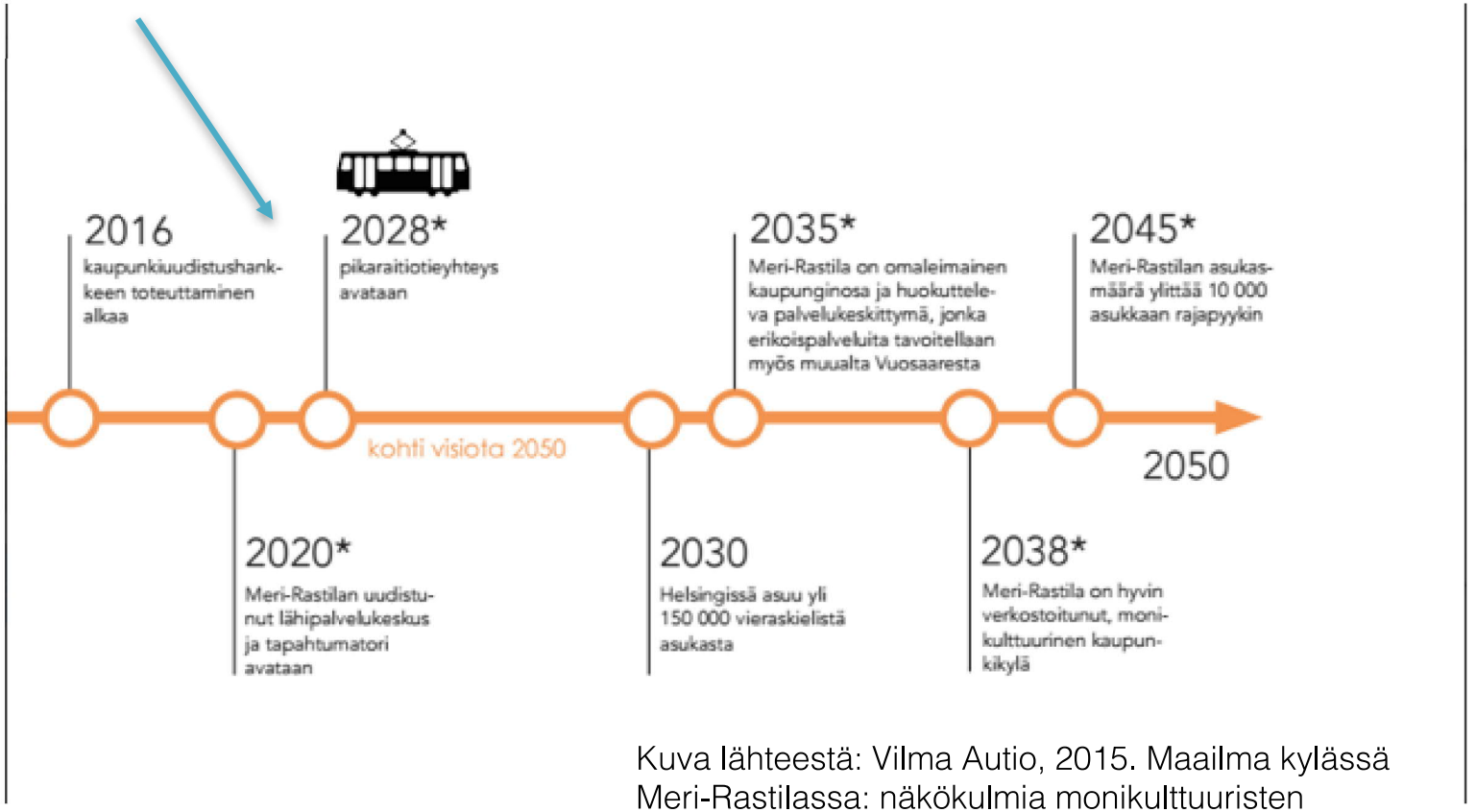

Kuva lähteestä: Vilma Autio, 2015. Maailma kylässä Meri-Rastilassa: näkökulmia monikulttuuristen asuinympäristöjen kehittämiseen. Aalto-yliopisto.

Kuvakaappaus 23.1.2017
http://kartta.hel.fi/applications/hanke/showplan.aspx?map=yes&ID=2015-002625

LIITE. TÄYDENNYSRAKENTAMISEN SUUNNITTELUMATERIAALIT

KUVA 1.

Tämänkaltainen kaava ei ole varsinainen katseenvangitsija. Koulutetummat haastateltavat osaavat lukea sitä ainakin jotenkin, mutta se kiinnostaa harvaa. Siitä on ensisilmäyksellä vaikea hahmottaa että kyseessä on Meri-Rastila ja tekstit ovat hyvin pienellä. Vähemmän koulutetut eivät pysty lukemaan sitä ollenkaan. Hyvää on se, että se on yksityiskohtainen, jos joku haluaa saada paljon tietoa.

Haha tämä on kuin maantiedon tunti. Tämä antaa paljon yksityiskohtia, mutta isolla mittakaavalla. en tajua tästä paljon suunnitelmia, mutta se vaikuttaa enemmänkin kartalta minulle.
(Roshni)

Tämä on kuin näkymä Sputnikista.
(Natasha)

Tämä ei kyllä ole selkeä ollenkaan. Missä päin meri siis on? Voitko näyttää minulle, missä täällä on S-market? Mitä tuo kaikki vihreä on; metsää, puistoa? En ymmärrä mihin värit viittaavat.
(David)

KUVA 2.

Tämä kuva nähdään kiinnostavampana kuin kuva 1, koska tässä on värejä ja piirrosmaista jälkeä. Värien kontrastit myös selkeyttävät karttaa. Tätä kuvaa on selvästi helpompi lähestyä kuin numero 1, koska kuvaa ruvetaan heti tutkimaan ja etsitään tuttuja paikkoja ja sitä mikä on uutta ja vanhaa. Osalle kuitenkin jää epäselväksi mikä on uutta rakentamista ja mikä on vanhaa. Tekstiselitteet ovat melko selkeät, mutta tekstit tulee olla selkosuomella ja värikonstratit tarpeeksi suuret.

Tämä on kuin navigaattorin näkymä.
(Natasha)

Tämä kuva on selkeämpi [kuin kuva 1]. Tästä tunnistaa jo paikkoja. Onko tämä kuva sellainen joka kuvaa sitä mitä rakennetaan? En löydä S-marketia tästä kuvasta.
(Victor)

Tästä hahmottaa paremmin mikä uutta rakentamista, koska ymmärrän sanan 'uusi' selitteestä. Tuleepas sitä paljon!
(Roshni)

KUVA 3.

Tämä vaikuttaa monelle selkeämmältä tavalta katsoa suunnitelmaa. Tässä kuvassa kerroskorkeus tulee hyvin esiin, mutta sen hahmottaminen, mikä on uutta ja mikä vanhaa on tässä vaikeaa jos ei tunne aluetta.

NYKYINEN KATULINJAUS

MERI-RASTILAN TIE

Kaupunkiuudistukseen liittyvässä liikennesuunnitelmassa ehdotetaan Meri-Rastilan tien katulinjauksen muuttamista osarin kohdalla, jolloin kadun länsipuolelle muodostuu uusi tontti. Tavoitteena on muuttaa Meri-Rastilan tien alkupää eläväksi ja urbaaniksi katutilaksi.

"Kuvassa on helppo hahmottaa missä päin on koti.
(Rachael)

Tämä on mielestäni todella selkeä. Uskoisin, että kuka tahansa pystyy lukemaan tätä.
(David)

UUSI KATULINJAUS

UUSI KORTTELI

Yritän ymmärtää mistä kulmasta tämä on. onko nämä uusia vai vanhoja, onko tämä vanha kuva ja tämä alempi uusi? Kerroskorkeus tulee tässä paremmin esiin, aiemmassa en edes huomannut. [Ei ymmärrä tekstejä.]
(David)

KUVA 4.

Osa pitää nuolista, koska niiden avulla on helpompi hahmottaa mikä mikin rakennus on kuin värikoodauksen. Osa taas kokee että nuolet sekoittavat kuvaa liikaa. Tällainen kuva voi toimia yhdessä muiden, erilaisten kuvien kanssa. Kuvattavan alueen tulee olla pieni, jotta ei tule liikaa merkintöjä.

On silleen selkee, ku tässä merkitty aina mikä rakennus ja vielä löytyy kadunnimi. Ku on kadunnimi ja kadut ni se on hyvä..
(Rachael)

Nuolet luovat tähän vähän sekavan tunnelman, sotkuisen. Liikaa viivoja kuvan päällä. Siksi [kuvassa] pitää olla pieni alue. Isolla alueella olisi liikaa nuolia. Tämä kuva ei toimi minulle, koska eri tyylit ja värit sekoittuu toisiinsa.
(Roshni)

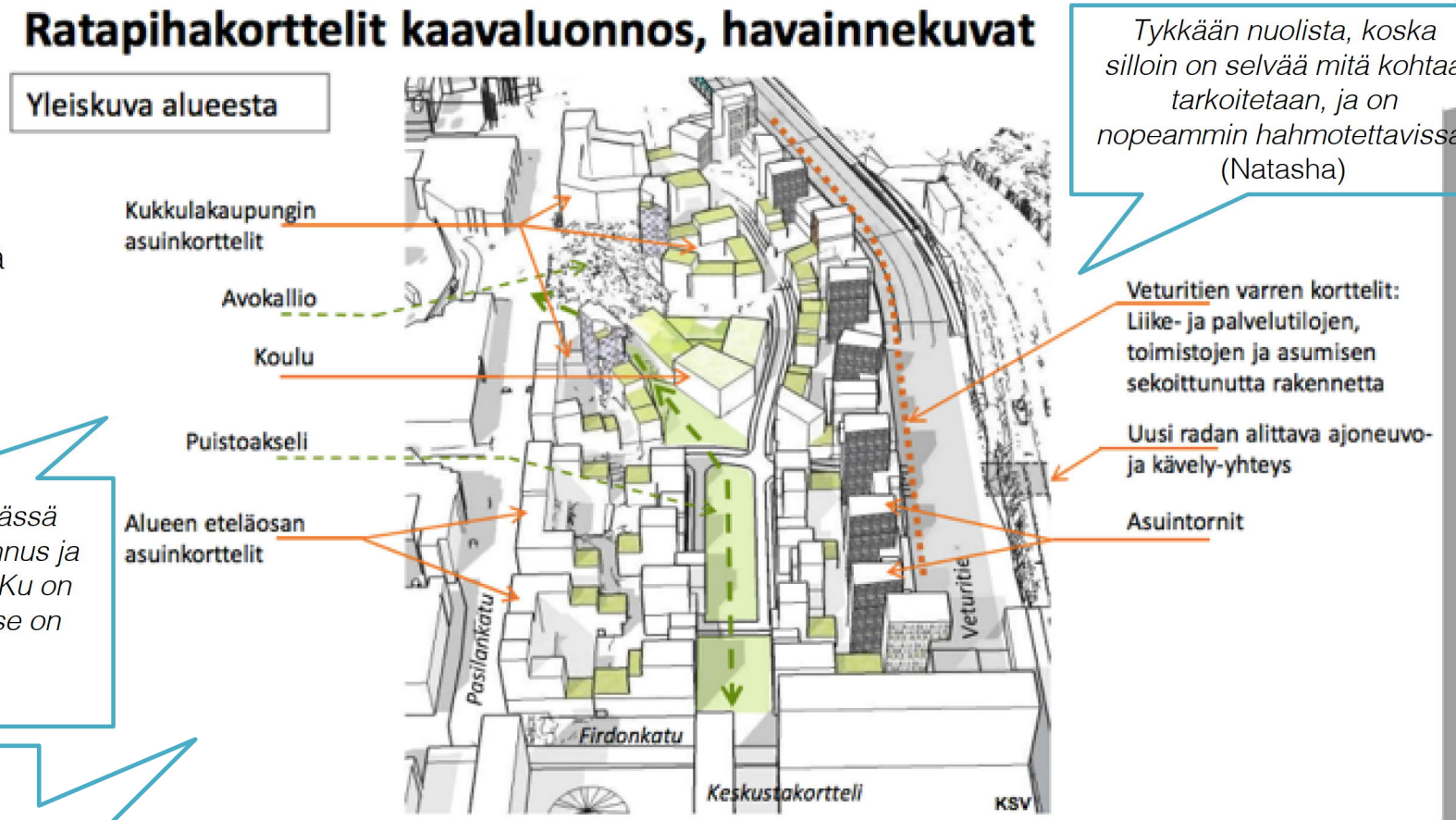

KUVA 5.

Tämä on monelle kaunis kuva, mutta sisältö jää täysin epämääräiseksi. Monet koittavat miettiä, onko kuva Meri-Rastilasta. Orientoituminen tähän on hankalaa kun ei ole selitteitä. Värit puuttuvat ja on mahdotonta hahmottaa mitkä ovat uusia rakennuksia.

Se on vain kuva, se ei kerro minulle mitään.
(Natasha)

Onko tämä talviaikana otettu? Mitäs nää valkoiset pallerot on? Tää on helpompi hahmottaa, koska kauniimpi.
(Aicha)

Stansvikinnumi, perspektiivikuva

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto
Asemakaavaosasto
Kruunuvuorenranta-projekti

KUVA 6.

Tästä kuvatyypistä moni pitää eniten. Kuvasta erottaa selkeästi, mitkä ovat suunniteltuja uusia rakennuksia. Ympäristön esittäminen saa myös kehuja.

Suunnitelmasta avautuu kuvassa vain hyvin yksinkertainen versio, sillä kuva ei sisällä yksityiskohtia.

Tästä vaikuttaa että rakennetaan liian tiiviisti.
(Omar)

Tykkään tällaisesta esittämistyylistä, että on ilmakuvaan upotettu palikoita.
(Natasha)

Tämä toimii minulle todella hyvin. Tässä voisi toki olla enemmänkin yksityiskohtia, esimerkiksi tietoa kerroksista ja rakennusten funktioista [asuintalo/ koulu tms.] mutta tämä toimii minulle. Erottuu positiivisesti muista [vaihtoehdoista] ja tästä näkee selkeästi, mitkä rakennukset ovat uusia.
(Roshni)

KUVA 7.

Mikäli paikka ei ole hyvin tuttu, on se vaikea tunnistaa kuvasta, joka ei juuri tarjoa kontekstia. Osa tunnistaa paikan koulusta ja tenniskentästä, mutta maamerkit voisitvat olla nykyistä korostetumpia ja alueen nimen voisi kirjata kuvaan, jotta paikka olisi nopeasti tunnistettavissa.

Jos asuu tuolla alueella niin ehkä sen tunnistaa sitten, mutta mulle tää on liian spesifi, en tiedä mikä uutta ja vanhaa, en tunne aluetta niin hyvin.
(Roshni)

Kuva on kiinnostava ja havainnollistava, mutta en kyllä heti tunnista paikkaa, arvelen että Vuosaaresta.
(Omar)

KUVA 8.

Toimii ”fiilistelykuvana” ja herättää hyvin kiinnostuksen ja auttaa hahmottamaan karttaa. Osa ei kuitenkaan tunnista paikkaa kuvasta. Paikantamista helpottaisi teiden nimeäminen kuvaan. Myös suunnat, esimerkiksi nuolet Itikseen ja Vuosaareen helpottaisivat hahmottamista.

Tää on vähän tällanen tää siltakuva, että tää näyttää ihan kivalta, jos ei tunne aluetta. sit voi olla ihan tyytyväinen, että näyttääpä suunnitelma hienolta. Mut mä tunnen alueen ni en haluu tohon noita taloja.
(Piret)

Tämä on vähän kertovampi kuin edellinen [kuva 10], koska tämä on vähän kauempaa. Mutta tähänkin pitäisi kirjoittaa, että mikä tie tuo on ja sellaista.
(Roshni)

Onko tämä sama paikka [Kallahden kenttä]?
(Victor)

KUVA 9.

Kuvassa oleva keskus näyttää hienolta ja selvästi haastateltavat innostuvat siitä, joten heidän on vaikea pohtia kuvaa rakentavasti.

Loistava! Juuri tällaista haluaisin nähdä Meri-Rastilassa. Mahtavan näköisiä kohtaamis- ja hengailupaikkoja.
(Victor)

Tämä on erittäin helppo hahmottaa. Jos siitä [ostarista] tulee näin kaunis niin mielellään avaisin kaupan mikä myy kenkiä ja vaatteita. Möisi myös sambusaa, mistä suomalaiset tykkää.
(Aicha)

Paikan päällä torilla:] Nyt on kyllä vaikea hahmottaa, miten se suunnitelma tulisi tänne. Siis tuo opiskelija-asuntola jäisi tuohon vai? Todellisuus ei ole yhtä värikäs kuin kuva…
(David)

RASTILAN KESKUS

ALUSTAVA VIITESUUNNITELMA

29.11.2016

Arkkitehtitoimisto Ettala Palomeras Oy

ETTALA PALOMERAS ARKKITEHTITOIMISTO

KUVA 10.

Ei ole helppo hahmottaa. Tarvitsee aikaa. Ei ole helppo. Se riippuu ihmisestä. Jos hän jaksaa seisoa ja lukea ni sitten. Maahanmuuttajalle on vaikeampi tää karttakuva.
(Rachael)

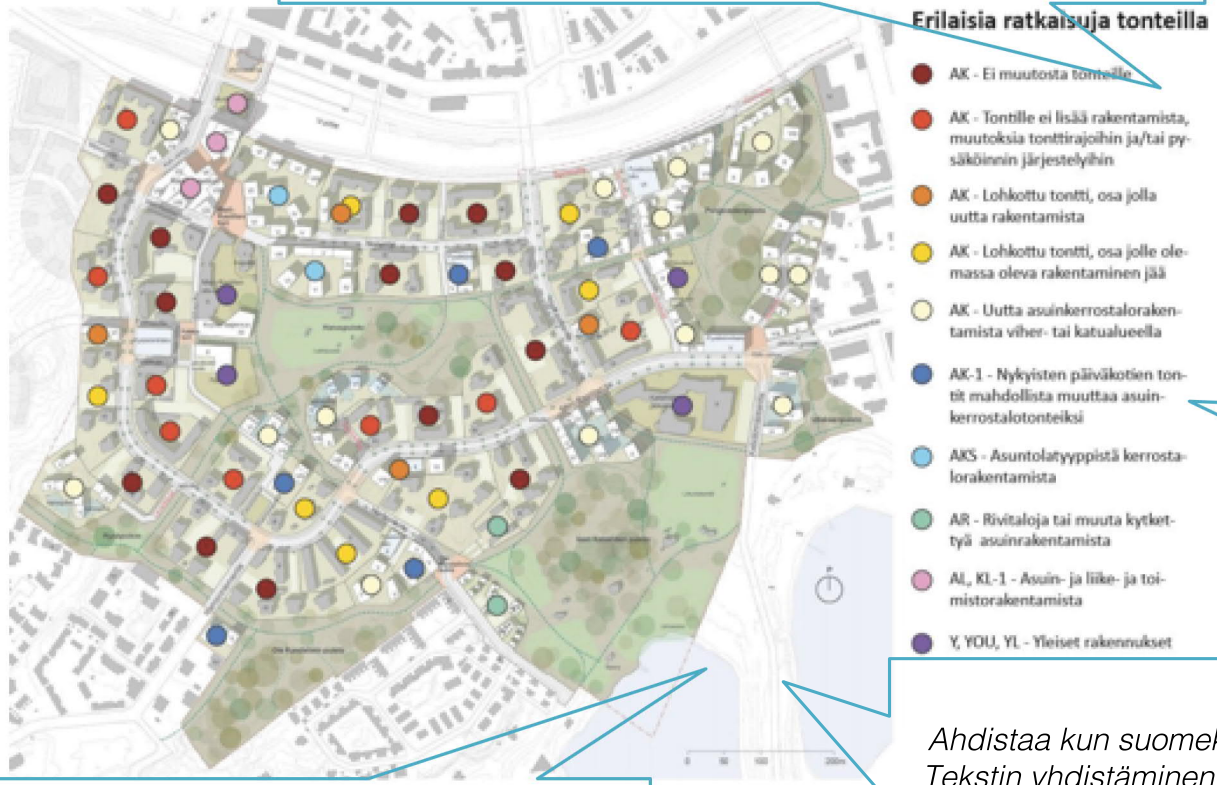

Kartta tunnistetaan nopeasti samaksi kuin 2. kuvassa. Koska karttaa on katsottu jo aiemmin haastattelussa, on nopeasti selvää, että kyseessä on Meri-Rastila. Ympyröiden värit kiinnittävät huomion hyvin. Kuvaan liitetyt tekstit vaativat kuitenkin niin edistynyttä suomenkielentaitoa, etteivät ne avaudu haastateltaville juuri lainkaan.

Okei, tämä on taas tämä hyvä kuva. Mitä tarkoittaa tuo 'Ei muutosta'? Uskon, että suomenkieliset saavat tästä paljon irti.
(David)

Ahdistaa kun suomeksi lukee niin paljon, mitä en ymmärrä. Tekstin yhdistäminen kuvaan on kyllä melkein pakko. Nämä pallurat kiinnittävät kyllä hyvin huomion. Värit toimiva ja [tästä] tajuaa nopeasti, että [tämä on] kartta tästä alueesta, ja se herättää kiinnostuksen kyllä.
(Roshni)

Tää voisi olla ihan hyvä jos somaliaksi. Milloin nämä aloittaa? Ei ole helppoa löytää omaa kotitaloa tästä.
(Aicha)

KIITOS!

www.kennohelsinki.com

kenno
ethnographic consulting

Linda Wiksten 15.5.2018

Meri-Rastilan kaupunkiuudistus

Yhteenveto verkkokeskustelusta, joka oli auki 14.3.-11.4.2018 ja asukastilaisuudesta, joka pidettiin 21.3.2018 Merilahden peruskoulun Jaluspolku 3 –toimipisteessä.

https://kerrokantasi.hel.fi/meri-rastila4

Meri-Rastilaan suunnitellaan kaupunkiuudistusta, joka toisi uusia asukkaita ja palveluita, nykyistä ehommat kadut ja puistot sekä uuden liikekeskuksen. Uudistuksesta on keskusteltu useasti suunnittelun aikana. Nyt verkkokeskustelussa toivottiin näkemyksiä tekeillä olevaan puistojen yleissuunnitelmaan ja asemakaavan muutoksen viimeisimpään suunnitteluversioon.

Verkkokeskustelussa oli viisi eri teemaa, joista neljä koski puistojen yleissuunnitelmaa ja yksi asemakaavan muutosta. Kommentteja tuli yhteensä 196 kpl:

1. Haruspuisto: 33 kommenttia
2. Ison Kallahden puisto: 26 kommenttia
3. Pohjavedenpuisto: 39 kommenttia
4. Meri-Rastilan tien kehittäminen sekä Kallahdenniementien ja Meri-Rastilan tien risteys: 31 kommenttia
5. Täydennysrakentamiseen tähtäävä asemakaavan muutos: 67 kommenttia

Aiheisiin liittyvässä asukastilaisuudessa oli paikalla noin 30 asukasta.

Puistojen yleissuunnitelmaa koskevat kommentit (kohdat 1-4) on kerätty yhteenvedoksi puistojen yleissuunnitelman liitteeksi (s. 44-47).

https://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2019_kaava/4730_1_puistojen_yleissuunnitelma.pdf

Kooste täydennysrakentamista koskevista kommenteista:

Suunnitteluprosessi, viestintä ja vuorovaikutus
Osassa kommenteista nähtiin hyvänä, että suunnitellaan laajaa kokonaisuutta kerralla. Pohdittiin myös, miksi puistojen suunnittelu jo niin pitkällä, kun kaavamuutos ei ole vielä vahva. Toivottiin, että monikulttuurisuus huomioitaisiin viestinnässä paremmin. Perspektiivikuvia suunnitelmista toivottiin. Alueen vahvuuksina nähtiin mm. luonnonläheisyys ja kansainvälisyys, joita olisi syytä korostaa myös jatkossa.

Rakentamisen määrä ja sijoittuminen alueella
Asukasmäärän tuntuva lisäys huoletti monia. Pohjavedenpuistoon rakentumista ei pidetty hyvänä ratkaisuna useissa kommenteissa mm. siksi että se nähtiin tärkeänä virkistysalueena Kallahden asukkaille. Metroradan päälle rakentamista, Puotilan rannan tehokasta rakentamista sekä Rastilan leirintäalueen rakentamista kannatettiin osassa kommenteista. Korkeaa rakentamista kannatettiin lähinnä ostarin paikalle ja metroaseman ympäristöön. Yleisinä huolenaiheina täydennysrakentamiseen liittyen nostettiin esiin mm. olemassa olevan asunnon arvon laskeminen, jos uusi rakentaminen varjostaa tai heikentää näkymiä, luontoarvojen heikentyminen ja mahdolliset haitat pohjavedelle. Olemassa olevien rakennusten purkaminen herätti paljon erilaisia näkökulmia. Moni oli järkyttynyt ehdotetun purkamisen määrästä. Osassa kommenteista purkamista pidettiin hyvänä, sillä rakennuksiin oli tulossa suuria korjauksia. Nähtiin myös, että tiivis rakentaminen on keino säästää viheralueita. Joissakin kommenteista nostettiin esiin, että suunnittelu edennyt parempaan suuntaan, kun viheralueita on säästetty aiempia suunnitteluversioita enemmän.

Purkaminen nähtiin mahdollisuutena lisätä omistusasumista suhteessa vuokrataloihin. Purkamista pidettiin myös huonona asiana, koska rakennukset eivät ole hirveän vanhoja ja osalla on kaupunkikuvallista arvoa. Purkamisen hiilijalanjälki mietitytti osaa vastaajista.

Uuden rakentamisen suunnittelu

Rakennusten korkeudesta oli kommentoitu mm. että suunnitelma on parantunut edellisistä vaiheista, koska rakentaminen oli tässä versiossa aiempaa matalampaa. Toisaalta kommentoitiin, että Pohjavedenpuiston rakentaminen on suunnitelmassa liian korkeaa. Tuotiin myös esiin näkökulma, että rakentamalla korkeampaa voidaan paremmin säilyttää viheralueita. Osassa kommentteja toivottiin umpikortteleita. Erityisesti pysäköintitalojen sijaintia toivottiin harkittavan tarkasti, etteivät ne pilaa maisemia.

Uuden rakentamisen toivottiin oleva laadukasta ja ympäristöön sopivaa. Ympäristöön sopivaksi nähtiin mm. kylämäinen rakentaminen, puurakentaminen, viheraiheet, vaaleat, raikkaat ja levolliset julkisivut, puu julkisivuaiheena ja viherkatot. Toiveena oli asumisen laatutekijöitä kuten isot parvekkeet, esteettömyys, hyvät pyörävarastot ja luonnonmukaiset pihat. Kohtuuhintaisuus nähtiin tärkeänä. Alueelle ei toivottu lisää vuokrataloja.

Pysäköinti ja liikenne

Monissa kommenteissa tuli esiin, että parkkitalot eivät miellytä, eivät varsinkaan viheralueille sijoitettuna. Uusille taloille toivottiin mahdollisimman vähän parkkipaikkoja, niin että asukkaat käyttävät julkista liikennettä, polkupyöriä ja yhteiskäyttöautoja. Pyöräilyn ja kävelyn edistäminen nähtiin tärkeänä. Kommenteissa esitetiin huoli liikenteen ruuhkautumisesta ja toimivuudesta.

Palvelut ja viheralueet

Kommenteissa esitettiin huoli palvelujen riittävyydestä asukasmäärän kasvaessa. Erityisesti terveyspalvelujen riittävyys nähtiin haasteellisena Vuosaaressa. Nähtiin myös huonona, että suunnittelu on niin asumiseen painottunutta, eikä alueelle olla tuomassa riittävästi uusia työpaikkoja. Viheralueiden toivottiin säilyvän metsäisinä, maanpohjan kulumisesta oltiin huolestuneita. Viheralueisiin liittyviä kommentteja kattavammin Puistojen yleissuunnitelman koosteessa.

Alueen rakentumisen aikana

Alueen rakentumisen aikaisesta viestinnästä oltiin huolestuneita. Myös asukkaiden pihojen ja asumisviihtyisyyden turvaaminen nähtiin haasteellisena. Kommenteissa pohdittiin minne asukkaat muuttavat, kun asuintaloja puretaan.